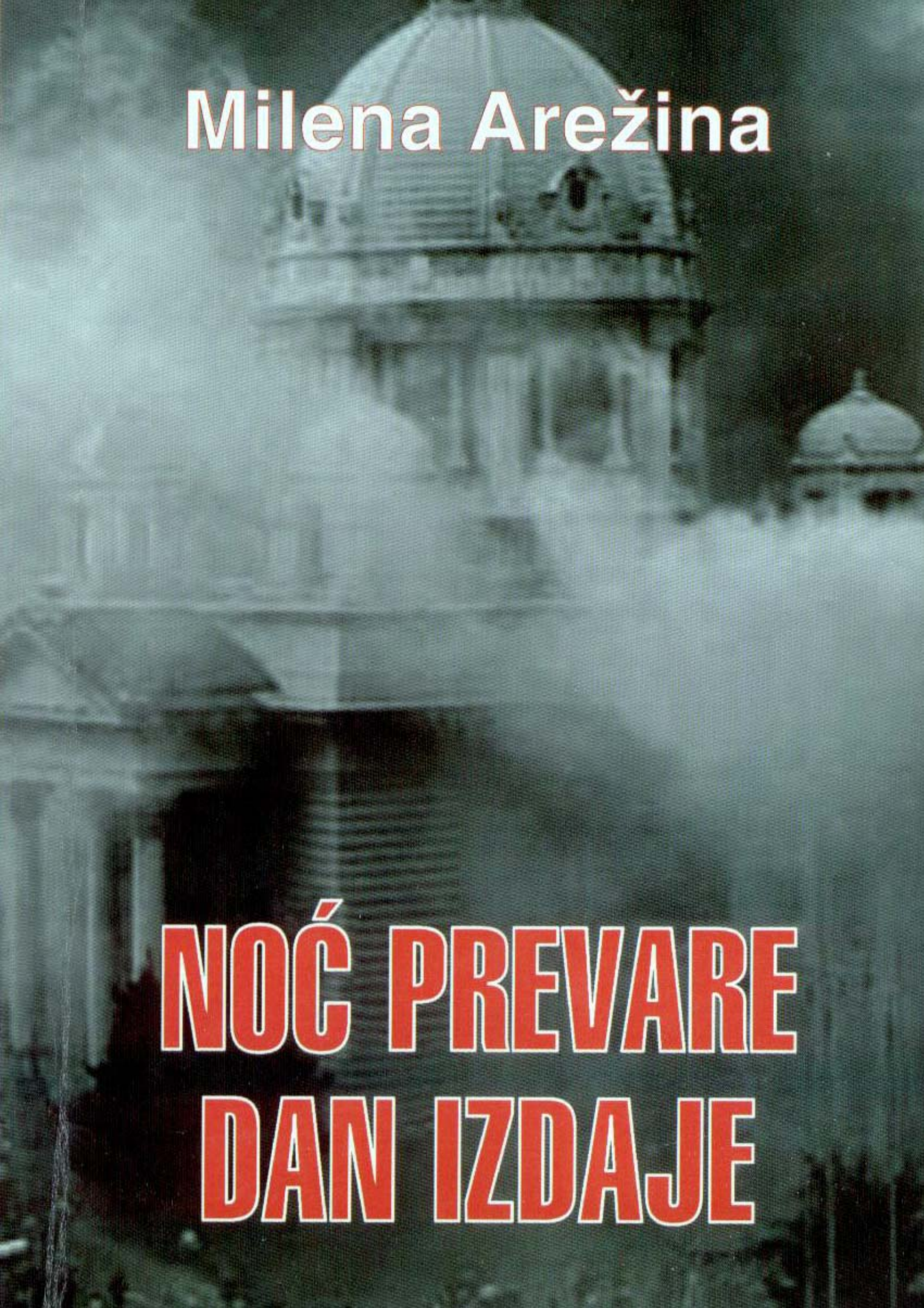

Milena Arežina

**NOĆ PREVARE
DAN IZDAJE**

Najhrabrijem čoveku,
mom djedu Milku Arežini
koji je obilježio moje djetinjstvo,
pretvarajući ga u privilegiju.
Učio me je da prepoznam uzvišene
emocije i da se za njih borim
na najpravičniji način bez straha
od žrtve. Ceo život dokazujem
da sam vredna njegovog velikog poverenja što me je
izabrao za svoj emotivni testament.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	2
I PREPOZNAH GLAS HOBOTNICE - MILUTINOVIĆ UCENJUJE I PRETI.....	3
SABLASNI KRUG OKO MILOŠEVIĆA - JALOVOST PROMOTERA I SUROVOST DVORJANA	20
70 MILIONA DOLARA ZA RUŠENJE MILOŠEVIĆA.....	31
VIŠESTRUKA IZDAJA I IZBORNI ZLOČIN.....	36
PRVI PUT KOD MILOŠEVIĆA	51
KO ĆE PRE DA SE DODVORI DOS-u	62
ULOG - SLOBINA GLAVA	68
KLJAJEVIĆI I KUM ZAUZIMAJU SUD	79
NOĆ ISTORIJSKE PREVARE	91
DAN KONAČNE IZDAJE	95
ODMAZDA VRHA PRAVOSUĐA i KRVAVO PREDVEČERJE	113

Urednik: Radomir RAKOČEVIĆ
Korektura: Milka BOŽIĆ
Likovno rešenje korica: Ivan MARKOVIĆ
Tiraž: 1000 primeraka
Izdavač: Milena Arežina
Štampa: „Scanner Studio“ Beograd

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
821.163.41-94
ISBN - 821.163.41-94
CIBISS.SR-ID 116161548

PREDGOVOR

Ovu knjigu posvećujem istini, kao vrhunskom vrednosnom kriterijumu od koga jedino možemo poći sa osloncem, bez obzira koji put bismo. Istina je uglavnom nepoželjna i neprivlačna, a uvek prognana kad mnogo otkriva. Ovo je istina o 5. oktobru 2000. godine O izdaji i prevari. Istina o velikoj podvali. Ova istina uvek nekog i vredi. Baš onako kako je govorio Maksim Gorki: „Ništa nas ne mole povrediti osim istine ". Dakako, ja to i želim. Da uvredi sve one čija su dela postala zlodela, jer je to najmanje što treba da trpe za posledice koje su proizveli činjenjem ili nečinjenjem ujednom istorijskom kolapsu, dugo pripremanom a traljavo izvedenom, jer su oni kao učesnici, halapljivi i raspomamljeni, olako i kratkoročno "razumeli" poruku nalogodavca.

Nisu me zanimala obrazloženja posledica, već uzroci, koji su leto 2000. pretvorili u zbrčkanu hrpu zamene teza. Stvarni razlozi svrgavanja Miloševića su istovremeno i surovi plodovi 5. oktobra, jer su proizašli iz istog scenarija kome je nezadovoljstvo naroda trebalo kao neophodna kulisa za paljenje nacionalnog parlamenta, ali samo za taj jedan dan, bez namere dase uzrocima nezadovoljstva posle bilo ko bavi.

Taj scenario, znali smo svi tni iz Savezne izborne komisije, ali sam ga samo ja poknšala i obznaniti baš tad i tako je nastalo ovo putešestvije "sa istinom u naručju", prognano od svih i svakog. Zato sam zapisala ono sto sam tad govorila i tako kako sam se ponašala, ne štedeći sebe ali ni druge.

Ovo je, pre svega, istina o "progoniteljima istine" iz tog perioda. Oni su istovremeno i akteri koji su unutar sistema marionetski izvršavali ono štoje nalagano van sistema, i u toj neprirodnosti pokidali i ono malo izlizanih niti, za koje smo verovali da su moćne institucije prava. Tuje srž obmane, jer institucije čine ljudi koji se, rukovođeni inieresima, očas pretvaraju u dželate, koje otnajnljuje trenutna netnoć žrtve, a pogotovo ako je ta žrtva njima nekada bila darodavac. Oni su podmukli sudionici izdaje, pre svega, svoje profesije, a onda i svega drugog, sa svim modalitetima ljuđske truleii, kojiprate sve istorijske prevrate. Oni su kukavni kepeci koji izdaju onog ko ih je stvorio. Meni je ta večna preobrazba ljudskog zla, i njeno povezivanje, intrigantno kao fenomen, i univerzalna matrica koja samo menja obličje i nvekreiivljava. To je siže ove knjige.

Trudila sam se da istinom izmerim i predizborno proklamovani legalizam, a u biti metaforu pravnog nasilja. Ono manifestno stupa na scenu neustavnim i nezakonitim prekrajanjem saveznih izbora, režiranih u najvećoj tajnosti između 6. i 7. 10. 2000. godine, kada se lažiranjem objavljuje Koštuničina pobeđa, što je detaljno opisano. Nastavak toga su surovi krizni štabovi kao jedina opipljiva realnost revolucije, a koji su Srbiju gurnuli u stečaj.

Pogotovo, istina o prvom kriznom štabu, koji 6. oktobra 2000. po direktnom nalogu vlasti i mafije preuzima Privredni sud u Bcogradu, da bi istipostao podstrekač i predvodnik legallzaclje svih ostalih kriznih štabova. Toje doveio do opšteg stečaja.

Ova knjiga napisana je u jednom dahu i zauvek bi ostala u mojim rokovnicima, da me na njeno objavljivanje konstantno nije podsticao Arandel Markićević, poslednja ikona srpskog pravosuđa. Istovremeno i svedok tadašnjih surovih dešavanja. Njemu dugujem sve, osobito život. Smatrao je da u interesu prava i pravde ne smem prećutati najsvirepije iskušenje kroz koje sam prolazila samo zato što sam se i u svom sudu i u Saveznoj izbornoj komisiji, borila za izvršenje pravnosnažne sudske odluke i to paralelno i islovremeno, a što se zamenom teza predstavljalo snprotno. Tako se prati i u knjizi.

U Beogradu, 19. februar 2004.

Autor

„Život ima smisla samo u borbi. Ishod je u rukama bogova. Zato slavimo borbu. ”

Pesma indijskih ratnika

I PREPOZNAH GLAS HOBOTNICE - MILUTINOVIĆ UCENJUJE I PRETI

25. jul 2000. 18 časova

„Halo, Srđan ovde.”

- Reci - odgovorih, iznenađena pozivom.

„Otkud ti u SIK-u?” - saslušao mi on vrlo nervozno, vičući u slušalicu.

- A zašto mene pitaš, ja o tome ništa ne znam. I zašto vičeš - rekoh.

„Zato što ti to ne smeš biti. Shvataš li, ne smeš. Čuješ li šta ti kažem”, siktao je tako nepristojno, da me je samo puka znatiželja sprečavala da mu ne tresnem slušalicu.

Uistinu, otkud ja u toj komisiji, kad sam poslednjih meseci do te mere bila izložena neprijatnostima svake vrste, koje su direktno stizale od JULovog ministra pravde Dragoljuba Jankovića, koji praktično svoj resor nije ni vodio iz kabineta ministra, nego isključivo iz Direkcije JULa, ne propuštajući nijednu sednicu za okruglim stolom.

Nedostatak kompetencije u pravosuđu, ministar Janković je nadoknađivao svojom slikom „važnog čoveka”, koji uvek sedi tik uz Srđana Smiljkovića, tadašnjeg kadrovika JUL, a pogotovo se svemoćno šepurio ako se kojim slučajem domogne stolice uz Miru Marković, predsednika Direkcije JUL-a. To je u pravosuđu tretirano sa posprdnošću, ali ne iz njegovog ugla. Međutim, kad su u pitanju predsednici sudova, to je imalo tretman izvesne moći koja kreira dobrovoljnu poslušnost, a što je on i hteo. Jedini predsednik suda, na kojeg ne samo da nije imao nikakav uticaj, nego konstantan sukob, bila sam ja, tadašnji predsednik Privrednog suda u Beogradu, u koji on nije smeo da priviri, jer su mu apetiti bili amoralni, sa aspekta prava, a o drugima neću.

Iz te asocijativne opservacije, koju sam prebiralala po glavi, prenu me ponovo Srđanovo divljanje u telefonsku slušalicu, zbog vesti koju apsolutno nisam znala, koja je njega izbezumljivala, a on je verovao da je i ja znam.

„Čuješ me, Milena, otkaži to hitno, odmah, da ne bi bilo komplikacija.”

- Kojih? - rekoh izazivački.

„Pa svakakvih”, reče on značajno, „ti dobro znaš da mi nismo zadovoljni nekim tvojim odlukama. A znaš i koliko te ne podnosi Janković. Dosta mi je više da te štitim, i od njega i od ostalih.”

- Pa, ne štiti me, ako si me već štutio, i radite svi šta god hoćete! Briga me i za tebe, i za SIK, a osobito Jankovića. Ne preti mi, čoveče, sa onim koga prezirem, i to svi znaju u pravosuđu. Ja ću i dalje raditi kao što sam radila, i zapamti, nikada neću otvoriti stečaj nad „Davidom Pajićem”, što mi tvoje slute traže već mesecima. Neću ni nad jednim drugim društvenim preduzećem, dok sam predsednik Privrednog suda. Nema sile, nema pretnje, imate pravo da me sklonite, i to je sve skrenula sam razgovor na ono što sam mislila da je suština njegovog divljanja.

Razgovor je nekontrolisano krenuo drugim tokom, jer su se određeni njegovi pajtosi upirali svim sredstvima da otvorim stečaj nad preduzećem za proizvodnju i opremu liftova

"David Pajić Daka", koji se lokacijski nalazi u Ulici Đure Đakovića, tik uz Direkciju JUL. S moje tačke gledišta, to bi bilo strvožderno ubijanje ovog značajnog preduzeća. I na kraju krajeva, uslovi za stečaj uopšte nisu postojali.

"Stani, Milena, ti dobro znaš da te zbog toga nikada nisam zvao, a ni zbog sličnih stvari koje mi ti sada potpuno nesuvislo nabrajaš. Za druge me baš briga. Ovo je jako važno, i zato te zovem" reče Srdan znatno pomirljivijim tonom. - "JUL mora da ima svog čoveka u SIK, naša defnitivna odluka je Dača Pantović, i to s tobom nema nikakve veze. To je naša partijska stvar, i ti treba da odustaneš ako te je neko drugi predložio. A, ako baš neko insistira za tebe, ti budi Dačin zamenik." Napravio je kratku pauzu, pa nastavio: "Ja nemam ništa protiv tebe. Ali, šefica hoće svog čoveka u komisiji, i to može biti samo Dača. To smo se danas dogovorili."

- Ja sebe nisam predložila, a da sam u SIK-u, evo, sad čujem od tebe, Srdane. I veruj mi, da to sad prvi put čujem, pa sam šokirana što mi tako nepristojno pretiš. Nisam upoznata sa bilo čim što govoriš, ali zapamti, nikome neću biti zamenik, pa ni tom tvom Dači. Ti vidi ko me je stavio, ako me je stavio, pa se s njim dogovori, a mene više ne zovi! hladno sam odgovorila.

Moja gluvoća po pitanju svake verbalne nadobudnosti je bila opštepoznata. I bez obzira što me istinski nije zanimalo sve o čemu je Srdan govorio, nekako mi je deo tog razgovora uneo uznemirenost. Toliko sam bila umoma konstantno, zbog iscrpljujućeg drila koji sam samosvesno forsirala, da bih u sudu, koji sam predstavljala, čistila određene „fajlove“, punjene godinama najokorelijim korupcijskim podvizima. Reč je, svakako, o osmišljenoj pljački društvenih i državnih preduzeća, koja je ozakonjenje, nažalost, imala, i ima, u Privrednom sudu u Beogradu. U arhivi tog suda pohranjena je najsramnija pljačka zarad izrastanja novokomponovane vlastele, koja je početkom devedesetih, uglavnom iz kaljavih opanaka skočila u bečke cipele i "Armanijeva" odelu. Kao što firmirana odežda ne sprečava najezdu nepodnošljivog vonja, tako i njihovi statusni simboli, u vidu naglo nabujalih finansijskih imperija, ne mogu sakriti tvorce u Privrednom sudu u Beogradu (sada preimenovanom u Trgovinski). Oni su u najbestidnijem korupcijskom hepeningu, usred suda podjarmljivali sudijsku profesiju, tako što su legalizovali pripajanje društvenih preduzeća privatnim; upisivali fantomske firme za isisavanje imovine zdravih preduzeća; obogaljena DP gurali u stečaj; zaustavljali izvršenje pravosnažnih presuda godinama, sve dok se isto ne obesmisli protekom vremena; osnivali banke i druge fmansijske organizacije bez obaveznih novčanih uloga, i bez odobrenja NBJ. U tim bankama su posle godinama držali stečajnu masu ojađenih društvenih preduzeća, kao najmilosrdnije deponente, koji ništa ne traže nego samo daju. A vlasnici banaka, kao i draga vlastela, nastala na bezobrazlucima tog suda, svoje odabranike darivali su svim i svačim, kao privatne sudije za njihove usluge. To je, u najkraćem, sud u kome sam započela drugačiju primenu prava i pravde.

Zbog svojih upadljivih organizacionih mera unutar Privrednog suda, a upravo na terenu razbijanja tih finansijskih interesa, u najboljem slučaju tretirana sam u javnosti kao kontroverzni predsednik. A kod finansijske oligarhije kao nepoželjna izraslina, koja se morala odstraniti skalpelom, da ne bi remetila dobro uparloženu prosečnost. Izašla sam iz klišea podnošljivog sudije. Taj podnošljivi je, manje više, običan birokratski pacov. Sasvim razobličila nivo predsednika suda, koji zbog konzumiranja svih mogućih interesa i kompromisa, postaje vremenom bezlično biće u igri interesa koje povlače ne samo političke figure, nego i oni koji se na sceni nikada ne vide. Sve ovo je slutilo da ću se ponovo naći na nekoj vetrometini.

Tema mog razmišljanja je bila ta neprirodnost „da me šefica neće“, a ko me to onda hoće, a da ja ne znam, i to u okolnostima kad sam zbog sudskih predmeta zaratila sa moćnom linijom koja je išla od ministra pravde Dragoljuba Jankovića, i njegove moćne bratije, do

Milana Milutinovića, tadašnjeg predsjednika Srbije.

U tom miljeu animoziteta tražena je mogućnost kako da se odstrani čovek koji, jednostavno rečeno, ide uz vetar. A pogotovo, ko me hoće sad, kad sam zaustavila stečaj kao masovnu pojavu nad društvenim preduzećima, pustila u izvršenje presude koje su se godinama brižljivo krile od takve mogućnosti, i udarila na prve pipke pravosudne hobotnice, koja je spremala svoj plan, nimalo nežan u obračunu sa osobom koja dotiče njihovu nedodirljivost. Uprkos svim podmetanjima, koja su mogla biti za mene katastrofalna, ipak sam ih izbegavala na neki način s lakoćom, jer su mi u izvesnim trenucima pomagali mnogi, samo zato što su imali određeno poštovanje prema mom konceptu. Tako sam uvek pronalazila prijatelje ad hok, za konkretan problem, konkretno proganjanje, ali to je bio proizvod moje ličnosti, a ne neke zaštite, koju niti sam imala, niti sam joj bila sklona.

Ovaj pravosudni podsetnik je neophodan, zbog zabrinutosti koja se javila posle Srđanovog telefoniranja, jer su mi spontano sinula pitanja ko to mene sad uvlači u novu igru, a da pri tom nisam ni obaveštena. Za koje izbore, i kako koje interese, i s kojim ciljem, a da me prethodno niko čak ni kurtoazno nije upitao „da li hoćeš, da li možeš,“?

Odgovorila bih odrečno, zato što nisam želela da mi se oduzme tako dragoceno vreme, koje sam najracionalnije koristila upravo u svom sudu, poništavanjem nezakonitih privatizacija i dešifrovanjem mnogih drugih hobotničavih predmeta. Te pravosudne enigme rešavala sam znatiželjom stradalnika koji izlazi iz lavirinta, i strašću zaljubljenika koji je upravo stvarao konture budućeg dela. Taj čarobni svet mojih pravnih i ispravnih odluka omeđivao je granice iza kojih nisam, u profesionalnom smislu, videla drugu lepotu.

Ispravno ili neispravno, bilo je tako. I danas su mi pred očima spisi predmeta koje sam tako marljivo razvrstavala po značaju mojih otkrića u njima, i pravila im raspored rešavanja zavisno od toga koja pravna misterija je najviše pobuđivala moj istraživački duh. Svako odvajanje od mojih predmeta sam smatrala surovim, i njima sam posvetila sve moje prioritete. Nisam želela ni misliti da ću sad zbog neke komisije morati svaki dan biti na drugom mestu, i tako zapostaviti istinski prostor mog sudijskog uživanja. Zato sam se potajno nadala da će Srđan i njegova „šefica“ uspeti s tim Dačom, i ta epizoda bi zauvek bila zaboravljena. Čim sam to pomislila, momentalno sam i odahnula. Sva pitanja su iščezla kao jutarnja rosa, što je trajalo prekratko. I tih par sekundi su verovatno bili poslednji bezbrižni trenuci.

Upravo sam ih gubila najavom udarnih vesti „Dnevnika 2“, gde je saopštena odluka Savezne skupštine o izboru Savezne izborne komisije. Među članovima sam bila i ja. Iste večeri, u specijalnoj emisiji je elaboriran navodno epohalni značaj tih izbora, koji bi trebali da trijumfuju refleksijom obnove zemlje posle urušavanja od agresije. O značaju toga „epohalno“ izjavu je dao Milan Milutinović, u prepoznatljivom gestikulirajućem maniru. Meni je njegova izjava privukla pažnju, jer je bila puna lažne sigurnosti i neke nagoveštajne zluradosti. „Da, pobedićemo sigurno, apsolutno. Glasačka kutija će samo potvrditi veliku popularnost našeg kandidata... Znate, statistika je neumoljiva, a ona je na našoj strani.“ Ta rečenica mi je iskakala iz konteksta. Nešto nije do kraja uštimano... Ali, ono što je najviše govorilo o njemu, je pogled pozera, ukočen i nikome neupućen. U narodu se kaže: „Pazi se čoveka koji te ne gleda u oči“, a kod njega je to izraženo. On je obznanio svoju apsolutnu važnost kao predsednik štaba koalicije SPS-JUL za predsedničke izbore. Ili, pojednostavljeno rečeno, glavni čovek za kreiranje i vođenje kampanje predsedničkog kandidata Slobodana Miloševića. Aferim, rekoh skoro glasno i podsmešljivo. Ali, posle toga se stresoh, meni je bilo jasno sve.

Da bi čitaocima bilo poznato zašto je meni baš tad sve bilo jasno, vratiću se na jedan sastanak povodom konkretnog sudskog predmeta, koji je zakazao Milan Milutinović 26. juna 2000. godine, na koji sam pozvana da primim i izvršim naredbu, da ne diskutujem i ne postavljam pitanja. Ali, sve je ispalo suprotno i neočekivano. Zbog ilustracije stanja duha u vrhu države u predizboraom tesnacu, jer po funkciji koju je Milutinović obavljao to i jeste

sam vrh, vrlo ću detaljno izložiti tok sastanka koji ukazuje ko je ko i na kom mestu.

Kad mi je sekretarica, dan ranije, rekla za sastanak kod Milutinovića, pomislila sam da je to zbog „Diposa“, fantomske firme kojom je upravljao Milan Milutinović preko Miloša Lončara. U svako doba mogla je procureti informacija da sam pokrenula postupak za brisanje nezakonitog upisa „Diposa“ u sudski registar, i to je bilo upravo u početnoj fazi. Ali sam to odbacila pošto je to još bilo u mom rukopisu, pa takva vest nije mogla baš u toj meri izazvati potres. Tim pre, što je tih dana na sva zvana „Glas javnosti“ bruja o jednom drugom predmetu, isturajući mene kao ličnost koja uništava nezavisne novine „Glas javnosti“. Otvoreno je pisano, da na mene nema uticaj ni ministar pravde Dragoljub Janković, ni Čedomir Prostran, kao predsednik Višeg privrednog suda, ni Balša Govedarica, kao predsednik Vrhovnog suda, pa su citirali njihove izjave u tom smislu, gde se oni ograđuju od mog rada u sudu. Taj konstantan medijski pritisak, dotad nezabeležen u pravosuđu, imao je svrhu iznude sudske odluke. Reč je, naime, o preduzeću „ABC produkt“, nad kojim je bio pokrenut stečaj. To preduzeće je istovremeno osnivač lista „Glas javnosti“, preko koga je bilo vrlo zgodno vršiti pritisak na sud.

Ovde poentiram na činjenici da je vrh pravosuda kreirao takvu vrstu moje diskreditacije, jer im kao predsednik suda ni po jednom osnovu nisam odgovarala, a najviše zbog činjenice da nisu mogli da završavaju predmete koji su u njihovoj interesnoj zoni. Jasno mi je bilo da bi Milutinović ovde trebao da pripomogne, pre svega, Dragoljubu Jankoviću, ministru pravde i svom prijatelju, koga sam ja otvoreno prozivala da je, zajedno sa Oliverom Antićem, naručio feljton o meni u „Glasu javnosti“ bezobraznog naslova: „Milena Arežina iznad Ustava i zakona“. Ovaj bombastični naziv ničim nije opravdao sadržaj feljtona punog koještarija tipa: „da sam egzotične lepote, za mnom se trči samo tako... i stotinu drugih gluposti. Ali, bš zato pritisak je bio jeziv i svakodnevan. Oni su to uradili zato što nisu uspeali da me nagovore da zadržim od izvršenja pravosnažnu presudu Pbr. 6101/95-94, koja je pre mene bila četiri godine van domašaja sudskog izvršenja. Inače, ovom presudom je poništeno nezakonito pripajanje DP „Udarnik“ Rodićevom „ABC produktu“, što je podrazumevalo da Rodić vrati uzeto, a to je ogromna imovina. Onaj ko je nešto nezakonito dobio, i to u periodu divlje privatizacije iz '91. godine, nema nameru da to savesno vrati. I zato je njegov interes bio da se odluka ne izvrši, a na ruku mu je išlo upravo korumpirano pravosuđe.

Svrha tog feljtona, je monstruoza zamena teza, tako što ću se ja proglasiti uzurpatorom poštenog privatnika Rodića, samo zato što izvršavam pravosnažnu presudu, čiji broj sam navela radi autentičnosti. Što je najsramnije, to je skandalozna ideja vrha pravosuđa, i to je svako od njih znao, ali u javnosti to je predloženo kao odmazda nezavisnog medija, jer je o tom pisao upravo taj medij, a moglo mu se, jer je sa svih strana bio zaštićen. Zbog toga je tu zamenu teza bilo, takoreći, nemoguće demantovati. U toj meri nemoguće, da takav demanti nisam mogla da objavim čak ni u drugim novinama, jer su svi interesi bili vrlo isprepleteni. Ali osećaj da sam apsolutno u pravu, bio je moje glavno oružje, i činilo me nezaustavljivom kad je u pitanju izvršenje te presude. Taj poriv mi je pojačavan još više činjenicom da praktično tadašnja vlast stoji iza Radisava Rodića, a on se, naočigled svega, prikazuje kao njen prognanik.

Znači, nepogrešivo sam znala da me Milutinović zove zbog Rodića a ne „Diposa“, kako sam u prvi mah pomislila. U prostranom kabinetu, u koji se ulazi takode iz ogromnog sekretarskog dela, za okruglim stolom, bliže vratima, sedela su već tri čoveka. Milutinović je telefonirao za radnim stolom, vrlo ležerno obučen, bez kravate, komotno, jer je između okovratnika košulje i vrata imao neku gazu. To je meni bilo čudno. Držao je neupaljenu cigaretu u ustima. U tom stanju više me asocirao na pokeraša nego na predsednika države. Rekao mi je da sednem pored ove trojice, od kojih je jedan bio Ivica Dačić, koga sam prepoznala, drugi izvesni Steva, a treći je toliko bio prema meni naklonjen, da zadržavam pravo da ne kažem njegovo ime. Ivica Dačić je odmah naglasio da je on tu slučajno, da mu se

žuri, i ono što je rekao bilo je korektno. Suština je, da smatra da predmetu zbog koga sam pozvana ne bi trebalo posvećivati pažnju, jer je to sudska stvar. Ustajući rekao je nešto vredno poštovanja: „Smatram da Arežinu treba pustiti da radi svoj posao. Kad je već ne možemo zaštititi od ovog razvlačenja po 'Glasu javnosti', ne bih želeo da joj ja dajem uputstva". Kurtoazno je rekao da mu je drago što me je upoznao, i otišao.

Ja sam i stekla utisak da se on tu slučajno zatekao, i da je namerno otišao, da ne učestvuje u raspravi oko predmeta. Zapamtila sam rečenicu „neka sud radi svoj posao", to mi je tada mnogo značilo. Milutinović je, sedajući takođe za taj okrugli sto, držeći glavu malo zabačenu na jednu stranu, i ne ispuštajući iz usta neupaljenu cigaretu, odmah naglasio da je on vrlo zauzet, te da ja treba da znam zašto sam pozvana. Doslovce je rekao:

„Znate, Arežina, vi se vrlo slobodno ponašate u tom sudu, što nailazi na veliko negodovanje važnih ljudi, pogotovo onih koji drže medije, a samim tim u svet se emituje loša slika o našem pravosuđu... To nama ne treba", akcentirao je teatralno kolutajući očima ko zna gde, zadržavajući primetnu nadobudnost, verovatno nalazeći da sa mnom tako treba, i da me na startu valja poniziti. Zatim je ustao, otišao do radnog stola, uzeo jedan papir, i onda mi opet rekao: „Vidite, ovo upozorenje sam dobio juče, koje je potpisao Radisav Rodić, vlasnik 'Glasu javnosti'. Nedopušteno je da vi odlučujete o stečaju njegove firme - reče, pa pogleda u papir i nastavi - jer ako ta firma ode u stečaj, to povlači i propast njegovih novina. Kako me je Rodić obavestio, firma je zapravo osnivač "Glasu javnosti".

Napravio je malu pauzu, a onda se ponovo iskolačio na mene:

„Otkud vama pravo da se igrate sa tako važnom firmom? I to vi kao predsednik suda, a već ste upozoreni", reče, i kao fol besan, tresnu papir o sto. Čekala sam da završi tiradu. On nastavi dalje: „Evo, ovde piše, da je zakazano neko ročište za 4. jul 2000. godine. Ja sam vas pozvao samo da vam kažem, da taj stečaj ne sme biti otvoren. To je sve, i vi možete ići."

Da li to, predsedniče, znači da ja ne treba ništa da kažem? - rekoh krajnje hladno, spremna da ustanem i kažem samo jednu kratku rečenicu, koja mi se vrzmala po glavi. Ali, on se na to nešto trže, i gledajući me s visine, s licem izrazite dosade, reče:

„Dobro, recite, ali imajte na umu da sam ja vrlo ograničen s vremenom."

To je više značilo da praktično sa mnom nema šta da razgovara. Međutim, ja nastavih:

- Pa, evo, najkraće. Iznenadena sam da vi, kao predsednik Srbije, imate uopšte vremena za postupke stečajeva koji se vode pred sudom. A verujte mi, da sam šokirana, da ste stali na stranu jedne od najvećih pljački koju je, nažalost, sud svojevremeno dozvolio, i da u ime te pljačke tražite da zaustavim izvršenje pravosnažne presude. Ovde se ne otvara stečaj iz nekih drugih razloga, nego samo zato što se izvršava presuda koja je četiri godine bila neizvršena.

On me nestrpljivo prekide: „Ovako ne možemo razgovarati", reče i ustade. „Mene sve te vaše priče ne zanimaju", odmahnu rukom i krenu prema svom stolu. Ja nastavih kao da ništa nije bilo: „Važno je, predsedniče", rekoh i ustadoh, potpuno svesna da mi je vreme isteklo, ali isto tako svesna da moram reći, da je to što on traži nedopustivo. Ponovih:

Važno je, jer nije Rodić ugrožen od suda i mene, nego ja od sistema u kome je njemu dozvoljeno da bez dinara pripoji sebi DP „Glas" i DP „Udarnik", tj. državnu štampariju, i ogroman poslovni prostor. I kad je ta otimačina kroz dugogodišnji postupak poništena, i sad kad to mora da vrati, ispada da mu sud otima.

„Nije važno - prekide me on cereći se -sve to što ste mi ispričali nije značajno ni da slušam... Zar ceo svet treba da bruji, da mi gasimo jedan nezavisni medij. Da li nam sad to treba, pred izbore?"

Prvi put sam čula "za izbore", ali to ne bih ni zapazila, da mu ova dvojica nisu značajno

klimnula glavom. Milutinović, opet, šetajući nastavi: "To znači, Arežina, da niste vi ta osoba koja treba da ocenjuje šta je nama važno". To "nama" je osobito naglasio, a za mene je verovatno trebalo da bude poruka da su oni država, a ja izvršilac. I samo to. Međutim, nastavila sam:

Ne radi se o važnom i nevažnom - bila sam potpuno na svom terenu - nije reč o gašenju „Glasa javnosti". I bitno je da znate, da je reč o zameni teza, pa ukoliko bilo ko želi da prikaže da je reč o gašenju nezavisnog medija, može lako biti razuveren. Reč je o tome da niko njega ne tera u stečaj, nego stečaj nužno proizilazi kad se poveriocima u postupku izvršenja vrati ono što je njihovo. To je jedina istina. Po cenu svih mogućih pritisaka, a koje ja inače već trpim, jedino što ne mogu je - da zaustavim izvršenje presude, jer bih kršila zakon, bez obzira kako ćete vi to shvatiti - završih, verujući da sam suštinu objasnila.

Uprkos odvratnosti koju je ispoljavao prema svakom mom potezu, vrlo pažljivo me slušao, i ja to iskoristih:

- „ABC produkt" je blokiran na stotine miliona dinara, i sad se sud zbog toga proziva, a niko se nije setio da to pitanje postavi kad stotine drugih društvenih preduzeća koja odlaze u stečaj, sa mnogo manjom blokadom žiroračuna, ili takoreći beznačajnom. Šokirana sam da država štiti u ovom slučaju Rodića, a sud tera da nezakonito radi.

On se najednom naglo okrenuo prema meni, i ispitivački mi reče: „A otkud ste vi znali da vas ja zbog Rodića zovem"?

- To što vi sad od mene tražite, već su tražili ministar pravde Janković i Oliver Antić, dekan Pravnog fakulteta, i pri tom se vrlo otvoreno pozivali na prijateljstvo sa vama. Znala sam da je sledeći poziv od vas, jer Rodića štite svi važni ljudi iz vlasti, a ja nigde javno ne mogu istupiti, i nigde ne mogu objasniti suštinu pravnog problema.

U tom momentu uključio se u razgovor jedan od dvojice već pomenutih, na sledeći način, obraćajući se Milutinoviću:

„Milane, pa nju i proganjaju zato što je nezaštićena, a ovo što je ispričala je sve apsolutno tačno. Ja znam kako je štamparija 'Glasa' preuzeta. Nekorektno je da se jedna čisto pravna stvar u toj meri iskrivljuje, da ispada da je sad Rodić u nemilosti, i to od Arežine, iza koje evidentno niko ne stoji. Mene upravo taj deo najviše brine, zato što se iskrivljuje slika o pravnom pitanju, i to o ulozi suda, kad u ovom trenutku on radi zakonito."

Bila sam mu zahvalna, kao da mi je skinuo ogroman te ret, tim pre, što to nisam očekivala od tog čoveka, koji se inače protivio mom izboru za predsednika Privrednog suda. Bio je vrlo uticajan u svim važnim kadroviranjima.

Ne osvrćući se na to, Milutinović nastavi manirom već nervoznog čoveka, kome je ta priča potpuno suvišna, i nije želeo da se pretvori u bilo kakvu raspravu. Opet mi se obrati: „Vi ste pozvani da vam se skrene pažnja, da se slučajno ne otvori stečaj nad Rodićevom firmom, i sve ove priče, pa makar bile i tačne, nemaju nikakvog značaja, niti ja imam vremena da to slušam dalje". Tada se okrenuo čoveku koji me malopre branio, i onako, u prolazu, kao samo za njega, rekao: „Briga mene, more, za Rodića i njegove marifetluke, meni je Sloba rekao da se ne dira "Glas javnosti" i to je važno. Ja to samo prenosim". Kakva laž, pomislih u trenutku.

Stekla sam utisak, da je to bila poruka za mene, a da je on to ovlaš rekao ovom drugom, tako što bih ja tek posle toga trebalo da shvatim da je naredio Sloba, i da Milutinović s tim nema ništa. Skoro da čovek ne poveruje sopstvenim ušima. Prosto je suprotno pameti, logici i svemu, da Sloba štiti „Glas javnosti", jer bi bilo logično samo suprotno. Ako ni zbog čega drugog, a onda zbog činjenice da ga „Glas" svakodnevno kvalifikuje najpogrdnijim imenima, da na naslovnoj strani licitira kad će otići u Hag, sa direktnim unižavanjem njegove ličnosti, od teksta do fotografije. Iz dana u dan objavljuje se jedna fotografija, i to snimak s leđa, koji

simbolizuje odlazak Slobodana Miloševića, uz slogan „gotov je“, koji svakodnevno izlazi na istaknutom mestu ovih novina. To me natera, da glasno prokomentarišem nelogičnost:

- Nemoguće je, da je baš Miloševiću stalo do „Glasa javnosti“! Bilo bi to prosto neprirodno, pa taj ga list svakodnevno šalje u Hag.

Na to Milutinović opet dobaci „da o tome ima ko da vodi računa“, „da to ne treba ja da raspravljam“, i onda nastavi kao da se obraća svima nama, a suština je otprilike sledeća: da on nije očekivao polemiku, i da je ne sme biti oko već dogovorene stvari, a da ja svojim stavom ne samo da rušim ugled suda, već će „oni“ imati direktnu štetu ako se slučaj oko tog stečaja ne zatvori; da je Rodić završavao važne stvari za državu, te da ga država treba i zaštititi... Pri tom je, obraćajući se isključivo ovoj dvojici, rekao da „Rodić ima značajna poznanstva u Americi, da može privući strani kapital, i na kraju krajeva, da u tom pravnom delu ima nešto spomo rekao bi mu ministar Janković“.

„Pa, on ti to, Milane, ne može reći, kad je s Rodićem u dila“, opet se javi čovek koji je sedeo do mene, i sad me već otvoreno uzeo u zaštitu. Smirenim glasom govorio je, da već godinu dana ja trpim strašan pritisak upravo od ministra pravde, iako svi znaju da radim zakonito, a da se Rodić osokolio onog trenutka kad je shvatio da je ona sama. „I to je jedini adut što je 'Glas javnosti' svakodnevno proziva. Inače od tog feljtona ne bi bilo ništa, da Arežinu bilo ko štiti“. „Pa, gde bi se u svetu mogao pozivati na linč sudija koji vodi sudski postupak, i to u novinama čiji vlasnik je u tom sporu. Logično bi bilo da je ministar pravde zaštititi, da se bar oglasi zbog posla koji obavlja, a ne da pripomaže jednoj strani da satanizuje drugu, i to čoveka koji se u ovom slučaju bori za čistu pravdu, jer je to meni apsolutno poznato... Hej, ljudi moji, za čistu pravdu“, reče taj čovek, i pokaza takvu ironiju prema svemu onom što je Milutinović govorio.

U toj meri me je njegova odbrana ganula, da sam se plašila sopstvenog izliva zahvalnosti na uistinu neprimerenom mestu, što me je upozorilo da je najbolje da krenem. Uzela sam sa stola svoju nedimutu fasciklu, pozdravila se s čovekom koji me je branio, i najnormalnije, bez kurtoaznog kreveljenja, rekla Milutinoviću: „Ja idem, ionako sam vam previše uzela vremena, kao što ste rekli, a što se mene tiče, smatrajte da ovde nisam ni bila“.

Postoje trenuci koji se nikada ne mogu rečima opisati. Naše telo ih diktira. I odslikava. Tad je najbolje pratiti slike tela, a zaustaviti reč. Nikada neću zaboraviti njegov pogled u trenutku kad sam odlazila. Lice dobroćudnog šarlatana pretvorilo se u lice zveri. Oči su mu posivile, uklopljene u bezbojnost kože i sivilo odela. Samo je neprijatnost zla pogleda bila živa. Kao da u sekundi ispliva sav razvrat, godinama prikrivan diletantskom pozom namerae distance, i uvek spremne retorike okoliša „o svemu što govoriš, govori bez doticanja suštine“. Pročitala sam svu kamuflažu navodne zaštite navodno nezavisnog „Glasa“, a, u stvari, štitio je zajednički dil sa svima njima moćnima, i samo je hteo da potvrdi sigurnost onih koji su se pozivali na njega. Zato me to učvrstilo u stavu, da mu tako odlučno pokažem da je to toliko nevažno u odnosu na moje uverenje da pravdu treba slediti. I on je, svakako u mom stavu naglog izlaska, pročitao sliku koju emituje telo koje se buni, koje demonstrira neprihvatanje. A iz pogleda punog neizrecivog prezira, sigurno je znao da ga neću poslušati.

Zato mi s prilične daljine odbrusi: „Vi ste, Arežina, ionako u nezavidnom položaju, što vam ne daje pravo na hirovitost. Javite mi još danas, da je stečaj obustavljen. Još danas!“ Takode iz daljine, već na vratima, ja mu odgovorih: „Još nije otvoren, pa ne može biti ni obustavljen. A to šta će sudija uraditi 4. jula, ja vam to zbilja ne mogu javiti. Eventualno 4. jula...“ I meni je imponovalo što sam to rekla podrugljivo.

„Ne 4. jula - reče on zajedljivo - to ćete mi javiti danas. Ne zanima me pravna procedura kako ćete do toga doći, nego ćete mi javiti da od stečaja nema ništa“.

Htedoh mu reći ono što mi se motalo po glavi još od ulaska, „jadan je predsednik države

koji se bavi stečajevima", ali odustadoh. Uz veliki napor savladivanja besa, izlazeći smireno rekoh: „Ja vam se nikada neću javiti, a i danas ne bih došla da me niste pozvali". I izadoh kao čovek.

Idući peške prema Privrednom sudu, udaljenom nekoliko desetina metara, jedva sam pomerala noge, kao da sam vukla tenk... Toliko me je ophrvla mučnina neizrecivog gadenja i apsolutnog besmisla posla koji sam radila, Jer, ako predsednik Srbije diriguje ili aminuje, sasvim je svejedno, u jednom od najprljavijih sudskih predmeta, sprečavajući izvršenje presude, gde je onda pravo i pravda? I kome ona služi? Kome je država poklonila svoju zaštitu? I, otkad zamenom teza kriminalce proglašava privrednicima, a sudije, koje svrši i smislu prava služe, uzurpatorima prava. Jadna li je država kad je predstavlja ovakav čovek. To je bilo strašno obeshrabrujuće. Ako štiti prevarante, a svim mogućim pritiscima izlaže one koji su se prevarantima suprotstavili, onda, ko se uopšte zlu može odupreti ako je sam vrh države korumpiran. O svemu tome sam mislila približavajući se sudu, i najednom shvatih: „Moji dani u njemu su odbrojani". I to sam znala sasvim izvesno. Još jedino nisam znala metod odstrela.

Na mom radnom stolu čekao me je Rodićev „Glas javnosti", koji je u formi oglasa, na dve strane, čerečio moje ime. Na jednoj strani je pozivao imenom i prezimenom, sve ličnosti koje u pravosuđu imaju nekog udela, počev od ministra pravde, predsednika Vrhovnog suda, republičkog tužioca, pa niže, sve do Bate Živojinovića, koji je bio predsednik Odbora za pritužbe u Narodnoj skupštini, da krenu u obračun sa mnom pre nego što se otvori stečaj nad "ABC produktom". Da čovek ne poveruje, da je takav poziv na linč uopšte moguć u civilizovanom svetu. Na drugoj strani su se obaveštavali svi poslovni partneri i saradnici "ABC produkta", da će privremeno raditi na drugoj adresi, uz obrazloženje puno neopisive mržnje prema mojoj ličnosti, što ilustruje rečenica kojom se pamflet završava, a ona doslovno glasi: „Milena Arežina je kao elementama nepogoda. Naišla je neočekivano. Treba samo malo sačekati. I ona će vrlo brzo proći." A tad ćemo raditi opet isto. Zato sam ja bila danas i pozvana kod Milutinovića, da me on „obavesti" o tome.

Ubrzo je zazvonio telefon. Javio se čovek koji me je danas pred Milutinovićem zdušno branio. Obradovala sam se. Htela sam da mu se zahvalim. U trenucima kad su me svi napadali, lepa reč bila je retkost, za kojom uistinu nisam ni trčala, ali kojoj sam se i te kako znala obradovati. On je sva ta zahvaljivanja prekinuo, i predložio da se vidimo što pre.

Razgovor kod njega trajao je poprilično. On mi je rekao sve i ništa. Sve se svodilo na opasnost ukoliko odbijem Milutinovićevu naredbu, predočavajući mi krug koji se oko mene zbog tog predmeta toliko sužavao. Ukoliko otvorim stečaj nad „ABC produktom", ja drugi izlaz nemam. I to nikakav. Nekoliko puta je ustajao dok smo razgovarali, palio cigaretu, i više puta ponavljao: „Ja znam da ste vi apsolutno u pravu, ali vi ste i u velikoj opasnosti, jer na vašoj strani nema niko ... Manite Vi sad sve to pravo".

Dakle, sva ta priča je, da tako kažem, upućena ka mom racionalnom premošćavanju od principijelnog ka praktičnom. Ali, u mom slučaju to je izlišno i pomisliti. U jednom trenutku dobronamerni čovek je doslovce rekao: „Pobedite sebe pre nego što se svi oni pokažu i izgaze Vas". A onda dodao: „Rodić je godinama Udbin čovek, i to treba da znate. Vrbovan je od raznih službi dok je bio u Americi, bežeći odavde od zatvorske kazne, zbog nekih finansijskih malverzacija, iako je to on posle koristio kao navodno disidentstvo. Čovek je po zanimanju bakerista. Čujete li, bakerista, i takav sad treba da vodi navodno nezavisne medije. To je samo maska. Zapamtite, maska. «Glas javnosti» vode drugi, i to sada ima određenu svrhu." Posebno mi je predočio, da su veliki i sumnjivi poslovi upravo išli preko sistema „ABC produkt", i to prvenstveno poslovi tranzita... To je sistem koji ima na desetine preduzeća, reče on, i tako se godinama s računa na račun prebacuje sve i svašta. „Upravotim «Udarnikovim» kamionima, za vreme rata, švercovalo se i prevozilo ko zna šta, i ko zna gde. Iza njega stoji tajna policija, i

u odličnim je odnosima sa svim važnim ljudima koji drže finansije u ovoj zemlji. Posebno je dobro sa Ljubom Šiptarom, Vlajkom... On godinama nije izgubio ni jedan jedini spor. Skoro je pravo čudo, da su ovi šoferi iz «Udarnika» uopšte i uspjeli. Ali, badava su spor i vodili, jer tu povratka nema. Nema te sile koja će dozvoliti da se «Udarnik» vrati od Rodića."

- Ali, ja sam već presudu delimično izvršila, šoferi su ušli u „Udarnik", i sadje nastavljeno izvršenje na preostalom delu poslovnog prostora, kao i povraćaju vozila, dizalica, opreme, i, naravno, postupak teče za naknadu štete koju su trpeli svih ovih godina. To je blokiralo račun „ABC produkta", i tu nema izbora, stečaj je pravna neminovnost. I to samo pravna, rekoh.

"To vam niko neće dozvoliti. I, verujte mi, nisam vas pozvao da lobiram za bilo koga, niti da vas ubeđujem, jer negde u sebi, odvojeno od svega toga, ja se vama divim. Ali, ovo nije vreme nepotkupljivih ljudi. I ta činjenica je sama po sebi surova, mada je takva. Da li vam je poznato, da ministar pravde, Janković, svako veče sedi u Rodićevoj kafani «Svrati bato», koja ima taj prostački naziv, da spolja ne bi asocirala na noćne posete, rezervisane za najuticajnije tužioce, sudije, ministre, i mnoge druge tajanstvene ličnosti, koje vode paradržavne poslove. Oni funkcionišu dilovima i jasnim dogovorima, unapred raščišćavaju eventualne prepreke, i to još kod kadroviranja u pravosuđu, MUP-u, i svuda tamo gde imaju interes. Vi ste im se nekako provukli, da uopšte dođete na čelo tog suda. A to je zato što vas nisu poznavali. A znali su da će svakog novog oblikovati prema svojim merilima."

- Hoćete da kažete, da ja nisam vredna prepreka? - našalih se.

„Naprotiv, ali borba je neravnopravna. Sve dok nisu bili sigurni da solirate, oni su se uzdržavali od frontalnog napada. Da li čitate ovih dana šta 'Glas' piše o vama. Pa to je otvoren poziv na linč. Oni su vas već stavili na krst, znači potpuno sigurni da sa svojim pravom više ne možete ništa. I zato im je trebala zamena teza, da bi vas prikazali beskrupuloznom. Apisana reč je pisana, i tome su manjeviše svi poverovali, jer više puta ponovljena laž dobija status istine u javnom mnjenju, posle sve ide lako."

Pokušah da sve relativizujem. "To pisanje traje još od 7. jula 1999. godine, naučila sam, rekoh, i to me više ne uznemirava. "Da", ustade on, naglašavajući ono što će reći, "ali ovo sad nije isto, ovo je mnogo opasnije. Oni su tada ispitivali teren, merkali ko stoji iza takve bandoglavosti. Krenulo im je loše sa sudijama za prekršaje, pa su te privremeno ostavili na miru. Iako je to s postupkom za prekršaje kod «Glasa javnosti» bila čista imitacija kažnjavanja. Glavonjić nijedno njihovo rešenje o kažnjavanju nije izvršio, kao kod ostalih kažnjenih medija, koji su kazne plaćali automatski, tako što im se skidalo s računa."

- Pa, ja to znam najbolje - rekoh - jer su sudije za prekršaje u zgradi mog suda. To je bila igranka, da ispadne da je Rodić kobajagi opozicija. Ja to provereno znam.

"To nije važno. Zar bi te juče Milutinović zvao, da nije odlučio da zaštiti Rodića. I ja sam te danas samo zbog toga pozvao, da se vidimo, da ti kažem da ti to shvatiš ozbiljno."

- Kad smo kod Milutinovića, želim vas pitati samo jedno, ako hoćete odgovorite mi - pođoh uvijeno...

"Ma, reci slobodno" - reče, ne persirajući mi.

- Zašto se Milutinović juče, u jednom momentu pozvao na Slobu. Ne mogu da verujem da i Sloba stoji iza Rodića - bageriste, nasmejah se od srca, "jer mi je to stvarno bilo neuverljivo, i u taj trač ne bi ni dete poverovalo", otkud da Sloba štiti jednog Rodića.

Meni je u tom momentu zbilja sve to bilo smešno. Nasmeha se i on, više meni nego situaciji, i opet ustade i šetajući gore-dole, malo zastade, pa opet sede. „Ovo što ti govorim je samo zato što sam siguran da nećeš zloupotребiti. Prosto ti verujem. Ali, nemoj čačkati što u

narodu kažu visoku politiku. Jer, kako su tu stvari uspostavljene, tako i funkcionišu. Milutinović je jedan od najbližih Slobinih saradnika. Značajno najbližih. Znači, on njega informiše kao poslednji filter. Ako mu je Milan predstavio da ti u sudu grešiš, konkretno prema tom Rodiću, on će to, budi sigurna, i poverovati. A zašto bi uopšte i proveravao preko nekog drugog, ako mu je ovaj najbliži. I tako redom. E, sad, sasvim je drugo pitanje da li je Sloba činjenično čisto informisan, ili su to oblandovani izveštaji. To je ono što se naziva fatalnošću izbora."

Meni je to što sam čula ličilo da ovaj čovek apsolutno zna za Milutinovićevu farbaru, ali je ne dira, niti meni dozvoljava da pitanjima eksperimentišem njegovu opreznost. Zato, odlučih direktno da ga pitam: „Da li mi možete pomoći da dođem do Slobe? Ja vas to najljubaznije molim, važno mi je upravo zbog opšteg stanja u pravosuđu, i zbog razjašnjenja ove zamene teza. Apogotovo, sve što želim da mu kažem neće biti u oblandama, jer ja nisam nikakav politički faktor. Ne samo ovaj predmet, takvih hobotničkih ima na pretek. To je grupa raznih interesnih sfera za prevlast nad tokovima novca i prljavim privatizacijama koje idu preko ovog suda. Zbog toga, nalazim da bi on trebalo da zna istinu, bez obzira da li je dosad zna polovično, ili ne zna uopšte. Potpuno sam spremna da mu kažem za urgencije njegovih najbližih saradnika koji se najdirektnije upliću u prljave privatizacije. Jer, jedna je stvar - nastavih - ako zna a ne preduzima ništa, druga je ako ne zna, ili eventualno zna u glaziranoj obradi. To onda daje drugu sliku", završih, jer je moj sagovornik naglo skrenuo pogled na sat, što je bila poruka meni - skрати.

"Ja ti tu ne mogu pomoći", odgovori britko. "Ja jednostavno nisam put. A neću da te lažem. Dobro sam i sa Milutinovićem, i sa porodicom. Ali nisam put. U ovom slučaju - nikako. Jedini put je Mira. Za tebe pogotovo jedini. Oni su sad na kraćem odmoru, u rezidenciji na Crnom vrhu. Faktički, ovih dana je nemoguće. Ali, i kad se vrate, ako hoćeš razgovor sa Slobom, zapamti - jedini put je Mira. I niko pobočni", reče on. "E, onda ništa", rekoh odsutno. „Kako ništa", upita začudeno, „pa cela ova priča oko tebe i «Glasa» je da te JUL drži, i da ti za JUL radiš. Ne mogu da verujem da tamo ne možeš da dodeš do nje, a onda je sve mnogo jednostavnije. Zbilja, šta je tu po sredi?"

"Pa upravo zamena teza", rekoh. "Pa Janković je JUL-ov ministar, a ja samo predsednik suda koga bi on najradije bacio pod voz. Ali, kao što vidiš, «Glas» neće na njega. Prema tome, zbog Jankovića ne mogu doći do Mire, jer mi je on taj put blokirao u JUL-u, i ja preko njih taj put ne mogu naći." Još dodadoh: „Pokušavala sam, s vremena na vreme, da uspostavim kontakt sa Mirom ne da bih tražila zaštitu, nego da barem skrenem pažnju na zloupotrebe njenog ministra. Još verujem da ona za takve stvari ne zna. To je prosto neverovatno čime se on služi da bi se završili predmeti, ispečeni pod sačem najkriminalnijeg miljea, kakve sve nedovršene figurine postavlja na čelna mesta po sudovima i tužilaštvima, što je čak i u budućnosti neispravljlivo". On kroz osmeh promrmlja: „On je za nju ministar koji najlepše peva", i ponovo se nasmeja. Na to ja dodadoh: „Ako joj je to kriterijum, onda Janković peva mnogima. Ali peva i ko zna šta."

Tada mi reče nešto ozbiljnijim glasom: "To i jeste opasnost za tebe, jer ko zna čime joj je napunio uši. I prema nekim mojim saznanjima, oni misle da ti namerno proganjaš Rodića, a da on zato u «Glasu» napada njih."

- A ko oni?

"Pa, i Sloba i Mira. Njima se servira priča da ti maltretiraš Rodića po sudu, a da on onda u novinama piše o njima svašta, jer misli da te oni štite."

- «Glas» napada samo Slobu - rekoh. - Za Miru nikada nisu pisali nijednu ružnu reč. Naprotiv. Oni satanizuju samo Slobu.

"Pa to i jeste zasluga tvog ministra", reče on. "Da o njoj loše pišu, ona bi tražila njegovu

intervenciju kao ministra pravde. Kad bi odbio, ne bi dalje bio ministar. Pa su, kao što vidiš, Rodić i Janković našli dobar kompromis. Da on bude s njima, jer im je potreban, a da Miru ne diraju, jer im tad ministar nije ugrožen. Eto, u tim igrama za tebe neme mesta. Jer kako god okreneš, nijedna igra ne navija na tvoju stranu." I ne treba mi ništa.

- Jedina enigma celog ovog cirkusa koja me zanima, jeste da li zaista Sloba stoji iza Rodića, kao što je rekao Milutinović. Meni to nekako ne deluje logično, samo zbog tog bih volela da se lično uverim. Zašto bi on, koji važi za lukavog pragmaticara, radio u korist sopstvene štete? Pravosuđe i policija imaju primat nad svim ostalim, a tu korupcija cveta a da on pri tom ne preduzima ništa. Htela bih da znam pre nego što me razreše, da li on za taj razvrat zna - rekoh na kraju.

On skoro uzdahnu. I to je bilo iskreno.

"Ne radi se, Milena, o razrešenju. Ti si otišla predaleko, pravo u osinjak. A svi koji su i van tog osinjaka, zapamti, neće te zaštititi. Neće ni pokušati da saznaju tvoj put prava u konkretnom slučaju. Sama si, apsolutno sama. Na tvojoj strani sam isključivo kao čovek, ali previše idealistički prilaziš problemima, to je skoro neverovatno. Tamo gde odlučuju interesi, za tvoj koncept prava nema nikakvog mesta, a ovi interesi su previše dugo, i ovo je stvarnost. Takva pravda o kojoj ti govoriš sada, i juče pred Milanom, čista je utopija. Sve znam, duboko sam u svim tim odnosima, za koje ti smatraš da pravo sada može da ih promeni. Zar ti misliš da ti zameraju samo zbog Rodića? Pa Vlajko ti nikada neće dozvoliti da brišeš Ljubinu banku. A krenula si. Zar misliš da se to ne zna. Pa, zar misliš da će ti Mira dozvoliti da brišeš Karićev Institut za mala i srednja preduzeća? Taj institut je kičma njegovog menadžmenta. A ona je predsednik Upravnog odbora Univerziteta «Braća Karić». Ti si i to započela. Vidim, opšta frka."

Slušala sam ga pažljivo, skoro iznenađena pojedinostima koje zna za konkretne predmete koje isključivo ja radim.

"A policija više nema ni trunke strpljenja što si zaustavila njihovu kockarnicu, da opet preko onog Majkića reketira «Geneks»! Milioni dolara su u pitanju. Shvataš li, milioni dolara. Šta misliš, da samo ti od svih sudija znaš da je taj spor fiktivan, i da samo ti znaš da «Kim Stib» ne postoji u Kinšasi? Draga moja, znaju to svi. To svi jako dobro znaju, čak bolje od tebe. Ali, oni to rade i čute. Iz ko zna kojih sve razloga. Neki su odavno u kandžama tajne policije, a ti si u sve to ušla baš kao što piše «Glas javnosti», kao nepogoda, iznenada i neočekivano. Shvataš li, to je rod posebne vrste, koji je kontrolisan od raznih službi. Ti njima oduzimaš prihod takvim vodenjem suda."

Ja ga prekidoh: „Zar je za vas taj ogrezli kriminal 'prihod'? I baš me zanima kako znate za ove druge predmete, ako izuzmemo Rodićev «ABC produkt»?"

"Kako ne bih znao. Sublimacija interesa na jednoj strani, I za tvoju informaciju, svi su oni na izvestan način u uređivačkom timu «Glasa». Naravno, ne kao uređivački kolegijum, nego kao ličnosti koje kontrolišu određene interese i nalaze da te mogu diskreditovati upravo preko ovih dnevnih novina, zato što ti kompromituješ njihove posede. Ali, sada je stvar postala previše ozbiljna, zato što ti te posede već i ugrožavaš. I to je ono što ti oni sigurno neće oprostiti."

„Znaš šta, Milena", reče on ustajući. „I juče sam došao kod Milutinovića samo zbog tebe, niko me tamo nije zvao. Saznao sam od Milana da ti treba da dodeš, pa sam došao da ti bar malo pripomognem. Danas sam te pozvao, samo zato što si ti pravno fanatično zapela u nešto što će te odvesti u propast, iako si apsolutno u pravu. I meni je žao." Onda se malo ispravi: „Odnosno, žao mi je što ti to ne možeš isterati do kraja, jer tada bi to bilo zaista fantastično. Treba da znaš, ako te ne mogu iskompromitovati, mogu te ubiti."

Toliko se razrogačio, i u sekundu shvatih da je to tako žestoko i hteo reći, da bih ja shvatila poentu cele te igrarije oko «ABC produkta».

"Je li to vrednost tvoje pravde? Ogolimo tu stvar do srži", reče već otvarajući vrata.

- Jeste li me pozvali da mi to kažete kao definitivno saznanje - upitah.

"Ne, sigurno ne. Ovo je samo moja istinska brižnja. Sve sam ti rekao, jer sam smatrao da ti kao čovek to apsolutno zaslužuješ. I veruj mi, retko sam kad u životu o nekome tako pozitivno mislio."

Čvrsto mi je stegao ruku, a onda krenuo za mnom, da me isprati do lifta.

„Čuvaj se, molim te. Sama si, a uz Rodića je cela mašinerija. Zar misliš da će ti Milutinović dozvoliti da otvoriš stečaj? A ti si juče htela da ostaviš uverenje da ćeš ga upravo otvoriti, i to onako nadobudno, da pokažeš kako si važna. Zar bi te on uopšte zvao, da je to prosta stvar? Odjebi taj slučaj zauvek. Ili, ako ništa, odloži na neko vreme. Uradi bilo šta, ali odloži za neko vreme, i javi mu se odmah, neće ti pasti kruna s glave. Čim sad dodeš u sud zovi ga! Nemoj zaboraviti, i javi mi se šta si uradila."

Ne govoreći ništa, gledala sam ga iz lifta koji se već zatvarao, uverena da je to poslednji put. Bila sam i zbunjena, i ganuta, i šokirana istovremeno, pa i da sam htela nešto reći, u takvom stanju ne bih uspela. Nikad ga više nisam videla. Nisam ga ni poslušala. A i on je znao da neću. Ali, za razliku od svih drugih on je bio lik, u mom slučaju jedini pozitivan. Pri izlasku iz zgrade, moj vozač Joca me zgrabi za ruku, i takoreći uvuče u auto.

- Šta je Joco, što rae vučeš čoveče - nasmejah se. To je bilo prosto smešno kojom brzinom me je uvlačio u auto.

„Predsednice, izvinite me, ali dvojica su me više puta pitali kod koga ste, i kad ćete izaći odozgo. A video sam ih jutros u sudu. Prate vas u stopu. U sudu to svi pričaju."

- 'Ajde, molim te, ne budali. Ako se ti zbog nečeg plašiš, nemoj me voziti. Ja nemam drugo rešenje.

„Nemojte, molim vas", reče on iskreno, skoro kao dete. „Ja se samo plašim za vas. Vi ste za ovo društvo prepošteni. U sudu je mnogo nekih nepoznatih ljudi. Pokazuju na ulazu legitimacije DB-a. I svi odlaze kod Glavonjića. Ja sam ih nekoliko puta pratio, nenametljivo gledajući kud idu. Gore je sa njima uvek i Kljajević."

Prvi put mi je Joca, inače prepošten i odan, tako nešto govorio. Nekako, ta koincidencija sa onim što sam danas čula, mi otvori neke nove sumnje.

* * * * *

Ovaj pravosudni odeljak bi bio osakaćen i nedovršen, a čitaocu ne pojasnim priču o Rodiću, «ABC produktu», «Glasu javnosti» i meni.

Stečajni predmet ST 5878/2000. godine, o kojem je reč, vodila je sudija Svetlana Slijepčević. Volela sam njenu hrabrost, njeno apsolutno poštenje. Zнала sam da je nepotkupljiva, to je tako bilo izraženo kod nje. Zbog njene odlučnosti, kad je izbacivala gardu stečajnih upravnika, koju je pre mog dolaska na čelo suda ulogorio njihov dugogodišnji mentalni impresario, Radomir Lazarević, nazvala sam je Silvija Konte, kao inspirativni lik iz kulturne serije «Hobotnica». Ponekad sam i preterivala, glorifikujući njene nesporno krasne osobine, što je nesvesno izazvalo surevnjivost drugih, pogotovo Lazarevićeve klike, koja je marginalizovana i obezglavljena proizvodila najpodlije tračeve. Tako se «Glas javnosti» nije bavio samo mojim likom, nego je poentirao da je njihov stečajni predmet dat sudiji

Slijepčević samo zato što je moj čovek. U stvari, jedini pravi razlog je što sam od 70 sudija, praktično bez rezerve, bila apsolutno sigurna da strana koja lobira za «ABC produkt» nju ne može stići, a ni prići ovoj hrabroj sudiji. Dan pred suđenje, odlučila sam da s njom razgovaram otvoreno, jer sam se plašila da joj ne nanese neko zlo.

Kao što su meni pretili godinama, sad su se pred samo suđenje ostrvili na sudiju Slijepčević. To me brinulo iz svih razloga, posebno što ona živi sama sa sinom i majkom, i što je u svakom drugom smislu nezaštićena.

Naš razgovor je krenuo mojim predlogom, koji mi se učinio jedino odgovornim. A to je, da ja sudim i u ovom Predmetu, kao što sam vodila i druge predmete u slučaju «ABC produkt». Na taj način sam jedino mogla biti čista pred svojom savešću. Da bih otklonila svaku opasnost od sudije kojoj prete, a kojoj mogu naneti zlo samo zato što je povezuju sa mnom. Rekoh joj otvoreno: Svetlana, daj mi Rodićev predmet, ja ću ga suditi.

„Zašto? - reče ona skoro uvredeno. - Pa, zar sam ja tu nešto loše uradila? Ili je na pomolu neka nova priča za «Glas»?"

- Ma, naravno da nije - rekoh - ali pritisak je takav, da ne ostavlja prostor za bilo kakvu naknadnu pamet. Ne želim da se sutra kajem zbog bilo čega, a plašim se da ti pripremaju neku pakost, koju ja u ovom trenutku ne vidim.

Ona se slatko nasmeja, inače je bila vesele prirode. "Pa, barem smo na pritisak ti i ja naučile. A pogotovo otkad smo izjurili one Lazarevićeve stečajne lopurde. Ma ja se tim uopšte ne opterećujem. Neka pišu, neka prete, neka rade šta god hoće. Mi smo apsolutno u pravu. I mogu da ti kažem da si me baš iznenadila, da mi tražiš predmet koji je za mene čista sudijska poslastica."

- Ovo je nešto drugo Ceco - tako sam je zvala. - Neću ni pomisao da ti se nešto može desiti - rekoh otvoreno. - U ovom slučaju čak ne smem ni rizikovati. Jedino sam spremna u krajnjoj liniji na samožrtvovanje, s toliko prava i raspoloženjem. Jer, da tebe dalje uvlačim u ovaj glib, nema ni smisla.

"Ne pada mi na pamet da ti vraćam predmet. Šta je tebi, Milena? Pa zar sama nisi uvek govorila, jebeš sudiju koji se plaši predmeta'. To je tvoja omiljena uzrečica."

- Ma, jebeš to sve - rekoh ubrzano. - Ove pretnje su se umnožile. Interesi su ogromni. Bilo šta da uradiš sutra, biće pripisano meni, ali će, nažalost, udariti i po tebi. Moram ti ispričati deo koji ne znaš, jer ne piše baš sve u «Glasu».

Detaljno sam joj prepričala sastanak kod Milutinovića. Ona se opet grohotom nasmeja. "Pa nisi morala ići kod njega, da bi saznala to što ti spremaju. Ceo sud brui da te razrešavaju", reče ona, a onda se naglo uozbilji. "U stvari, Milena, ceo sud brui da ti je kraj. I ja se, takođe, toga plašim", reče. „Ako se sutra otvori stečaj, to je za tebe kraj. O tebi je, Milena, reč, i ja se takođe brinem za tebe. Pogledaj današnji «Glas». Otvoreno pišu, da neće dozvoliti izvršenje odluke ako mi otvorimo stečaj. Pa, zar bi pisali tako otvoreno, da se nisu sa svih strana obezbedili. Ovo je horor, tebi namenjen. Ti si već žrtvovana, nije mi jasno da ti to do danas ne znaš, i da si išla kod Milutinovića. Pa znaš kakav je on prijatelj sa Lazom i Kljajevićem?"

- Upravo zato hoću ovaj predmet - rekoh izričito. - Neka se sve završi na meni. Neka se desi i to čerečenje. Neka nemaju nijednu rezervu, neka sutra likuju, ne bojim se. Daj mi predmet, i to odmah! Potrebno mi je to uživanje. Da vidim šta im je nova etapa. Ne verujem da će i tebe ostaviti na miru, ako mi predmet ne daš.

Ustala sam, stavljajući joj do znanja da mi predmet donese odmah. Ona je bila izričita:

"Ne dolazi u obzir. To je moj predmet, ja sam u njemu sudija, i kad bi mi naredila ne bih

ti ga donela", reče ona.

- Slušaj Svetlana, ja sam ti još predsednik. Raspored kreiram ja. Predmet uzimam, neću da se nad tobom izživljavaju, i to je sve. Sudila ti ili ne, ono što su naumili oni će sprovesti kad sam ja u pitanju, a to tebe ne sme doticati.

Skoro se isprečila ispred mene: "Ne pada mi na pamet da te poslušam, pa čak i da mi pošalješ pismenu naredbu. Moja sudijska savest je čista, predmet vodim od početka, i vodiću ga do kraja, odlično sam ga proučila. To je dosad najveća blokada žiro-računa od svih predmeta koji su u stečaju... 160 miliona dinara. To ti je, draga moja, pet miliona maraka. Da li bih, kao sudija, mogla da zatvorim oči nad takvom blokadom, a ovamo da otvaram stečaj za nekoliko stotina hiljada dinara, kad su u pitanju neka druga, beznačajna preduzeća. I sad se setio da te zove Milutinović. Pa, što nije zvao kad mu Kljajević i Lazarević otvaraju stečajeve nad stotinama društvenih preduzeća, bez skoro ikakve blokade žiro-računa? A šta si od njega mogla i očekivati, valjda znaš kakve on sudije pljačkaše voli. Eno mu «Dipos», zar mu nije dovoljno? Tačno sam znala kako ćeš proći kod njega, da mi nisi ni reč ispričala. Ako imaš još nešto reci mi, a što se tiče ovog predmeta, smatraj da tu više nema ništa", reče ona nekako vragolasto "ja se uvek radujem teškim predmetima. I ako baš hoćeš, nikoga i ničega se ne bojim, baš me briga za Rodića, Milutinovića i sve druge."

Izašla je nasmejana, kao i obično. Ostala sam sama na sredini prostorije. Nešto me ipak tištalo. Morala sam joj uzeti predmet. Na to me je terao moj "policajac" u glavi. Ja sam istinski brinula za sudiju, i ništa drugo mi nije prolazilo kroz glavu.

Nisam znala, niti sam mogla znati, ono što mi ona nije htela reći. A nešto je već bilo. Nešto što će me jednog dana strašno boleti.

Logično bi bilo, daje 5. jula 2000. godine «Glas javnosti» napadao najžešće, jer stečaj je, uprkos svemu, otvoren 4. jula 2000. Ali, samo kratka vest da je Privredni sud u Beogradu otvorio stečaj nad preduzećem «ABC produkt». I ništa više. Mene niko ne zove. Tek je to čudo. Maltene, ispada logična pobeda suda, ali za ovaj predmet to mora biti previše naivan zaključak. Oko 9 časova kod mene je ušla sudija Slijepčević. U rukama je držala predmet «ABC produkta». Ništa neobično, osim neke žurbe koja je toliko nesvojstvena u njenoj komunikaciji sa mnom. Nije čak ni sela, iako je to sad bilo logičnije nego stotinu puta ranije. Da mi ispriča kako je bilo na suđenju, kakav je njen utisak, i slično, što smo uobičajeno raspravljale u toliko drugih slučajeva.

- Jesi li živa - rekoh, radosno je pozdravljajući. - Izgleda da si ih sve učutkala. Evo, «Glas» je skoro prazan. Niko nas danas ne proziva.

Ona izbegnu odgovor, kratko reče "da je sve bilo u redu". Da na suđenju nije bilo gužve. Stavi mi predmet na sto, i kao usput reče, ne gledajući me: "Stečaj je otvoren. Rešenje je napisano, za upravnika sam odredila Abramovića, a ti samo ekspeduj rešenje, i uruči ga Abramoviću".

- Zašto, Svetlana? Završi tu pisaniju i daj ga redovno na ekspediciju. Bitno je da su spisi kompletirani, uredni, i da je sve tehnički sređeno, jer će svi juriti da gledaju predmet. Ne treba kod mene da stoji, ionako su me godinama prozivali da njihove predmete držim u svojoj fioci. Kao da sam njihov lični arhivar.

"Ja nemam kad da čekam povratnicu od pošte, zato ti ostavljam predmet, jer, evo, za sat vremena putujem. Umorna sam, i neću pola sata svog odmora da koristim ovde, putujem odmah."

- Šta ti je Ceco, nešto si čudna. Naučila sam te drugačijom. Pa, valjda imaš vremena za kafu. Pobogu, ne putuješ ovog sekunda?

"Zaista ne", reče skoro istrčavši. Sada, već sasvim zbunjena, sedoh. Pročitah njeno rešenje o otvaranju stečaja od 4. jula 2000. godine nad «ABC produktom». Pažljivo sam čitala. Odlično obrazloženo, čak mnogo bolje nego što je inače pisala. Često sam joj pomagala pišući obrazloženja, za mnoge odluke, iz prostog razloga što ja to volim. To sam radila i za mnoge drage sudije. Osobito u slučaju teških predmeta. Volela sam da izreka ima svoje temeljito obrazloženje, da onaj kome je upućena nema nikakvu nedoumicu zašto je sud tako odlučio. Nisam volela birokratsku jalovost sa tipično izandalim frazama, koje koriste one sudije koji svoj posao mrze. Pravo je uvek i kreacija. Svaka odluka je poseban slučaj, a i veliki pravni izazov. Zato sam ovo sa zadovoljstvom pročitala. Sve je bilo jasno. Primitila sam da je svaki primerak rešenja kovertiran, i bi mi čudno što nije dat u pisarnicu, nego donet meni.

Sa mojom hrabrom sudijom nisam se više nikada srela. Njen godišnji odmor bio je predug. Tražila sam je, ali nije odgovarala na poruke. Videla sam je tek 9. oktobra 2000. Stajala je tik uz Lazarevića, i podržavala njegov zahtev za mojom ostavkom. Samo su nam se sreli pogledi. To nikad neću zaboraviti.

U narednim danima, razmotaće se klupko misterioznog godišnjeg odmora sudije Slijepčević. Predmet je trebalo da bude kod mene, jer će tu jednog dana biti "pronađen". Samo što tog dana kad mi je donet, to ja nisam mogla znati. Ali neko drugi je dobro znao. Možda nije znala ni sudija Slijepčević.

Sasvim bih zaboravila na «ABC produkt», da istog dana, pri kraju, nije došao sudski pozivar zajedno sa mojim vozačem. Bili su vrlo uznemireni i vidno uplašeni. Ispričali su mi da su ih naoružani ljudi udaljili iz sedišta «ABC produkta», iz Porečke broj 15. U trenutku kad su hteli da uruče rešenje o otvaranju stečaja. Na ulazu je bila tabla "Odseljen". Kad su pokušali da saznaju na koju adresu se odselilo preduzeće, ti naoružani momci su ih napali, i zapretili da im više ne pada na pamet da tu dodu. Još su mi rekli, da su isti tražili da se meni obavezno prenese poruka: "Završiće tamo odakle se niko nije vratio". Odmah sam pozvala stečajnog upravnika Abramovića, da se njemu rešenje uruči u sudu, i da se dogovorimo kako ćemo sprovesti izvršenje. Rečeno mi je, da je na godišnjem odmoru u Crnoj Gori, i da se neće vraćati do kraja septembra. Čudno, još juče je bio u Beogradu, Uprkos svemu, sela sam i napisala dopise na tri adrese, sve sa istim sadržajem. Da me hitno izveste koja je nova adresa «ABC produkta». Iste sam prosledila OUP Palilula, SUP Beograd i ministru Vlajku Stojiljkoviću.

Već sledećeg dana dobila sam identičan odgovor od svih kojima je dopis uručen: "Da su izvršili proveru i konsultacije, te da su utvrdili da je preduzeće «ABC produkt» odseljeno sa adrese Porečka 15, ali da nisu mogli utvrditi novu adresu". Kroz glavu su mi prolazili fragmenti razgovora sa Milutinovićem, sablasne prozivke iz «Glasa javnosti», i na kraju upozorenje čoveka koji je očigledno bio dobro upućen: "Neće te ostaviti na miru". Interesantan je detalj sa anonimnim pismom, gde je na beloju hartiji bilo napisano: „Ave vale Milena! (Zbogom Milena) Nastavak sledi". I ništa više, bez potpisa. Takvo pismo, napisano na devet strana, dobiću kasnije sa detaljnom razradom šta će mi se dešavati nakon izbacivanja iz suda. To pismo je i potpisano.

Razmišljala sam o naglom odlasku na godišnji odmor sudije, za koju će mi nekoliko dana posle jedan čovek ispričati da ju je sreo u Budvi, i da mu je rekla da meni slučajno ne kaže da je tamo video.

Uzela sam predmet, i na koricama napisala službenu belešku, za svaki slučaj neka ostane trag. Stavila sam naznaku "posebno važno", i napisala sve razgovore, sve urgencije, šta mi je Milutinović tražio i pretio, šta mi je odgovoreno od svih instanci MUP-a, izjave dostavne službe o nemogućnosti izvršenja, i vratila predmet da čeka svog sudiju sa godišnjeg odmora.

Jedno je bilo sigurno, taj stečaj se nikada neće sprovesti. Ali ostao je trag, a istovremeno i prvi mafijaški signal, da se priprema njihovo preuzimanje suda. Zar bi vrh policije mene ovako ismejavao oko "nove adrese" ovog predmeta, da sve već nije dogovoreno. Ovom Predmetu vratiću se u epilogu.

Vraćam se SIK-u i razmišljam. Ko li me je strpao sa ljudima koji međusobno ne protivreče i predstavljaju jednu logičnu celinu, već viđenu u ranijim komisijama i raznim skupovima tipa "sedi, slušaj i aplaudiraj". Ja sam godinama izbegavala sve vrste takvih "tela", sastavljenih navodno od profesionalaca koji nit' romore, nit' govore, već redovno bešumno aminuju. U njihovom društvu je dosadno, ali i opasno, jer se oni vrlo štite od svakog ko bi bar i nesvesno narušio besmisao njihovih impotentnih sastanaka, u kojima je jedina akcija usvajanje dnevnog reda koji je neko drugi napisao, i zaključivanje tih sednica na kojima su glasali za odluku koju je takode doneo onaj ko je takav tim i odredio. Intuitivno sam osećala neprijatnost, ali i nešto više od toga.

Utisak o hermetički zatvorenoj grupi nesposobnih za bilo kakvu otvorenost pokazaće se tačnim. Ne znam zašto, ali asociirali su me na ukiseljeni kupus u poodmaklom proleću, što će se skoro proročki odslikati 7. oktobra 2000. godine, na poslednjem sastanku SIK-a, kada će njihova odluka zasmrdati upravo kao prosuti kupus, ali je niko neće videti, kao što se ne vidi ni komšija koji krijući, noću, izbacuje ustajali kupus, ali za sobom ostavlja neizdrživi vonj. Asocija me nije prevarila, kao ni moj osećaj neuklapanja od prvog dana. Njihova voštenost je dominirala, a moje reakcije, otvorene kao i moj karakter, bile su prejake za njihovu hermetičnost. Znači samo da sam se iznenadila, ali ni obradovala ni unesrećila izborom za člana ove komisije. Te večeri kopkao me je zagonetni znalac zakulisnih čarolija, takoreći virutoz, onaj koji je apsolutno znao da su ti izbori farsa za bezuslovni cilj koji se ni po koju cenu ne sme dovesti u pitanje. Dobro uvežbana kulisa opšteg prestrojavanja.

Sklanjanje onog ko nije imao pojma, da je cela scenografija, i opšteprihvaćeni slogan "Gotov je" brižljivo pripremana negde drugde, a realizovana prvenstveno od njegovih najbližih velmoža. Njihova finansijska karta tog leta raspomamila se do neslućenih visina. Svi prohtevi najbliže svite mogli su komotno stati u izdvojenih 70 miliona dolara, koliko je koštalo svrgavanje Slobodana Miloševića. Proračun je napravljen kao i scenografija, negde drugde, a cene utvrđene ovde, isplata napolju za najvažnije. Sitni i najsitniji ovde, prema proceni njihovih mentora. Koliko košta izdaja? Mnogo, jer ih je uvek više nego što se u predračunu predviđi.

Svako je imao svoju ulogu, a onaj ko ga je nagovorio na vanredne izbore pre isteka mandata, morao je biti ne samo najbliži, nego i najbliskiji. I tu ključnu ulogu zmiye u njedrima odigrao je neko ko je tačka oslonca, okosnica od koje je počela spektakularna predstava, koju smo svi zvali "Izbori 2000". Bila je to inače prestupna godina, a u narodu se kaže "da se tad ni voće ne sadi". Znači, po meni, bar dve ličnosti odigrale su zadati krešendo, koji je morao biti konstantno sinhronizovan. Prva ličnost je veliki inispirator za referendumsko odmeravanje snaga u godini kad joj vreme nije.

A druga je volšebni sinhronizator i veliki majstor, taj koji će prvi i poslednji aminovati sve, tako što je prethodno sa jednim timom sve osmišljavao, i posle svih provera diktirao uputstva drugom timu, sa šifrom: "Rekao Sloba". A upravo to "rekao Sloba" je najjača diskrecija koju nije stneo saznati onaj ko je to navodno rekao. Drugi tim nije snieo imati dodira sa prvim. Između ta dva tima, u jednom prostoru njegove velike slobode i velike transmisije, povlačio je konačne konce, preko ljudi oblikovanih po njegovim merilima za jednokratnu upotrebu. Taj svemoćni sinhronizator bio je apsolutni Milutinović, koji je svoju

najavu najvažnijeg u štabu, koji će navodno braniti Slobine boje, na samom startu za javnost predstavio ovako: "Sve mora proći kroz moju glavu". Valjda bi svako normalan odmah upitao, kako baš sve, i zašto baš kroz njegovu glavu? Logično bi bilo, da u toj ključnoj utakmici sve mora proći kroz Slobinu glavu. Meni je, recimo, to palo na pamet.

Prelazak iz Milutinovićeve glave i pretakanje u odluke SIK-a, sprovodiće najdirektniji poverenik samog Milutinovića, i istovremeno najvažniji čovek u samoj komisiji, ali to nije bio predsednik iste, već sekretar Milenković što će se tokom izbora jasno iskristalizovati. Kopkalo me je i pitanje: otkud ja u ovoj komisiji kojom rukovodi Milutinović, kad smo se onako neprijateljski namirisali povodom «ABC produkta».

Iz sleda događaja, vrlo brzo sam zaključila da je on nepogrešivo znao ishod predsedničkih izbora još u momentu zakazivanja istih, i sa posledicom paljenja Skupštine trebalo je da sagori (naravno ne fizički) i izborna komisija. Odlično rešenje, zato su svi članovi, kao i čelnici te komisije, po godinama već bili duboko u penziji, ili vrlo blizu. Ali, ovde ne dajem značaj godinama nego stilu rada koji se u žargonu krsti kao penzionerski. Uistinu, tu komisiju jesu činile persone iz vrha srpskog i jugoslovenskog pravosuda, koje od svih finesa profesionalne kreacije, nažalost, poseduju isključivo dar da tude sažvakano i politički aminovano prezentuju kao svoje profesionalno delo.

SABLASNI KRUG OKO MILOŠEVIĆA - JALOVOST PROMOTERA I SUROVOST DVORJANA

28. jul 2000. godine

U Saveznoj skupštini zakazan je i održan prvi konstitutivni sastanak SIK-a, znači nas koji ćemo činiti stalne članove, a prošireni sastav pridružiće se tek kad se predlože izborae liste. Kao što sam rekla, SIK je bila sastavljena od vrha srpskog i saveznog pravosuđa, samo sam ja bila predsednik jednog prvostepenog suda. Predsednik te komisije bio je Borivoje Vukićević, inače i predsednik Saveznog suda. On je konstitutivnu sednicu započeo uvodnim ceremonijalom, punim izandale kolokvijalnosti i prevaziđenih fraza, koje su dodatno opterećivale siromaštvo ličnog izražaja. Sve je ličilo na parastos, tim pre, što je takav delikatan posao iziskivao čilu spretnost, čoveka koji misli unapred, koji je spreman da se suprotstavi svim neugodnostima, a ne ovaj ubogi vremešnik, koji je davno ispunio uslove za penziju. Veštački se održavao na mestu predsednika Saveznog suda, iz razloga što taj sud i nije nikakva atraktivnost, otkad su republike, svaka za sebe, prigrabile skoro svu nadležnost; kako je slabila savezna država, tako su joj i institucije, i po formi i po sadržaju, a osobito sastavu, pripadale zaploženosti.

Vreme tog prvog dana prekratila sam pisanjem mog utiska o svima njima, u rokovniku koji sam ponela očekujući važniji sadržaj. Ovde ću doslovce prepisati ono što sam o svima njima pojedinačno upisala kao moje prve utiske. O osobama određenim za dvomesečnu avanturu, a koja će biti usmeravana na vrlo neočekivan način, i javnosti sasvim nepoznata.

1. BORIVOJE VUKIĆEVIĆ - rečenog Vukićevića prvi put sam videla u Palati pravde, na specijalno zakazanoj promociji njegove knjige "Pravdu sam delio". Knjiga je sastavljena od koještarija tipa: gde je rođen, gde je rastao, gde je sudovao, bolje reći službovao, od Andrijevice do Požarevca i Beograda. Samo, u knjizi ne postoji ništa o tome kakvu je pravdu on delio, i u kojim važnim predmetima. Knjiga takvog naslova morala je to da sadrži, a ne dodvorničke tekstove, koji bukvalno glase: "Požarevac je lep grad", "Moj prijatelj Milošević". Setila sam se ove promocije, zato što je na sličan način govorio i na ovom konstitutivnom sastanku, uz završnicu koja glasi: "Da mu je čast što vodi ove izbore gde je glavni kandidat njegov veliki prijatelj Slobodan Milošević". Mudar čovek to nikada ne bi ni pomislio, a kamoli rekao na sastanku ovog tipa, jer se automatski suspenduje čin neophodne objektivnosti, koju bi trebalo da simbolizuje, pre svega, prvi čovek SIK-a.

Jedno važno upozorenje za čitaoce: Neka dobro zapamte reč "prijatelj", rečenu ovog dana, zbog značenja te reči na kraju rada SIK-a, koji će biti opisan vrlo detaljno. Pri tom, primetila sam da taj čovek jedva hoda, teško govori. „O, bože, pomislila sam. Pa ovaj mučenik ne može savladati ni dnevni red, a kako li će voditi komisiju na koju su već tad pale sve kletve ovog sveta. Da li će ovaj starac uspeti da nas ovolike popamti?" - bilo je poslednje što sam tad napisala o predsedniku SIK.

2. MILISAV MILENKOVIĆ - sekretar SIK i istovremeno generalni Sekretar Savezne skupštine Sasvim običan čovek. Lik mu ne možete zapamtiti, ako se kladite. Čula sam da je pravnik, ali se tako nije izražavao. U sebi sam pomislila da je vanredan birokratski đak, zbog tipičnih poštapalica kojima se koriste takvi službenici, tipa: "tolerantna atmosfera", "korektni odnosi", "parlamentarni duh komisije", i hrpu drugih gluposti. Vukićević ga je već predstavio kao desnu ruku, hvaleći važnost poznanstva još iz Požarevca. Da li su zbog toga izabrani? Sigurno jesu, ali kakvu li će sreću doneti i kome, i kakve će se tu ruke još ukrstiti, videćemo.

3. VUKAŠIN JOKANOVIĆ - savezni državni tužilac, u SIK samo član. U zagradu sam stavila - da je taj čovek bio na stotinu nekih funkcija, od Anketnog odbora Dafiment banke, pa do predsednika UO RTS, ali je izgledao dobrodušno. Nisam primetila ništa upadljivo.

4. RAJKO NIŠOVIĆ - sudija Saveznog suda, takode član. Jedan suvonjav i opasan čovek. Ne znam zašto sam napisala "opasan", ali tako mi je delovao. Merkao je svaku reč, a to je ličilo na osobe koje izrazito vode računa da se nikad ne izlete. Često se pozivao da je u prethodnom sazivu bio predsednik Savezne izborne komisije. Stekla sam utisak da mu je žao što to nije i ostao. Iz njega je izbijao neki potajni jed.

5. PAVLE VUKAŠINOVIĆ - sudija Vrhovnog suda, takode član. Taj čovek je samo ćutao. Valjda se plašio da se nešto ne otkrije. Takvi koji glume nepotrebnu ozbiljnost na startu, često se pokažu jebivetrima. Baš to sam tako i napisala.

6. MILENA AREŽINA - tadašnji sudija i Predsednik Privrednog suda u Beogradu. O sebi svakako tada nisam ništa napisala.

7. MILOVAN ŽIVKOVIĆ - direktor Saveznog zavoda za statistiku, takode član. Naporan i nametljiv - napisala sam. Jedini je diskutovao, što je ukazivalo na njegovu potrebu da se ističe, a, u stvari, razglabao je u tipičnoj kojestariji opšteg tipa, kako je on godinama glavni čovek svih komisija za statistiku. Previše samozadovoljan.

8. JELICA BAKOVIĆ - sudija Privrednog suda u Zrenjaninu, takode član.

9. NIKOLA DINIĆ - sudija Okružnog suda u Nišu, član. Sedeo je do Jelice, njih dvoje su delovali vrlo bliski.

10. MIOMIR PERUNOVIĆ - predsednik Saveznog veća za prekršaje, takode član. Napisala sam, čovek neobičnog izgleda.

To smo, znači, mi. Svih nas deset, a kasnije će nam se pridružiti još osam članova, i to predstavnika političkih stranaka. Ali, kako se odluke donose većinom glasova svih članova, mi kao stalni, uvek imamo i kvorum za izglasavanje.

Kao i svaka komisija ovog tipa, karakter joj daju tri čovek: predsednik, sekretar i statističar. Oni imaju manevar, ili bolje reći posebna ovlašćenja, samom činjenicom njihove funkcije u komisiji, i predstavljaju kreatore svih odluka. Da li su ova trojica to najsrećnije rešenje, koje može stvoriti pozitivan imidž, saznaćemo na kraju. Ali sam u samom startu imala nepogrešiv utisak da oni taj imidž nisu u stanju da stvore. Bio je to spoj nestručnosti, lične bezbojnosti, i što je najgore, opasno pritajene lukavosti, koja se nije mogla tada identifikovati, ali će se vremenom oslikavati na svakom pojedinačnom satanku.

Na ulici je stvarnost bila suprotna. Uzavrela i nervozna, s nametljivom sveobuhvatnom propagandom, koja je podređena samo jednom cilju, a to je: srušiti Miloševića po svaku cenu. Jaz između sve agresivnijeg spoljnog nepoverenja, pogotovo javnih glasila, i groteskne slike bezbojnih aktera iz Skupštine, urodio je plodom već na samom startu. Mi smo postali skupina više za posprdna prikazivanja, a ne pravni eksperti, koji će odlukom odagnati sve moguće sumnje.

Odmah sam uočila feler koji će direktno pomoći satanizaciji, a to je naše neoglašavanje po tako učestalim prozivkama. Ili bolje reći - zavereničko ćutanje. Tražila sam od Vukićevića, da hitno zakaže konferenciju za novinare, na kojoj bi svi bili prisutni, da svi odgovaramo na pitanja, koja su, inače, već duže bila bez odgovora.

Međutim, razgovor sa Vukićevićem bio je nemoguć. To istrošeno biće jedva je otvaralo usta, s naporom činilo svaki pokret, te je komunikacioni most o bilo kojoj temi bio nemoguć. Mene je to počelo da plaši sve više i sve češće. Shvatila sam na tom prvom pokušaju, da je on, nažalost, i previše marioneta, previše onemoćao, da jedino može da služi za manipulaciju, i to

je s tim ciljem i osmišljeno. Znači, na moje pitanje zašto ne sazove konferenciju za novinare, on mi je doslovce odgovorio, da mu to niko nije rekao. "A zašto bismo mi bilo šta demantovali, može biti gore, treba raditi i ćutati."

Baš sam se upitala šta on to radi, da bi imao pravo i da ćuti. Pred takvim povlačenjem predsednika komisije na prvom medijskom udaru, koji u biti predstavlja još samo banalnu opasnost, i kad vidite da mu to svi ostali aminuju, tada lako možete s matematičkom tačnošću odrediti kako će se ta komisija ponašati kad sama opasnost nabuja, iz bilo kojih razloga. Hrabrost u čoporu me je od detinjstva onespokojavala, jer je to brana, izgrađena unapred, da štiti od svakog rizika, neuspeha i preuzimanja odgovornosti. To je tup izlaz, uvek ostavlja posledice. Osobito na onog ko iz bilo kog razloga napusti čopor ili se jednostavno izdvoji.

Apsolutna atrofija pravničkog nagona vrha SIK, koji je verovatno davno ugašen, ako je uopšte i postojao, predstavljala je idealan milje da se sav bes svali na samu komisiju, kao telo, a da stvarni nalogodavci i kreatori svih odluka ostanu netaknuti. Ovde je jako važna priprema "da oni ostanu netaknuti", jer kad se kola slupaju, u njima i onako stradaju samo prisutni. A ova kola, po opremljenosti, više su ličila na taljige, i mogla su se survati uvek.

Savezna skupština, na sednici od 6. jula 2000. usvojila je Amandmane na Ustav SRJ II do IX. Izmenjeno je nekoliko značajnih odredbi u pogledu izbora predsednika Republike i trajanja njegovog mandata. Amandmanom V izmenjena je ustavna odredba kojom se predsednik Jugoslavije bira u Skupštini, tako što se ovim izmenama bira na neposrednim izborima. Istim amandmanom je određeno, da jedno lice može biti birano za predsednika najviše dva puta. Na ovu izmenu je Slobu trebalo "upecati", jer je Ustav SRJ predviđao jedan mandat, u kome je on već bio, i još je imao jednu godinu na raspolaganju. Ali, evo, savetnici predlažu još jedan mandat kao mamac, ali i zamku da ide na referendum, koju on očigledno ne vidi, jer su ga ubedili da je njegova popularnost ogromna.

Te, ustavno-neustavne promene saveznog Ustava referisao je Vladan Kutlešić, potpredsednik Savezne vlade, koji je sebe u javnosti predstavljao perfekcionista ustavnog prava i čoveka od osobitog poverenja Slobodana Miloševića. On je svakako bio ključni savetnik, koji je Slobu nagovorio da se Ustav u tom delu može tako izmeniti. Ovde je značajno, da se izmene Ustava SRJ moraju doneti po istoj proceduri kao i sam Ustav. Ta procedura upravo nije ispoštovana u pogledu sastava Veća republika, i to poslanika Crne Gore kao jedne od članica SR Jugoslavije. Znači, u startu je to bila takva pravna anomalija, da su se izbori sami po sebi tu trebali i zaustaviti. Da je SIK bila sastavljena od profesionalaca a ne isprofilisanih poslužitelja, to pitanje bi se pre svih drugih moralo naći na dnevnom redu. Ali, zato je Vukićević i postavljen na čelo, da ne pita ništa.

Taj neustavni scenario bio je "mrak-plan" njegovih najodanijih saradnika, s ciljem da se obračunaju sa onim ko ih je stvorio. Taj trik najbliže svite je logičan, pošto su od Slobe iscrpeli ono što im nije smeo ni dati. A to je, aristokratski život u zemlji iscrpljujuće bede. Svita, ali bez izuzetaka, u "Diposovom" vilama po Dedinju, otkupljenim bagatelno, ukorovljena u najprljavije poslove koji donose ogromnu dobit, već je smatrala Slobu preteškim bremenom, zato što je to podrazumevalo njihovu lojalnost, a oni su ulazeći u mnogostruke, prljave poslove, istu tu lojalnost dugovali i mnogim drugim. Tako, da je za njih bilo najnapornije očuvati utisak da su isključivo lojalni Slobi. Njihov najvažniji posao je bio tranzit lojalnosti, i ništa drugo, a to je podrazumevalo rešenje prethodnog pitanja, tj. sklanjanje prvog darodavca. Naravno, to se moglo vrlo unovčiti, jer Miloševićovo svrgavanje, uz sve interesne grupe, pritiske, tajne službe, i već poslovični animozitet Zapada, ne bi uspeo bez ruke izdajničke. To je jednostavno tako, uprkos činjenici da je njegova popularnost opadala. Ali gledano odvojeno od okruženja, on je i dalje bio najharizmatičniji političar na prostorima ove zemlje. I to bez premca. Tako se ispostavilo, da je Sloba godinama, svesno i nesvesno, isključivo okupljao svoje buduće dželate, hraneći njihove halapljive apetite za

lojalnost, za koju je ovog leta 2000. neko drugi platio više.

Upravo među Slobinim neprijateljima, ova svita se visoko rangirala, jer su je jednostavno mogli kupiti. Znači za izbore, na koje je nagovoren, i to na neustavan način, javno će kobajagi biti žigosani kao njegovi branioci. A tajno će biti u stanju u kome su tu ulogu prihvatili. To je nešto što ste morali primetiti ako ste iole bili blizu njegovih "najodanijih". Oni su ionako vukli breme korupcijskih sladostrašća, što se iz vizure mog suda moglo videti najbolje. Dovoljno da znate ko urgira za koji finansijski kartel, koji su izrasli isključivo u devedesetim, i isključivo uz pomoć ove svite. Kako je reč o ogromnoj otimačini društvenog bogat i pretvaranja u privatno, logično da se oni koji su to osmišljavali, pomagali i sprovodili, nisu zadržali samo na dobrom omašćivanju. Ovo je bila idealna prilika da ostvare prihod veći od svih dotadašnjih reketiranja. Cena za izdaju najbližeg, koji je zapravo bio tako važan, je uvek povelika. Takvi su i likom podsećali na strvožderne hijene u čoporu i večnom pokretu. Lešinari se vrlo uverljivo razotkriju po licu, uz svu kozmetiku kao i skalpelske bravure ta razrogačena halapljivost ostaje neotklonjena. Eto, takvima je, radi preživljavanja kod drugih, bio potreban još samo jedan leš. Naoštrili su svoje prljave apetite do te perversnosti i krvožderstva, da bi na najudvoričkiji način dokazali da oni navodno raskidaju sa prošlošću, uz garanciju da im se sačuva sva ranija lovina i plenovi koje su posakrivali ko zna gde, i ko zna s kim. Zato oni imaju sigurnu garanciju da ih ne samo niko neće proganjati, nego ih niko neće ni pitati za ukradeno nacionalno blago, jer plen koji dobrovoljno predaju naručiocima ima ogromnu hipotekarnu vrednost. Zato je dirigovana nepripremljenost izbome komisije takođe bila isplanirana, što i određuje vrh iste, inače nedopuštene pravne zapuštenosti, Da se kojim slučajem ne uhvate ni Ustava, ni zakona.

Udarni autogol su sami promoteri Slobine kampanje, koji bi se, svi zajedno, mogli podvesti pod mudru narodnu doskočicu "od zla oca i još gore majke". Ako je trebalo narodu pod opsenom laži nadolazećeg dobra još doliti ulja na vatru, onda su to frivolne figurine, koje su lelekale širom Srbije u ime Slobe i za Slobu. A samo njihovo pominjanje imena na pojedinim paradama tog tipa, snižavalo mu je rejting geometrijskom progresijom. Umesto da aktuelni predsednik Slobodan Milošević, i kao kandidat za predsednika, konačno izađe u narod i izvorno se upozna sa istinskim neraspoloženjem koje je, pre svega, posledica nesrazmernog bogaćenja njegovog okruženja, on je sjajnu osobinu, da slakoćom uspostavlja komunikaciju sa običnim svetom, prepustio gubitničkom timu. Ovo se, pre svega, odnosi na JUL-ovu kampanju, i iznenadno kandidovanje Mire Marković, supruge predsednika Miloševića, za poslanika u saveznom parlamentu. Pa, zar bi to moglo slučajno?

Nažalost, ona je i pre direktnog bavljenja politikom, uništila svaku mogućnost političke komunikacije s narodom, i to negde u periodu galopirajuće inflacije, pišući članak koji će kužno obojiti satanističkim nazivom "Moj sin vozi 200 na sat i tušira se četiri puta dnevno", što je direktno proizvelo samo mržnju. Jer, u ratnom okruženju, kada su mnogi mladići ginuli a da im majke nisu saznale ni mesto, ni razlog pogubljenja, i kada je većina omladine bila srećna ako uopšte ima vodu, ona je demonstrirajući bljutavi holivudski stil svoje dece izbila svaku mogućnost socijalnog izmirenja. Iz vizure zaleđene dvorišne česme i memljive sobice, kao jedine izvesne realnosti, takva bahatost, i to otvorena, se nikad ne prašta. Bez obzira u kakve lakirovke trpala svoja trač-bruč šaputanja o misiji bogatih levičara, svako njeno pojavljivanje isključivo je asociralo na ogrezlu raskalašnost turobnog dedinjskog sindroma, punog viletina, bazenčina, limuzinčina, dvorskih podvala i topionica sala.

Zato je, prosto rečeno, ona morala izostati iz bilo kakve kampanje, a kamoli glumiti govornika. Gde joj društvo pravi, gle - Vlajko Stojiljković, tadašnji ministar policije. To je valjda i poslednjeg policajca okrenulo protiv njega. U zemlji gde su kriminalne grupe imale nadmoć nad zvaničnom policijom, ministar policije po prirodi funkcije, ne sme mitingovati uopšte. A njegovo svakodnevno pojavljivanje uz Miru i njene jurišnike, kod prosečnog gledaoca izazivalo je sliku obojenu crnilom. Ako je baš hteo pomoći Slobi, a ne slikom

demonstrirati, onda nije smeo privezati ceo MUP na račun Komercijalne banke, koja je bila glavni finansijer Slobinog pada. Takođe se morao potruditi da uhvati bar jedan protok novca istaknutih korumpiranih vlastodržaca, a i protok novca koji je sa Zapada ulazio da bi se finansirala kampanja Slobinih protivnika. Takođe, svoju lojalnost mogao je da dokaže skidanjem pojedinih vladinih ministara, koji su redovno odlazili u Mađarsku na kurseve i uzimanje Soroševog novca, radi ključnih uloga koje neće odigrati u trenutku svrgavanja Slobe. To bi tada imalo neki značaj. A ovako, Stojiljkovićevo svakodnevno čuvanje Mire od "uroka i vradžbina" po vlaškim vrletima, cupkajući između nje s jedne strane, i Srđana Smiljkovića, Leposave Milićević, i pevačica tipa Zorice Brunclik i Leontine, s druge strane maksimalno je doprineo tom paradnom miljeu staklastog kiča, koji je prerastao nadrealnost cirkuskih predstava. Zar je to vuklo glasove birača?

Šta je, znači, u tom svakodnevnom flešbeku bilo kobno? Kompromitacija ideje levice, koja je naravno znatno ranije počela, ali se nije tako srozana slikala iz večeri u večer. To društvo, od Mire i Vlajka, pevačica i sijaset nadobudnih novododoša, sa idejom levice nije imalo ništa zajedničko. Osim što su na direktan način uticali na masakriranje moždanih vijuga onih ljudi, koji su istinski bili opredeljeni za ideju socijalne pravde. I koji su zbog takve javne kompromitacije trpeli posledice u svom okruženju.

Sta je tu skaradno? To što je poruka biračima bila sledeća: „Gledajte ovo folirantsko društvo i glasajte za Slobu. A tada će ovi luterani i dalje živeti samo kao bogati levičari". Da li je to sve zajedno bilo moguće, tj. glasati za Slobu a gledati promotere kojima biste najradije zavrnuili šiju! Ne, iz sasvim prirodnih zakona, jer bi krajnji proizvod bila šizofrenija. S jedne strane, običan glasač, onaj koji jeste za Slobu ali prezire promotere, želeo je, naravno, od njega a ne njih, običnih luzera, da čuje i da zna šta to novo želi uraditi ili promeniti da bi oni ponovo glasali za njega. Bez tog odgovora, koji je svakako izostao, oni su samo mogli pretpostaviti da Sloba i izlazi na te vanredne izbore da bi ovima koji ga tako skaradno predstavljaju, autoritetom svoje ličnosti pomogao da promoteri zajaše još više, ulaskom u parlament. To je nužno cepalo biračku celinu, kao što svaka ambivalentnost vremenom pocepa ličnost. Njegovi birači su osobito uskraćeni odgovora na mnoga pitanja, koja su im se mantala sa svih strana.

Te jeseni 2000. godine, svi oni koji su, pre svega, želeli Slobi dobro, imali su na sve strane samo sumorna upozorenja. Još su jedino verovali u čudo, tj. da će se on u poslednjem trenutku nečeg dosetiti. Kao keč u rukavu, ili tog stepena vredno, kao antipod agresivnoj kampanji s druge strane.

Doduše, jedan deo te negativne Slobine antikampanje se odvijao i preko SPS-ovih najnepopularnijih prvaka. Prednjačio je Bane Ivković, koji je godinama dosadio i Bogu ocu, i asociirao na strašnu izbornu krađu iz 96. godine, čiji je on bio vrlo važan činilac. Sama ta asocijacija bila je dovoljna za debakl. A ako se tome doda njemu svojstvena isprazna slatkorečivost, logično je da zdrav čovek pomisli, na kraju: "Ako Sloba ovakvima daje poverenje, onda ćemo ga mi oduzeti njemu".

Tik uz Baneta, ruku pod ruku, to predizborno leto Slobinih izabranika činio je Milutin Mrkonjić, zvani Mrka, koga definitivno više niko na televiziji prosto nije mogao da gleda, a kamoli da sluša mumljanje, mlataranje, svojstveno čoveku vrlo neprijatne spoljašnjosti. On je negde, u sraznieri sa Mirom i Banetom, činio trio čija svaka izgovorena reč proizvodi vrisak negodovanja. Ono što će Mrka neprimerenim glorifikovanjem sebe oduzeti obnovi zemlje, jeste u nekom opštem smislu najžešći udarac tezi koja je u javnosti trebalo da bude simbol pobede, i što je verovatno Slobi tako predstavljeno, kad su ga nagovarali na vanredne izbore. Mrkina nezgrapna skalavost, halapljivo, iz dana u dan emitovala je nepisani, ali prepoznati slogan "Obnova, to sam ja", što je ideju pretvorilo u suprotnost. Sve što je izgrađeno, gradile su ruke izdržljivih neimara, koji su tom velikom pokretu poklonili sve, i na kraju svoje

izgladnelo telo. A za uzvrat, dobijali su javno, pred TV kamerama, uvredljiva poniženja kabadahijskog silnika. Upravo to karakteriše tip ljudi koji su goropadni nad svakim ko je stepenik ispod, i snishodljivi do gadljivosti prema svakom ko je stepenik više. Tu, na mostovima, Mrka je izvodio predstavu "straha i trepeta", koji isukuje bič i poziva graditelje kao gladne gladijatore, da uveseljavaju svitu. Ta svita, zajedno sa Mrkom, stizala je u crnim limuzinčinama, koje su ostale urezane u svesti kao jalove posmrtno povorke u kojima odjekuje nešto strašno, već dugo trulo i izopačeno, preteće opasno i nagoveštavajuće podmuklo.

Dolazili su u tim povorkama, da oberu kajmak obnove koju su izgradile tude ruke, i trpele tude muke, a za uzvrat dobijali surovo uverenje da će uniženu nadnicu primiti kad-tad, uglavnom nikad. Definitivni portret zloupotrebljene obnove Mrkonjić je izgradio u jednom od svojih TV nastupa, kada je na jednom od novosadskih mostova demonstrirao jad, čemer i zlo, u skoro neverovatnom razvratno-bogohulnom dekoru velikog menadžera. Vikao je, pretio i derao se, na neimare, a onda drznuo na direktora "Goše" iz Smederevske Palanke, poznatijeg pod dugogodišnjim nadimkom Raf, da bi obezbedio halabuku u udarnim informativnim emisijama državne televizije.

Nasuprot tiradi velikog tiranina, direktor „Goše“, kao jedan od izvođača obnove mostova, najsmirenijim tonom je rekao: "Da rokovi kasne jer se ugovori ne poštuju, te da za ogroman posao koji su njegovi radnici izveli, nije uplaćen nijedan dinar od strane "Direkcije za obnovu zemlje", koju je predstavljao upravo Mrka. U stvari, u tom grmu je ležao zec. Ova Direkcija, obelodanjena inače sredinom 99. godine, nikada nije upisana u sudski registar. Pa samim tim nije ni imala svojstvo pravnog subjekta prema trećim licima u pravnom prometu. Ova činjenica mi je poznata kao čoveku koji je tada vodio sud u čiji registar se upisuju preduzeća i druga pravna lica. Kad su mnogi nezadovoljni izvođači i podizvođači "Mrkine obnove" dolazili u Privredni sud, da izvrše uvid u ličnu kartu Direkcije, bili su šokirani pred činjenicom da istu ne mogu tužiti jer ne postoji kao pravni subjekt. Bio je to zaista zli džin, koji je gutao donacije dijaspori i drugih inostranih i domaćih sponzora. A gde su stvarno distribuirane ogromne pare za obnovu, i preko čijih privatnih računa, verovatno se nikada neće rasvetliti, jer je i to bio fenomenalan model pljačke pod plaštom najuzvišenije ideje. U svakome slučaju, te ogromne pare nisu završile u džepovima stvarnih obnovitelja, uglavnom radnika društvenih preduzeća, koji su toj obnovi poklonili svoju snagu i umeće, a ostali gladni, bos i prevareni. I logično, svi odreda glasali za suprotnost od onog koga je Mrka predstavljao.

To je po čistom automatizmu poništavalo vrednost ideje obnove, jer je nisu predstavljali oni koji su je na svojim plećima nosili, već oni koji su skardno sve podredili ličnoj koristoljubivosti i promovisali baš to. A to je odbijalo, a nikako privlačilo glasače. Sve kasnije analize su pokazivale da je Slobi baš to nanelo najveću štetu. Apromoteri te ideje su ša sa tom obnovom u dobroj meri navaćarili da krene u reterendumsku avanturu. Poratno vreme nije nikada idealno za merenje popularnosti, imajući u vidu iznurenost nacije.

Poznato je, da je i sam Čerčil neposredno posle rata izgubio izbore, iako je imao veliku popularnost svog naroda. Prema tome, običan čovek bi bio bolji savetnik Slobi od svih njegovih savetnika. Logično, jer ne bi bio voden interesima kao ovi njegovi.

Tako su tekli julski i avgustovski dani, puni neprijatnih događaja za nadobudnu vladajuću koaliciju. Umor predizbome groznice nije ni dotakao promotere Slobine kampanje. Hvalisavo su letovali što po Grčkoj, što po Tunisu, i mnogim snobovskim svetkovinama svake vrste. Vraćali su se osveženi, hitno zakazivali razna televizijska pojavljivanja, da bi pokazali preplanulost, reklamirali egzotične destinacije sa kojih su došli, i onako, usput, nemajući ništa suvislo po pitanju izbora, jer nikakav trud nisu ni ulagali, deklamovali poštalicu: "Sigurno će pobediti Sloba, mi smo uz njega". Tek da se zna.

Iz dana u dan, na ovaj način su predstavljali svoju ličnu nesimpatičnost, u vidu raznih Lepasova, Mira, Dragoljuba, Danila, Srđana ... i nesilazećeg Baneta Ivkovića. Ostavljali su utisak otužne i isprazne grupe bez učinka od jednog jedinog glasa. Tako uglancani, napuderisani, firmirani i neutemeljeni, glasačima su slali samo jednu poruku "prekriži me, da te ponovo ne bih ovako zamajavao". Oni koji su imali šta reći, i koji se tog, kao i prethodnih leta, nisu gologuzirali po mondenskim kultnim đinđuvama i čarima turističkih bajki, pristup javnim glasilima bio je nemoguć, upravo zbog najeзде ovih ispraznih. Kakva postidečnost je obuzimala ove druge, i kakav bes onih koji vrlo dobro znaju da su ti koji će uzjahati jaram vlasti, samo logičan nastavak bogatih levičara. Razlika je samo u nazivu. Oni su bogate demokrate. A da li je narod imao vremena za tu vrstu enigme, nepotrebno je razmišljati. U tom svetlu su se kotrljale i druge akcije pobrojanih promotera, tako da su sve više dobijali na fizičkom ubrzanju, i sunovrat je bio jedina izvesnost, sa tog apsolutno nemogućeg zaustavljanja.

Greška nad greškama Slobine kampanje, koja svakako nije bila slučajna, je sukob sa koalicionim partnerom Vojislavom Šešeljom, i to u jeku zahuktale predsedničke kampanje. Koliki je fatalni domet te iskonstruisane svađe od strane julovskih mondijalista, biće osobito vidljivo u danima "same odluke". A ovde bi svakako trebalo dati spoljni prikaz onoga što smo gledali, pratili, čuli i, naravno, čudili se. SRS je odlučila da na tim izborima ima svog predsedničkog kandidata, a to je bio Tomislav Nikolić, koji je mogao odmoći Koštuničinom taboru, pa je bilo logično da ga koalicija SPS-JUL na izvestan način tiho podržava. Ali, nagli preokret jurišnika iz JUL-a, razoružao je svaku nadu dobronamernih. Na državnim medijima zahuktale su se bujice optužbi, direktno izmišljenih i usmerenih prema koalicionom partneru, tj. svima koji su predstavljali štab SRS i Tomu Nikolića. Zastrašujuće je zvučao udarni Dnevnik RTS, koji se sav pretvarao u satanizaciju radikala, kao da su on glavni protivkandidati Slobi, a ne Koštuničin tim. Same prozivke su bile po sadržaju besmislene, u liku oratora tog pokliča i kiča, Gorana Matića i Ivana Markovića. U odsustvu svake realnosti, slika te JUL-ove burleske se nadinjala do pucanja, kao papirna kesa u posustalom usisivaču. I u svom pucanju proizvodila takvu vrstu pogubne prašine, koju više ni u šta niste mogli skupiti, i ni u šta presuti, već očajnički žaliti što ga na vreme niste čistili. Taj usisivač je godinama kupio prašinu po tuđim kućama i tuđim dvorištima a svoje preskakao. Kada je vremenom nabujalo nečistićeno đubre u sopstvenoj kući, tada je pukao i prepuni usisivač, pa je sva prljavština, i tuđa i sopstvena, baš tu zauvek i ostala. Eto, to je slika stvamog JUL-ovog doprinosa. Ljudi su se prvo čudili, zašto taj udarni dvojac ne krene na DOS? A onda su shvatili da se to neće ni desiti, da je zadata tema upravo odvojiti Slobu od svakog političkog saveznika. Režija je to mnogo pre osmislila, a tad pustila u realizaciju.

Ubedena sam, da je patriotski savez, uz sve propuste i greške, mogao da izgradi drugi odnos na septembarskim izborima, da nije krenuo destruktivan pohod na radikale iz JUL-ove centrale. Kontraudarac radikala u tom predizbornom vremenu, bio je očekivan. Oni su, takoreći, jednim udarcem ne samo razbili JUL-ovu vrhušku, nego su najargumentovanije na svetlost dana izneli dokaze o korumpiranosti čelnih ljudi JUL-a, kroz lepezu brojnih upravnih odbora, u kojima su lažni levičari ostvarivali fantomske zarade, do tada nepojmljive za neupućene građane. Dokazi su u toj meri bili ubedljivi, da su ljudi na ulici, u trgovini, na pijaci, i gde sve ne, JUL tretirali kao svojevrsnu pošast, koju bi trebalo istrebiti iz realnog života.

Tadašnji sukob radikala i julovaca, usred izborne trke, ostaće zapamćen po upadljivoj nesrazmeri udaraca i njihovog odjeka. JUL-ov udarac je kratko odzvonio, kao prazan lonac, i nije radikalima naneo nikakve posledice. Radikalni kontraudarac u tim okolnostima, grmeo je kao buldožer, i za sobom ostavio savršen i nikad više oporavljen JUL. Ko se upustio u taj rizik nadmudrivanja sa uvek ubojitim Šešeljem, taj je bar toliko morao da zna da će se to obiti o Slobin rejting, i to u trenutku koji se više ne može ponoviti ni popraviti, jer su izbori bili

sudbonosni za njega a ne za Tomislava Nikolića. A pogotovo to nije u bilo kom vidu moglo štetiti Koštunici. Naprotiv, iz tog sukoba, on je bez ikakvog truda najviše profitirao. Zahvaljujući tome, opasno se približio da već u prvom krugu osvoji polovinu glasova izašlih birača, a što je bilo dovoljno da se iskoristi kao aksiom, da je on pobjednik prvog kruga. To je činjenično netačno, a i pravno imajući u vidu zakonske odredbe. Ali utisak je stvoren. Da li je Miri Marković, inače proizvođač sukoba sa radikalima to tad bilo jasno, sasvim je nevažno, jer je posebno pitanje da li bi ona od tog odustala i da je ishod znala. Kao što nije odustajala svih tih godina od potpune kompromitacije leve, stavljajući pod zaštitu najokorelije političke otpadnike socijalista, kao i lavinu sumnjivih novobogataša, koji su isključivo bili vezani finansijskim interesima i ničim drugim.

4. septembar 2000.

Taj dan je mogao biti ili prekretnica, ili poslednja opomena, spas ili krst za Slobodana Miloševića. Još samo tog dana je mogao izbeći katastrofalni put, i to pravnim putem, tako što bi jednostavno odustao od kandidature. Ali, sve to pod još jednim uslovom, da je u sprovođenju te ideje imao kontrolu nad onima koji su raspisali te izbore. (Milomir Minić ih je naprečac raspisao, a veliko je pitanje da li bi ih u toj fazi stavio van snage.)

Po mom dubokom ubedenju, Milošević više nije odlučivao ni o čemu. Prema tome, i da je hteo, nije imao preko koga da odustane. Oni bi ga ubedili da to ne može, kao što će ga i tog dana ubedivati, da je njegova kandidatura zasenila sve ostale. Od ranog jutra u Saveznoj skupštini stvarao se veštački privid opšte svečanosti, na kojoj će biti proglašena Miloševićeva kandidatura. Ovu kandidaturu, ispred SPS-JUL-SNP, pratili su Uroš Šuvaković, Gorica Gajević, Ljubiša Ristić i Momir Bulatović. Utrkivali su se ko će dati sto suvisliju izjavu za njihovu nesuvislu neiskrenost. Izuzimam Bulatovića. A ta neiskrenost je u činjenici da su pričali bajke o dotad neviđenoj podršci koju narod izražava aktuelnom predsedniku. Sa 1.300.000 potpisa podrške. Uz svu logističku podršku i partijsku infrastrukturu, to nije mogla biti impresija već dokaz poraza.

Taj podatak koji su oni slavili, mene je prosto frapirao. To ni u kom slučaju nije dovoljno da bi bilo ubedljivo za sigurnu pobjedu, jer od sedam miliona birača koji potencijalno mogu izaći na izbore, ovo nije čak ni četvrtina. Ako sam ja, kao krajnje politički neupućen čovek, ocenila da je to premalo, pitam se: šta su mogli da ocene oni koji se politikom profesionalno bave? Da li je u toj grupi bar neko bio iskreno sumnjičav, i da li je tog za Miloševića kobnog leta, on takve imao bar na pristojnoj blizini? Ili je to mesto rezervisano isključivo za lakejsku svakodnevnu svitu, koja je po svom kvalitetu bila adekvatna gomili smrtonosnog sala koje okružuje srce i guši najmanji krvni sud koji donosi svež vazduh. I na kraju, u ropcu guta i zadnji dašak kiseonika. Taj ropac se mogao izbeći, da su ozbiljni ljudi uopšte mogli doći do njega, i ozbiljno mu predložiti kako su te potpise skupljali, šta im je tada rečeno, i da sav taj napor upravo vredi da od te utakmice odustane, i to odmah. Pod pretpostavkom da je prikupljanje potpisa išlo glatko (a po izjavama mnogih nije išlo nikako), premalo je da bi obezbedilo lakoću izlaska na izbore 24. septembra 2000. A taj rizik prevremenog izlaska imao je samo smisla, ako je lakoća pobjede nad protivnikom bila izvesna. A evidentno nije. Zato je Sloba imao još godinu dana, dovoljno da se mnogo šta promeni, pogotovo kod činjenice da u narodu vlada ogromno nezadovoljstvo. I ko bi, zbija, normalan izlazio na izbore, kad nema uverljiv pokazatelj da će lako pobediti, a na iste ne mora da izlazi u toj godini! Ali, salo oko srca, koje steže i sprema ugušenje, je dobro procenilo i pouzdano znalo, da bi njemu, Miloševiću, moglo vrlo lako pasti na pamet da taj teret oko sebe odstrani rezom, što znači totalnu amputaciju svih lihvara. Ili bi veštim premošćivanjem uticaj smrtonosnog sala sveo na podnošljiv nivo.

Zato sam poverovala u priče onih koji su godinama tvrdili, da je do Slobe praktično

nemoguće doći. Kontrola lihvara je bila nemilosrdna, izuzev ako za njihov status niste apsolutno bezopasni. A bezopasni su razni kurtoazni posetioci, značajni kao jedna noga stonoge, koja zajedno sa svim drugim, takode pojedinačnim, stvara samo privid nekog ko hoda, dolazi i odlazi. Ali, ni pojedinačno ni zajedno, ne pravi nikakav trag za sobom. Sitne male stonoge bile su upravo skup potpuno identičnih grupa jalovih saradnika, koji nisu unosili ništa toliko novo, što bi na bilo koji način moglo ugroziti opstanak destruktivnog okruženja, koje je vuklo sve konce podstrekavanja na donošenje najvažnijih odluka, a iza kojih je kobajagi stajao Sloba. On jeste stajao, ali model osmišljavanja je pripadao ovima. U to sam apsolutno siguraa.

I ovu sudbonosnu odluku o izlasku na septembarske izbore doneli su opaki destruktivci, ili sudbonosno uticali, i bacili je u naručje nesposobnim i uplašenim saradnicima. Koji, i da su hteli, nisu mogli izneti to breme, sa još bremenitijim podmetanjima sa svih strana. To je moglo biti jasno, gledano spolja. Ali gledano iznutra, iz tadašnjeg Slobinog položaja, bila je to sigurno igra sa debelim povezom na očima. Da li možete doneti zdrav zaključak, ako vam se razgovori, dogovori, odvijaju u krugu dobro uvežbanih, opreznih i unapred spremnih odgovora. I ako vlasnici tih odgovora imaju samo jedan, i najvažniji razlog, a to je, u svakoj eventualnosti, pre svega, maksimalno obezbediti svoju poziciju. To je takve ljude držalo u jednom konstantnom grču jer se strah nužno širio, srazmerno lepezi svih njihovih zloupotreba. I vremenom to stanje postaje mala hidrogenska bomba, čijom eksplozijom ne samo da bi izgubili funkcije, već i sve plodove ubrane i ubirane, ali i ono najslađe, što se u narodu zove gubitak časti, ugleda. A oni nisu imali ni jedno ni drugo. Sama pomisao na mogućnost izbijanja afera, stvorila je takvo porinuće stanja duha i svesti, da bi isti ti bili spremni da urade sve i svašta, i svakome, samo da afera nikada ne ugleda svetlost dana. Da li su u tom svom stanju večnog šoka, bili spremni na "kooperaciju", sa onima koji su hteli gazdinu glavu na tacni, ne bi trebalo ni postavljati kao pitanje. Koliko ih je bilo takvih? Upravo toliko koliko njihovih pojedinačnih, manjih ili većih sumnjivih bogatstava.

Medutim, nisu svi mali i veliki bogataši bili to ključno Slobino okruženje, kome je on naglo počeo da smeta. To najbliže je bilo previše perfidno sofisticirano, i time međusobno učvršćeno. I samim tim, samovoljno i samodovoljno. Tom okruženju više ne samo da nije bio potreban čovek preko koga su oni legalizovali sve svoje meteorski ukorovljene oligarhije, nego je postao apsolutna smetnja za njihovu dalju bezbrižnost, koja je podrazumevala eliminisanje večne zahvalnosti. Njima Sloba više nije ni za šta potreban. Sa ogromnim finansijski monopolima, mogli su nesmetano i mirno svoje bogatsvo dalje da uvećavaju, i imperije da šire sasvim legalno. Jer, prvi sumnjivi "milion dolara" davno je legalizovan. S druge strane, mnogima od njih je dosadila razmažena Slobina žena, sa svojim prohtevima od Ruske akademije, do pothranjivanja ogromne armije sad njenih dvorjana.

Ako je Mira tako zdušno podržavala megalomanski stil života sa javnom manifestacijom, jasno je da niko od njih neće upitati, "a, izvinite, šta će vam to u vremenu opšteg siromaštva". Upravo taj adut Milošević je zauvek izgubio nad svojom kvazimodnom svitom. Nije mogao da upre prstom ni na njihova bogatstva, ni na njihovu obesnu decu, jer je to sve imao u svojoj kući. A to je na strani njegovih protivnika i bio najvažniji poen, koji više nikada nisu hteli da izgube. Podstičući mu ženu na virtuelnu stvarnost, kojoj je i te kako bila sklona, stvarajući mrežu najskaradnijih likova koji su dilovali i trgovali s njegovim sinom, stvarali su i sopstvenu mrežu iz koje, de fakto, on više nije mogao izaći. Čak ni sagledati sablasno dejstvo bogatih dvorjana, koji kobajagi veličaju taj i takav levičarski domet njegove žene, a koji je uistinu imao i smisla i svrhe samo za njihove neograničene prohteve. Tako finansijski nabrekli, pošteđeni svake odgovornosti za beščašća koja su godinama činili, ti novobogataši, birani i odabirani po ukusu samozvane levičarke, bili su taj satanski milje 2000. godine. Oni su zajedno i jednovremeno zabili nož u leđa njenom mužu. Njihovoj gramzivoj pohoti, za izdaju naručen od nekog globalnijeg, obećana je amnestija svih grehova i, dakako, još i

unovčena.

Sve mi je to prolazilo kroz glavu baš tog 4. septembra 2000. godine, oko 17 časova, kada je Savezna izborna komisija zvanično proglasila kandidaturu Slobodana Miloševića na predstojećim predsedničkim izborima. Nešto avetinski je titralo i tinjalo nad tom hrpom papira (tih 1,300,000 potpisa), nad čim su neubedljivo lamentirali Uroš Šuvaković, Ljubiša Ristić, Gorica Gajević ... Pred stotinama novinara izražavali su divljenje, samozadovoljno, što su, gle, doneli tako obiman materijal. Kao da su ga oni upravo skupljali po terenu. Oni su delovali veselo, bezbrižno, ali Gorici se u jednom trenutku nešto omaklo, pa je na pitanje novinara „da li je kao gensek zadovoljna sakupljenim brojem potpisa“, odgovorila: „Da, ali drugi put će biti još više“.

Koji drugi put? I zašto više? Ako je to bilo tako grandiozno kao što su predstavljali. Ne, svi su oni vrlo dobro znali da je to nedovoljno, i da je to već manifestacija poraza. Ali ostaje pitanje, zašto to Slobi nisu predložili ranije, jer je to bio jedan od poslednjih dana kada je mogao da odustane od pogubničkog pohoda. Na toj i takvoj programiranoj promenadi nestvarnog, od svih tih političkih figurina najpozitivniji utisak tog dana ostavio je upravo Momir Bulatović, koji se nije busao u prsa, i nije ni želeo nikoga da ubedi da su ti glasovi podrške za impresiju. On u svom obraćanju nije bio prenatravan, čak vrlo umeren u hvali, i više je izrazio zabrinutost zbog opšteg medijskog i svakog drugog pritiska, pod kojim se ti izbori održavaju. I uopšte uzev, ponašao se kao sasvim pristojan i normalan čovek. Iz tog političkog establišmenta on je jedini zračio pozitivno, za razliku od ovih dragih, prikrivenih i osionih. A i mnogih koji se u ovoj knjizi spominju kao „svita“, ili „dvorjani“.

5. / 6. septembar 2000.

Sva tadašnja opoziciona štampa, propratila je kandidaturu Miloševića najpogrdnijim uvredama i komentarima, te da je sastav SIK-a na čelu sa Vukićevićem, osmišljen samo da bi Milošević pobedio preko lažiranih izbora. Uz takvu vrstu, uglavnom bogohulnih naslova, išla je takoreći posprdna konstatacija „da je sama komisija overila Miloševiću kandidaturu, bez utvrđivanja autentičnosti onih 1.300.000 potpisa, koji su dostavljeni kao podrška“. To je laž koja se morala demantovati, ali je očigledno sam scenario to zabranjivao. Tu su bile i izjave raznih opozicionih lidera, u stilu „krađa je već počela“; „u Skupštini se dopisuju glasovi podrške za Miloševića“, i sl. Sve je naveliko podgrejavano izjavom Nebojše Bakareca, inače podnosioca izborno liste DOS-a, da mu komisija nije dozvolila uvid u spiskove tih potpisa koji su priloženi uz Miloševiću kandidaturu. Nažalost, to je apsolutno tačno. Njemu sekretar Milenković, i njegov zamenik Bojan Pudar, nisu dozvolili da uopšte uđe u prostoriju gde su ti potpisi bili, a što je izazvalo mogućnost svih komentara. Ovo tim pre, što nije postojao nijedan prikriveni razlog da se to ne učini, jer su potpisi bili autentični. Trebalo je otvoriti sumnju. A Milenković je na tom upadljivo radio, jer je na nivou SIK-a bio ono što je Milutinović bio za cele izbore. Njihova sinhronizacija je bila strogo obezbeđena, zato je javnost držana konstantno u uverenju da se u sedištu komisije nešto spekuliše. I to jeste srž komandnog scenarija.

S druge strane, sa istom dozom nerealnosti, političari iz Slobinog štaba su patetično verbalisali, do granica bezumnog neukusa. Zapazila sam tadašnju izjavu ministra pravde Dragoljuba Jankovića, kad je u sasvim nepriličnim uslovima, prilikom posete sudu u Sremskoj Mitrovici, sladostrasno uzviknuo: „Naš predsednik Milošević je sigurno pobednik, i to u prvom krugu“. Kao da je on Slobi dobrodošla reklama. To mu je oduzelo bar 50 odsto glasova ljudi iz pravosuđa, zbog ministrove opšte nepopularnosti. Verovala sam, da je on to namerno proturao kroz medije, da bi se dodvorio Miri i bio u konstantnom vidokrugu, pošto se samo na nju oslanjao, jer je u vladi bio bez ikakvog uticaja. Tog ministra pravde su manje-više svi ismejavali, zbog njegovih opštepoznatih sklonosti. Podržavanje od njega, i njemu

sličnih, bila je podrška po karakteru značajna kao "nož pod grlo". Ili, bolje reći, podsećanje na sindrom izborne krađe, koju je Janković '96. godine, po direktnom Mirinom nalogu, sproveo u Prvom opštinskom sudu u Beogradu otvorenim otimanjem 30 odborničkih mesta. I sa već otetih deset od strane tadašnjeg GIK-a, obezbedio lažnu Pobedu odbornika u Skupštini Beograda. To je izazvalo takav odijum, koji je ostao neizbrisiv. A najveće posledice po pitanju rejtinga doživeo je SPS, a ne vinovnici - JUL i Dragoljub Janković. To je proizvelo poznate proteste građana, zatim "lex specialis", i na kraju neizbrisivu ljagu, kojom će biti unapred obeleženi i ukaljani svi budući izborni postupci, a što će se ostrašćeno pripisati SIK-u već u momentu konstituisanja. Eto, taj Janković, koji je za taj katastrofalni političkopравосудni skandal, uprkos svemu nagrađen, i to ministarskom mestom. Gle pravde! A sklonjen za tu priliku mag prava i pravde, i sigurno najpošteniji ministar iz svih naših dosadašnjih vlada, veliki Arandel Markićević, kome je to bio tako neočekivan i podmukao udarac, a koji on nikada nije preboleo.

I, eto ga sad naš nasrtljivi Janković, ponovo u ovom izboraom postupku, kao sinja kukavica, priziva nesreću i bedu, da na ovu ljutu avgustovsku ranu stavi svoju bolesnu i zaraženu travu.

Izbori su se približavali, da su valjda još samo krajnje neupućeni verovali u Miloševićevu umešanost u sopstvenu kampanju. Sve što je tih septembarskih dana preduzimano, iz onog što jeste bilo njegovo najbliže okruženje, punilo je poslednje milimetre prepunog krčaga, iz koga će u velikom ubrzanju, kao izbljuvana gorčina, iskočiti smrdljivi mlaz, a onda iscuriti u sitnim, nasumičnim potocima, ostavljajući za sobom prijesan vonj, gadljiv i na pomisao bilo koga od njih pojedinačno ili skupno. Ali, sve posledice ovakvih snosiće, nažalost, drugi.

70 MILIONA DOLARA ZA RUŠENJE MILOŠEVIĆA

21. septembar 2000.

Strani posmatrači, koji će pratiti te savezne izbore, prvenstveno su došli zbog predsedničkih, a ne i svih drugih strpanih u isti dan. Bilo ih je oko 200, i to poznati parlamentarci iz svih država sveta, ugledni intelektualci, publicisti, pisci, i mnoge druge javne ličnosti. Ja sam kao član SIK tih dana dobila ovlašćenje, da budem u radnoj grupi koja će komunicirati sa posmatračima, a koju je vodio tadašnji ambasador Vladimir Kršljanin. Ali, dobijanjem tog ovlašćenja, dobila sam i svojevrsnu sumnjičavost u pogledu mog izbora u ovu radnu grupu, kao što sam je imala i u slučaju izbora u SIK. Šta ću ja tu?

Da bih stvar razjasnila, upitala sam Milenkovića ko me je to predložio u tim koji praktično servisira strane posmatrače tih nekoliko dana. On mi je glatko odgovorio: "Predložio te Milutinović, a ja sam tu malo pomogao". Zašto? "Pa, ko bi drugi od nas to mogao". To saznanje mi je pojačalo oprez, tim pre što je tu bio i Oliver Antić, jedan od onih važnih zaštitnika «ABC produkta», i svakako Milutinovićev prijatelj. Ostala sam u grupi, jer sam imala poverenje u Vladimira Kršljanina, možda jedinog poštenog čoveka koji je tada bio u Miloševićevom okruženju. On je u startu izazvao moje poštovanje. Ali ga nisam uspela nagovoriti da obrati pažnju na Milutinovića. I to je jedi na zamerka.

Prvo je na sastanku govorio Kršljanin, i kao neposredni domaćin stranih gostiju, vrlo biranim rečima objasnio svrhu tog sastanka, izložio plan rada, kao i mogućnost da ga sami strani posmatrači promene ukoliko neko nađe za shodno. Insistirao je na njihovom učešću da, zbog naše javnosti, iznesu svoja saznanja o onome što se u svetu smatra važnim za ove izbore.

Zatim sam govorila ja, najkraće o samom postupku, potencirajući ono što se mora znati u vezi zakonskih rešenja koja predviđaju zakonski minimum za eventualno proglašenje pobjednika u prvom krugu; zatim ono što je određeno za drugi krug, i na kraju o samoj kontroli rezultata izbora, koji moraju biti dostupni ne samo zainteresovanim stranama, nego posmatračima i javnosti uopšte. A kako se to poklapa sa njihovim prisustvom, predložila sam da određena delegacija bude prisutna i u momentu utvrđivanja prvog kruga, koji će ići neposredno posle održavanja samih izbora.

Posle mene, obraćanje je započeo sekretar Milenković, staromodno se udvarajući dugim pozdravljanjem svake delegacije pojedinačno, akcentirajući da on, kao stvarni domaćin, i kao generalni sekretar Savezne skupštine, ima čast tu i tu, da pozdravi tog i tog. I to je trajalo u nedogled, sve dosadnije od dosadnijeg. Do te mere je ta etida prazne, nemušte elaboracije, nebitnih i ofucanih opštih mesta iritirala, da se pretvorila u učmalu dosadu. Predsednik Vukićević je, naravno, ćutao, jer on ni "dobar dan" ne može reći ako mu neko baš to, i tada nije napisao.

Za govornicu je brzo izašao Nebojša Rodić, sekretar Republičke komisije. Ko je njega i zašto poslao, znaju samo Milutinović i Milenković. On je u toj meri izazvao opštu antipatiju likom uštogljenog birokrate, sa nerealnom ambicijom bogom datog euridite, kada je piskavom recitacijom krenuo da objašnjava silne brojke, i gomilu dragih nepotrebnih podataka.

Ovakvo gnjavatorstvo uvredilo je jedinu elitu koja je tog septembra ušla u Saveznu skupštinu. A Rodićevo besedništvo, pretvoreno u roj nerazumljivih podataka iz svih 27 izbornih jedinica, o broju birača, nebirača, brojki, sistema i podsistema, s graflkonima koje je uporno pokazivao, iscrtanih fluorescentnim mastilom, dovelo je do toga da se sastanak prekine. Potpuno sam ubedena da taj čovek nije slučajno poslat, jer trebalo je što više popuniti

vreme tako da samim posmatračima ostane malo prostora za njihovu elaboraciju.

U sali je za trenutak zavladao opšte negodovanje izmešanih zvukova, spojenih sa različitim govornih područja, i to je izazvalo protestujući žagor, koji je bio bumerang silovatelju domaćeg prostakluka. Stvar je opet izgadio Kršljanin, jedini koji je to mogao, sklanjajući sa govornice preznojenog Rodića, sve sa njegovim skicama, grafikonima i drugim pomagalicama prezentovane gluposti. Diskusija je počela. Nju je trebalo i čuti i videti. Naravno uživo. Osim nas nekoliko u Skupštini, taj autentični izvor svetskog javnog mnjenja, sakupljenog na jednom mestu sa argumentacijom nesumnjive ubedljivosti, ostao je zauvek tajna. Da je slika sa tog sastanka emitovana, bila bi, kako kažu Dalmatinci pogodak u sridu, jer bi običan čovek imao realnu predstavu da se iza brda nešto mnogo opasnije valja. I da sve to, što se tada serviralo o navodnoj demokratiji, je jedno uvežbano bacanje prašine u oči. Ubeđena sam, da bi mnogi birači debelo stavili prst na čelo pre nego što će 24. septembra 2000. konačno svoj glas odrediti na raskrsnici nacionalne, a i svake druge budućnosti. Ovo posebno insistiram zbog činjenice da u kampanji DOS-a nigde nije bilo nijedne reči o Hagu, i o onome što će uslediti posle, pa su lakoverni birači bili van domašaja promisli o stvarnom dometu onih koji su veličali domet promena. Bilo je samo reči o blagostanju koje će se, takoreći, preko noći stvoriti ukoliko se skloni Milošević. A ovi stranci su upravo govorili o Hagu, kao jedinoj izvesnoj Slobinoj destinaciji, a i mnogih dragih posle njega. Tvrdili su da njegovo sklanjanje s vlasti služi samo toj svrsi.

U najsazetijem, diskusija je pretvorena u obilje egzaktnih podataka. O snažno dirigovanoj euforiji sa Zapada, što špijunskih službi, što drugih interesa sa velikom finansijskom pozadinom i sa samo jednim zadatkom, a to je pad Miloševca po svaku cenu. Bez alternative. Pošto, po njima, ništa drugo nije imalo važnost, siže poruke stranih posmarača bio je da se sve stavi pod lupu, osobito oni koji govore o velikoj demokratskoj prekretnici. To je bilo najdragocenije što sam u toku tih izbora čula.

Od stranaca prvo je govorio jedan naočit i odvažan Namac, Elmar Šmeling, inače penzionisani admiral, koji je odmah izneo svoju razočaranost svim onim što je čuo od nas. Tražio je da mu na sva ta pitanja odgovori predsednik SIK, kao najkompetentniji. Bio je čak ljutit, i pokazao određenu revoltiranost što se tako važan skup svodi na nivo trivijalnosti. "Izbori su se do te mere približili, a nigde nije mogao pročitati podatak o temi koja je za njega ključna." I tražio da mu se odgovori konkretno: "Da li u toj državnoj komisiji postoji kompetentna ličnost koja ima ulogu glasnogovornika, i koja svakodnevno obaveštava javno mnjenje o svim opasnostima subverzije tih izbora, ocenjujući da je to jedino bitno". Bio je iznenađen našim ćutanjem. "Šta je SIK u strateškom smislu preduzela da se subverzija izbegne?" Onda je vrlo opširno objasnio, da je za opsluživanje svih onih koji obaraju Miloševića američki budžet izdvojio 70 miliona dolara, i da mu nije jasno da o tom niko ne govori od nas koji smo komisiju predstavljali. Dalje je pitao, "šta je ova komisija preduzela da taj izdvojeni novac ne odigra zadata ulogu, uporedo sa svim državnim organima koji su dužni da sprečavaju takvu vrstu intervencije". Mučeni predsednik SIK Vukićević, tek probuđen iz svog večnog sna, odnosno stanja prisutnosti ali ne i učestvovanja, na tren se strese i pocrvene kao dogoreli oganj, jer nije mogao ni pretpostaviti da bi njega neko mogao nešto pitati. Ponudio je jedino moguće rešenje, tj. da umesto njega odgovori sekretar SIK. Milenković se prvo vrpeljio, takode tražeći neku podršku od svih nas koji smo tu sedeli. A onda, snebivajući se, promrmljao nešto u stilu: "Ovo su, gospodine, demokratski izbori, pa za tako nešto nema potrebe ..."

Namac ga prekinu, i ponovo izađe za govornicu, i sasus rafal ljutih potpitanja: "O čemu vi govorite, i o kakvim demokratskim izborima. Pa, svi izbori u svetu se uvek i predstavljaju kao demokratski. Ali čime ste nas ubedili da to oni uistinu jesu, ako toliki novac ulazi u vašu zemlju, da finansira Miloševićev pad? A vi, uprkos svih podataka koje sam izneo, a za koje

smatram da ih znate, govorite o demokratiji. Mi ovde nismo došli da bismo eventualno slušali izlaganja tog tipa, već tražimo takode konkretne odgovore. A ja vas sad pitam, čime ste to demokratski obezbedili, da taj izdvojeni novac ne utiče na te, kako vi kažete, demokratske izbore?"

Milenković je dugo ćutao, okretao se, tražio očima Kršljanina da mu pomogne. I na kraju, kad je ćutanje poprimilo neprijatnost, on je opet teatralno dao jedan poluodgovor: "Po zakonima o izboru, koji su ovog leta usvojeni u Saveznoj skupštini, i koji su vama prezentirani, kao i izmene Ustava".

"To nije nikakav odgovor", reče g. Šmeling, "jer mi smo dobili prevode vaših zakona. Ali u njima, ne postoji nijedna odredba koja sankcioniše one političke stranke u izbornom postupku koje se finansiraju spolja. Vi biste, upravo zbog toga, takve stranke morali eliminisati iz izborne utakmice."

Jeste li to uradili? Opet muk.

On je dalje naglasio, da se svrha i cilj ovih izbora praktično finansira iz tih izdvojenih 70 miliona dolara. "Da li znate, da su upravo tim novcem potkupljeni najvažniji ljudi u policiji, vojsci i pravosuđu, kao i vladajućoj koaliciji, a o čemu ovde nema ni reči. U američkoj štampi, već su izašli podaci Stejt departmenta, o iznosu novca koji je direktno prosleden najvažnijim ličnostima koje kontrolišu ove izbore."

Stekla sam utisak, da je s naše strane postojao neki strah da se kojim slučajem ne čuju pojedina imena. A onda je on svoju diskusiju završio ovako: "Opšte je poznato, da je DOS apsolutno finansiran u celini, od predizborne kampanje do svih pojedinačnih prohteva samih lidera, iz tih namenski izdvojenih sredstava. A to je najdirektnije uplitanje stranih interesa. Bilo bi interesantno da ste nam vi predložili dokaze da su službe vaše zemlje te interese bar razotkrivale. Ovih dana, otkad smo ovde, vidimo jednu agresivnu kampanju, marketinški stilizovanu do savršenstva, koja svakako mnogo košta, a koju ni po čemu ne mogu finansirati DOS-ovi lideri. Ali, taj izdvojeni novac nisu samo oni potrošili, nego i najvažniji oko Miloševića. I to treba narod vaše zemlje da zna pre izlaska na izbore."

Pitanja i konstatacije ovog tipa su se sustizala, a naše ćutanje dobilo je epilog razobličene, perverzne nesposobnosti, sliku nemuštih malih birokrata, koji ne samo da ne smeju dati svoj sud o tom, tako ozbiljnom, i tako diktirajućem uslovu, koji je izneo ovaj stranac, nego o tom svemu nemaju pojma. Iskreno rečeno, ja sam prvi put čula za ta sredstva. A za one koji su sedeli sa mnom, ne bih mogla ništa reći, jer oni nikada ništa nisu ni govorili.

Zatim se za reč javio Nikolaj Bezborodov, predstavnik ruske Dume, i sve to što je Šmeling rekao, ovaj vatreni Rus je obojio jednom jetkom emocijom, u kojoj je kuljao prekor za ono što mi kobajagi radimo, a, u stvari, samo etapno ozakonjujemo već zadati interes velikih svetskih moćnika. Otvoreno je postavio pitanje, zašto ne prekinemo ove, kako on reče nesrpske izvore, jer je jedna strana (DOS) praktično produžena ruka Zapada. Izrazio je ogorčenost što smo mi, kao uvodničari, potrošili silno vreme o nekim normativnim začkoljicama, koje ništa ne znače, umesto da se srž problema identifikuje za svrhu samih izbora. Rekao je daje za njega pitanje svih pitanja "ko su ljudi iz policije, sudstva i vojske, koji bi trebalo da odigraju ulogu omeđenu sa onih 70 miliona dolara, o kojima je govorio Šmeling".

Na tom istom je insistirao i Vjačeslav Tjetiokin, takođe iz ruske Dume, i tražio da se predsednik SIK, ili neko tog stepena važan, izjasni o saznanjima u pogledu korumpiranosti najvažnijih ljudi iz državne strukture.

Zatim je dugo govorio Vevko Vikanov iz Bugarske, i to o putevima novca za ove izbore, koji imaju isti cilj za rušenje svih "nekontrolisanih režima od strane Zapada" po istočnoj

Evropi. "Ovi izbori poslužiće sarno kao maska da se olako uspostavi marionetska vlada", završio je visoki gost iz Bugarske.

Posebne simpatije izazvao je gost, iz Italije, Aldo Bemardini, profesor Rimskog univerziteta, koji je u tipičnom maniru vatrenog Napolitanca, održao besedu "o izdaji i izdatom", naglašavajući da nikad nije bio pobornik Miloševićeve politike, ali da je sramno da se tako neviteški postupa sa njim. Ko blokira njemu važne informacije? "Pa vi, gospodo, iz komisije, se inače svuda tretirate kao Miloševićevi ljudi, a, u stvari, nam ovde ništa niste rekli, o vašoj stvarnoj ulozi u ovim izborima. I da li ste mu, ako već jeste njegovi ljudi, rekli ovo o čemu mi danas raspravljamo?" I da li bi, da je za sve ovo znao, izlazio na izbore kad ne mora?

Potom se javio profesor sa univerziteta iz Nju Delhija, Bim Sung, koji je zahtevao da se preko ovih pitanja ne pređe tek tako. Tražio je hitno zakazivanje javne debate na kojoj će biti svi lideri DOS-a, a s druge strane i sam Slobodan Milošević. Te da se svi na jednom skupu tog tipa suoče radi razjašnjenja te najbitnije stvari, a to je: da li Ustav naše zemlje dozvoljava takvu stranu intervenciju, u ovim izborima koja se postiže na bazi tih 70 miliona dolara, zvanično zavojenili od strane američkog budžeta. Javnost to mora znati. U protivnom, mnogi će biti prevareni, jer taj novac ditira sve, kao apsolutni gospodar.

Primetila sam, da niko od nas nije odgovarao ni na kakva postavljena pitanja. A sva su upućena predsedniku. Sedeli smo kao mumije.

Profesor Sung je takođe precizno objasnio, da je ceo postupak do najsitnijih detalja isplaniran, tako da svaka faza ima više rezervnih alternativa u slučaju da jedna ne uspe ima se primeniti druga, treća, i sve dok se cilj ne ispuni. I da je taj cilj u svetu opštepoznat, a kao što reče, ovde nigde spomenut. To se odnosilo na rušenje Miloševića.

Najednom se javio Fulvio Grimaldi, čuveni publicista iz Italije, i doslovce rekao: "Zanima me samo jedno, i hoću kratak odgovor. Ko prinosi žrtvu aktuelnog predsednika Miloševića DOS-u, kao produženoj ruci onih koji su izdvojili ta ogromna sredstva iz američkog budžeta?" Zatim je pojasnio, da njega zanimaju ključne ličnosti iz Miloševićevog aparata koje u rušenju učestvuju, jer o donacijama DOS-a za tu vrstu izbora manjeviše sve je poznato. Ali, za one koji su najbliže okruženje Miloševića, a bez koga se ovaj plan ne može izvesti, on takve podatke nema.

"Vi, kao državna komisija, ovo nazivate vanrednim predsedničkim izborima. A ja vam kažem, da su ovo poslednji Miloševićevi izbori, zapamtite poslednji, a dalje je Hag njegova jedina i sigurna stanica. Hag je lokomotiva u pozadini koja vuče ovu farsu od izbora. Kako god da se završe, proglasiće se onako kako odgovara DOS-u, da bi se Milošević odjurio u Hg i optužio za ratne zločine. On treba da to razotkrije i prekine ovu demagošku trivijalsot. Tad su se reflektori naglo ugasili, i primetila sam užurbano napuštanje kamermana RTS kao jedine prisutne TV, što znači da druge nisu imale pristup.

Zacnu me brzo, kao nagoveštaj zle misli, da je to posledica otvorenosti stranih posmatrača, čiji se ishod očigledno nije mogao predvideti. A sad evidentno i državna televizija mora napolje, jer korumpirana država ne želi da joj građani saznaju da učestvuje u scenariju svrgavanja svog predsednika.

Ovih šest časova koje smo proveli u Skupštini, nikad niko neće ni naslutiti, a kamoli videti. Tražila sam po licima drugih bar delić nečeg što ne bi bilo ono u šta ja sumniam. Međutim, mumificirana lica sa bine, govorila su da ie njima baš svejedno. Mene je prosto uznemirio odlazak kamermana, i to u trenutku kada je publicista iz Italije spomenuo Hag kao "poslednju destinaciju".

Da je to izbacivanje javnosti dirigovano, zapečatiće uskoro ogoljeni govor samog Milenkovića, koji je tokom sastanka nekoliko puta ustajao, odlazio i vraćao se držeći mobilni

telefon. Najednom, zauzimajući pozu naglo važnog čoveka, počeo se zahvaljivati gostima, tražeći već odbegle fraze koje bi mogle opravdati imitiranje njegove domaće važnosti. Usiljenim glasom je tražio da se privode kraju sve diskusije, i pozvao na koktel koji je upravo spreman u skupštinskom holu, kao da je to sad najvažnije. To je stvorilo određenu vrstu žamora među tih 200 stranaca. Takav tragičan kraj nečeg što je moralo biti zabeleženo, jer od svega dotad što se u Skupštini dešavalo, samo su ovi strani posmatrači delovali kao sveža misao. Nisu bili licemerni. Ovo je i jedino što je Slobi išlo u prilog u odnosu na pogubnost njegovih jalovih promotera.

Pojurila sam prema Milenkoviću, i rekoh: „Šta je ovo, kakva je ovo bruka? Zašto prekidaš ovaj sastanak kad je najinteresantniji? Ko je izbacio novinare?" Skoro sam vrištala sa pitanja na pitanje, jer ja sam to zbilja doživela kao svojevrсно poniženje ljudi od kojih se imalo svašta čuti. Naša bruka obaška. Pogledao me je hladno sivim nesigurim pogledom, koji jedva proviruje iza prevelikih naočara, i mirno odgovorio: "Naredio Milutinović". Zašto? "Ne znam", odgovori suvo. Hoće li biti specijalna emisija, kao što je najavljeno juče? "Neće." Zašto? "Ne znam", reče takode hladno, ne gledajući me u oči.

Pokušala sam da pridem Kršljaninu, da bar sa njim razmenim misao o prekidu snimanja i o završetku sastanka, ali on je bio i previše zauzet druženjem sa stranim diplomatama.

Ovaj izveštaj iz Skupštine nikada nije ugledao svetlost dana. Umesto toga, napravljena je reportaža o smeštaju gostiju u hotelu «Hajat» i planu maršute za obilazak pojedinih izbornih mesta.

VIŠESTRUKA IZDAJA I IZBORNI ZLOČIN

22. i 23. septembar 2000.

Posle takvog isključivanja stranih posmatrača, više nisam imala dilemu da se bilo šta može desiti, a da nije do kraja pod Milutinovićevom kontrolom. Ulog je ogroman, gde se greška ne prašta, jer nema prostora za ispravljanje. Međutim, ono što nisam znala, je u sledećem logičnom neskladu. Na koji način deo SIK-a, Borivoje Vukićević i Milisav Milenković, koji po prirodi funkcije najvažniji, oblikuju rad u SIK-u, i koji su u javnosti imali tretman Miloševićevih prijatelja a ne samo saradnika, će raditi tako da bude demonstrirano kao za Miloševića, a u biti izložiti ga strašnoj kompromitaciji upravo svojim radom. Takode mi se nametalo pitanje, da li ova dva čoveka po logici stvari komuniciraju sa Miloševićem, i da li on sa njima, takode po logici stvari, ima tajni dogovor zarad svake eventualnosti? Barem vest iz prve ruke.

Nije mi ni na kraj pameti bila mogućnost da takva veza ne postoji, ili da je prekinuta, jer u protivnom mogao je barem naći neke stručne ljude, ako se apsolutno nije oslanjao na lojalnost ove dvojice. Ali mi je izvedbom predstave, sve bliskije bilo verovanje da se i za taj, najbitniji deo, neko na vreme postarao. U protivnom, zar ne bi oni obavestili Miloševića, o jednoj, za njegov tadašnji interes vrlo važnoj sesiji uglednih stranaca u Skupštini, što bi i te kako za njega bio veliki poen.

Zašto bi se Milošević toga lišio, i to naredbom da se izveštaj ne emituje čak ni na državnoj TV? Upravo se taj snimak, njemu tako važan, iz Skupštine, mogao vrteti na svim televizijama, a i po dragim javnim glasilima, ceo dan pred izbornu tišinu, što je efektnost koju bi u takvoj utakmici svako pozeleo. Logičan odgovor je da to apsolutno nije znao, a da filtrator informacija ubedljivo ima najveću ulogu u ovom procesu. Ova dvojica čelnika SIK-a su verovatno van svakog kontakta s Miloševićem, a rad komisije je praktično bio pod apsolutnim Milutinovićem nadzorom. A zbog opštepoznatih prijateljskih veza Vukićevića i Milenkovića sa Slobom, vrlo je lako poverovati da su oni pod kontrolom Miloševića.

Kako je scenario ubitačan, kad se tako opasno osmisli. Inteligentno sa stanovišta interesa onog kome je to odgovaralo, jer ko bi posumnjao u lojalnog Vukićevića i Milenkovića, kad i vrapci na skupštinskim dverima znaju, da ih je Milošević po požarevačkoj liniji vukao i držao na najvažnijim mestima, što njihovi pojedinačni integriteti nisu mogli doseći. Čak ni blizu. Prekori za taj nedomašaj padali su na daritelja, a ne na darivane. Ali, darivani su naučili samo na pimanje darova, i neumereno tome hitali kad su god mogli. Mlitavo i jalovo držanje ove dvojice po pitanju svega, me iritalo od samog starta, ali sam to pripisivala skromnosti njihovog ličnog domašaja, i opštepoznate pravne inferiornosti. Pogotovo kad je Vukićević u pitanju, a na šta se pravnička javnost godinama svikavala. To je najbolje okarakterisao Vlajko Šoškić, ugledni sudija Vrhovnog suda Srbije, koji je izbor Vukićevića za predsednika Saveznog suda, ilustrovao upečatljivom rečenicom: "Sistem u kome je Borivoje Vukićević predsednik Saveznog suda, mora propasti". U momentu kad sam to čula, zvučalo mi je prejak. Ali, za dva meseca gledanja direktnog prenosa propadanja sistema o kome je reč, ovu izjavu sam smatrala preblagom. Ona je tog leta 2000. bila predskazanje kraha, i poslednja oporuka neispravlјivom.

Vremešnik, Vukićević je svoj rad u SIK-u prespavao snom nesrećnika, ne odlučujući ni o čemu, ne pitajući se ni za šta, ne oglašavajući se nikada. Prilježno je potpisivo sve ono što mu je servirao Milenković, a samo je neprijatan tik na starčevom licu ukazivao da je ovaj čovek i zaista živ. Predstavnici DOS-a su ga saletali isključivo u toaletu, jer je jedino tu mogao biti

dostupan, i oni su ga redovno sačekivali pri učestalim dolascima. Ostalo vreme provodio je prikriven u Milenkovićevoj kancelariji.

Sto se tiče drugog dela istog dvojca, njegova pravnička karijera, nikad i nije bila na ispitu. Jer, za razliku od Vukićevića, koji je takav kakav je predstavljao vrh jugoslovenskog pravosuđa, Milenković je uvek bio samo visoko rangirani birokratski aparatčik, te mesto generalnog sekretara Savezne skupštine i nije nužno implicirano pravničku virtuoznost. To je zahtevalo samo lakoću poslušnosti. Generalni sekretar je morao da ima dobru komunikaciju s rukovodiocima službi, od skupštinskog obezbeđenja do predsednika pojedinih skupštinskih veća. To je rutina. Njegov odabir je pun pogodak za izvedbu duplih igara. Neupadljivog i skrušenog izgleda, uvek biste mu ustupili mesto u tramvaju a niste ni svesni da ste to uradili u zabludi. Dobročudnost lica remetio je neprijatan ispitivački pogled, sakriven glomaznim naočarima. Tim pogledom on je znalački birao žrtve, što naivnije to upotrebljivije. Milenković je mogao navesti čak na prostodušnost, a što je opaka maska za prikrivenu i podmuklu pragmatičnost, koja vas baš zato što je na vreme niste spazili, neočekivano prenerazi kao otrovnica u jesenjem šušnju. Ona vas je i ujela zato što je tu niste očekivali.

Prvi put sam mislila o Miloševiću, ali ne kao aktuelnom predsedniku, nego o njemu kao čoveku. Ne dajući opširnosti previše prostora, da bih izrazila sve što mi je palo na pamet. Ali u najbitnijem, bilo mi je bar oporo i surovo, da čovek koga je ceo svet proglasiQ za opakog pragmatičara, ima za oslonac ovu dvojicu klimavih nepostojnika, omeđenih u ovoj ulozi za njegove političke grobare. Izvesnost njegovog političkog kraja meni više nije bila enigma. Samo je metod koji će se iskoristiti još bio nepoznat. Ogoljenost prema gladijatorima plana me u toj meri bijespokojila, da sam ih jednog po jednog počela prezrivo mrzeti. Za mene je tada Milošević bio samo čovek koga će izdati prijatelji. I meni je to osećanje bilo užasno.

24. septembar 2000.

Sastanak SIK u 10 ujutru. U Skupštini. Nije nas bilo ni polovina, što zbog pojedinačne razmaženosti, što zbog nepoznatih drugih razloga, i namerne opstrukcije, a što zbog nedostatka autoriteta čelnika komisije. Kad sam ih upozonla na kršenje discipline ostalih članova, oni su to prokomentarisali "da je nevažno". Dobili smo zaludna zaduženja koja ništa ne doprinose osnovnom poslu, već da se tek nešto radi. U grupama po troje obilazili smo pojedina biračka mesta.

Ja sam bila u grupi sa Rajkom Nišovićem, Borivojem Jankovićem a obišli smo Zemun, Batajnicu i deo Novog Beograda. I svuda isto, jednoobrazan model skoro lančano povezan, gde grupa ljudi, koja je sedela uz i oko biračkog odbora, radi neki sasvim drugi posao. A sebe su nazivali CeSID-ovim posmatračima, iako prema tadašnjem zakonu i odluci SIK oni te izbore nisu mogli pratiti. To je bila ogledna slika, da se danom tih izbora demonstrira i buduća namera nepoštovanja bilo kojih pravila tadašnjih zvaničnih državnih organa. Međutim, bez obzira na nivo nepravilnosti koje smo u startu primetili, naše prisustvo je bez ikakvog uticaja, jer za to ne postoji sankcija. Druga stvar je, što u tom opštem žamoru ne možete ni razlučiti ko je ko, i zašto je baš tu. Sve je to funkcionisalo po planu, koji se tog lepog jesenjeg dana već uveliko pripremio, uvežban do najsitnijih detalja da je samo iracionalnost vodila ka nekom drugom iznenađenju.

Ove nelegalne grupe, kao CeSID, načičkane na svakom mestu, imale su zadatak koji niko nije proveravao. I sama gužva je uvek idealno mesto da kroz navodna pravila provučete neko vama važno nepravilo. Samo, što tu gužvu nisu stvarali slobisti, nego gemišt svih onih koji su udruženi samo u tom jednom, zajedničkom imenitelju - da sruše Slobu. Zapazila sam opštu gužvu, neko treptajuće uznemirenje. A svi odbori su, kao pod gotovs odgovarali "sve je u redu". A i da nije, šta bi se tu moglo uraditi. Primetni su samo bili predstavnici DOS-a, a takoreći neprimetni i skoro uspavani predstavnici SPS-JUL, uglavnom stariji ljudi, koji su

drskošću mladih i fizički gurnuti u zapećak. Daleko bi bilo celishodnije, da smo mi bistrili propise, a ne da tu uzalud gubimo vreme, da barem ne budemo zatečeni, pre svega, u neznanju.

Najpre, bilo je važno utvrditi model prebrojavanja onih glasova koji stižu putem pisma (vojska, zatvorenici, diplomatskoko-konzularna predstavništva, i MUP u zoni bezbednosti) koji se po zakonu broje u Skupštini. Broj tih glasova beznačajan za konačan rezultat. Ali odigrava ulogu da je to bio epicentar izbome krađe. I to navodno za Miloševića, i baš tu, u Skupštini. Kako to nikad javno nije demantovano, niti su čelnici SIK to i pokušali, zaživela je sama fraza, kao izblajhana frajla, nikom potrebna, nikom draga ali vrlo upotrebljavana. U maniru velike i nikad osporene istine, tako je ta navodna krađa svesno i brižno ušuškana, da bi zapravo zauvek ostala misteriozna. Dovoljno da podgreje maštu kad god zatreba za nešto i nekome. Otvaraju se velika vrata kada čelnici SIK otvoreno rade u korist štete svih nas koji je činimo. Klopka za onoga ko nije u igri! Ali, koliko nas je van igre? Videćemo na kraju.

Takva nonšalantna nepripremljenost, mogla se tog 24. objasniti samo iz dva razloga. Ili su čelnici SIK bili apsolutno sigurni da će Sloba pobediti, pa stoga zaključili da nije potrebno misliti. Ili su apsolutno bili na dogovornoj liniji "što gore to bolje", a ishod se ionako neće nikome pravdati. Jer, čime da se objasni njihova mirnoća celog tog 24. septembra, iako su sve okolnosti ukazivale da će pritisak dostići svoju kulminaciju, i da će se sve što nije do tančina urađeno kako treba, upotrebiti na stotinu načina. A ceo ovaj rad pretvoriti u mesto izbornog zločina. To će uistinu i biti, ali ne iz razloga koji su se javno plasirali, nego apsolutno suprotnih, za koje se nikad neće saznati, barem javno.

Smorena zloćudnim predskazanjem i gnjavažnim špartanjima po biračkim mestima, jedva sam se dovukla u Skupštinu negde oko 16 časova. Unutrašnjost te velelepne zgrade bila je sablasno prazna, u inače potpuno suprotnoj atmosferi, gde je obično vrilo kao u košnici. Svi smo se okupili u kancelariji generalnog sekretara, i to isključivo za tu priliku, i dugo čekali da Bora i Milisav ručaju, telefoniraju, očigledno bez koncepcije. Oni, u stvari, čekaju potez Milutinovića, Šuvakovića i Minića, jer je to njihova isključiva i jedina koncepcija. A sve dok to čekaju, mi smo oaza čapraz divana, uzaludno trošenog vremena, meta svakog trača i napada od svakog ko nas u tom dokoličenju vidi.

17.30 sati

U sali 1 uredno su pristupili svi članovi SIK-a iz proširenog sastava, koji su ujutro s indignacijom odbili da dođu kada i stalni sastav. Očigledno im je trebao dnevni odmor za najvažniju noć, gde su imali svoj zadatak. Delovali su raspoloženo, za razliku od nas omusalevih i čadavih od špartanja po biračkim nedodijama. Klica zlobe mi se usadila u već iziritiranu izdržljivost dnevnog treniranja nečije dokolice, pa osuh rafal. Kako na Boru i Milisava zbog loše organizacije, tako i na ove našminkane, koji su tek pristupili. To moje reagovanje zasadilo se u pogodno tle, i dobijam naziv "progoniteljke DOS-ovih predstavnika". A što se tad tako jetko okrenulo protiv mene.

Upravo to večer sam, zbog te principijelne primedbe, sebi obezbedila dovoljno neprijatelja koji će svaku moju reč, telefonski razgovor, običan pokret, pa čak i stil hoda po skupštinskom holu, dovesti u nekakvu vezu navodnog političkog veznika. Moram priznati, da su me umor, bezvoljnost i odvratnost prema opštoj inferiornosti, apsolutno demoralisali da razmišljam u tom trenutku o posledicama takvih kvalifikacija. Bilo mi je svejedno, i jedino sam želela da što pre odem kući. Već sam saznala da je tog dana brava na ulaznim vratima zgrade onesposobljena, a stakla polomljena. Priprema davoľjeg pira je počela. I

A u Skupštini birokratska, jalova nadmudrivanja o brojanju glasova, koji bi tokom noći trebalo da stignu sa terena jasno sam stavila do znanja da mene u to ne trpaju, jer sam noge

obila idući ceo dan tamo, gde drugi nisu hteli. Formirana je neka radna grupa koju je predvodio Rajko Nišović, najuticajniji u SIK, jer se isticao poznavanjem tog posla zbog dugogodišnjeg rada u raznim komisijama, i logičnog pravnog razmišljanja u odnosu na ostale. Zbog toga je bio, da tako kažem, autoritet u SIK za ostale, ali ne i za mene, sa stručne strane gledano. Ja sam ga odmah procenila čim cepidlači na glupostima mora biti tanak na terenu važnih odluka. Ali, o tom - potom.

I počelo je traljavo. A kako bi drugačije? U sali preko puta sekretara Milenkovića radna grupa je brojala glasove predstavnika MUP-a, koji su tog dana bili na službi u Kopnenoj zoni. I to je svega nekoliko stotina glasova, a pretvorilo se u takvu svađu kao da broje one, koji će biti odlučujući za krajnji rezultat. Svađe, žamor, osluškivanje rezultata, ulasci, izlasci, razbacivanje pristiglih koverata, i uopšte - haos. To je i delovalo kao da je neko svesno bacio kosku, da se svi nešto čerupaju radi proticanja vremena, koje se ne sme upotrebiti za nešto pametnije.

Sedela sam kod Milenkovića, ne znajući šta da radim. On je otvoreno razgovarao pred svima nama, i sa Šuvakovićem, i sa Minićem, ali je izlazio u drugu prostoriju samo kad bi ga zvao Milutinović. Ta veza je ključ svega. Povremeno sam ulazila u salu gde je bila radna grupa, samo da vidim da li su završili, hodala skupštinskim hodnicima i brojila pločice, da nekako ubijem vreme, gušeći se od gluvarenja svake vrste, jer se nikakav red nije znao. A ispred zgrade već je počelo da vri. U stvari, čekala se prva dosova objava rezultata, koja bi Koštunicu proglasila pobednikom u prvom krugu. A samim tim, to je trebalo da bude neoboriva istina na kojoj će se istrajati, sve dotle dok se dalji rad SIK ne obesmisli, i do te mere ukalja u očima javnosti, da i samo pominjanje proizvodi jedinu moguću asocijaciju, a to je izboma krađa. Kako drugačije objasniti pot. puno povlačenje javnosti iz Skupštine, gde Milenković za. brani ulazak i novinarima sa državne televizije. Cilj je da se stekne utisak velike tajnovitosti i zakulisnog delovanja, da bi i odjek "o izbornoj kradi" bio jači. "E, moj Slobo" - mislim u sebi - "na kakve janjičare si se oslonio".

Taj ko je javnost povukao, je onaj ko je tad i imao vlast. i rukovodio svim aktivnostima u samoj Saveznoj izbornoj komisiji. Zaprepašujuće je upravo to, da bi sve trebalo bi-ti obrnuto. To jest, da predsednik SIK drži neprekidno konferenciju za novinare, obaveštava o svim aktivnostima, i pristiglom materijalu, kao što se uobičajeno radi. Jasno je da mu je bilo naredeno, da ništa od tog ne radi da bi sve izrečene kvalifikacije dobile status neoborive istine.

Negde, pre ponoći, prvo se oglasio Vojislav Šešelji, i čestitao izbornu pobedu Koštunici, što su prigrabili svi tadašnji opozicioni lideri, i preneli svi mediji. Zatim se oglasio Čeda Jovanović, tadašnji portparol koalicije DOS, i praktično poentirao na izjavi samog Šešelja. Kvantum proglašenja Koštuničine pobede započeo je neko svoje paralelno bitisanje baš tako ubedljivo, zahvaljujući najviše Šešeljevom oglašavanju. I komisijskom ćutanju.

Setimo se ovde, onog gnusnog nasrtaja JUL-a na Šešelja u predizbornoj kampanji. Evo, vratio im je žestoko. Taj rezultat o Koštunici u prvom krugu bio je apsolutna laž, ali koju više niko nije demantovao, čak ni pokušao, I tako je stvarana istina. U momentu Šešeljevog i DOS-ovog proglašenja Koštunice za pobednika, Savezna izborna komisija je ćutala, kao zalivena, iako još nije bilo ni govora o proglašenju prvog izbornog kruga. Tek je obraden deseti deo materijala, a scenario se nastavlja.

25. septembar 2000.

Svi mediji, izuzev "Politike", koja se još jedino smatrala provladinim novinama, objavili su kao udarnu vest upravo onu koja je lansirana zahvaljujući radikalima da je Koštunica pobedio u prvom krugu. Druga udarna vest je, da SIK sprema izbornu krađu!!! Taj užasni,

izandali SIK. Skoro da je i sama vest zaudarala na stranicama novina. I najednom, nova zvezda: "Milena Arežina izbacila sve predstavnike DOS-a iz Skupštine." Raspala se komisija!

Svedoče razni likovi, poput Maje Vasić, Siniše Nikolića, Jelice Baković, i pozivaju se na vanredno stanje u Skupštini! Da čovek ne poveruje u takvog nad čoveka, kao što sam ja prikazivana, da sam praktično u toku jedne noći rasturila sve službe parlamenta. Navodno ja izbacila ljude iz radne grupe, a u kojoj nisam bila ni član, i to preko skupštinskog obezbeđenja, koje je inače pod isključivom ingerencijom sekretara Milenkovića. Vrlo dobro sam znala da će se to iskonstruisati i ispolitizovati i, nažalost, dugoročno zlurado upotrebljavati. Zbog toga sam tražila hitno od Vukićevića, da sazove konferenciju za novinare, i da se skandalozna laž demantuje, ali je to izazvalo lavinu negodovanja. "Zašto da se mi pravdamo, pa svi ovde znamo da to nije tačno", reče Vukićević. "Neka pišu šta god hoće, ja se tim neću baviti".

- Boro, reč je o meni. A vi znate da ja to nisam učinila, niti tnogu, jer nemam nikakva ovlašćenja, i dužni ste da kao predsednik zaštitite svakog člana, ili meni omogućite da ja sazovem konferenciju za novinare. Ili, jednostavno, da mi obezbedite pristup medijima na bilo koji način - rekla sam.

"Nema govora", usprotivi se starac. "Ja ovde neću nikakve novinare, kakve konferencije, kakve budalašine", reče odmahujući rukom.

Nije čudo što sam ja izbačena u orbitu, kao logotip ko, misije koja navodno krađe za Miloševića, jer je praktično trebalo oblatiti najopasnijeg na nepristajanje. Tim pre, što je ta osoba u Privrednom sudu u Beogradu bila kost u grlu i koja je najdirektnije krenula u obračun sa preduzetničkim pravosuđem, koje je pogodovalo finansijskoj oligarhiji. A sad ista ta oligarhija, kao jako ojačana, ruši Miloševića kao nepotrebnog i prestrojava svoje finansijsko jezgro ka novoj vlasti, koja je izvesna.

Niko nije znao da se ta igra prestrojavanja odvija u Skupštini, i da bi čelnici SIK-a svojim izumima trebalo da osiguraju i svoj opstanak na dotadašnjim funkcijama. Zar da se jedva hodajući Borivoje suprotstavi pritisku? Ili da pomaže meni, kao napadnutom članu SIKa i već ozloglašenom predsedniku Privrednog suda, koja se, gle, drznula da uznemirava bogatu vlastelu, i to našiljenom olovkom, koju pokreće više srce nego razum. Sa stanovišta tog olinjalog klišeja, i opšteprihvaćenog miljea zamene teza, bila mi je potpuno logična uloga "kalif umesto kalifa", tj. ja umesto predsednika i sekretara SIK-a. Ta smišljena metafora najvažnijeg u SIK-u, upravo će poslužiti kao povod za moje odstranjenje iz suda. To je sve toliko blizu, da se prosto može videti. A Milutinović mi je odlazak iz suda već najavio. I sinu mi odgovor "otkud ja u SIK-u". Pa, on me je i predložio, jer je znao ishod svega. Ako me ne može iskompromitovati u sudu, može kroz ove komisijske nameštaljke.

Moralni pad bezumnika, samoponištavanjem do neukusa, koji se plaše svakog ličnog obeležja, ako se ukaže bar neka opasnost odstrela, formirao se u Skupštini naglo i bučno. Sad je izvitopereno propovedan novi hvalospev. upućen novom idolu, iako to svakako nije bilo nužno, niti je to ko zahtevao. Olinjala avetinja koja se još oslovljavala SIK-om, imala je pred sobom samo jedan zadatak: kako iz krainjeg Miloševićevog plašta bezbolno se prebući u DOS-ov. I to tako, da to DOS obavezno vidi, i da zna to da nagradi, jer će oni biti prvi koji će im prineti žrtvu na dar. A, to je ono što sigurno imaju - Miloševićovu glavu. Zaista, u tom trenutku takav spreman dar nije imala ni vlastela, ni mafija ni strani finansijski, ni špijunske službe, ni razmažena porodica, iako su svi učinili da do tog dara dođe. Ali čast da se to manifestno izvede ima samo ova skupina u Skupštini, i polako ona postaje svesna tog čina i njenog značaja. Uigravanje kreće. To je zalag koji samo oni imaju i koji se ne ispušta. Oni upravo dokazuju teoriju "da je čovek čoveku vuk", u najkrvoločnijoj verziji.

Zato, definitivno pristajem da budem sve, pa i kolovođa navodne izborne krađe, samo ne

deo strvinarskog kanibalizma, koji je tako blisko na pomolu, koji je rudimentno surov, i koji je apsolutno izvestan. Od tada, lice svakog iz ove komisije, liči mi na opaku lukavost lisice, krvoločnost izgladnelog vuka, s nepodnošljivim vonjom ostarele, i same sklone raspadanju, smrdljive hijene. Taj utisak me nikada neće napustiti. Eto, to su ljudi koji će prvi na koristoljubivom raspadanju savesti zasmrdeti na izdaju. Profesije, časti, ugleda i svega ostalog.

Sklanjam ruke, sklanjam sebe, i sklanjam svoje lice od svih njih, kao kad dete sklanjate od pošasti kuge. Ali, kako skloniti savest? Kako ih prestići pre no što zločin izvrše? Kako stići do Slobe?

U 11 časova pre podne u Skupštinu stižu predstavnici ruske Dume, iz grupe stranih posmatrača. "Zelimo da na licu mesta utvrdimo da li je komisija raspadnuta", reče jedan žurno.

Apsolutno ne - požurih ja. - Tačno je samo da su Predstavnici SRS napustili SIK, i ja vam mogu reći razloge za to...

„Budite ljubazni“, razgali se emotivni Rus.

Pažljivo sam mu ispričala ceo događaj od prethodne noći, vodeći računa da im zaista plastično pojasnim i naj. sitnije detalje o tom ko broji glasove, u radnoj grupi, kako je izmišljen incident kod stanja stvari od nekoliko stotina glasova, koji ne utiču na rezultat, kao i sve pojedinosti zašto se nije nastavilo brojanje posle 24 časa.

"Pa, zašto?", upita on radoznalo.

- Iz prostog razloga što ostali glasovi, tj. vojnika, zatvorenika i diplomata, nisu ni stigli u Skupštinu pa se nije imalo šta brojati.

„A gde je incident?“

- Nigde - odgovorih. I nije ga, naravno, ni bilo. Bio je verbalno potreban samo radikalima i DOS-u, jer im to ide u prilog njihove lažne teze da je Koštunica već pobednik, Te da ćemo mi u nastavku izmisliti neke nepostojeće glasove, da bi naš zvanični rezultat, kad bude objavljen, bio unapred devalviran tim navodnim incidentom.

"E, pa to menja stvar. To je jako važno. Zašto to SIK sinoć nije saopštio, da javnost zna" - reče užurbano i nastavi: „U ovoj situaciji to niste smeli propustiti, nikako. Pa, vi imate argumente, znači da su radikali napustili SIK, jer ih je njihov šef pozvao. Ali, kako shvatam, vi i dalje imate kvorum i možete zakonito donositi odluke ... I zato ste dužni da to javnosti i saopštite, jer je već stvoren utisak da ste blokirani u radu. I ta vest je, nažalost, obišla svet. Sa njom sada manipuliše Si-En-En. Ako sve to prećutate, ostaćete zapamćeni po onom što je danas osvanulo u opozicionoj štampi, i što običnom čoveku deluje uverljivo. Zapanjeni smo da to niste demantovali. Zašto ćutite? I otkud takav defetizam?" - skoro zapenušan pitao je jedan Rus iz delegacije, koji je iskrena emocija gospodarila koliko i logika.

Bilo je to najvažnije pitanje koje je i mene već dugo morilo a na koje je nemoguće odgovoriti. Najednom se setih.

- Gospodine, bilo bi dobro da vi date saopštenje sa svim ovim elementima, jer su i vama mediji dostupni ...

Tu se izleteh, kao da komisiji nisu. Na to mi on odgovor "To nije nikakav problem, i mi ćemo na tome insistirati danas, kad se sastanemo sa ostalima. Ali, jedini efekat ćete postići i ako vi, kao komisija, date zvanično saopštenje. Pozovite televiziju, slikajte se svi, stavite do znanja da vi i dalje radite, i samo je vaše objavljivanje rezultata merodavno. I to samo vaše."

- Svakako - skoro jednovremeno potvrdismo Bojan i ja. I ubacujući se jedno drugom u reč, detaljno smo izložili sve zakonske rokove, koji još traju pre objavljivanja rezultata, kao i

samo brojanje glasova, koje još nije završeno. To je izazvalo olakšanje, pa čak i oduševljenje u delegaciji, zato što je njima ova naša beseda godila, i odagnala im sumnju sa kojom su došli.

Ovo zato što su predstavnici Dume, pre svega, imali simpatije prema Miloševiću. I videlo se vidno olakšanje na njihovim licima, jer su se na licu mesta uverili da vest o pobedi Koštunice u prvom krugu nije tačna.

U jednom trenutku Vjačaslav Pjetokin je skočio i poljubio me. Rekao mi je, da u meni vidi istinu ... Bila sam impresionirana i zatečena. Godilo mi je, ali me istovremeno i bolelo, pri pomisli da takva iskrenost i želja ka punoj istini ne postoji u komisiji kao telu. A ovi krasni ljudi, slušajući mene, logično su smatrali da ja prenosim stav komisije, koja bi sa stanovišta prava zbilja morao takav biti. Ja sam zvanični predstavnik SIK-a za strane posmatrače, a ovde sam praktičnočno predstavljala samu sebe, jer ostali se svesno urušavaju u interesu isplativosti njihovog plana. Boleo me predosećaj da to oduševljenje ruskih poslanika nema u SIK-u plodno tle. Oni nama sugerišu rešenja koja smo mi već morali da usvojimo, ali smo ga svesno propustili. U ovim danima, kašnjenje u minutima ostavlja posledice kao u godinama. Propušteno se ovde ne može ispraviti, jer javno mnjenje u tom napetom vremenskom škripcu upija svaku vest kao definitivnu.

Iz tog sumornog samosaželenja prenu me gospodin Vladimirov, pitanjem: "Da li je u zgradi predsednik SIK-a, da li mogu da razgovaram s njim?" Kao da mi pogodi misao, "Da, tu je, nego šta", rekoh, srećna što će ga ovi Rusi na izvestan način pritisnuti na zakonito ponašanje. Najednom je Pudar, kao zamenik sekretara, odgovorio "da ne bi bio problem da ih on primi, ali da smo već nas dvoje delegirani zato što su predsednik i sekretar u velikoj gužvi". Osetila sam da je to već pomalo otklon prema rukovodstvu SIK-a.

Na kraju njihove posete odvela sam ih namerno do predsednika SIK-a, koji je uredno sedeo, zabarikadiran u svom tipičnom položaju mudrog čekanja. Ali je sekretarica spasila njegovu intimu, tvrdeći da isti nije tu. Bila je to mučna situacija, jer su oni bili potpuno svesni da ih je predsednik SIK izbegao. U jednom trenutku neko je upitao: "Zašto novinari nisu obavešteni o njihovom dolasku, jer bi tu, na licu mesta, oni u svojstvu posmatrača dali saopštenje da je napad na komisiju lažan". Na to pitanje su mogli da odgovore samo oni što su se sakrili. Zato i beže.

U stvari, novinari su iz Skupštine proterani još prilikom prve posete stranih posmatrača, i to vrlo direktnom naredbom samog Milutinovića, uz asistenciju Milenkovića. I to je stanje nastavljeno. U istom trenutku kad su izašli posmatrači, Vukićević je izašao iz druge sobe, i onako pospan rekao: "Ma, šta će mi ti belosvetski putnici. Šta ja imam da ih primam".

- Ovde je u pitanju jedna druga stvar - rekoh. - Oni nisu došli da nas gledaju, nego da ukažu na pogubnost činjenice neoglašavanja, pa me zanima: ko zabranjuje saopštenja od vas dvojice? I povodom čega?

Vukićević je ćuteći prešao u drugu kancelariju. Ostao je Milisav sa izveštačenom neobaveštenošću: „Šta je to bilo“?

- Odgovori ti meni - rekoh. - Zašto SIK više ne daje ni saopštenja, a mi ovde lažemo strane posmatrače da će njihova poseta biti objavljena, kao i da ćemo reći da su oni videli da je sve u redu. Bar ovu posetu objavi - skoro ga zamolih.

"Šta će nam, more, saopštenja, kad u njih više niko ne veruje", reče on.

- Pitanje verovanja je jedno, a zakonska obaveza drugo. Ja te pitam za obavezu, i ko je nju ukinuo? Zar mi ne smemo da se bar operemo, ukaljani podvalom čistih dezinformacija.

"Pa, to je tačno...", reče on otežući, „ali to zbilja, Milena, više nije važno. Nama se ništa ne veruje, niti bilo koga zanima šta mi ovde radimo."

- Ne veruje nam se zato što smo se samoizolovali, jer danima niko nit' romori, nit' govori, ne saopštavaju se ni preliminarni rezultati. A oni su bar u toj fazi, da možemo izaći sa približnim podatkom.

"Ja za to nisam odgovoran", reče odsečno.

- Kako nisi, a ko je? Ko, osim tebe i Bore?

"Mi nismo, a ti idi i pitaj ko je", reče mi zajedljivo.

- Jel' ti to mene zajebavaš, Milisave? Otići ću i pitati, a Posle ne znam da li ćeš se baškariti u toj fotelji - rekoh najžešće što sam mogla.

Meni je to prosto izletelo, a na njegovom licu se napravi krater, kao da ga je pogodila pesnica boksera teške kategorije Sav se prenerazi, ustade skoro teturajući, bez daha, kao senka. Nesigumo mi pride i pomirljivo nastavi "Ma, verujem mi Milena, ja od Šuvakovića i Milutinovića ne mogu ni u toalet. Pa valjda vidiš i sama da nam sve oni diktiraju ... Oni određuju sve. Ja to prenosim Bori, on potpisuje, a oba smo se uvalili ... Šta dalje da ti pričam", zastade, skriveno me gledajući, da proceni šta smeram.

- Ne zanimaju me te priče, uvek se pozivaš na njih, a ja ne želim da budem prokažena zbog vaše zajebancije i bezobrazluka. Nama vreme curi kao na peščanom satu, i ja te molim samo jedno, da odmah zakažeš komisiju.

"Kakvu komisiju?", iskolači se.

- SIK! Na kojoj ćemo demantovati lažni incident i obavestiti javnost o dolasku predstavnika ruske Dume. A možemo i njih pozvati da zajedno s nama iznesu i lično uverenje da se komisija nije raspala, i da niko nije izbačen.

"To ne dolazi u obzir", reče on znatno sigurnije.

- Zašto?

Jedan trenutak je začutao, nešto mrmljao sebi u bradu, a onda, gledajući me prvi put u oči, izdeklamova: "Milena, ženo, čoveče, šta je tebi? Ovde se samo ti ponašaš kao da ništa ne vidiš. Stvar je izgubljena. Nas više jednostavno nema ... Niko nas neće zaštititi, ma šta da bude, i to je svima jasno izuzev tebi. Zar je moguće da to ne vidiš. Od Slobe više nema ništa, sad svi beže, a mi ćemo ostati na cedilu. Milutinović igra za sebe, Šuvaković nas masira glupostima koje ne razumemo, a ti insistiraš da se oglašavamo. O čemu? O propasti! O izgubljenoj stvari, o našoj bruci."

- Pa, dobro, onda izađimo i pokažimo i to. Najgore je ćutanje.

A on dodade: "Ja bez Milutinovića i Šuvakovića ne smem i neću u nove probleme. Malo mi je dosad?

- Milisave, ne mudruj, već zakazuj komisiju, da bar objavimo ono što nam ide u prilog. Bar na tu smostalnost imaš pravo.

"Šta da zakažem, i s kim. Vidiš li ti ko je komisija? Gde su ostali članovi? Rajko, i onaj drugi Crnogorac Perunović, ceo dan su kod Socijalističke narodne partije (koju je predvodio Predrag Bulatović). Čak i ne dolaze ovde. Pijani Paja trči za njima k'o prišipetlja, jer mu je Rajko napunio glavu da će mu pomoći da ostane u Vrhovnom sudu. Oni sada govore samo o koaliciji SNP-DOS u saveznom parlamentu."

Moram priznati da sam prvi put čula o ovoj vrsti koaliciji, što znači da on mnogo zna.

"Živković se ne odvaja od Minića, i onog njegovog pulena Jovanovića. Ma znaš, onog što je direktor «Službenog lista». A oni su ti ko zna čija struja. Kažu, direktna veza CIA!

Sastaju se tajno sa pojedincima iz DOS-ovog štaba. Jovanović i Minić su već uveliko u taboru DOS-a, i oni potpuno drže pod kontrolom Živkovića. I ko ti je ostao? Ti, koja juriš pravdu! Ja i Bora već ionako smo pod kapom Šuvakovića i Milutinovića. Pa, i da hoćeš ti da zakažeš komisiju, niko ti na nju neće doći ... Ništa od toga nema, brod je šupalj, ja ne mogu da ga začepim. Nama ostaje da odćutimo Slobin pad, pa da posle vidimo šta ćemo."

-Ako ih ne možeš sakupiti, daj barem saopštenje. To možeš i sam.

,"To tek ne dolazi u obzir. Treba da mi Uroš krešti, vice, preti. A Milutinovića i da ne pominjem."

- A zašto ne kažeš Slobi da ga ta bagra minira? On me lukavo pogleda i odćuta. U trenutku mu se povratu uvežbana mirnoća, jer je osetio da ja nigde i nikud ne mogu otići, niti mogu uticati, pa htede da što pre zaboravi sve što mi je već rekao. Siguran da ja ne mogu da ofiram njegovo bezobrazno saučestvovanje sa pomenutom dvojicom nastavi po starom.

27. septembar 2000.

Konačno, dan kada se rezultati prvog kruga moraju objaviti. I sad imam pred očima sliku ljudi, koji se kao utvare pojavljuju, čas u čovekolikom obliku, a čas nevidljivi, bešumno umaknu u neki kutak prastarih skupštinskih holova, kao titraj i priviđenje. Bili smo, istinski, gnjilo pravno ništavilo; u toj meri gnjilo, da i nije trebala neka snaga da nas izgazi. Raspadali smo se sami. Ova grupica ljudi sa uplašenim fizionomijama, u izandalo izgužvanim odelima, tako uplašeni i beživotno razobličeni, treba da donesu besprekome odluku u uslovima koji su potpuno nadvladali njihovu ličnost.

Da li je to uopšte moguće? Da li neko ko nema snage da bilo šta na sebi popravi, može sad, u jednom delikatnom trenutku, prevazići sebe i svoje mane, i braniti pravo uprkos svemu. Ne, nikad to i nisu mogli. Jasno, čovek se u teškim trenucima odslika u celini, baš takav kakav je. Hodali su u grupama, međusobno podozrivo se distancirajući, ali huleći na sopstvenu sudbinu što moraju sad da rade ono što su tako naprečac zamrzeli, a što su na startu prigrabili kao ekstradobitak na lotu. Takvi ljudi su sposobni samo za jednu stvar. Ato je, da u tom periodu, kada je još neizvesno da li će opstati stara vlast ili doći nova, donesu odluku koju će moći koristiti i jedni i drugi. Da se sami tvorci ne bi prepoznali kojem taboru pripadaju. Oni su, znači, bili spremni samo za odluku monstruma, koja će poništiti svu profesionalnost, i koja mora biti bruka.

Prvi koji moraju da se na taj način predstave, upravo su bili ljudi koji su još u SIK-u, i to u ovom nepopularnom političkom vakuumu. Zato su se pretvorali u senke, da ih niko ne bi video, da se nigde o njima ne bi šta napisalo. I ja shvatam da me tretiraju kao gubavca, jer sam već obeležena u javnosti, a oni bi želeli da, bar što se njih tiče, sve prođe nezapaženo. Izolovala sam se sedeći na spratu. Nije mi prijala nijedna njihova grupa, jer je gadljivo podsećala na drugu. A ta druga bila je kao i prva.

Ali, ubrzo moju ugodnu izolaciju poremetio je ulazak čovekazluradnika, koga sam inače zaobilazila iz razloga što je u sebi imao onu vrstu vešte neprimetnosti, da ga po prirodi stvari zanemarujete. Onda se ispostavi da, dok ste ga duhovno apstrahovali, on je izgradio lavirinte u koje će vas takođe neprimetno uvući, a da više nikada iz tog nećete izaći neoštećeni. Bio je mozak SIK-a, pred kojim su Milisav i Bora stajali kao pred oltarom. Ali, dok su se oni snishodljivo divili njegovom umu, on je konstruisao rešenja koja su njemu bila važna, ili onom ko ih je naručio. A ova dvojica su to sprovedila bez mogućnosti bilo kakve, a pogotovo stručne provere.

Koliko je Milenković bio važan za sve organizacione stvari, toliko je za stručne odluke bio važan Periša Jovanović, tada savezni sekretar za zakonodavstvo i rukovodilac stručnog tima, tako da smo mi usvajali njegova pametovanja, koja su često bila pravna ništavila.

Upravo je pripremao jedno takvo ...

Ovu preopšimu epizodu opisujem kao ilustraciju na šta su sve ljudi spremni da bi prikrili sebe. Čak i tamo gde uopšte ne postoji opasnost, samo da bi nekog drugog isturili. Ušao je nečujno, laganije od senke. "Milena, molim vas, pođite sa mnom", reče nenametljivo kao što je i ušao.

- Kuda? - upitah nepoverljivo. "Kod sekretara."

- Zašto?

"Ne znam, zove vas."

- A što me on nije pozvao, već poslao vas? "Pa, ne može da vas nađe."

- A kako me vi nadoste - ispitujem ga reda radi, da bih otkrila šta je bit njegovog poziva. Šturost sa kojom on inače komunicira, meni je bila plašt opreza.

"Rekli su mi da ste ovde." –A ko?

"Hoćete imena?" -Da.

"Rekao mi je Bojan da ste tu."

- Pa što on nije došao po mene? "Zato što nije hteo."

- Dobro, a šta hoće Milisav? "Ne znam", reče mirno.

I dalje sedim, hoću da ga isprovociram, da bi mi rekao ono što ja evidentno ne znam. Stoji mimo kao da je tu posejan i prirodno iznikao. Ćutim, i dalje sedim. Iscrpljujem i ja njega. On najednom okrenu telefon i dade mi slušalicu.

"Na telefonu Milisav. Milena, molim te, dođi odmah. Trebate mi oboje, ali hitno!"

Krećemo zajedno. Milisav je hodao po kancelariji, videlo se, nervozan i uplašen. I pre nego što ću ga bilo šta upitati, on zavapi: „Molim te, Milena, spasi me!"

- Od čega?

"Ja sam u takvoj gužvi, na Kosovu je kaos. Onaj slepac, Tasić iz Vranja, ne može nikakvu odluku da donese, a bez Kosova ne možemo proglasiti rezultate. Evo, ja mu diktiram u drugoj sobi, a ti, pošto si već ovlašćena za strane posmatrača, primi ovu delegaciju što je došla."

- Molim? - rekoh protestujući. - Šta je tebi, ja jesam ovlašćena za strane posmatrača, ali ne za bilo koga drugog. Pogotovo ne za stranke u postupku. I shvatih zašto je ćutljivi Periša došao po mene. Ne pada mi na pamet, to je apsolutno tvoje i Borino. Pa, čak i da sam dobila ovlašćenje za to, ne bih to uradila. Jer, evo, prenela sam vam sve što su rekli strani posmatrači, a od toga ništa. S vama je nemoguće odraditi bilo kakav posao.

I tu se neoprezno upustih u diskusiju, umesto da sam izašla. On me kao kobac uze za ruku, molećivo i skrušeno promrmlja: "Ali, ovo nije ništa oficijelno, samo da njihovom predstavniku Bakarecu kažeš da podnese pismeni zahtev, jer bez toga mi ne možemo ništa odlučivati. Ja ću odmah sazvati komisiju, i sve je u redu. A ako ih ovako primim, oni će sedeti satima, i ništa od mog posla. Neću stići završiti Kosovo. Bore nema. A Kosovo nam je rak rana, jer dole ništa od glasačkih listića nije do kraja obrađeno. Evo, veruj mi, u drugoj kancelariji ja diktiram odluku direktno predsedniku komisije u Vranju. On je takva budala, ništa ne zna sam."

Da sam poslušala mog dežurnog policajca u glavi, sigurno ne bih ni dočekala tu njegovu tiradu. Tim pre, što mi je signalizirana odvratnost koju sam stekla prema obojici. Ali moja,

već poslovična otvorenost, a pre svega bolećiva solidarnost, prosto me tog sekunda gurnula da poverujem da je Milisav zaista u neopisivoj gužvi, i da je logično da mu pomognem.

Poverovah i propadoh. Bez reči sam pošla. Na njegovom licu spazih olakšanje, i naivno mi bi drago što sam mu u nevolji pomogla. Avaj, kakav promašaj. Za mnom je išao ćutljivi Periša. I danas mislim, samo da bi bio neoborivi svedok da sam sa Bakarecom razgovarala ja a ne Milenković.

U holu kaos, žamor. Grupa ljudi više, protestuje. Upoznah se sa Nebojšom Bakarecom. Ne samo da nije bio neprijatan kako su ga opisivali, nego jedno uljudno mlado biće, špicastog i inteligentnog lica, nekako dečaćki radoznalog. To me nagna da budem ljubaznija, nego što je trebalo.

Predstavljajući se, rekoh mu da je sekretar Milenković zauzet oko neke organizacije, i da pismeno dostavi zahtev, o kome će komisija odlučiti odmah.

"Gospodo Arežina, ja nisam ovde došao da razgovaram sa vama, nego sa predsednikom Borivojem Vukićevićem. Vi ste samo član."

- Apsolutno tačno - rekoh tražeći pravu reč, u sekundu postajući svesna da je ovo podla Milenkovićevo nameštajka, za koju je ispravka nemoguća. Gotovo je, ja sam markirana, i to je svrha. A ovo podmetnuto poštarenje će se pretvoriti u nešto opasnije, što on već zna.

"Vi, gospodo, spremate izbomu krađu, i mi to znamo. Ja hoću kod Vukićevića, da protestujem zbog ovog čekanja. Već tri sata čekamo, a on neće da nas primi".

Zapanjeno sam gledala i slušala, čudeći se svojoj naivnosti do kraja. Sta ću ja, zbilja, ovde s njim, i ogromnom grupom nezadovoljnih ljudi. Kroz glavu mi prolete i Perišin zloslutni dolazak po mene; i bolećivo blefiranje Milenkovićevo; i moje zaletanje na koje su ova dvojica perfidanata svakako računala.

Oni su izgleda zaista tri sata ovde čekali. Znači, neko ih je svesno mrcvario, da bih ja bila obeležena. I to kao skandal.

- Gospodine Bakarec, ja se ovde izvinjavam samo u svoje ime, jer nisam znala da čekate uopšte, a kamoli toliko. U protivnom, ne bih ni došla, jer i nemam nikakvo ovlašćenje osim da vas zamolim da napišete pismeni zahtev. To vam prenosim ovog časa od sekretara Komisije, a ako ste toliko čekali, trebalo je da uđete, kancelarija je samo deset metara odavde. Eno tamo - pokazah rukom.

"Znamo mi gde on sedi, ali nam to ne dozvoljava obezbeđenje već tri sata. Ako ste vi to sprečavali, budite sigurni, da će sutra sve novine brujati o vama", reče, gledajući me do kraja neprijateljski. U tom pogledu prepoznala sam njegovo uverenje da sam mu došla "kao kec na deset". Sad ima konkretnu ličnost koju će napadati. Bez mog dolaska, bila bi to apstrakcija. Već u polasku rekoh mu: "Napišite taj zahtev i predajte". A on mi onako šeretski odbrusi: "A šta da napišem?"

- Valjda znate šta tražite, a i valjda ste advokat.

"Ne, ja sam dizajner."

- Pa, zašto ste pristali da to radite - upitah iznenađeno. "A zašto ste vi pristali da mene primite?" - reče ironično.

I tako se rastadosmo. Svaki razgovor bio je nebitan, stvar se već desila. Pojurih prema Milisavu, spremna da mu iščupam glavu. Da čovek ne kontroliše bes, mnogi ljudi bi zaista ostali bez glave. S takvom silinom sam uletela, da se on prosto okrenu u stranu.

- Skote pokvareni. Pa, zar ovoliko da me upotrebiš, na očigled svih. Slušaj, ukoliko ja budem imala zbog ovog neprijatnosti, zapamti, jebaću ti majku kad tad.

"Šta ti je Milena, šta je bilo?", reče smireno, kao i obično kad blefira.

- To što si me prevario da si zauzet. Što oni džonjaju nepotrebno tri sata, a što ja nemam pojma. I što si mogao hiljadu puta da ih primiš. A sad će ispasti da sam ja u to umešana - rekoh besneći.

"U redu, pa šta ako čekaju. Čim mi iznesu njihov zahtev, odlučićemo. Šta skačeš odmah?"

- Zato što nemaš pravo, da šalješ mene u čeljusti koje pripadaju tebi, i za koje moraš biti srpeman, jer je to posao tvoj i Borin. I radite ga kako znate, ali nemate pravo prebacivati meni posledice. Evo šta si mi uradio. Mene si isturio, samo da se vaša imena ne bi provlačila kroz novine... Zato si me i pozvao. Šalješ mi ovog presavijenog Perišu! Znači, zajedno ste me ubacili u zmijarnik, koji je plod vaše pokvarene i izvitoperene mašte. Pokvarenjaci!

Nisam ni primetila Perišu, koji se nečujnim hodom ušunjao, i najnormalnije saopštio da je preneo šta treba da napišu, i da će Bakarec uskoro doneti pismeni zahtev. Međutim, stvar je išla drugim tokom. Bakarec je odmah po izlasku iz Skupštine, zajedno sa svojim timom, održao konferenciju za medije pred već sakupljenih nekoliko desetina novinara, sa udamom veću: „Milena Arežina naredila da skupštinsko obezbeđenje iz hola izbací DOS-ove predstavnike".

Ova vest se još tog dana emitovala na svaki sat na Radiju "Slobodna Evropa", a uveče u svim informativnim emisijama, i sledećeg dana na svim naslovnim stranama. Tako sam, zahvaljujući jednom, pre svega, ljudskom svojstvu, postala tragični plen senzacija za kojima se vapilo, da bi se podgrejavala priča o zloduhu koji vampiriše po Skupštini, bije, preti i uopšte uzev, pije krv svima koji u Skupštinu uđu.

Jednom rečju, vitla sa skupštinskim obezbeđenjem kao Musa Kesedžija u letnji dan do podne, kao hajdučica! Stana Čučuk ili Starac Vujadin. A svi ostali krasni - baš po meri DOSa. Najgore od svega, što se ta vest zloupotrebljavala u raznim interesnim sferama, koristeći moje inače lako pamtljivo prezime kao poštapalicu. Da li sam ja to uopšte mogla demantovati? Nikada više.

Da bih poštedela sebe, hodala sam hodnikom da se dalje ne bih svadala, crvenela i besnela. U popodnevним časovima, javljali su se pasionirani slušaoci svih vesti, i čudili se šta sara to uradila. Pitala sam se, da li je to zbilja toliko loše zvučalo koliko je bezobrazno izmišljeno?

Eto, tako je krenuo dan koji je već stekao obeležnu žrtvu. Samo je potrebno delo, pa da se pripiše obeleženom.

I kreću prve pripreme. Oko 18 časova hitno se saziva neka sednica, gde Bora i Milisav između sebe drže Perišu, očigledno tvorca neke konstrukcije. Bilo nas je takoreći nekoliko, a od proširenog sastava - niko.

- Gde su ostali? - rekoh. Bez ikakvog komentara Periša krenu da referiše neki akt, u stilu - da je to prigovor SPS-JUL koji bi trebalo odbiti, a kojim oni navodno traže poništaj odluke izborne komisije iz Vranja... Ne dadoh mu da dovrši: "Je li to onaj prigovor koji je potpisao Borivoje Janković, kao član proširenog sastava SIK, a naterao ga Milisav Milenković?" Periša skoči, iako to nije njegov manir, i skoro najžešće reče: "Mi danas imamo mnogo i drugog posla, nije bitno ko je prigovor potpisao, bitno je da ga odbijemo".

- E, pa neće moći. Janković je član proširenog sastava SIK-a, i on ne može ništa potpisivati. A inače, to je isključivo ovlašćenje Gorice Gajević, koja u ime te koalicije potpisuje sve akte - rekoh ja. A gde vam je gospodo odluka? Najednom su svi začutali, i ja nastavih: Treba da vas bude stid, što ovog mladića terate da potpiše pravni falsifikat. Da bi

bio prigovor, mora postojati odluka. Ta odluka nije dostavljena, i zato ste nas ovde danas sakrili, da ne bi videli ovi stranački predstavnici, jer bi se oni tome suprotstavili. Posebna lakrdija je, što predsednik izborne komisije iz Vranja nije ovlašćen ni po jednom osnovu da odlučuje u vezi predsedničkih izbora. Bilo kakav poništaj u vezi predsedničkih izbora možemo doneti samo mi. I niko drugi. I ja im čitam zakonske odredbe, jer uistinu, osim Rajka i mene, ubeđena sam, da niko i nije pročitao zakonski tekst. Ali, ovde nije u pitanju neznanje.

- Ako postoje nepravilnosti na Kosovu, a evidentno postoje, jer imamo hrpu prigovora SRS od 24. septembra o kojima uopšte nije odlučeno, onda ta biračka mesta poništavamo i nalažemo da se o istim odluči u roku od sedam dana. To je procedura, i od nje ne smemo odstupiti. Ako ste tu podmuklost pripremili, znajte da će cela odluka o proglašenju rezultata pasti na sudu.

Čiji je to specijalni interes, zbog koga nas terate na ovakvu nezakonitost. Jer u ovoj fazi imamo samo lažni prigovor, zloupotrebljenog Jankovića koji je to potpisao, a verovatno tražite lažnu odluku. Ali treba da znate, da je samo vi Vukićeviću možete potpisati, a ne predsednik komisije iz Vranja. Hoćete li ga dovesti ovde kao jagnje na klanje?

Kao da sam predosetila, da će taj nedužni čovek iz Vranja biti sledeća žrtva, ali to se u tom trenutku vrlo prikrivalo. Oni su svi ustajali, jer su rekli da su doneli odluku, a na moje pitanje kako, Milisav mi reče: "Evo, u zapisniku ćemo staviti da si ti glasala protiv". Obraćam se Rajku, zaprepašćena da je i on pristao na ovakvu nezakonitost, ali on samo odmahnu rukom: "Odneo je đavo šalu".

Uhvatila sam malog Jankovića za ruku, i upitah ga: - Zašto si, čoveče, potpisao lažni prigovor? Znaš li da zbog toga možeš da odgovaraš? - On je, čekajući da se svi razidu, tiho odgovorio: "Uroš Šuvaković je sve dogovorio sa Milenkovićem, i meni su rekli da to potpišem". Bio je sav nevoljan, i onako usput reče: "Oni nešto muvaju, ali ja to ne mogu da prokljuvim, jer se u izborni postupak apsolutno ne razumem. I šta mi kažu ja to uradim, a vidim da nije u redu",

- Pa čoveče, pravnik si, čitaj ove propise!

"Briga me za propise, sve je gotovo. Jasno je da štab SPS-JUL izdaje Slobu, ali šta ja tu mogu."

Posle tog njegovog konfuznog jadanja, odustala sam od svake namere da ga ubeđujem na nešto drugo, što on nije u stanju ni da shvati.

Aupravo je startovala noć opasnih sakrivanja. Napolju je bilo kao u košnici. U jednom trenutku pogašena su sva svetla, jer su bacane kamenice na prozore. I sa svih strana se orilo: "Lopovi, lopovi". U tom trenutku niko nije mogao da veruje, da je to sve bilo izrežirano. Naime, odluku o proglašenju rezultata prvog kruga trebalo je doneti u 20 časova, kao što je bilo napisano u dnevnom redu. A onda je, sat pre toga, predsednik SIK Vukićević volšebno sakriven. Sproveli su ga na sporedni ulaz, uz jedno tupavo obrazloženje "da mu se upravo razbolela žena". Čak i da je umirala, on tog trenutka nije smeo napustiti sednicu, a pogotovo Skupštinu.

Prema tome, svi smo znali da je to trik. A trik je imao poruku: "Ako nema predsednika komisije, ne mogu se proglasiti ni rezultati, pa se sednica odlaže". I tako iz sata u sat, da bi se realizovala ta fatalna slika opkoljene Skupštine, izdirigovanog i pripremljenog okruženja koje satima urla i baca kamenice vičući: "Napolje lopovi". Naravno, da je to direktno išlo u etar, a za to vreme mi, kao poslednji bednici, sedimo u zamračenim prostorijama, da nam neki kamen ne bi razlupao glavu. Pri tom, hol Skupštine je bio prepun raznog sveta, uglavnom posrednika koji mobilnim telefonima izveštavaju da je Komisija pobegla, jer je Vukićević napustio zgradu. To se sve vrlo dobro uklapa u sliku rasula. On jeste napustio zgradu, a mi

smo skriveni u mračnoj prostoriji dreždali, ne znajući šta će dalje biti. A odjek, da mi ne smemo naš lažni rezultat da objavimo, nego čekamo da se svi sklone, pa da onda izađemo kao poslednje kukavice.

Već je prošlo 24 časa, što je bio krajnji rok za proglašenje rezultata, a Vukićevića ni od korova. Dovukli su ga isti oni koji su ga i odvukli, negde oko 1 sat ujutru. Zatim su sve nas postrojili u jednu salu, i rezultati su bili proglašeni u roku od pet minuta. Onakvi kakvi statistički jesu, ali u koje niko više nije verovao. A to su: 48,96% za Vojislava Koštunicu, i 38,62 % za Slobodana Miloševića. Istovremeno je zakazan drugi krug za 8. oktobar 2000, jer nijedan kandidat nije ostvario preko 50 odsto glasova u prvom krugu, da bi bio proglašen pobednikom.

Šta je sa ovim poentirano? To, što su tada skočili predstavnici DOS-a i ostalih opozicionih stranaka, tvrdeći da je Borivoje pobjegao samo da oni ne bi izvršili uvid u statistički materijal, za koji isključivo on daje ovlašćenje. I to je apsolutno tačno. To je ravno njegovom begu. To je ta sramna režija. A posledica je, da se javnost lako ubedi da uvid nije dozvoljen zato što je netačan. Iako statistički podaci sami po sebi su takve prirode, da se mogu nesumnjivo lako utvrditi. Da je to omogućeno te večeri, onda niko ne bi rasplamsavao sumnju da su netačni. Tog trenutka je posao bio završen. Znala sam nepogrešivo, da je sve urađeno da proizvede samo jednu posledicu - da se drugi krug nikada ne održi. Jer će krenuti protesti. Usvajanjem ovog rezultata istovremeno je i određen drugi krug predsedničkih izbora, sa utvrđenim terminom 8. oktobra 2000, iz razloga što nijedan od kandidata nije dobio apsolutnih 50 odsto +1 glas, koliko je potrebno za pobednika. Ali ko će u to uopšte još poverovati, pored ove manipulativne igre čelnika SIK-a?

Imala sam dilemu: da li da dam ostavku, ili da pokušam da dodem do Miloševića? Samo s jednim ciljem: da mu kažem da su ga njegovi lihvari upropastili. Svesno. Namerno. Podlo. Uslov za žalbu DOS-a je isključivo njihova režija. Ovaj drugi deo je prevagnuo, ali mi stvorio i novi problem. Kako ja uopšte mogu doći do njega? U glavi su mi bili svi koje znam, ali niko njemu nije bio ni blizu.

Izlazeći iz Skupštine osetih odjek noći opasnih zavera. Svuda se orilo. Bio je to vrhunski majstorluk bezobraznog, kamuflažnog trijumvirata. Vežba za dan kada će Miloševića sa trona skinuti njegova najomraženija klika, u sprezi troglavog izdajstva - saradnika, policije i vojske. A sve pod geslom "da se ne mogu odupreti nezadovoljstvu koje je izazvala izboma krađa". A gde je krađa? Nigde. Bitan je privid, on je ostvaren.

Te večeri, u Skupštini se upravo izvodila imitacija krađe. U ovakvom stanju treba i javnost, i sve druge, ubediti da smo izvršili izbornu krađu, jer rezultat nismo smeli saopštiti javno. To je nešto najogavnije što sam u životu videla, pripremanje sopstvenog dela sa satanističkim obeležjem. To naručeno radanje monstruma. To radovanje monstrumu. To neimanje časti. Bila je to šizofrena priprema eksplozije koja treba da upali fitilj. Destruktivno izlaganje sebe da navodno kradeš za Slobu. A, u stvari, oduzimaš mu elementarno pravo da ikada sazna istinu. Ko to uopšte može otkriti kad je opšte ćutanje šifra zavere, čije čari izdaje su u održavanju poverenja onog koga izdajete. I, istovremeno, nepoverenja onog ko u izdaju veruje. Taj spoj se fatalno približava. Još samo koji trenutak, da se brižno pripremana izdaja izbaci u orbitu. Ali to niko neće znati, a pogotovo ne on.

To je ta komisija koja je već odradila prljavi posao, kojeg sam se gadila. To su ti jadni ljudi koji su hodali u grupicama i šćućureno sedeli po budžacima Skupštine, čekajući da im se da mig da otaljaju ono što je sofisticirano pripremano u nekoj drugoj glavi. A oni ponizni i jadni, dobiće samo nagoveštaj da im se time povećava rejting kod DOS-a.

Pred očima mi je do zemlje savijeni statističar Živković, koji je prvih dana, nadobudan i slavloljubiv, hodao kao paun. Ovaj tvorac matematičko-statističkog monstruma sve do ove

večeri bio je najgovorljiviji, i sva verbalna samoljublja okončavao uzvikom "završio sam", kao da je upravo završio umetničko delo i otkrio da ima vrednost Mona Lize. Tu vrstu oduševljenja je demonstrirao sve dok ga dosovci nisu propustili kroz svoje filtere, i za njemu tako važan ostanak na mestu prvog čoveka statistike, postavili svoje uslove. Tog dana, kao đaćić beleži sva ona diktiranja koja idu direktno iz štaba DOS-a, i tako u svoj rezultat uvlači stotinu konfuzija, da bi svima bile nejasne, a njemu pogotovo. Od tog dana nestaje i njegova iritirajuća samodopadljivost, koja se preobražava u trajnu i tihu jadikovku. Od tad on na sva zvona kudi rezultat prvog kruga, za koji je do tada tvrdio da je neoboriv. Ta opšta slika smetenjaka koji prerastaju u opasne zveri, nije me napuštala sve do kuće.

PRVI PUT KOD MILOŠEVIĆA

3. oktobar 2000.

Kako doći do Slobe?

„Jedini put je Mira“, odzvanjale su mi reči ...

Ali, kako doći do Mire?

Nemoguće, kao i do Slobe.

Ako tome dodam činjenicu, da sam dve godine bezuspešno pokušavala da dođem do nje da bih je upozorila na sablasnost njenog ministra pravde Dragoljuba Jankovića, i njegovu umešanost u najprljavije predmete, te i činjenicu da je od Srđana Smiljkovića tražila da ne budem birana u ovu komusiju, moje šanse su nikakve. Sama pomisao da moram zvati njenu sekretaricu Bisu, me iritirala. Zato sam eliminisala svaku mogućnost da idem preko JUL-a.

Neću opisivati napor koji sam uložila da nekako stupim u direktan kontakt sa Mirom. Na kraju mi je pomogao jedan moj zemljak, tako što mi je dao broj rezidencije "Mir", ali me zamolio da nikom živom ne kažem. Pa evo, neka ostane tajna.

Pozvala sam je 2. oktobra. Saopštila je da me može primiti 3. oktobra u 9 časova, u Direkciji JUL-a. Lupih se rukom u glavu: Opet moram preko JUL-a.

Mira je stigla na vreme. Ušle smo u njen kabinet zajedno, i ja sam odmah, u najkraćem, rekla zbog čega sam došla. Ona me je pažljivo slušala, sa приметnom ljubaznošću koju je uistinu pokazala prilikom prvog susreta. Onda mi je rekla, otprilike: "Da je to sve njoj pomalo nejasno, da se ona i ne razume u te pravne stvari. Da ne bi prenosila Slobi to što sam ja rekla, predložila je da odem lično i to kažem njemu". Dodajući šaljivo: "To se inače odnosi na predsedničke izbore, to je Slobino a ne moje".

Meni je to i bio cilj, stići do njega pre sutra. Pre sednice Saveznog ustavnog suda, zakazanoj za 4. oktobra 2000, na kojoj će se raspravljati žalba DOS-a, uložena na odluku o proglašenju prvog kruga predsedničkih izbora. Za deset minuta sam bila u Belom dvoru.

Pri ulazu, ništa mi se nije učinilo tako glamurno kao na slici. Štaviše, drvene stepenice, koje s desne strane idu do Slobinog kabineta, bile su nekako preuske i dosta su škripale. Do vrata me je dopratio jedan čovek, ali nije ušao sa mnom. U trenutku kad sam ja ušla u kabinet Sloba je telefonirao. Samo mi je rukom pokazao da sednem, i nastavio da razgovara, što je meni dobrodošlo, da se priviknem na ambijent. Ubrzo sam shvatila da on razgovara sa Milošem Aleksićem, i da gaje ovaj vidno gnjavio, jer je Sloba nehajno odgovarao i više puta ponavljao: "To je Mišo tvoja stvar, vidite to sami, ne trebate me za svaku sitnicu gnjaviti", i sl. U sebi pomislih, koliko takvih gnjavatora to rade samo sebe radi, a ne zbog njega. Pogotovo ne za onoga za koga, navodno, nešto završavaju.

Sloba ustade i pozdravi se. Bez preterane srdačnosti, ali i bez trunke nadobudnosti. Kad sam se predstavila, on mi reče: "Vi ste ona sudija što je vratila «Galeniku». To je bila hrabra odluka".

- Ja je jesam vratila, predsedniče, ali ne znam ko ju je Paniću prethodno dao? - htediti da budem duhovita.

On se nasmeši, pa reče: "Možemo i o tome, ali bojim se da sad nemamo vremena. Šta je to tako važno, da me Mira, evo sad, požurivala da vas primim? Zašto takva konspirativnost?"

Pa, svaki građanin ima pravo da traži susret sa svojim predsednikom", reče Sloba, verovatno da bi mi razbio tremu.

- Ima pravo, ali nema mogućnost. Doći do Vas je misaona imenica - rekoh. - Ja sam već mesec dana samo tim preokupirana, jer mi je nelogično da stojite iza odluka koje Vaš štab nameće SIK-u, a koje su celini na Vašu štetu.

On je to ćuteći saslušao, i ja nastavih:

- Prosto ne znam odakle da krenem - rekoh, držeći gomilu dokumentacije na kolenu.

"Pa, krenite od početka", reče on prilično šaljivo i nasmeja se. "Stavite tu svoju fasciklu na sto." Malo se sabrao, pa rafalno nastavih:

- Isključivo sam došla, predsedniče, da kažem da Vas izdaje vaša bagra, i da su oni ti zbog kojih će nad Vama biti izvršen zločin. Ne znam kako i ne znam kad, ali to će se neminovno desiti.

Za trenutak me pogleda nekako življe, i ja opet u dahu nastavih:

- Vi ovo možete shvatiti kako hoćete. Možete me izbaciti odmah, ali moja savest bi ostala neumirena ceo život, da nisam preduzela sve da dodem i ovo kažem. Zbog svih ovih stvari koje se dešavaju u komisiji, a koje su za moje poimanje prava i pravde jedan krvožderan čin strвина, kojima ste stavili glavu u njihove čeljusti.

Pogledao me je donekle ispitivački, pre bi se reklo podozrivo. A onda sasvim mimo reče: "Samo nastavite".

Računala sam na kartu neposrednosti i iskrenosti, jer ta moja osobina razoruža i najveće cinike. Ali, istovremeno, takvo treskanje bez okoliša, bez uspostavljanja podrazumevajuće distance, bio je i moj najveći hendikep, jer je lakoća izražavanja umanjivala značaj mojih argumenata, a kojih je u ovom slučaju bilo na pretek. I jedino čega sam se plašila, da ih zbog brzine ne stignem izneti. Tada sam izdeklamovala sve, od užasnog a namernog neuvažavanja stranih posmatrača, do izbacivanja javnosti iz rada SIK, preko odugovlačenja objavljivanja preliminarne rezultata "kosovskog incidenta" sa lažnim prigovorom i naknadnom lažnom odlukom, koja će već sutra na sudu oboriti odluku o proglašenju prvog kruga. A ta odluka je doneta po isticanju zakonskog roka, namerno da bi joj se što više mana prikačilo. Naglasila sam, da je drugi krug samo formalno zakazan za 8. oktobar 2000. godine, ali da se odštampani materijal praktično i ne rastura po izbornim komisijama. I da je to, takođe, opstrukcija SIK-a.

Milošević me je pažljivo slušao. Onda ustade i najednom me prekinu: "Ako je sve to tako, zašto me o tome niste obavestili pre nego što je ta odluka doneta? I kako posle ponoći, kad ja imam informaciju da je odluka doneta 27. septembra u 20 časova, i da je sve proteklo u najboljem redu".

Ova informacija, da je SIK usvojio odluku u 20 časova, mene do te mere prenerazi, da mi je znoj curio niz leđa. Kako li ga samo lažu...

- Kako Vas obavestiti? To je prosto u domenu iluzije. I da mi jedan prijatelj nije dao Mirin telefon, ja sigurno ne bih mogla doći ni danas - rekoh. - Pa, nije mi jasno da Vam Bora ili Milisav nisu rekli, da je odluka usvojena tog dana, tek posle 24 sata ... Pa, zar Vam oni nisu ranije javljali šta se od njih sve tražilo i na kakve bezobrazluke pristaju, da bi sav rad SIK-a iskompromitovali.

Sloba malo odćuta, pa reče: "Pa i meni baš nije jasno, jer vi ste ovde rekli gomilu podataka, i ne znam zašto mi to Bora ne bi javio. Ili Milisav, sasvim svedjedno. Teško je i pomisliti da mi oni to ne bi rekli".

- Pa, zar Vam se oni ne javljaju? A na startu su na sva zvona brujali da su vam kućni

prijatelji ...

"Ne! A što da mi se uopšte javljaju. Od Požarevca, pa do izbora na sve njihove funkcije, nisu mi s grbače silazili. Ali, ja sam očekivao da oni rade po zakonu i da je sve u redu. Manimo sad to. Kad ste već tu, recite mi najbitniju stvar iz tog izbornog procesa, koju sam malopre raspravljao sa mojim saradnicima. Zanima me proglašenje izbome liste DOS-a? Da li ste vodili računa o činjenici, da stranke koje se finansiraju iz inostranstva ne mogu učestvovati na izborima. A svi iz DOS-a su na režimu stranih donacija", reče on.

- Nismo - iznenadili se pitanjem, a i činjenicom da o tome niko nikad ništa nije progovorio. - Ali, ovaj Zakon o izborima, predsedniče, to pitanje nije regulisao, a usvojen je pred samo raspisivanje izbora. Mislim da je takva odredba mogla lako proći, a i trebalo je, jer, kako su nam rekli strani posmatrači, ovi izbori su već unapred odrađeni za DOS, sa unetih 70 miliona dolara za njihovu pobjedu. I to bi u startu rešilo sve probleme.

"Evo, baš smo sad razgovarali", zastade on.

- Zar tek sada, predsedniče, to je prekasno. Kako danas? Pa to je trebalo uraditi pre raspisivanja izbora. Takvu pravnu mogućnost propustiti, to je upravo ovo što ja Vama pričam. Da je ceo postupak, od raspisivanja do ove odluke, vrlo smišljen scenario. Ko Vas je gurnuo u ove izbore, taj je posao za DOS već završio. Zar niste mogli biti još godinu dana u mandatu, a da parlamentarni izbori budu lakmus papir za realnu sliku raspoloženja u narodu. A onda biste imali sasvim dovoljno vremena da vidite kako ćete i šta ćete.

Najednom primetih da me Sloba više ne persira. A to samo govori o njegovoj neposrednosti, koju u startu uočite i koja vas osvoji.

„Dobro si to rekla - gurnuli me u izbore - nasmeja se on, i nastavi više za sebe - svima se nešto žurilo, svi su me nešto nagovarali. Ali, da se više ne vraćam na to. Nego, reci ti meni: zašto ta vaša komisija nije koristila Zakon o finansiranju stranaka iz '92, u kome postoji takva odredba, o zabrani finansiranja političkih stranaka spolja. A to je, pravna prepreka za proglašenje izborne liste onih koji pare uzimaju iz bilo kakvih stranih izvora."

Za trenutak me zbuni ovim pitanjem, jer iskreno rečeno, taj zakon nikad nisam ni videla, zato što je on važan za političke stranke. Posle kraćeg dvoumljenja, snadoh se:

- A zašto SPS-JUL nije uložio prigovor na kandidaturu DOS-a, upravo koristeći odredbe tog zakona, koji Vi znate ... Izvinite, predsedniče, opet je to posao Vašeg tima. Da su uložili prigovor blagovremeno, mi bismo u SIK o njemu morali odlučivati. To se ne bi moglo sakriti.

"Pa, zar nisu reagovali?", reče on i naglo odmahnu rukom.

- Ne, to bih svakako znala. Da li Vi znate da je takva ideja postojala? Ili su Vama rekli da su podneli prigovor - a nisu, kao i mnoge druge stvari.

"Ne znam, nisam se tim ni bavio. Rekao sam im u načelu, da me ne gnjave za svašta, nisu im ovo prvi izbori. To su znali i bez mene. Ne mogu ja misliti o svemu. Evo, jutros sam se tog setio."

- Sad je to kasno. Svi rokovi su prošli. Moj motiv dolaska je upravo u delu Vaše rečenice, jer svi misle da Vi dirigujete neposredno Komisijom preko Bore i Milisava, i na taj način Vas satanizuju u javnosti. A ova dvojica slušaju samo Milutinovića, Šuvakovića i Minića, a oni očigledno imaju drugi komandni centar. Sve što je dosad urađeno, samo ukazuje da je to tačno.

"Koji centar, kakav? Otkud tebi takva saznanja?", rekao mi je dosta ozbiljno.

- Ja, predsedniče, ne znam lokaciju centra ni glavnokomandujućeg, ali to sigurno niste Vi. Znam onog ko komanduje odlukama SIK, koja je i proizvela svu ovu papazjaniju o kojoj

Vam pričam. Hoću reći, sa nama nije dirigovao DOS, nego Vaš štab, na čelu sa Milutinovićem ali se ispostavlja da sve ide u korist DOS-a. Čiji je taj centar ja ne znam, ali mogu glavu da založim da nije Vaš - rekoh otvoreno.

Nastade neko neprijatno ćutanje, koje me mučilo više zbog činjenice što nisam rekla sve što sam htela, nego zbog otpora koji proizvodi moja priča. A onda se setih:

- A da, predsedniče, prioritet mog dolaska je u jednoj molbi.

"Kojoj?"

- Da se sutra obezbedi direktan prenos sednice Saveznog ustavnog suda, jer je to jedini način da se vidi zbog čega će naša odluka sutra pasti, i kako su Vaši prijatelji Vukićević i Milisav sve udesili da odluka o proglašenju prvog kruga ostane zauvek sumnjiva.

"Koja odluka?", upita dosta iznenađeno.

- Pa, ova o proglašenju prvog kruga i istovremenog zakazivanja drugog kruga. Ona sutra sigurno pada pred Saveznim ustavnim sudom, i ja to znam, i to direktno iz suda. A sve je učinjeno od strane komisije da tako i bude. Smatram da Vi to treba da znate, iz razloga što Vam se spočitava da upravljate SIK-om. Vi biste legalno ušli u drugi krug da naša odluka nije imala improvizaciju o Kosovu, da bi DOS dobio pravo na žalbu. Namernu i nezakonitu improvizaciju.

"E, to me živo zanima. Šta je oko tog Kosova, ja to uopšte ne razumem. O kakvom propustu je reč", upita.

- Pa, u stvari, ništa, a predstavlja svašta. Postoji nekoliko biračkih mesta na kojima su utvrđene nepravilnosti i uloženi prigovori - rekoh, trudeći se da odgovor bude što precizniji. - Te prigovore uložila je Srpska radikalna stranka, odmah 24. septembra 2000. Isključivo smo mi kao Savezna izborna komisija dužni da o istim odlučimo. Ali o njima nikad niko nije odlučio, eno ih, čuče kod Milisava. A onda su se on i Vaš štab dosetili uoči samog proglašenja odluke o izborima, da napišu lažni prigovor, da posle toga nateraju predsednika izborne jedinice Vranje, da on potpiše odluku o poništavanju tih biračkih mesta, za šta uopšte nije ovlašćen, i eto ga formalni nedostatak.

"A šta to menja?", upita me on, vidno zainteresovan za ono što pričam.

- Menja svašta. To je šlagvort da odluka o izborima na Kosovu sutra padne pred Saveznim ustavnim sudom, jer o stvarnim prigovorima niko nije odlučivao, a o lažnom je odlučio nenadležni organ. Šta će te crnje i gore? A druga stvar, kao najbitnija, Zakon o izborima nalaže da svako biračko mesto koje je poništeno mora i da se ponovi. Ovde namerno nije određeno ponavljanje.

Brže-bolje hvatam zakon koji sam ponela, i tražim da mu pročitam odredbu. On me prekide: "Ma nemoj, bre, da mi čitaš. Verujem ti, samo ne znam zašto to niste sproveli".

- Pa zato, što treba odluka sutra da padne, da bi se Vaši ljigavci lakše dodvorili DOS-u - nastavih uporno svoju priču.

"A ko to nije hteo da ponovi izbore na tim poništenim mestima", upita on.

- Pre svega, Bora i Milisav, koji su najodgovorniji, jer su nametnuli takvo rešenje. A njima su to naredili Šuvaković i Milutinović. To mi svi u SIK znamo. Videćete, mene to boli isključivo kao čoveka, i zato sam došla ... Kako se DOS-u sada strašno žuri, da u ovoj euforiji sve završi, očigledno da je Vaš štab to uradio za njih a ne za Vas, jer Vama ponavljanje ide u prilog, a to je jedino i zakonito.

"Šta bi bilo da su ponovljeni izbori na tim biračkim mestima?"

- To bi se još rasteglo oko mesec dana, i opet biste ušli u drugi krug. Jer tih nekoliko biračkih mesta ne utiču ni na kakav rezultat. A tim pre, što na Kosovu tradicionalno Vi dobijate više glasova od drugih.

"Šta je sa onim navodnim glasovima Albanaca? O tome štampa bruji", dodade.

- E, to je ta dobro upakovana laž. Ima i takvih, poništenih mesta, ali ima i mnogih drugih na području gde žive Srbi. Ali, svi ti glasovi, i Srba i Albanaca, su bez uticaja na konačan rezultat. I da su ponovljeni, rezultat bi bio isti, ali naša odluka ne bi imala tu sumnju, da su za Vas navodno glasali Albanci. A drugo, bila bi ispravna iz formalnih razloga. Ali da se razumemo, to nisu samostalno smislili ni Bora, ni Milisav. Oni su na direktnom lancu Šuvakovića i Milutinovića - završih.

"Pre svega, Milutinović je šef mog izbornog štaba, i nema logike da on nagovara protiv mene. To je nemoguće", reče hladno, i učini mi se da htjede ustati.

- Eto, predsedniče, vreme je da me izbacite. Ne verujete mi, a to sam i očekivala. Reč je o velikom kreatoru Vaše izdaje. Radite sa tom informacijom šta god hoćete, ja sam je barem rekla, to sam jedino i mogla, i svoju sam dušu olakšala. Toliko sam mogla i toliko sam uradila.

Pošto je on i dalje sedeo, ja nastavih:

- To i jeste najodvratniji deo priče. On je direktno zabranio famozni snimak stranih posmatrača, koji je Vama išao toliko u prilog. Zna li šta bi značilo da je ovaj narod ipak video šta sve može proizvesti tih 70 miliona dolara, a to je cena Vaše glave! Da je ta informacija građanima bila dostupna, barera deset odsto bi DOS manje dobio. Bili bi razotkriveni. Milutinovićev cirkus ova dvojica Vaših Požarevljana doslovce sprovode. Ako ne verujete – proverite ...

Taman da krenem, a on mi reče "sedi". I ja opet sedoh. Polako je ustao, i lagano hodajući, držeći ruke na leđima, u poluokretu upita: "Je li to istina?", usporeno naglašavajući svaku reč, pa nastavi: "Zanima me isključivo jedna stvar, sa kojom ja nikako nisam načisto. Jeste li vi, kao komisija, zaista tamo nešto prekrojili u bilo kom smislu? I tražim da mi kažete istinu".

- Nije ništa prekrojeno, ali je stvaran utisak da jeste. Kontinuirano i to je cela istina - odgovorih.

Dok sam mu prepričavala manje-više rad cele SIK, primetila sam da ne ignoriše nijednu reč, i da mi sve više postavlja potpitanja. Moje uverenje je bilo da to radi ne da bi me proveravao, nego da bi imao što više podataka. A onda mi reče: "Šta je sa onim vojnicima?"

- Ništa, predsedniče, to je čista farsa. Tamo nema ni 40.000 glasova. Ali, kao što znate, trubi se da ih ima 100.000, a to što se ne demantuje, pitajte ove vaše. Oni su isključili javnost. To je Milenkovićevo maslo.

Krenuh ja sigurnije da odgovaram, i on istog momenta reče, kao da mi pogodi misao: "Zbilja, što se to ne demantuje ako nije tačno?"

- Eto, pitajte te Vaše - odgovorih. - Oni ne daju da novinari priđu, a kamoli da ih traže. Nijedna konferencija za štampu!

„Dobro, Arežina, kad kažeš da ti poništeni izbori ne utiču na rezultat, ne vidim onda logiku da se moraju obavezno i ponavljati. Pa, nije to valjda takav propust zbog čega bi sud morao da poništi celu odluku, ako oni ne menjaju sam rezultat."

- Moraju, predsedniče. To je izričita zakonska odredba, i to član 96. i 97. Zakona o izborima. I da znate, to nije moralo po ranijem zakonu, ali po ovom, koji se primenjuje na ove

izbore, mora. I da smo ispravno doneli odluku o ponavljanju istih, kao što sam rekla, ne bi postojao ni formalni razlog da Sud poništi odluku SIK-a. A sad taj razlog postoji, i sa njim se može manipulirati na razne načine, što je u javnosti već i učinjeno.

"A kako znaš, da će Sud baš zbog toga da ukine odluka SIK-a?"

- To znam provereno, jer sam ja u tom sudu svakodnevno. Manje-više, meni su to već sudije rekle, i same šokirane što smo svesno napravili taj propust. Poništavanje iz tih formalnih razloga, videćete, odjeknuće kao bomba. To će biti predstavljeno ko zna kako. A slutim najgore. Proglasiće se da je utvrđena navodna izborna krađa. Niko živ neće poverovati da se odluka SIK-a poništava iz formalnih razloga.

"Shvatam, potpuno mi je jasno. To se može ispolitizovati kako god hoćeš, reče.

- Ali, predsedniče, ima tu još jedan problem. Skoro da zaboravim, ovaj Živković ...

"To je direktor statistike, jel' o njemu govoriš?"

- Da, da, o njemu je reč. Otkad je on u kontaktu sa DOS-om, sve se urušilo. On sutra treba da odigra ključnu ulogu glavnooptužujućeg. On će pred sudom tvrditi da je naša odluka problematična, i to će dovesti do katastrofe. U stvari, ovo je jedan od najjačih razloga što sam došla. Našu odluku rušiće naš čovek!

Sloba zastade, jednu nogu stavi na stolicu koja je tu bila, podboči se i zagleda, ništa ne govoreći. Imala sam utisak da je on ili začuđen, ili mi stvamo ništa ne veruje. Dodadoh: "Pa, evo, pišu i sve opozicione novine. Juče primio Labusa i Dinkića, odlazi često u štab Demokratske stranke ... I ja mislim da Vi to znate". Čutao je, pa je opet nastala neka neprijatna tišina. Gledao me je pravo u oči. Čini mi se da je hteo sam da proveriti tačnost mojih podataka. Onda je ustao, seo za svoj sto, i okrenuo telefon: "Milane, šta radiš?" Bila sam sigurna da je to Milutinović. "Ništa", odgovori ovaj. Bio je uključen spikerfon, čula sam Milutinovićev glas potpuno jasno. Ali ne znam, da li je to Sloba namerno uradio, ili se slučajno uključio.

"Molim te, reci mi zašto mi niko ne govori da se Živković viđa sa ovim DOS-ovim predstavnicima?" - pita Sloba.

"Pa, to je apsolutno nevažno", odgovori glas s druge strane. „Uostalom, to mu je odobrio Šuvaković, a ne ja. Zar ti on to nije rekao?"

Sloba na to ne odgovori, već nastavi: "A zašto mi niste rekli, da je nešto loše urađeno na Kosovu, po formalnom pitanju. Nešto je poništeno, a da istovremeno nije ponovljeno glasanje."

"Ma, to su gluposti, potpuno beznačajne", vrlo razvučenim glasom govori Milutinović. Kao da traži vreme za neki pogodniji odgovor. "Kažem ti, nebitno je, jer je svega poništeno tamo nekoliko sela. I zašto bi sad mi čekali da se to sve ponovi. Treba 15 dana samo za raspisivanje, a to će se odužiti, i drugi krug bi mogao doći na red tek za mesec dana. I nikad kraja. Nebitno Sloba, budi potpuno siguran."

"Ali, zbog tog će se poništiti odluka SIK-a sutra pred Saveznim ustavnim sudom. Imam informaciju da će sutra zbog toga pasti naš prvi krug, a samim tim i zakazivanje drugog kruga; pa onda bolje da ste to sve zakonito ponovili, a ne da sami pravimo kaos", kaže Sloba.

"Ma kakvi, ko ti to, molim te, kaže? Otkud ti to? Pa, mi držimo Savezni ustavni sud pod kontrolom."

Slušala sam, a kao da sam gledala cereći Milutinovićev pogled. Sloba me pogleda krajčkom oka, a onda mirno reče: "Pa, rekao mi je član te komisije, Arežina". Mislim da on

Slobi nije dozvolio da završi rečenicu, jer iz telefona prosto zatutnja: "Ma pusti tu budalu, Sloba! Nisi valjda nju primio. Pa ko ti nju dovede? Otvoreno ti kažem, žena je monstrum! Ona pravi tamo kaos, a osobito maltretira Milisava koji je odličan, kooperativan, sjajan saradnik ... A da ti kažem, ta ludača, tamo u svom sudu pokreće neki postupak za brisanje «Diposa», i ja ću se s njom obračunati posle, samo da prode ova gužva", vikao je iz sve snage. "Ne slušaj nju, molim te, to je kreten. A što se tiče Saveznog ustavnog suda, pa to sam ti davno rekao, to je moja stvar, i sutra će odluka biti potvrđena. I nisi valjda pristao da sa njom o toj stvari razgovaraš."

Sve vreme Sloba je ćutao, ali sam primetila izrazitu neprijatnost, valjda što ja to sve čujem. Rukom sam mu pokazivala da je meni drago što me takav čovek kudi. A bi mi osobito drago, što konačno čuh ono što mi se logično pokazivalo od već čuvenog sastanka oko Rodićevog «ABC produkta».

- On je monstrum, a ne ja - rekoh glasno. Najednom ustadoh, i krenuh prema stolu gde Sloba sedi govoreći glasno:

- Ja, predsedniče ne lažem. Zapamtite to! Dovedite ga, suočite nas.

Govorila sam namerno glasno, da sad i Milutinović mene čuje ... Ali, Sloba je već bio spustio slušalicu. Neprijatnost koja mu se pojavila na licu nije uopšte silazila. Kao da ga je nešto baš pogodilo. "Ma, sedi Milena", reče. Ali ja videh da se on znatno promenio. I dalje sam stajala. Pomislih, sad sve ovo što sam ispričala Miloševiću, biće do kraja minimizirano. A tek kako će me posle Milutinović olajavati. Htela sam da stvar isteram do kraja:

- Dovedite ga, molim Vas, pa da konačno vidimo ko laže. Ovo je idealna prilika da raščistite, da li lažem ja ili oni Vas debelo obmanjuju. Sutra nema popravke.

Do te mere sam žustro ponavljala "suočite nas", da sam čas sedala, čas ustajala. Ali, pošto on nije izgovarao nijednu reč, ja se opet vratih onom što sam već nekoliko puta rekla:

- Sutra će odluka, predsedniče, pasti. A on to i hoće, ali tad će biti kasno. Biće apsolutno kasno. Tad je nevažno da li će te mi verovati. Važno je danas - skoro sam vikala.

Bez ikakvog komentara Sloba je ponovo okrenuo telefon, i nekome reče: "Pošaljite mi Šuvakovića odmah"! Pogleda me, i dosta staloženo reče: "Sedi, Milena. Polako, videćemo, možda nije trebalo da kažem tvoje ime", reče poluglasno. I ja shvatih značenje, pa mu odgovorih:

- Pa, ja sam zbog toga i tražila da dodem inkognito, jer ja se, predsedniče, jedino bojim Vašeg okruženja. Zato što remetim njihov prljavi plan, ja to znam.

On odmahnu rukom: "Pa, tako mi je Mira jutros i predstavila tvoju želju. Ali, kod mene je nemoguće doći tajno, uvek neko sazna. Ali, to sad nije važno".

- Meni, predsedniče, ne smetaju kvalifikacije, jer znam da govorim istinu. I Vi će te se, nažalost, vrlo brzo uveriti u to. Volela bih da ne bude tako, pa neka sa mnom bude što bude ...

U tom času ude Šuvaković. Imao je upadljivo blede lice, nekako dečaćko, skoro neobično blago. Sav mi je bio čudan. Ranije sam mislila da je to neki stariji čovek. Prosto mi se u sekundu nametnu pitanje: Šta će mu ovo dete? Kome on može biti autoritet? E, moj Sloba, kome si se ti poverio u ruke? Mislim u sebi. On je stao ispred Slobe, ne pogledavši u mene uopšte, kao i da me nema. I nekim piskavim glasom, skoro u stavu mimo reče: "Tražili ste me, predsedniče". "Da, Uroše", reče Sloba ustajući od stola. "Zašto si ti odobrio Živkoviću, onom statističaru, da prima Labusa i Dinkića van Skupštine, i zašto me o tom nisi obavestio? Evo, sad čuh da odlazi i u DOS."

"To novine pišu predsedniče, znate već šta sve pišu opozicione novine."

"Uroše, ovog sekunda to mi je rekao i Milutinović. Upravo mi je on potvrdio da si ti to odobrio."

Šuvaković za trenutak zastade, a onda nastavi vrlo sigurno: "To i Milutinović zna, nisam ja ništa Živkoviću odobrio, već sam ga samo pitao zašto je tamo išao, i zašto je primao ovu dvojicu. I on mi je to priznao."

"Pa dobro, zašto to i meni niste rekli?"

"Da vas ne uznemiravamo sitnicama ... Ja sam mislio da Vam je to Milutinović rekao."

Najednom Sloba krenu mnogo krupnijim glasom: "Uroše, ali ovo nije sitnica. Ako već novine pišu sve odreda, da SIK krade za mene, a glavni čovek statistike dogovore obavlja sa DOS-om ... nemam ništa protiv, neka obavlja, ali onda neka novine tako pišu. Neka pišu da ne ide samo tamo, nego da od njih prima naloge, a ne da ja dirigujem sa njim. Jer je ga i ne poznajem. I zato si bio dužan da mi to kažeš. Uostalom, kao štab ste morali dati o tom saopštenje."

Prvi put sam primetila da je besan, Uroš je samo ćutao. "Pa, nije problem saopštenje" - reče - "evo, sad ću ga napisati".

"E, sad nećeš ništa pisati. To je trebalo pre nego što je odluka usvojena. A očigledno je ta odluka trapava, i sutra kad padne pred sudom, vi ćete verovatno tad pisati saopštenje. Uostalom, obojica ste mi to tek sada rekli, a verovatno ne bi nikad, da mi to Milena nije ispričala. Sad ništa više nije važno", govorio je robusno i ljutito, prekidajući svaku Uroševu nameru da se odbrani.

Meni bi drago samo zbog jedne stvari, da se uverio barem delom da ja govorim istinu. Međutim, moje radovanje ne potraja dugo. Uroš me pogledao letimično, i onda, kao recitaciju, izdeklamova sledeće: "Nema nikakve veze što se Živković viđa sa DOS-ovim predstavnicima, jer on je naš čovek, i to nama ne može naneti štetu. A što se tiče suda, tu se ne sekirajte predsedniče. Odluka će sutra biti potvrđena."

Osetih da je vreme da se umešam: "Slušajte Uroše, odluka se neće potvrditi. I ja sam zbog toga došla kod predsednika, frapirana činjenicom da je sve urađeno da bi ona pala".

"Nije tačno", reče Uroš ne pogledavši me, i to vrlo povišenim tonom. Sloba je ćutao i gledao čas u mene, čas u Uroša.

- Apsolutno je tačno - ponovih značajno. - Uostalom, naša odluka je i doneta samo da bi pala. Ona sutra sigurno pada, jer će je lično taj vaš čovek, Živković, sutra učiniti sumnjivom više nego što inače jeste.

Ponovila sam priču o Kosovu, zloupotrebi predsednika izborne komisije iz Vranja, o zloupotrebi Borivoja Jankovića kao proširenog člana SIK-a iz SPS, na šta me je Uroš mrko pogledao i rekao: "To su gluposti, nećemo mi valjda zloupotrebljavati svoje ljude".

- E, pa videćete sutra - ja sam to opet više puta ponovila. Dok sam govorila Uroš me pogledao zeleno, kao što je bilo i njegovo odelo, i dodade: "Ja vas najljubaznije molim, gospodo Arežina, da se vi ne mešate u naš posao. Uostalom, vi ste glasali suprotno". Prekidoh ga:

- Logično da sam glasala protiv, a to je ispravno. A da su drugi glasali kao ja, sutra ne bi bilo spora, jer bi poništeni izbori bili ponovljeni, i sve bi bilo u redu - završih ja. "Vi se ne mešajte u ishod odluka" - reče Uroš, a onda se naglo okrenu prema Slobi i reče, kao da predaje raport: "Želim da vas izvestim, da će odluka Saveznog ustavnog suda biti

jednoglasna, i potvrđiće odluku Savezne izborne komisije. To je definitivno".

- Ne, neće sigurno - bila sam i ja uporna. On je opet, ne gledajući u mene, govorio Slobi. "Evo, sad je upravo Minić obavio razgovor sa predsednikom tog suda, Srđićem, i sve je pod kontrolom. Uostalom, Milutinović to može da potvrdi". Sloba je bio naslonjen na sto, i najednom se uključi, ali vrlo srdito: "Znaš šta Uroše, dosta mi je te priče o sudu i kontroli. Sud i ne sme da bude pod kontrolom, a vi ste trebali da stvar uradite zakonito, pa da ne molite sud. Jer, koliko sam iz svega ovog shvatio slušajući i tebe, i Milenu, a i sve ono što sam za ova dva meseca saznao, nema te kardinalne greške u računskom delu. I zato niste smeli dozvoliti da napravite formalnu grešku. To je bruka! Zar smete da tražite, da vam sad sud apstrakuje grešku, koju ste očigledno namerno napravili. I ja ne znam, Uroše, zašto ste ih pritiskali da navrat-nanos donose odluku, bez tog ponavljanja, a koje bi baš nama išlo u prilog".

"Nikakvih problema neće biti, predsedniče. Gospođa Arežina nema pravu informaciju, i ja samo želim to da kažem."

Naše neprijateljstvo se već moglo primetiti sa svake strane. Osetih potrebu da kažem: - I ja imam informaciju, i to direktno iz suda! Kad sam primetila da je Uroš seo, shvatila sam da je u ovom našem dvoboju on pobednik. Grčevito sam smišljala šta bi trebalo uraditi, da ja ostanem posle njega. Uroš je očekivao da ja odem prva, a ja da on ode prvi. Sloba je pušio i ćutao. Ali, po dosta hladnom izrazu lica, shvatila sam da je sastanak završen, te da oni obojica očekuju da ja krenem. Svesna da Uroš neće izaći, okrenem se Miloševiću:

- Ja vas molim, predsedniče, da s Vama razgovaram nasamo. Želim nešto da Vam kažem sasvim lično.

Neprijatnost je i dalje trajala, jer Uroš je sedeo, valjda podstaknut Slobinom nezainteresovanošću za dalji dijalog. Međutim, Sloba se okrenu i reče mu: "Pozvaću te ja Uroše". I ovaj izađe.

A ja odmah skočih, i najiskrenije rekoh:

- Ja, u stvari, nemam ništa da vam kažem, sve što sam imala - rekla sam. Htela sam da Uroš izađe, da Vam još jednom kažem, da to imate apsolutno na umu. Oni Vas lažu. Provereno znam kako će sud sutra odlučiti. I sutra je taj dan "D". Budite sigurni, da će biti ovako kako sam Vam rekla, iako bih volela da ovaj put bude kako je Uroš tvrdio. Ali, nažalost, neće. Znajte da neće, to imajte kao sigurno. Odluka naša pada.

I on primeti da ja skoro plačem, ali ništa nije rekao. Ta nagla slabost me obuzela zbog osećanja da je glib oko njega previše dubok i da popravke nema. Krenula sam prema vratima, i tada Sloba, valjda da razbije tragičnu završnicu mog dolaska, onim predašnjim, veselijim glasom reče: "Odakle si ti Milena, kad govoriš ijekavski?"

- Iz Mrkonjić-Grada - jedva progovorih.

"A kad si došla ovamo" - upita on, valjda da bi mi dao vremena da se smirim.

- Davno - odgovorih. - Studirala sam ovde, ali mi je ijekavica ostala.

"Tako i treba, vi ste Krajišnici srčani i poštteni. Hvala ti što si došla, to je bilo dobronamerno i ljudski, ne sekiraj se. Valjda će biti u redu." I kao za sebe dodade: "Eto, ti si iz Mrkonjića, pa si našla potrebu da dodeš, a ovi moji, E Požarevljani, nisu se ni javili. A voleo bih da sam sve ovo čuo ranije". Za trenutak zastade, pa nastavi: "U Dejtonu sam taj Mrkonjić jedva iščupao".

- Da, to u Mrkonjiću svi pričaju, i Vi ste tamo omiiiljeni. I ova Slobina aluzija, očigledno sasvim slučajna, me podseti na sve one trenutke kada su se moji roditelji vraćali u rodni grad

iz izbeglištva. Setih se njihove sreće, i i sreće ostalih Mrkonjčana. Povratak u grad koji je već bio izgubljen. To je kao iznenadni dar. Kao najveća radost. Poželeh da tu radost njemu mogu uzvratiti, na bilo koji način. I bi mi još teže što definitivno znam da od tog nema ništata. Verovatno je taj Mrkonjić negde duboko bio moja podstlsvest, što sam ja toliko hitala da dođem do njega. Svaka a naša ljudska potreba, a i druga, neminovno izvire iz neke najdublje emocije- Pomislih u sebi, toliko duboke da je nismo ni svesni. Morala sam stići ranije. Mnogo ranije. Nekakcio sara se jedva pozdravila, gledajući da što pre izletim. Takav kraj ovog susreta nisam očekivala.

Stavila sam tamne naočare, baš ne moraju svi vidjeti da plačem, a bila sam očajna. Sva moja dobronamernost pretvorila se u kontraefekat. Ali ja nisam plakala zbog toga, već zbog definitivnog uverenja da su sve moje prognoze tačne. Slobu ne samo da varaju, već mu dvorjani polakiko otkidaju parče po parče živog mesa ... Finiš zverstva.

Još u kolima, na mobilni telefon javi mi se Miki Vujović. "Milena, možeš li večeras u osam na TV Palma, i, oko izbora."

- Svakako - odgovorih.

Meni taj poziv dode kao poklon kome se ne nadatate. Trže me iz zlih misli, a bilo mi je jako važno da konnačno imam bilo kakav pristup javnosti. Miodrag Vujović, i, inače vlasnik privatne TV Palma, imao je tih dana serijal posvećen isključivo izborima, i to je bila odlična kontakt emisija, vrlo gledana, koja je trajala oko dva sata. Prodefilovali su razni, ali niko iz SIK-a. To je već opisani bezobrazluk vrha komisije, jer je sklanjao sve od javnosti. Meni je večeras posebno odgovaralo, jer je to termin baš uoči sednice Saveznog ustavnog suda, što će mi svakako omogućiti da objasnim sve ono što se toj odluci spočitava. Zbog svega toga, oduševljeno sam primila poziv. Verovala sam da ću biti ubedljiva, jer sam sve umeće i energiju posvetila tim izborima. Dogovorili smo, da se vidimo pre 20 časova, znači pred sami početak emisije.

Pozvao me je oko 19 sati, maltene pred moj polazak, i rekao: "Žao mi je Milena, taj intervju ćemo napraviti sutra. Večeras ne može". Sledih se:

- Ali, sutra uveče je kasno. Sutra je sednica suda povodom žalbe DOS-a, i zato je važno večeras. Gledaoci upravo treba da znaju šta je suština tog spora pred sudom. Ja to sve mogu javno objasniti, i mislim da je važno. Molim te Miki, ne uskraćuj mi tu emisiju kad si me već pozvao.

"Ne vredi, ne može", odgovori on kratko.

- Ali, ti si me pozvao, zašto sad to menjaš? "Ako baš hoćeš da znaš, ne daju ti oni tvoji."

- Koji moji?

"Zabranili su Uroš Šuvaković i Gorica Gajević."

- Ma, ko su oni - vičem ja. - Meni formalno daje odobrenje predsednik SIK.

" Da, ali Uroš mi je rekao da ti ne dolaziš u obzir, i da on odlučuje koga će komisija da pusti. On hoće da ide Pavle Vukašinović, a ja njega neću, i gotovo."

Ja vičem:

- Ne prekidaj mi vezu, ti valjda ne zavisiš od njih? "Rekao sam ti sve - odbrusi on. - Dosta mi je tih vaših pizdarija. Ti pitaj njega zašto ti ne da. Ovo mora biti živa i dinamična emisija, zato sam te i pozvao, ali neću nikog drugog iz te komisije." Onda mi pomirljivo reče: "Ako hoćeš za sutra, vidi, ima vremena". Ja ga prekidoh:

- Sutra je kasno, večeras bi imao ekskluzivnu emisiju. Valjda te interesuje gledanost, a

imaćeš je.

"Zaista, ne vredi Milena. Izvini, žurim" - tap slušalica. Sad se zaista počinjem plašiti nečeg avetnog što sam dotakla, bez šanse da ga pobedim. Ne samo da me one Slobine prišipetlje kleveću, već izgleda prate u korak. Znači, bila sam jutros tamo, to je viđeno. Sad jure za mnom, kao opasne zveri. Uostalom, ne daju da se primaknem jvnosti. Šuvakoviću to i nije bio problem, jer između raznih funkcija, radio je poverljive poslove u DB. Evo, saznadoh na mi na televiziju ne da on.

KO ĆE PRE DA SE DODVORI DOS-u

Za mene počinje težak period. Ofirala sam se da znam previše o njima. A još gore, otkrili su da sam stigla tamo gde oni imaju apsolutno kontrolisanu zonu. U tom neprijatnom razmišljanju setih se TV Palme. Bila sam znatiželjna, ko je tako važan istisnuo mene? Za koga je Šuvaković obezbedio prostor? Gost je bio niko drugi do Zoran Đinđić. Od svih DOS-ovih prvaka on je za njih, bez sumnje, bio najdragoceniji. I gledala sam kako govori zapaljivo, energično i slikovito. Posebno je ocrnio SIK, tvrdeći da smo napravili ogromnu izbornu krađu. Pozvao je da svi dođu 5. oktobra, "jer ni komisija, ni sud, više ne smeju biti institucije". Alal vera, Uroše! Kad-tad ćeš morati reći zašto si to uradio.

4. oktobar 2000.

Pravo sam od kuće otišla u Savezni ustavni sud, a ne u sedište SIK, da se ne bih srela sa Živkovićem, za koga sam znala da će doći, iako ga sud nije pozvao. Sednica se održavala u velikoj sali, u kojoj inače zaseda Savezna vlada. Jer, za razliku od komisije, ovde je javnost i te kako respektovana. Evidentno, svi učesnici su to smatrali važnim danom. Sve sam to ovlaš snimila, a koncentraciju štedela za odbranu odluke koja je šuplja kao švajcarski sir, ali nema tu "kardinalnu grešku" koja bi rezultate prvog kruga dovela u pitanje. Sednicom je rukovodio Milutin Srđić, predsednik tog suda. I posle ceremonijalnog obraćanja, dao je reč podnosiocima ustavne žalbe, tj. DOS-u, koga je predstavljao tim od sedam advokata, ali koji baš tog dana nisu imali uredno punomoćje. Prigovaram na ovaj procesni nedostatak. Čitam glasno DOS-ov sporazum, kojim je za sva zastupanja pred sudovima ovlastio isključivo Nebojšu Bakareca, ali bez mogućnosti prenošenja punomoćja. To znači, da je za ovo proširenje sa advokatima bila potrebna i izmena koalicionog sporazuma. Zahtevam od Srđića, da mi stavi na uvid punomoćja u skladu sa tim odredbama. On vrda, izbegava. Reče da je sudu dostavljen izmenjeni sporazum. Krenula sam prema njemu:

- Molim vas, pokažite mi izmenu sporazuma, potpisanog od svih 18 stranaka.

"Nema potrebe da vam to pokazujem, sud to ima. Prihvatio je učešće svih sedam advokata ... Uostalom, ja vodim ovu sednicu" - reče Srđić, proglašavajući moje ustajanje s mesta - incidentom.

- U redum, predsedniče, vi vodite postupak i nastavite ga tako kako ste počeli. Ali, molim da se u zapisniku konstatuje neurednost punomoćja, kao i da mi ne dozvoljavate uvid u izmenu sporazuma, zato što isti nemate. Da imate, pokazali bi ga.

"Sednica se snima, gospodo Arežina, pa će sve ući u zapisnik" - reče Srđić.

Na samom startu sve je i manifestovano. Prvi čovek suda vrlo dobro zna da je DOS već na vlasti, i da će to biti samo predstava za neupućene. Svako kvarenje te mrtvonosne šarade na putu preoblička iz istrošenog kalupa, kojem su apsolutno ovi starci služili, u drugi kalup kome moraju pokazati da će služiti još žešće, on je proglasio incidentom. Zalažući se za poštovanje procesnog nonsensa, shvativ da sam od istrošenih lojalista upravo obojena bojom njihovog večnog straha, a to je biti na strani gubitnika. U takvoj polarizaciji pravo nema svoje mesto. A onaj ko se tada bori za pravni rukopis, to apsolutno zna, kao što zna da će za to snositi konsekvence. Jer je prokužen upravo od tabora koji amoralnost pristajanja na nepravu brani većinom, dobijenom prostim sabirkom njihovih pojedinačnih kukavičluka.

Posle tog pravnog porinuća, predsednik Srđić se svojski trudio da u nastavku postupka prema meni bude korektan. Čak, daleko više od očekivanog. Davao mi je reč i onda kada su

se advokati DOS-a svojski trudili da to onemoguće, tako da sam ja imala znatan manevarski prostor da odluku SIK-a odbranim upravo od onog zbog čega je u javnosti napadana.

Prvi razlog su navodno izbačeni predstavnici DOS-a Siniša Nikolić i Maja Vasić, o čemu se orilo sa svih strana. Ja sam to obesmisllila, dajući sudu listu svih članova SIK-a za predsedničke izbore, na kojoj nema ni Maje, ni Siniše. Oni su bili članovi DOS-ovog proširenog sastava za parlamentarne izbore, a nikako za predsedničke. Time sam izbila glavni argument da je komisija nelegitimno brojala glasove vojnika, zatvorenika, diplomatsko-konzularnih predstavnika. Jer, ako imenovani nisu članovi komisije, svakako da te glasove ne mogu ni brojati. Tako sam demantovala ono što rukovodstvo SIK-a danima nije htelo.

To je izazvalo reakciju sudije Milana Vešovića, koji se topio od želje da Maju Vasić i Sinišu Nikolića prikaže žrtvama komisije. On je inče bio čovek SNP-a. Direktno sam mu se obratila:

- Da li biste vi dozvolili, da glasove koji stižu putem pisma broji neko ko nije član komisije?

„Svakako ne bih“, odgovori, i doda: „Pa oni su mogli biti prisutni kao javnost“, reče on.

- Kakva javnost, sudija Vešoviću. Na taj način se krši član 32. Ustava SRJ, jer niko ne treba da zna kako je glasao, recimo, jedan ambasador, ili jedan zatvorenik, sasvim svejedno, jer se to može strašno zloupotrebiti.

On mi je sumnjičavo postavio pitanje: „A izvinite, kako bi se to saznalo?“

- Tako, sudija, što uz ime svakog lica koje glasa putem pisma, ide i potvrda o izbornom pravu, iz koje se vidi kako se glasač zove, šta mu je zanimanje, gde je rođen, i sl. Iz tih razloga takav glasač ima pravo na zaštitu, kao i svaki drugi koji glasa na biračkom listu iza paravana. Znači, niko ne sme zaviriti u njihove lične podatke. Niko van SIK-a. A SIK je organ koji po zakonu to mora prebrojati, ali bez javnosti, da se ne bi narušila tajnost glasanja putem pisma.

Začutao je kao zaliven.

- Uostalom, tajnost pisma je ustavna kategorija, i to je vaša vokacija, pa smatram da ste to trebali znati pre nego ja - završih, srećna što sam mu vratila milo za drago.

Zatim sam zatvorila svaki prostor oko navodne manipulacije brojanja glasova vojnika, predočavajući sudu sve pismene zahteve, potpisane lično od Nebojše Bakareca, iz kojih se vidi da ono što je tražio i dobio je na uvid.

- To što on nije tražio uvid u glasove vojnika, to je njegov problem. Ali da jeste, onda bi svi znali da je reč o 40 a ne 100 hiljada glasova, kako se neosnovano predstavlja. Uostalom, predsedniče, da bismo ovu stvar raščistili, napravite pauzu od dva sata, i lično se uverite tako što će ceo sud otići u Saveznu skupštinu i izvršiti uvid. Mislim da bi to i bio red, da bi se konačno skinula anatema oko jedne takve, svesno napravljene manipulacije.

Predlog je odbijen, jer Srđiću nije ni na pamet palo da tako nešto uradi, ali je vrlo afirmativno ocenio moje izlaganje, držeći u ruci sve Bakarečeve zahteve, i tražeći od njega da se izjasni da li on ima pismeni zahtev da je tražio uvid u glasačke listiće vojske. Bakarec je odgovorio odrečno. I za mene je taj posao bio završen.

Ovde beležim jednu epizodu, kao sliku stvarnih animoziteta advokata DOS-a, koji su se više bavili mojom ličnošću nego onim što sam govorila. Izvesni Golubović, koji je sve vreme ćutao, najednom se obratio Srđiću, sa njemu verovatno udarnom figurom: „Molim vas, predsedavajući, zaštitite sve nas ovde od gospođe u plavom“. Na to sam mu ja uzvratila „da ne tražim protivzaštitu suda od gospodina u crnom“, stavljajući mu do znanja da je on sam veća apstrakcija od „žena u crnom“. Začutao je. Manje-više tog stepena pripremljenosti bili su

i ostali advokati, neupućeni u izborni postupak, što je meni znatno olakšavalo posao. Ali, to me nije radovalo previše u bilo kom smislu. U tom gemištu poluistina, ovaj sud će ipak odigrati svoju ulogu podupirača, koji će zauvek anatemisati komisiju. A to će se desiti na neočekivano perverznan način, što će se koristiti u danima koji dolaze.

Zato sam, koristeći poziciju čoveka koji je sve faze donošenja odluke SIK-a dobro znao, kao što je znao i sva sabotiranja iste, odlučno tražila pravnu polemiku na nivou istaknutog u žalbi. A to je, da li formalni nedostatak oko Kosova, tj. "poništanje bez ponavljanja", ima uticaja na računski deo rezultata prvog kruga. A nema, i to je najbitnije. To dalje znači, da DOS nije oštećen uopšte. A ono što je najbitnije, to poništavanje ni u kom slučaju nije moglo uticati na konačan rezultat prvog kruga, jer Koštunici i dalje fali oko 160.000 glasova da bi bio pobednik u prvom krugu. Zakon jeste prekršen samo utoliko što nismo ponovili glasanje, ali ovaj formalni razlog može se pravdati iz razloga celishodnosti, jer se svima žuri, a ponavljanje bi samo prolongiralo drugi krug. Rečenim sam htela potencirati protivrečnost samog DOS-a, jer oni su za utvrđivanje nezakonitosti odluke o poništaju predsedničkih izbora na Kosmetu, ali su istovremeno i protiv toga da se na tako poništenim biračkim mestima izbori ponove.

Posle toga, svi DOS-ovi zastupnici su skoro u glas rekli: "Nas ne zanima ponavljanje, ali hoćemo da se Koštunica proglasi pobednikom u prvom krugu".

Predsedavajući Srdić je na to odmahnuo rukom, i otvoreno rekao da sud ne proglašava ničiju pobjedu. A da iz spisa predmeta, kao i statističkog izveštaja, koji je sudu dostavljen, ne proizilazi da je rezultat netačan, ali zakon je prekršen, u proceduralnom delu. Na to se uzjogunio Nebojša Bakarec, histerično vičući: „Ali SIK je krao, to je opšte-poznato, i tu činjenicu ne treba dokazivati".

„Molim vas" - smireno nastavi Srdić. - "Sud sudi na osnovu dokaza, a ne na osnovu onoga što neko smatra opštepoznatim. To što vi, gospodine Bakarec, smatrate poznatim, u spisima nema. Mi smo zato tražili izveštaj statistike, i našom proverom na pripremljenoj sednici utvrdili da žalbom niste doveli u sumnju konačan rezultat. Ako sad imate neke nove dokaze, vi ih prezentujte, i mi ćemo to sigurno razmotriti."

Srdić je takvom miraoćom izlagao ovaj deo, da sam stekla uverenje da je njemu ceo postupak bio apsolutno jasan. Gledano sa aspekta ljudskih vrlina, tog dana Srdić je bio više čovek nego svi oni zajedno. Što je postupak više odmičao, komunikacija sa njim mi je bila jednostavnija. Zato je suprotna strana svu uzavrelost i gnev prosula na mene. Pa su, pored advokata, to radili stručni konsultantni Zoran Šami i izvesni Lučić, sa izlivima nervoze, koja je bila ružna, neutemeljena i podla. Tada je neko od advokata stvar ovako video: "Mi imamo dokaze prosledjene svim ambasadama i stranim državljanima o izornoj krađi, i to je sve dokumentovano". U tom trenutku reaguje sudija izvestilac Arandel Markićević:

"Molim vas gospodine, to što sad govorite pročitali smo u novinama. Ali, ovaj sudski predmet je prazan. Dajte konačno sudu to što ste, i ako ste, prosledili ambasadorima. Logično je da to dostavite sudu uz žalbu, ili danas na javnoj sednici."

"Ne, mi ne verujemo ovom sudu", siktavim glasom javila se jedna neugledna žena, vrlo depresivnog izgleda. Predstavila se kao advokat Vida Petrović-Škero. Tu ženu ranije sam sretala po raznim pravosudnim skupovima, i uvek me je iritirala zlovolja koju ona seje okolo. Zatim je ponovila, "da se DOS odlučio za spoljnu intervenciju, da bi se ceo slučaj internacionalizovao". Jer, kako reče, "naše pravosude je zavisno". Opomenuo je Srdić "da sud nije tribina, a da, ako ona i drugi advokati nemaju, ili ne žele da dostave dokumentaciju, koju su navodno prosledili stranim ambasadama, svaka polemika je suvišna".

Suočeni sa činjenicom da ne poseduju nijedan dokaz, da je rezultat prvog kruga netačan

barem u jednom glasu, advokati DOS-a su se nešto dogovarali, i onda tražili odlaganje sednice. Pa kad je to odbijeno, tražili su da sud donese privremenu meru, kojom bi zabranio održavanje drugog kruga, dok navodno ne stignu "gle njima", odgovori od stranih diplomata. A oni će tada obelodaniti šta su ovi utvrdili. Bio je to svakako pucanj u prazno. Priča o navodnim dokazima u stranim ambasadama, bila je završnica njihovog pravnog fijaska.

Medutim, to osećanje me je držalo samo sekund, jer to što nisu imali oni, imao je neko ko je za njih već udarnički odradivao posao. Ali, to je u Saveznoj izbornoj komisiji bilo zakopano kao najstroža izboma tajna. Upravo se za reč javio statističar Živković, na koga sam i zaboravila, zelen k'o pelin, sa izrazom lica čoveka kome su upravo javili da ima najteže oboljenje, i da su mu muke svakolike njegova jedina izvesnost. Smetnula sam s uma, da on nije došao badava. Čekajući trenutak kad je već predsedavajući najavio kraj sednice, uz uobičajeno "da li još ima neko šta da kaže", on se najednom javi. Prema njemu sam danima svojski splašnjavala animozitet, koji je kuljao kao dim iz saćmarice, i istovremeno beznađežno upozoravala sve, na već precizno izvedenu kupovinu najvažnijeg čoveka u komisiji. Zato sam u tom trenutku potpuno videla "već videno". Osećala sam da će ono što sam ja odbranila on obesmisлити. I tu je cilj, taktika, završnica zavere koju više nema ko da spreči...

Čekam to gnjecavo samoubilačko obrušavanje na rezultat, koji je statistički baš on potpisao 27. septembra, u momentu proglašenja prvog kruga, tvrdeći da je računski deo neoboriv. A sad, taj isti rezultat očigledno mora biti oboriv, i sve treba da sklizne kao tovar sijena na krivom stožeru.

Počeo je svojim dodvorničkim ulagivanjima. Prvo sudijama, pa DOS-ovim advokatima, a posebno Zoranu Lučiću, predstavniku CeSID-a, kome se blagonaklonio rečenicom: "Uvaženi profesore, srećan sam što ste ovde". Tragajući dalje sa istom snishodljivošću prema Bakarecu, Šamiju, i na kraju završio sa sekretarom Krcunom, izvinjavajući se što ga nije pozdravio odmah posle sudija. To mamutsko idolopoklonstvo iziritiralo bi sve prisutne, da istovremeno nisu namirisali i poslasticu koju će DOS-ovim advokatima direktno, na svojeručnoj šustikli, upravo servirati Živković. "Bilo je grešaka, i to matematičkih", reče i napravi stanku, svesno dugu i potrebnu, da ovoj svojoj istorijski kužnoj rečenici da onu dimenziju koja će ovekovečiti anatemu SIK-a, a zauvek abolirati sav pritisak DOS-a. Jednom rečenicom ovaj čovek, lica promenjenog kao izbušena lopta posle dugog šutiranja, zauvek je zapečatio svaki prozor kroz koji bi istina mogla priviriti, ili bar se braniti. Ako prvi čovek statistike svoj statistički zbir dovodi u sumnju, u danima opšte histerije, to postaje aksiom izboraog cirkusa koji se više ničim ne može dovesti u red.

Na licu DOS-ovih advokata pojavi se sjaj. Tako željno olakšanje. Na licima sudija zaprepašćenje. A na mom, verovatno ništa, jer sam to i očekivala. Sad ili nikad, odavali su ga poslednji damari ezopovskog urlikanja. Sve ostalo što je govorio, nije vredno nikakve priče. Ovo je bilo dovoljno svima. Badava fraze, da to ipak nije imalo uticaja na konačan rezultat, jer to više niko nije slušao. Čak to nigde nije ni zabeleženo. Vest koja će tog dana obleteti svet, je upravo priznanje prvog čoveka statistike, da su postojale greške u matematičkom delu. A to znači da je izborna krađa priznata.

Ovakva vest ostaće nedemantovana. Zadnja slika sa te sednice bilo je vrlo logično pitanje predsedavajućeg, upućeno Živkoviću: "Zašto te greške, ako su bile, nije rekao 27. septembra, kad je proglašen rezultat"? Zašto ih tog dana nije otklonio ako su beznačajne? Zašto sad, na kraju, sudu ostavlja samo sumnju da sve ponovo pregleda, a to znači da se odluka suda ne može odmah objaviti? Ovde treba tražiti klicu budućeg ponašanja ovog suda. Ali, to je ostalo bez odgovora, jer ko bi drugi mogao biti kompetentniji od statističara koji pljuje po sopstvenom rezultatu. Svi su žurno ustali, samo je on i dalje sedeo. Nisu mu prilazili ni čestitali, čak ni advokati za koje je odradio posao, verovatno zgađeni nad tim stepenom

samoponištavanja, iako je to njima išlo u prilog,

Polako sam skupljala svoje fascikle, prišla Živkoviću i glasno, bez scene, drame, mirno mu rekla:

- Podlost ti se neće isplatiti, gade. Razdiraće te do kraja života, a toga ćeš biti svestan kada te isti ovi za koje si danas lagao, budu šutnuli, jer to i zaslužuješ! Nećeš ostati i dalje direktor Saveznog zavoda za statistiku. Iskoristiće te i šutnuti. Tako, ipak, završe nemoralni.

4. oktobar, 18 časova

Zazvoni telefon...

"Mira Marković ovde. Milena, molim vas, dodite kod nas odmah."

-Gde?

"Poslaćemo kola, recite adresu."

Sačekala sam ispred zgrade. Vozač i suvozač su se ljubazno osmehnuli, ali nijednu reč nismo progovorili. Prvi put sam u rezidenciji "Mir". Mladić me sprovodi levo od ulaza, u veliki salon. Mira je odmah ustala, i videh da Sloba sedi u salonu, u plavoj košulji. Bili su sami, i po mom utisku, začuđeni. Mira započe: "Da li Vi znate šta je sud danas odlučio?"

- Ne. Ali, verujem ono što sam juče rekla predsedniku - izgovorih u dahu.

"Tačno", umeša se Sloba. "Bila si u pravu Milena. Evo, sad javljaju Tanjugovu vest, da je deo predsedničkih izbora poništen ..."

- Ali, predsedniče, pa zar vi niste saznali pre Tanjuga -prekidoh ga ja, ne verujući sopstvenim ušima. - Zar od Tanjuga treba to da saznate?

Oni ćute. Mislim da je tog trenutka mojim bićem šetala samo jeza. Zar ovde nikog drugog nema, već mene zovu da provere da li je ono što je već objavljeno u medijima tačno. Rekoh zaprepašćeno:

- Ja sam Vas odmah posle sednice zvala, samo zato što su se moje sumnje obistinile. Desilo se ono što sam Vam juče rekla. Zvala sam Vas da tražite snimak sa sednice, da ga vidite. I juče sam Vas molila da se obezbedi direktan prenos, jer je to jako važna sednica i svi bi videli ko igra igru a ko brani istinu.

"Ne, Milena, niko nam nije rekao da ste zvali. To se ne bi smelo prećutati", reče Mira.

- Ali zvala sam - rekoh zapanjeno ne zato što mi se ne veruje, nego što ne mogu da pojmim da oni i dalje apsolutno nisu svesni svoje izolacije.

Kako je ona i dalje ćutala, rekoh da sam zvala negde posle 15 časova, na šta mi ona odgovori: "Tad zbilja nisam bila ovde, bila sam kod zubara, ali morali su mi to preneti. Nemoguće da mi nisu rekli". Delovala je zbunjeno. Za to vreme primetih kako Sloba nehotično udara mojim ključem o sto. Ja sam u opštoj žurbi, ponela samo ključ pri izlasku iz stana. I dalje sam u šoku, ne verujući da sam večeras uopšte u rezidenciji "Mir". A pogotovo sa njima, i to samo ja. Pa zar niko drugi od tih silnih dvorjana nije ni na vidiku. Skoro nadrealna slika, koju ću uvek nositi sa bolnim čuđenjem.

I danas se pitam, kako je bilo moguće da stignu do tog dana, a da pri tom nisu bili svesni pogubnosti njihove svite. Zašto su baš mene zvali? Sve mi je to letelo kroz glavu, i otežalo i onako nezavidan status. Da li ja mogu ispuniti bilo koje njihovo očekivanje? Ne mogu, naravno. A tog trenutka bih bila strašno srećna da sam mogla, jer se po prirodi identifikujem samo sa onim ko je, iz bilo kog razloga, u nekoj neprijatnosti. Upravo oni koji im nisu izlazili iz kuće, "odsekli" su me juče kao nepotreban žbun. Ja, potpuno nov čovek u njihovoj sredini.

Oni mi veruju, u protivnom me ne bi zvali, ali ja sam istovremeno i poslednja osoba koja ima bilo kakvu moć. Moja saznanja su još od juče prevaziđena. Još je samo juče to moglo biti od koristi, i to u trenutku kad sam im rekla da ih izdaje njihova fukara. A šta sad? Šta uopšte reći? Tražila sam rešenje u glavi. Bezuspešno.

Kao da je prepoznao svu moju teskobu, Sloba se najmirnije oglasi: "Mi smo te Milena pozvali, ne da te propitujemo i tražimo rešenje od tebe, već kao čoveka koji je najdobronamernije juče došao kod nas. To mi daje pravo, a i tebi, da razgovaramo samo kao ljudi. Ti si juče mnogo toga rekla što se, evo, danas obistinilo. Ali, bilo je nemoguće juče u sve to poverovati, kao što je nemoguće raditi s ljudima sumnjajući u njih. Mi smo evo sad saznali, da je odlukom tog Saveznog ustavnog suda poništena odluka Savezne izborne komisije. A to si ti meni juče vrlo detaljno obrazložila, i čak rekla da će tako biti. Bez obaveze, ako nešto znaš o ovoj pravnoj zavrzlami koja je nastala, reci mi, jer ja ovu vest uopšte ne razumem. Vest je škrta, pa se ne zna šta se poništava i zašto. Eto, zato smo te zvali. Možda ti je bar nešto poznato oko svega toga", reče Sloba nemarno odmahujući rukom.

Ta miraoća sa kojom je govorio, još više me je terala u apsolutni bezizlaz. Jer sve što sam mu juče rekla, imalo je smisla, ali samo juče. I to pod uslovom da je imao osobe koje hoće i mogu iskreno staviti sve na sto. I, naravno, da stvari nisu otišle predaleko. To što se obistinilo ono što sam mu rekla juče, a što mi se u krajnjem ishodu nije verovalo, sad me je samo dotuklo. Već je počelo vampirsko sevdisanje. Era zamene teza dobija neslućenu razmeru, i istina će nestati naglo, baš kao reka ponornica. A kad izbije tamo, na nekom drugom mestu, i u drugo vreme, to više niko neće spojiti sa njenim porinućem. Eto o čemu sam ja tad mislila ne znajući, a i ne pokušavajući da bilo šta kažem. Bila sam zatečena, jer uprkos svemu što sam pretpostavljala, ipak, nisam verovala da je u toj meri sve ogoljeno. Da je on apsolutno izolovan, i da su ga ti ljudi, koji su ga savetovali na sve i svašta, i sa kojima je delio svaki sat, svaku ideju, sve strateške i državne tajne, tako vešto zamajavali ovog leta, kroz formu ovih izbora, i evo, ovog trenutka razvlastili potpuno. Oni su hteli ovako rogobatne dve odluke i komisije i suda, da bi ga iscrpljivali dalje, da pristane na sve i svašta što isključivo njima odgovara.

ULOG - SLOBINA GLAVA

Ostalo je samo licitiranje njegovom glavom. Samo bi umobolan čovek mogao imati bilo kakvo drugo osećanje, osim onog kojeg sam tada imala ja. Ono je zakočilo sva druga osećanja osim saosećanja. I to onog koje imate u trenutku kad ste svesni nemoći drugog, bez obzira ko je taj drugi, a pri tom mu ne možete pomoći uopšte. Sve što bih rekla bilo bi suvišno. Da juče nisam bila kod njega, danas me on ne bi zvao, ne bi znao ni za moje postojanje. A ja nikad, kao i mnogi drugi ljudi, ne bih mogla znati da je on to veče bio apsolutno sam. I to veče uoči 5. oktobra. Dvorjani su u prestrojavanju.

Da li je to neki obrazac koji se na skoro identičan način ponavlja. Kad ste moćni, ne možete tren biti mirni, čak ni uz sve mere predostrožnosti. A kad moć na bilo koji način nestaje, onda automatski nestaje i sva svita koja se preseljava novoj vlasti, u odaje za poslugu. Ali, da je to preseljenje tako surovo, skoro je bilo nezamislivo, a i nemoguće bez velikog uloga. Verujem da je ovaj ulog na Slobinu glavu u novijoj istoriji, do tada bio najveći. Bila sam svesna toga, ali sam o istom mogla misliti bilo gde, ali ne tada, i ne na tom mestu. Zato sam se grčevito trudila da nešto kažem, ali šta? Najednom mi se stvori Uroš Šuvaković pred očima, i njegovo jučerašnje kreštanje "da će navodno sud odluku SIK-a potvrditi sigurno". To me prosto odveza. Skoro sam skočila.

- Pa, gde su sad oni gadovi? Gde je, predsedniče, sad Šuvaković? Gde je onaj skot Milutinović, koji Vam je juče za mene rekao da sam kreten. A gde im je njihova priča da su oni sve završili u sudu? Pa upravo jesu, ali tako da su Vam ovog trenutka odsekli glavu. Da li Vi to znate? Da li ste Vi, predsedniče, imali bilo koji drugi izvor osim ove dvojice? Zašto ih niste proveravali? Zašto niste posumnjali u trenutku kad su Vas vukli na vanredne izbore? Zašto, predsedniče, niste konačno izašli u narod, da vidite kako cvili i vrišti na svaku sliku Vašeg bahatog okruženja. Da osetite koliko je duboko nezadovoljstvo velmožama, koji žive kao šeici, dok narod osiromašuje do beznađa. Zašto?

U tom mom verbalnom zanosu, provociranom isključivo sećanjem na ovu dvojicu od juče, prekide me Mira. I prvi put primetih taj njen nepodnošljivo nadobudni zaokret: "Slušajte Milena, prestanite sa takvim pričama. Ne biste bili nikakav profesor, jer pričate preopširno, započinjete hiljadu tema koje uopšte sad nisu bitne, i mi vas zbog toga nismo zvali".

To me povredi, pa se na fin način brecnuh:

- Ja, Miro, i nemam nameru da budem profesor. I nije reč o tome, ja sam samo šokirana činjenicom da predsednik nije znao kakve ljude gaji, poput Milutinovića. I što je najstrašnije, i on i drugi će opstati, a samo će predsednika skloniti. I to je taj scenario koji se sad odslikava, i to me tera na digresiju, jer mi sve prolazi kroz glavu ... Zar je moguće da samo ja to kažem. I da vam oboma to niko više ne spominje.

"Dobro, molim vas, nije problem nikakav Šuvaković ili Milutinović. Ostavite njih na miru. Ne treba predavanje o tome. Evo, gledajte «Dnevnik». Nas je večeras izdao Arandel Markićević", reče ona ledenim glasom.

- Molim? - razrogačih se ja, kao da sam progutala živu sodu. Ne mogu da se načudim kakav je to sad novi scenario.

"Pa, gledajte vesti. Vidite, molim vas, kako on govori. Evo, lepo je rekao da je žalba DOS-a u redu. To su mi sad javili moji iz JUL-a."

- Oni lažu, Miro, kao psi. Kao pogani psi! Oni ne smeju kaljati Arandelovu ličnost.

"Izvinite, a kako se vi to izražavate", reče uvređeno.

- Tako, primereno ovakvoj situaciji. Oni rekli iz JUL-a "sad im je kriv Arandel". Je li on kriv što su Milisav i Bora, vaši prijatelji, svesno krivotvorili odluku o izborima na Kosovu, da bi se stvorio razlog za njeno poništavanje. Pa, ja sam to juče sve rekla predsedniku. A sad je kriv Arandel, zato što se profesionalno postavio u ovom predmetu, kao i uvek do sada. To je Miro puč, i to iznutra. Izdaja. To je to bolesno i bahato u njima, i sve svoje lopovluke sad hoće da prebace na druge. Za njihov lopovluk kriv im je Arandel ... On je najčestitiji čovek u istoriji srpskog pravosuđa. Uostalom, ja sam takođe bila na sednici, i u celini sam slušala njegovo izlaganje. On je bio sudija-izvestilac, pa je morao referisati i žalbu DOS-a onako kako je napisana. A posle toga, on je predložio kako da se predmet u celini reši. To je procedura.

"Ma, pustite vi te pravne stvari, ja to ne razumem. Ali, evo, odgledajmo "Dnevnik", pa ćete sve čuti šta je on govorio."

I zbilja, kreće najava glavnih vesti. Ne mogu da verujem sopstvenim očima i ušima. Pustili su izveštaj sa sednice Saveznog ustavnog suda, a udarna vest glasi: "Sud utvrdio nepravilnosti u radu SIK..." I prva slika na TV – sudija Arandel Markićević navodi razloge iz žalbe, ali u samom TV izveštaju se ne vidi da on čita žalbu DOS-a, već se prepričava šta on govori. I zbilja se stiče utisak da on govori kao da je to utvrđena stvar, a ne samo žalbeni navodi. Perverzija montaže, prođe mi kroz glavu, i to me dodatno mlatnu. Sledeća slika su advokati DOS-a, pa Bakarec, pa svaki ponovo govori isto. A onda ja, sa delom rečenice "skinite anatemu". Sa koga? Od čega? Ne zna se, jer je sve isečeno. A zatim, statističar Živković, dugo zumiran u prvom kadru, jasno izgovara čuvenu rečenicu: "Bilo je grešaka". I tu je kraj izveštaja.

- Ovo je tako vešta, bravurozna montaža zlotvora - zavapila sam iz sve snage. - Da je sam DOS montirao taj izveštaj, ne bi ga uspeo tako prilagoditi sebi. Pa ja na toj sednici nisam zatvarala usta pet sati, a oni mi daju okrajak rečenice, koji ništa ne znači. A toliko prostora posvećuju onima koji štite interes DOS-a, a pogotovo Živkoviću, koji tek na kraju celu stvar dovodi u sumnju.

Najednom se uključi i Sloba: "Pa zato smo vas večeras i pozvali. Da li je to stvarno tako bilo? I da li je moguće da je ta odluka SIK-a toliko loša, da o njoj ne čusmo ništa dobro".

- Ne, apsolutno. Zovite direktora RTS, da Vam daju ceo snimak. Rekla sam vam juče da tražite direktan prenos sednice, jer sam znala izvore zloupotrebe. Ne mogu da verujem da su mene ovako iskasapili u montaži. Novinarka RTS mi je na izlasku, po završetku sednice, rekla da je moja odbrana bila izuzetna, pa mogli su me bar minut pustiti. I na kraju, zašto su izmontirali Arandela na ovako vulgaran način. Zašto nisu pustili živu reč, pa kad već komentarišu referisanje žalbe, morali su i zaključak koji on predlaže sudu povodom te žalbe, kao sudija izvestilac. To je bila pravna bravura kojom je žalba DOS-a obesmišljena u celini. On je upravo bio odlučan.

U tom trenutku Sloba pozva direktora RTS. "Dobro, Milanoviću, ima li u tom tvom prilogu bilo šta što meni ide u prilog?"

"Ja sam dobio takav materijal iz štaba!"

"Kog štaba?", upita Sloba.

"Pa vašeg, predsedniče, celo popodne su ga gledali svi, i odlučili da se ovo prikaže. To je jedini materijal koji sada imamo." Cula sam da je zastao, pa dodade "da ga može izmeniti u Dnevniku 3".

"Ma jok, bre. Sad će te vi u trećem dnevniku. Vest koja prva ode, ona je definitivna.

Bolje bi bilo da ste onda prilog tražili od DOS-a", reče Sloba ironično "bio bi sigurno objektivniji".

Iz daljeg razgovora ja saznadoh da su glavni "montažeri" bili Milutinović i Bane Ivković. Prvi put čuh Bane Ivković.

- Zar on da uređuje koji će se materijal prikazivati sa sednice Saveznog ustavnog suda? - rekoh začudeno. - Jesu li Vam rekli da su oni ti koji montiraju materijal koji je sad ovakav kakav je obišao svet?

"Ma nije važno, ali zbilja, nije me niko obaveštavao niti bi trebao", nastavi Sloba. "Valjda je to posao novinara, i šta uopšte da oni određuju šta će se prikazati".

- Pa zato što je njima važan. Rekla mi je Sonja Đurić, koja je bila novinar RTS-a, da je hitno zovu u Vaš štab. Tražite kasetu snimka sednice u celini, pa bar nek ide u Dnevnik 3 - rekoh to tek da nešto kažem.

"Ma, nema govora", reče Sloba. "Biće zapamćeno samo ovo prvo pojavljivanje". I nastavi hodati po prostranom salonu, sa rukama na leđima. Primetila sam da u tom salo nu dominiraju samo dve boje - žuta i plava, što se tiče sedećih elemenata i tepiha. Na zidu, pored svih drugih slika, primetih Miloševićev portret. Nekako mi se nije dopao. Iz poluprofila, Sloba je delovao previše dobroćudan. A svi zvanični njegovi portreti, imaju oštrinu u pogledu, i popriličnu nadobudnost, koja njemu više pristaje, a što je tako suprotno ovoj slici ovde. Upadljiva žuto-plava kombinacija enterijera mi je bila čudna. Valjda svakoj vrsti izdaje prethodi i dekorativni nagoveštaj. Kao da ste u kabinetu Demokratske stranke. Ali, pošto sam upadljivo buljila u portret na zidu, Mira me upita: "Da li vam se sviđa Slobin portret?"

- Ne, uopšte - rekoh. - Po meni, glavna predsednikova osobina je odlučnost. Barem ga mi, običan svet, tako vidimo. A ovo je nešto potpuno drugo, ovde je isforsirana dobrodušnost koja njegovom liku ne pristaje. Ja ga tako ne vidim, bar kad su u pitanju zvanične fotografije.

Sloba se šetajući nasmeja, i onako nehajno dodade: "To je Mira naručila od nekog makedonskog slikara. I njoj se sviđa. Naručila mi je ove godine za rođendan. Ali, ovo je ionako njen salon." Ne rekoh ništa, ali mi sad beše još čudnija ova žuto-plava kombinacija. Njen svet je svet njegovih neprijatelja. Oni se više očigledno ne kriju. Sve je čudno, i ja se ne snalazim ni u prostoru, ni u društvu. Da sam ih ranije poznavala, verovatno se tako ukočeno ne bih osećala. Samo sam želela da što pre odem, jer se nisam mogla uključiti ni u jednu temu.

U tom sekundu udoše trojica ljudi - Srđan Smiljković, Mesud Adžemović, a trećem nisam znala ime. Tad mi Mira reče: "Mi sada imamo važan sastanak", istovremeno se obraćajući Srđanu i onoj dvojici što su sa njim došli.

- Pa, dobro, idem i ja - rekoh. Obratih se Slobi:

- Predsedniče, molim Vas, pazite se, čuvajte se, ako možete, i ako imate bilo koju rezervnu varijantu. Sutra će Vas izdati i policija, i vojska. A i svi saradnici. Sve su to nama rekli strani posmatrači ... Ali to što su oni rekli, niko nije video, jer je zabranio Milutinović.

Pošto primetih da me niko ne sluša, krenuh. Mira me isprati i reče: "Vi ste zbilja, Milena, donosilac nekih loših vesti. Doviđenja!" Pruži mi ruku koja nema stisak. Sloba je zastao, i upitao me, da li mu ja sutra mogu doneti odluku SUS-a. "Hoću lično da je pročitam, jer ovo što su objavili, ne znam kome je jasno."

- Doneću je, predsedniče, sigurno. Pod uslovom da bude napisana.

Pa mi prosto izlete:

- Ja se plašim, da je ovo saopštenje početak jednog velikog kurvanja Saveznog ustavnog

suda. Zar ne vidite da je ovo poziv na stampedo? Jer, ako su nešto poništili, logično bi bilo da su objavili celu odluku kako sa razlozima poništaja, tako i dela koji poništavaju. Rekla sam Vam još juče, da Živković ide s tim specijalnim zadatkom. I evo, na celom snimku je samo on i njegova priča o greškama.

"Zato i hoću da vidim tu odluku, i bilo bi dobro da mi je doneseš pre podne." Nekako sam shvatila, da je on u tom trenutku želeo uzeti stvari u svoje ruke, dok traži da mu odluku donesem ja. A još juče, o tom nije bilo ni reči. Bilo je u toj njegovoj priči oko odluke i prava koje proističe iz odluke, nečeg tako neobičnog. Izlagao je smireno šta želi, tipično za ljude koji se i u teškim trenucima drže izuzetno odvažno. Imala sam utisak da on o ovoj temi želi još razgovarati, i ja ga, na samom izlazu upitah:

- Zar Vi mislite, predsedniče, da bi iste te sudije smeli izaći sa ovakvim saopštenjem, da nisu potpuno sigurni da Vi sutra odlazite? To saopštenje je protiv Vas. Uhvatite ih na delu, tražite još večeras da Vam se odluka dostavi onakva kakva jeste, a ne samo da objavljuju saopštenje.

"Zato i hoću da vidim odluku, ali ne treba žuriti. Dovoljno je sutra, nema potrebe da se žuri."

- Mislim da je upravo stvar u brzini, jer ako je večeras ne napišu, pitanje je kad će. Insistirajte direktno, i tražite odluku od samog predsednika suda. On meni deluje kao jedan vrlo razuman čovek. Danas na sednici bio je najdobronamerniji, i mislim da vas neće slagati. Ali, molim vas, ne oslanjajte se samo na Uroša, jer su na njega svi alergični u tom sudu. On tamo nije nikakav autoritet. "Pa, čula si juče šta je rekao!"

- Slagao Vas je, predsedniče. On ne samo da nema nikakvog uticaja, nego su te sudije baš insistirale i na formalnom propustu odluke, pa prema tome, ona se nije mogla ni srediti.

"Ma, ne vredi se sad vraćati. Šta je bilo, bilo je." Ne nalazeći da moje prisustvo više bilo šta znači, rekoh kao zadnje što mi je palo na pamet:

- Ja, predsedniče, niti mogu, niti znam, niti smem da Vas savetujem. Ali, da sam na Vašem mestu, ja bih direktno od predsednika tog suda, tražila njihovu odluku, i to odmah. Vi na to apsolutno imate pravo, jer ako su dali saopštenje da se odluka komisije poništava, to automatski znači da se poništeni deo mora i ponoviti ... Zato je potrebno videti šta se ponavlja i kad. Zato Vam odluka treba odmah. Da oni do sutra opet nešto novo ne smisle. Bilo bi dobro da se Vi izjasniti o odluci. A to možete samo ako istu imate.

On je i dalje pokazivao neku nameru da se o tom razgovara, pa reče: "Šta to znači, da se opet ponavlja, pa tako u nedogled".

- Ponavljajte se sve dotle, dok se bilo koji deo poništava. A to Vama ide u prilog, dobijate na vremenu. DOS-u se žuri da postupak preseče, jer znaju da nemaju dokaz za izbomu krađu. Ali mislim, da nije suština ovog saopštenja u tome. Ono samo navlači sutrašnji bes, i samim tim sud sada zloupotrebljava svoju funkciju. Zovite ih direktno i tražite odluku. To je ono što ja mislim, jer ako ih večeras preduhitrite i saopštite kako odluka u celini glasi, onda više neće moći da na bazi istog akta prave novi scenario.

On se nasmeja, pozdravi se vrlo srdačno, i na kraju mi reče: "Ako samo možeš, donesi ti meni odluku sutra do 10 sati". Sve ću uraditi što mogu, ali večeras je važno iščuparti je. Ja sam shvatila, da od mog savetovanja nema ništa.

5. oktobar 2000.

Ujutru u 8 časova, već sam bila u Saveznoj skupštini. Opšti mir, jeziva praznina. Ništa ne nagoveštava da velelepnom zdanju, koje je izdržalo razaranja, upravo tog dana se sprema

podmukla paljevina. Skupštinski hol bio je potpuno prazan. Zatekla sam Milisava kako čita štampu, kao i svaki dan.

- Šta ima novo? - upitah. On mi odgovori cinično: "Ima odličan horoskop u Ekspresu. Evo, baš ga čitam".

- Milisave, ja nisam došla zbog zajebancije. Jesi li sinoć čuo saopštenje Saveznog ustavnog suda? Intervenisi, molim te, da nam odluku dostave hitno.

"Zar me baš ti moraš zamarati od ranog jutra. Ni kafu još nisam popio. Šta mi da tražimo od suda? Briga me za sve", reče nervozno i nastavi da srče kafu. Cinično, kao da je vreme opšte razbibrige, on mi opet reče krajnje iritirajuće: "Evo, meni horoskop kaže da će mi biti dobar dan".

- Ti i Bora zovite Srđića odmah, da vidimo šta nam je poništeno u odluci - nastavih.

"Da budim Boru? On nikad nije došao pre 10 sati. Šta da zovemo Srđića? Sinoć su dali jedno saopštenje, a isti taj Srđić je jutros za Radio «Slobodna Evropa» izjavio, da će se predsednički izbori poništiti u celini. I ko tu sad zna koliko oni odluka imaju još u džepu. Ne zanima me više, ni naša, ni njihova odluka. I ništa više o tom."

- Pa, kako te ne zanima, kad je miting koji se danas najavljuje pred ovom Skupštinom, upravo u vezi naše odluke. Proglasili su nas kradljivcima, a sad ovo sudsko saopštenje na neki način to overava. Zato vas dvojica morate objasniti zašto je Živković juče oklevetao celu našu odluku, takoreći, optužio. Pozovi sve iz komisije, da se bar danas oglasimo pre ovog mitinga.

"Da li si ti normalna?", odgovori Milisav. "To više niko neće da čuje. Zar da zovem druge ljude danas ovde, kad je kraj svemu. Šta me briga za odluku, što je ne traži Slobin štab. Ako hoće da mu pomognu. Ako mi oni nešto kažu, ja ću to uraditi. Ali, neće ni oni. Niko od vas ne sme biti ovde. Skupština će najverovatnije biti zapaljena."

Bila sam skamenjena.

- Kako zapaljena? Shvataš li ti šta si rekao? Otkud ti ideja da će goreti Skupština? - zapanjeno sam pitala, ne verujući u tako nesuvisle izjave.

On najednom ustade i reče: "Ja još moram obići neke službe ovde. Komisija se neće sastajati, pa prema tome, bolje ti je, idi i ti na vreme. Ovo što sam ti rekao, može vrlo lako da se desi. Ko preživi, pričaće. Već sedam dana se najavljuje okupljanje pred Skupštinom, a evo, ovog sekunda sam saznao da je određeno svega 120 policajaca, i to Saveznog MUP, da danas štite Saveznu skupštinu. Slovom i brojem 120. Shvataš li ti to. A, šta je to na milion ljudi koji danas planiraju ovde", reče vrlo uverljivo. "A ti mi sad govoriš o nekoj odluci. Bolje kupi se i idi, ja sam ovde samo zato što sam i generalni sekretar, i što moram ove ljude zbrinuti na vreme. Bilo šta da im se desi, mene će okriviti. Ja zato sad moram obilaziti službe, a ti idi."

- Zašto to ne javiš Slobi? „Šta?“, upita.

- Pa to, da je određeno samo 120 policajaca - rekoš u šoku. - Pa ti si sa njim valjda prijatelj, reci mu to odmah.

"To nije moj problem - odgovori Milisav. - Za to su zaduženi drugi, valjda su mu već javili."

- Ali, bez obzira, ti si mu prijatelj Milisave - ponovih ja.

"Pa šta, ako jesam. Ja mu u ovom trenutku ne mogu ništa pomoći."

- Možeš. Ja bih za svog prijatelja tunel kopala.

"Eto, kopaj, ko ti brani, kad si već toliko zaludna. Ja baš nemam ništa protiv, da mu ti

budeš prijatelj. Što se mene tiče, on meni više ne treba."

Okrenula sam se i pošla prema izlazu. Najgori su, ipak, ovakvi prijatelji. Neprijatelji ne uživaju u surovosti. Avetna tišina upozoravala je da se nešto sablasno sprema, kao da više niko ne postoji. Pozdravih se, sa inače uvek ljubaznim skupštinskim obezbeđenjem. Oni su bili jedini dokaz da život u Skupštini tog jutra postoji.

Krenula sam prema Palati federacije, gde je sedište Saveznog ustavnog suda. Stigla sam pravo u kabinet predsednika Saveznog ustavnog suda Milutina Srdića. Sedeo je sa jednim profesorom Pravnog fakulteta i još dvojicom ljudi, koje sam juče primetila u sudu. Videla sam da ugodno ćaskaju, vrlo piju i vrlo se zabavljaju. Kao da su na pikniku.

Jedini koji je tu sedeo sa nekim papirima, i bio vrlo ozbiljan, je sudija Arandel Markićević. Pitam ih s vrata. Da li je odluka gotova? Mogu li uzeti svoj primerak. Jalova diskusija je trajala skoro sat. Izuzev Arandela, svi oni koji su tu sedeli trebalo bi zauvek da se stide onog što su tada govorili, a pogotovo načina na koji su govorili. Njima ni na kraj pameti nije bilo, da se uopšte bave svojom rogovatnom odlukom, koju očigledno nemaju ni u nacrtu. Već tako vulgario prognoziraju kako će proći taj 5. oktobar, uz nesebično zalivanje što votkom, što lozom ... i neukusnim dosetkama. Oni mirno čekaju da njihovo čemerno sudsko nedonošće aminuje nepravo, kojem se očigledno vrlo raduju.

Arandelov pokušaj da se posveti izradi odluka, i da diskusiju usmeri u tom pravcu, odbijen je sa indignacijom. On je otišao u svoj kabinet, a ja sam izašla iz suda. Izlazeći, shvatih da imam dva nova problema. Prvi, da odluka ne samo da nije napisana, a drugi da se još ne zna ni kakva će biti. Tu me sačeka i treći. Sa svih strana se orilo, trebalo se prebaciti nazad, do centra grada. Ljudi su išli u grupama iz pravca Zemuna, kao i iz pravca Studentskog grada, svi prema mostovima, i to je bila opšta gužva.

Idući peške, nekako sam kod Šest kaplara uhvatila taksi. Vrlo mlad čovek me upita: "Šta će biti sad sa vama. Vi ste najviše eksponirani. Kad bi neko znao da vas vozim, razbili bi mi auto".

- Ako je tako, odmah ću izaći.

"Taman posla", reče on. „Ali onaj koga vi branite, danas će biti konačno ubijen. Evo, svi smo krenuli da ga ubijemo".

- Stanite, molim vas - rekoh. - Vreme je da izađem iz vašeg vozila.

"Ne, ne, gospodo. Treba mi da gledam i uživam, da vam je došao kraj". Kako je neprijatnost išla u totalnu krajnost, ljubazno ga zamolih da više ne razgovaramo. Ali, badava. "Ne odustajemo dok ga ne ubijemo", reče sladostrasno.

- Zašto? - upitah ga.

"Zato što je upropastio zemlju."

- Misliste samo on? - nastavih razgovor.

"Ostali nisu bitni. Kad njega sklonimo, nestaće i svi ostali."

- E, vidite mladiću, možda će vam se danas i ispuniti želja. Ali, ne radujte se. Ako i uspete skloniti Miloševića, znajte da to niste uradili vi, nego njegovi. A oni će vam ostati svi do jednog i ništa se neće promeniti. Samo, tada nećete likovati. Bogati će postati još bogatiji, siromašni još siromašniji. A niko više neće plaćati pobunu spolja. A sve ovo vam je uvod u veliki stečaj države - rekoh skoro povredena njegovom zajapurenom drskošću. - Ovo je velika podvala upravo ovom narodu, koji juriša ka Skupštini.

"Žao mi je gospodo zbog vaših ideoloških zabluda", reče zlurado.

- Nema veze, samo uživajte. Ali videćete, da to ima veze sa nečim drugim. I tek ćete pljačku osetiti. Sloba je danas samo dobar izgovor, a sve je ovo uvod za tzv. tranziciju. Pa bih volela da se vidimo ponovo za par godina. Vi koji danas likujete tada ćete biti najviše razočarani.

"Pod uslovom da vi preživite", reče mi zajedljivo.

- U svakom slučaju, ja vama želim sve najbolje! A setićete me se i ako ne preživim.

Već je bilo vreme da izađem, jer se od Autobuske stanice dalje nije moglo. Kao u košnici. Ljudi su vikali, nosili transparente, bili u stanju polušoka, poluistina, i nabreklih očekivanja. Svuda motocikli, automobili, prikolice, kombiji, kamioneti, autobusi, a sve ih je spajalo opšte obožavanje gužve. Svi su se međusobno razumevali, pomagali u regulisanju saobraćaja, i verovatno svi verovali da tog dana imaju veliku misiju. I najednom, nisam znala kuda uopšte ja idem. Zakrčenje je bilo tog stepena da, ukoliko ne pripadate euforičnoj grupi, ona može samo da vas pregazi. Odlučila sam da još jednom odem u rezidenciju. Moram Slobi reći da sud ne piše odluku, nego se zaliva pićem. Slavi svoj sudski doprinos opštoj gužvi. Probijajući se kroz haotično zanesenu rulju, naprezala sam moždane vijuge da mi nadu put da se iz tog meteža nekako izvučem. Uspela sam da ispresecam predeo oko Palate pravde, izašla na parkić kod "Mostara", i skoro se začudila nepreglednoj reci ljudi i automobila, koji su hitali prema centru.

Ispetljala sam se preko "Mostarske petlje", i već sam bila na Topčiderskom brdu. Gore nije bilo nikakve gužve. U rezidenciju „Mir" stigla sam oko 13 časova. U isti onaj žuto-plavi salon odveo me čovek iz obezbeđenja, i tu sam dugo čekala da dode Mira ili Sloba. Iako sam ja insistirala da se samo na kratko vidim sa Slobom. Konačno se pojavi Mira.

"Šta je bilo Milena? Što ste sad došli?", reče hladno.

- Obećala sam sinoć predsedniku da ću doneti odluku suda.

"Pa, jeste li je doneli - reče ona. - Dajte, odneću mu je ja odmah."

- Nisam je donela jer nije ni napisana, ali bih htela još nešto da mu kažem.

Ona to zanemari, pa mi reče: "Ne razumem. Nemate odluku, pa zašto se onda došli? Mogli ste to javiti telefonom. Zar ste morali dolaziti da mi kažete da ništa niste mogli uraditi. Ali, kad ste već tu, sedite" - reče.

Malo sam odćutala zbog neprijatnosti koju evidentno trpim, a koju sam i njoj proizvela. A onda, u tako nebranom groždu, rekla sam nešto što me je iznenadilo. Ali i nju.

- Miro, slušaj me. Ja te neću persirati samo zato što mi je u ovoj situaciji tako lakše komunicirati. Ja ovde nisam došla zbog slatkih kolača, i zbilja ne želim ni da se osećam neprijatno. Ja sam u tvoju kuću došla kao najodaniji prijatelj, samoinicijativno, jer sam u ovom užasnom drilu koji predsednik trpi, shvatila da mogu bar donekle pomoći. Ovde je pomoć istinita informacija. Sve takve su prekinute. Odsustvo koristoljublja daje mi pravo da budem i direktna i iskrena. A težina ovog trenutka, da me ne može povrediti tvoja opštepoznata sujeta. Ja nisam iz sveta koji je dolazio u ovu kuću, i njihove manire ne znam, niti hoću da ih učim. A imam utisak da me ti baš zbog toga gledaš kao neku napast, kao da ja nešto od tebe tražim. Ja prosto želim da objasnim koliko je značajno ovo što ću sada da ti ispričam, jer mislim da ti toga nisi svesna. Tako mi se učinilo i sinoć. A oni koji su ti bili sinoć, i uopšte, svih ovih godina, budi sigurna, od danas više neće doći.

Ona me pažljivo slušala, pa reče: "U redu, Milena, ja ću vas i dalje persirati, a vi mene ne morate." I opet onaj isti neprijatni muk. Prosto je sa njom bilo nemoguće uspostaviti neku prisniju komunikaciju. Meni je tog trenutka i te kako bilo neprijatno. Ali, istovremeno, nije mi se odlazilo. Očekivala sam da će se Sloba svakog trenutka pojaviti, i da ću njemu reći ono

zbog čega sam došla. Shvatila sam, da tu treba da ga sačekam. Da nije bio taj dan, i da sami događaji nisu preuzeli kontrolu nad njenim političkim životom, verovatno nikada ne bih dobila toliki prostor, a ni mogućnost da razgovaram sa ženom koju su smatrali najmoćnijom u Srbiji. Dok smo tako ledeno ćutale, pomislila sam, da li je ona to stvarno i bila. Ili su to isprojektovali oni kojima je njena moć bila potrebna, opsenili je, a ona im je emitovala sve ono što su halapljivo koristili. Ali, bilo kako bilo, svi kojima je činila i koje je stvarala, koji su joj klicali ponizno, klečali i na kraju lagali da je ona sama ono što nije mogla ni biti, tog dana nisu bili tu. Potpuno sam prepoznala tu prazninu u vremenu i prostoru, koju ona sad posvećuje meni samo zato što tu nikog drugog nema. A njihov zajednički proizvod sa svim drugim okolišnim liharima i prišipetljama svih vrsta, su taj nož koji se danas, 5. oktobra, zariva u leđa njenog muža. Mene je to bolelo, a ona toga nije bila svesna. Ili i jeste. Nevažno, posledice su iste.

Eto, u takvom nadrealnom ambijentu, prolazila su dva duga sata tog 5. oktobra, koje sam provela s Mirom. Svesna ili nesvesna, razglabala je sa mnom kao da se napolju ništa ne dešava.

Priča mi, između ostalog, da su oni (julovci) osvojili fantastične iborne rezultate, a pogotovu tamo gde je ona nosilac liste za poslanike!!! Da čovek ne poveruje, o kakvim sve glupostima priča, i u šta ona veruje. I to baš danas kada njen muž definitivno pada zbog političkog kraha nje i njoj sličnih. Pri tom, ona svoju politiku danas meni opisuje kao avangardu posebnog koncepta "od kolorita scenografije do moderne korespondencije". Bože, kakvih sam se bljutavosti naslušala, a nijednim gestom nisam protivrečila. Jer bi tek bilo stupidno teoretisati o bogatim levičarima, koji uzimaju danak po vasceloj Srbiji. A onda će se očas, ti isti preobraziti u najokorelije DOS-ovce. Mislim, slušaću sve. Sve što moram. Samo da bih dočekala da uđe Sloba, da mu bar kažem da od odluke, koju on tako iščekuje, više nema ništa. Da ga gadovi ne drže u zabludi, pričajući mu ko zna šta.

Kad je ona počela da priča o zanosnim šiskama Željka Mitrovića sa izrazom lica neviđene zadivljenosti, meni se smračilo. Pa se ote mojoj koncentraciji:

- A gde ti je on sada? - došlo mi da vrisnem.

"Pa, i njega danas napadaju", reče zabrinuto. "On je prvi na udaru", dodade, brižno.

Da nije možda zbog ideje? - htela sam upitati, ali je bilo suviše. Međutim, kad se uhvatila Milana Beka, odnosno čuđenju da je on njoj inače tako odan, danas dao ostavku na mesto predsednika Upravnog odbora «Zastave», nisam mogla otrpeti:

- Bio ti je odan, dok nije opljačkao sve što je iz Vlade prosleđeno u «Zastavu», a završilo u njegovim i džepovima njegovih pajtosa. To je i previše novca Miro, da svom kumu Đinđiću može komotno obezbediti celu kampanju za Slobino rušenje.

Pogledala me je mučno, kao i ja nju.

Ona jeza od prethodne večeri, pojačavala je moj unutrašnji osećaj besmisla ovog razgovora, i mojih obezvređenih nadanja, da ću Slobu uopšte videti, a kamoli razgovarati. Ali, uprkos svemu, svaku rečenicu sam započinjala upozorenjima, za koje sam verovala da će imati sluha. Da je indirektno odvučem od jalovih hvalospeva, koje je posvećivala i ostalim jurišnicima, a ne samo ovoj dvojici. Pričala sam joj skoro u dahu, da sam jutros saznala da Saveznu skupštinu obezbeđuje svega 120 policajaca; i da u Beogradu ima sigurno preko pola miliona ljudi.

"Ma šta pričate. To nije tačno. I nemojte da mi prepričavate opozicionu štampu. To samo piše u tim novinama", reklaje nehajno.

-Nije iz štampe. Milisav Milenković mi je jutros rekao za policajce, a dolazeći ovamo videla sam reke ljudi, koje se slivaju sa svih strana - rekoh, već smorena.

"Ma, to su gluposti. Nije tačno to što govorite."

- Miro, nažalost, tačno je. Možeš li to preneti predsedniku.

"Šta da mu prenesem? To što si ti išla peške, i što Milisav sebi diže rejting, da ispadne da će baš on sa tih 120 policajaca braniti Skupštinu. Znam ja njegove priče i previše dobro."

- Ali, molim te, prenesi to predsedniku. I prenesi mu da od odluke suda nema ništa. Pa, on tu odluku čeka.

"Znate šta, Milena, to što se tiče gužve oko Skupštine, to je Vlajkov posao. Pa valjda on, kao ministar policije, ima neke bolje procene od onog što si videla usput, ili čula od Milisava", reče odmahujući rukom.

Znala sam da joj je sa mnom dosadno, pa je to prekraćivala pričom o ljubimcima i nije volela što je prekinuta. Ali istovremeno, ona nije pokazivala nikakvu žurbu, niti neku posebnu nameru da ja odem. Tako nastavljamo razgovor koji ničemu ne vodi.

- Beograd je prepun. Scenario sa Skupštinom je, Miro, uvežban. I to se danima priča upravo u Skupštini. Evo, Milisav se jutro izlanuo i rekao da će danas biti zapaljena.

Ona me pogleda bez komentara, slegnu ramenima, i kao za sebe reče: "Pa valjda bi Sloba to morao znati".

- Pa, u tome i jeste plan o kome ja pričam. Dovođenju pred svršen čin mora prethoditi zavera, i zabluda onog protiv koga se zavera kuje. Predsednik je sve vreme u toj zabludi, i svi ga ti govornari lažu.

Ona se zgražavala na moje česte upadice tog tipa. "Pa zar Vi mislite da bi njega Vlajko doveo u zabludu. On je njemu vrlo odan, to da znate."

- Šta vredi Vlajkova odanost, ako on nikakav autoritet nije u policiji - rekoh. - To je čovek bez ikakvog uticaja. Tamo svako ima svoje šefove i podšefove, i to svaki građanin zna. Vlajko je čista marioneta, i zbog minornosti svog uticaja on svesno ili nesvesno obmanjuje Slobu. A pogotovo danas.

"Svašta", reče s prezirom. "Dvadeset-trideset hiljada demonstiranata i nije neki svet, zbog čeg se treba praviti takvo obezbeđenje Skupštine, i dizati paniku. To je ovih dana naduvala opoziciona štampa."

- Pa dobro, žajde da proveriš. Zovi ove svoje - Željka, Srđana, Dragoljuba, i druge iz partije, valjda su na nekom osmatračkom zadatku. Valjda imaju neke podatke do sada.

Nije mi ništa odgovorila, ali je brzo tražila da je centrala spoji sa njenom sekretaricom Bisom, koja je na svako Mirino poimenično traženje odgovarala odrečno, da ne može naći ni ovog, ni onog, praktično nikog. Mira je tad ćutke prišla telefonu i počela sama da okreće brojeve. To je trajalo poprilično, i lice joj je postajalo sve zabrinutije. Pri svakom okretanju brojeva, sumnjičavo je konstatovala: "Zamislite, nedostupan". Od totalne nezainteresovanosti ona se preobražavala u vrlo zabrinutu osobu, i imala sam utisak da joj tek tog trenutka nešto postaje istinski sumnji-vo. Pokušala sam se setiti nekoga koga znam, a koga bih eventualno mogla zvati radi dobijanja informacije o onom što se dešava u gradu. Pri tom okrećem Savezni ustavni sud konstantno, i uvek dobijam samo Markićevića. On mi uporno odgovara, da osim njega tamo više nema nikoga. Najednom se setih:

- Miro, zovi Milisava, on je jutros bio u Skupštini i sve će ti reći. Evo ti njegov broj mobilnog telefona.

Ona je okrenula broj, i očima mi dala znak da telefon zvoni. Prvi od onih silnih koje nije našla, a koji su bili njeni najbliži saradnici iz JUL-a. Čula sam je kako govori: "Mira ovde,

Milisave, zašto se ti meni ne javljaš mesecima?"

Ne znam šta joj je on odgovorio, ali sam na njenom licu videla razočaranost. Dodala je brzo: "Znamo se godinama, a da ti ne okreneš telefon, već da ja tražim od drugih tvoj broj. Zar nisi želeo bar da nas čuješ?" Ja i dalje slušam šta govori. "Šta, gde si?", reče uznemireno, i pogled joj zastade: "Zapaljena Skupština!" Vrisak. Pogled joj je zastao. Od užasa i sama sam ustala. Čuh samo još jednu njenu rečenicu, koja je zvučala kao kletva:

"Zašto Milisave, zašto prijatelju, da nam to ne javiš? Zar smo tolike godine proveli zajedno, a da ja tebe zovem da bih to saznala." Spustila je slušalicu.

Bilo je u toj rečenici sve: iznenađenje, šok i posebna neverica, koju čovek ispoljava tako bolno kad shvati da ga izdaju prijatelji. Imala sam utisak da ona i dalje ne veruje da je to tačno, i samo je govorila o čudenju da joj se on nije javio barem u toku dana. "Zamislite", obrati se ona meni krajnje iskreno, "on je već pola sata kod kuće. I sve zna kad je šta bilo, kad je Skupština zapaljena, a nije hteo da nam javi ... prosto ne mogu da verujem." Imala sam utisak da je nju više pogodilo to saznanje, a da joj do svesti još nije došla realnost koju paljenje Savezne skupštine za sobom vuče.

"Moram hitno to reći Slobi", krenu prema izlazu. Ja krenuh sa njom, ali mi ona u holu reče: "Hvala vam Milena što ste došli. Izvinite ako ja nisam na vreme shvatila vašu, ali zaista iskrenu nameru. Evo saznale smo zajedno da Savezna skupština gori". Čitala sam. Rastadosmo se u prostranom holu, i ja krenuh prema izlazu. Ona se najednom povratila: "Milena, molim vas, pozdravite vašeg sina". Mene ta rečenica ganu. Jer nežnost sa kojom je to izgovorila je bila isto toliko primetna, kao i ona nadobudnost od pre dva sata.

Iako sam posle Slobinog hapšenja, o Miri mislila dosta loše, ova rečenica me uvek vraća na neku vrstu preispitivanja. I uvek me negde boli, i proizvodi dilemu. A možda je to samo zbog moje sklonosti, da kod svakog čoveka tražim samo onu bolju stranu.

Od vile "Mir" do mog stana vozi me službeni auto rezidencije. Čim sam ušla u stan, javio se Sloba. "Milena, šta bi sa onom odlukom suda? Da li su je konačno napisali?" Opet sam bila šokirana. Već je bilo 18 časova. Ne znam kako da mu odgovorim, da sam ja praktično od 14 sati bila samo nekoliko metara od njegovog kabineta.

- Ja sam se, predsedniče, sad vratila odozgo. Da li Vam je Mira prenela, sedela sam sa njom, jer ja sam i došla samo s namerom da Vam kažem da od odluke nema ništa - rekoh.

"Dobro, dobro" - reče on, da odagna svako dodatno objašnjenje: "Molim te, zovi sad sud i pitaj ih da li je ta odluka konačno gotova. Tako mi je sad potrebna, i toliko važna. Molim te, javi mi odmah".

Moja tuga se pojačavala, iz prostog razloga što nisam mogla da mu prenesem nikakvu informaciju, a vidim da on to očekuje. Kako da mu kažem, da tamo, u sudu, od 12 časova, osim sudije Markićevića više nikog nema. Kako da mu ispričam da umesto odluke koju krije sud na njega šalje ljutu guju. Kako da nagovorim Arandela, koji je još tamo, da se javi Slobi i to mu kaže. Pri tom, sudija Markićević je sinoć doživeo strašnu neprijatnost, jer ga je presreo Srđan Smiljković i oteo mu mobilni telefon. Da mu prekine komunikaciju sa mnom. Drastičnost užasa koji su stvarali njihovi dvorjani, onemogućavala me je da više bilo šta tražim od sudije Arandela. Pri tom, mogu samo da ga zovem preko službenog telefona, a i to je teško, jer je centrala konstantno zauzeta. Jedan ljubazi čovek sa te centrale, uredno me obaveštava da on sve može preneti sudiji Markićeviću, koji je tamo sam. Govori vrlo srčano, tvrdeći da je on iz roda Vasojevića, i da je njemu kao običnom telefonisti, jasno da su Slobu svi izdali. Prča mi da je zgrada skoro prazna, i da se danima pakuju koferi; da bi on to vrlo rado rekao da je imao kome. Odjurio je kod Arandela, i on mi se brzo javi. Ja ga obasuh molbama:

- Molim vas Arandele, možete li se javiti Slobi, jer ja ne znam šta da mu kažem. On toliko čeka tu vašu odluku, da je to prosto greh.

"Odluka je napisana, ali ne i potpisana", reče Arandel očajno. "Ali me stvarno, Milena, o tom ne pitaj više ništa. Zoveš ceo dan, i ne razumem šta tebi treba da budeš poštar u ovoj situaciji. Ti si tvoje sve časno uradila juče na sudu. Profesionalno. Ali, zašto preuzimaš odgovornost njegovih saradnika, koji bi ga i te kako izvestili da nije ispalo kako je ispalo. Zašto pereš njihove laži, neka ga oni izveste o onom što su ga lagali sve vreme. Neka se pokažu takvi kakvi su, a ne da ti sada pereš njihove račune! Zašto oni ne traže Srđića da požuri sa potpisivanjem odluke? - već ti."

Bilo je u njegovom glasu prekora, sasvim opravdanog. Potpuno svestan da oboje možemo biti izmanipulisani, ali da od tog Sloba ništa neće imati, niti ćemo mi biti ispravno shvaćeni. Nastao je neki vakuum, ćutali smo oboje.

- Ali, Arandele, recite mi molim vas, šta da mu kažem? Pa, dok mene zove, on je u strašnoj nemilosti. Dajte da mu pomognemo koliko možemo. Pustite sad te lopurde, nisu ni vredni da o njima govorimo. Razgovarajte sa njim. Pa pobogu, bili ste mu ministar pravde! Zar ne možete da mu se javite? Drugačije je kad mu vi kažete da odluke nema, jer se godinama poznajete, a drugačije je kad ja to prenosim. Zašto ga ne nazovete, Beograd gori, svi su ga izdali. Ljudski je da sazna istinu takva kakva je. Zar je moguće da vas to ne boli?

Nastavila sam u tom tonu sve dok me Arandel nije prekinuo: "Slušaj Milena, ja nisam ti, i neću da izigram Majku Terezu tamo gde je to i nemoguće. Ja ga u ovom svojstvu ne mogu zvati, a ti uradi šta smatraš da treba. Uostalom, sve sam ti rekao, odluka je napisana, ali ne može izaći jer je potpisuje predsednik suda. A pre toga, redakciju vrši još dvoje sudija, koji se nisu ceo dan ni pojavili."

I dalje sam navaljivala, insistirajući na surovosti ovog sudsko-pravnog čerečenje, i da ništa ne opravdava sakrivanje istine o sudijama koji su pobjegli sa mesta gde su doneli saopštenje a ne odluku, koje ceo dan pali grad. On mi hladno odgovori: "Nemam nameru da ogovaram kolege, a ja zgradu neću napustiti sve dok se oni ne pojave. Jedino što želim, da ta odluka što pre izađe iz suda. Što se mene tiče, mogla je i juče, ja sam svoje napisao. A lična i moralna odgovornost me tera da i dalje budem ovde, sve dok odluka iz suda ne ode".

- Dabogda vaše kolege, koje su pobjegle, noge polomile i nikad im ne zarasle ... Dabogda im se seme zamelo.

Ni sama ne znajući šta više uopšte da kažem, i bi mi žao što to grubo saopštavam čoveku koji to ničim nije zaslužio. Naprotiv. Ali, bes je proizvodila činjenica da se sud, kao institucija, svesno poigravao sa nečijim pravom. I to je ono što ja uprkos svemu nisam mogla shvatiti. To je, pre svega, zločin samog suda, bez obzira kojoj svrsi služio.

Posle par minuta mirno sam pozvala Miloševića:

- Od odluke, predsedniče, nema ništa, i nemojte je ni očekivati.

On me još samo upita: "Da li je ta informacija proverena?"

- Jeste, rekao mi je sudija Arandel Markićević. On je tamo sam samcijat, ostali su pobjegli još u 12 sati. A odluka ne može izaći, jer je nepotpisana. Potpisuje je predsednik suda, a njega nema. I on je pobjegao.

"U redu je", reče on, "ako se sud tako ponaša, neću njihovu odluku više ni tražiti. Tebi Milena hvala".

KLJAJEVIĆI I KUM ZAUZIMAJU SUD

6. oktobar

Poranila sam u sud, iz koga sam zadnjih dana često odsustvovala zbog obaveza u Saveznoj izornoj komisiji. Saznajem, da u vreme mog odsustva nekoliko dana cirkuliše grupa nepoznatih naoružanih ljudi, koje u Privredni sud uvodi Marko Kljajević, rodeni brat Gorana Kljajevića, tadašnjeg sudije tog suda, i svi se stacioniraju u njegovom kabinetu. Ti isti odlaze i na treći sprat kod Bobana Glavonjića, gde im je, takode, povremeno bazno sedište. Šef mog sudskog obezbeđenja, Ranko Lisičić, me upozorava da oni pri ulasku upućuju otvorene pretnje i meni i njemu, jer je on odbijao da izvršava neka njihova naređenja dok sam ja bila odsutna. Rekao mi je i da odbijaju da prolaze kroz aparat za identifikaciju oružja, pokazujući samo članske karte DB, te da je čuo da oni upravo ovog dana spremaju nasilno zauzimanje suda. Negde oko 11 časova stigla je naoružana grupa koju je doveo Marko Kljajević, inače tada sudija Petog opštinskog suda, i odveo ih kod svog brata Gorana, u sobu 113.

U ulazu suda je već bila panika, zato molim Ranka da mi napiše kratak izveštaj, da bih ga faksom prosledila Gradskom SUP, kao upozorenje, radi hitnog preduzimanja zaštite ulaska u sud i identifikacije naoružanih ljudi koji su unutra. Ranko mi dostavlja pismeni izveštaj o invaziji naoružanih i kolovodi Marku Kljajeviću, i ja isti, uz moj dopis, dostavljam Stanici policije Savski venac, i gradskom supu i tražim hitnu intervenciju. Ali, badava. Niko mi ne uzima čak ni vezu, da bih dobila povratnu informaciju. Koga god tražim - "nije tu"! Odlazim u sekretarski deo, i lično, telefonom zovem jednog po jednog. Ništa. Ulaze stranke, radnici suda, i svi su uznemireni, plašeći se naoružanih koji im otvoreno govore "da će u sudu biti pokolj". I dalje verujem da ću obezbediti intervenciju milicije, i usput im govorim da "ako se plaše, neka slobodno idu kući, jer ništa neće propasti za jedan dan".

Zabrinula me je samo jedna stvar. Ako su naoružanima veza braća Kljajevići, to mora biti najokorelije mafijaško leglo, pod čijom su kapom ova dvojica godinama, jer im je treći brat Zoran Kljajević, zahvaljujući tom miljeu, nesmetano pobegao iz zemlje zbog ubistva koje je ovde počinio. Prvo je prebačen u Beč, a onda u Prag. To je skandal o kome se u sudu godinama govori, ali uplašeno, zato što se plaše odmaze. Sam Goran Kljajević često se, u pijanom stanju, hvalio tim podatkom. Da bi dao značaj sebi i onima koji iza toga stoje. U tom kontekstu treba posmatrati stanje duha u pravosuđu zadnje decenije 20. veka, jer takvi isplivavaju na ključna mesta, osobito u privrednim sudovima, a preko kojih se kanališu finansijski tokovi za iznošenje novca. Da bi se isti taj, oprani novac, iz raznih ofršor kompanija, vraćao u formi navodnih stranih ulagača. Zato je Kljajević od 1994. do 1998. godine dok je predsednik suda bio Lazarević, bio i rukovodilac Sudskog registra, gde se osnivaju fantomske firme čiji je osnovni cilj bio pljačkanje državnih i društvenih preduzeća kroz formu prividnih privatizacija. Zato, nije čudo što je tog dana preko Kljajevića i surčinske mafije, počelo preuzimanje Privrednog suda.

Zato stvari postavimo hronološki. Izabrana sam za sudiju Privrednog suda u Beogradu istog dana kad i Goran Kljajević, 94. godine. Taj podatak ni po čemu nije značajan, osim jedne asocijacije (koja se pokazala tačnom), izazvane Kljajevićevom pojavom kad sam instinktivno povukla ruku pri upoznavanju, zgađena crnim florom na vrhovima prstiju, šokirana unezverenim pogledom ... Gledajući ga zarozanog, upitala sam se, da li sudija bez elementarne higijene ima pravo i na sudijsku prljavštinu? Pala mi je na pamet čuvena Lombrozova teorija, koja se uči na prvoj godini prava i govori o fizičkoj predispoziciji kriminalaca, sa karakterističnom morfologijom lica, hladnog i ukočenog pogleda. U slučaju Kljajevića, dobri stari Lombrozo bi ga sigurno uzeo za model, samo što opseg kriminalnog dela ne bi stao u sve teorije koje govore o ličnom kompleksu kao pokretaču svih zala.

Vraćam se sa asocijativnog na dan 6. oktobar 2000. godine, kada je lik koji se gega a ne hoda, muče a ne govori, bazdi na užegle alkoholne ostatke, odlučio da iskoristi gužvu 5. oktobra i postane takav kakav je predsednik Privrednog suda u Beogradu, direktno prvim kriznim štabom koji je tog 6. oktobra osnovan. On je školski primer na kakve je DOS sigurno računao, preuzimajući najgore iz prethodnog režima.

Tog dana ulazak u kabinet suda, u kome svih ovih godina seiri nad srpskom privredom, obezbedio je uz moćni "surčinski klan", koji je sa DOS-om tačnije Đinđićem tih dana napravio đavolji sporazum o međusobnom nenapadanju sve dotle dok se ne porobi srpska privreda. Zato je bilo važno zauzeti prvo Privredni sud u Beogradu, radi formiranja elitne pljačkaonice za kumovske i bosovske latifundije. Nije čudno što je izabran Lombrozov model za ključnog čoveka privredno-sudske destrukcije, jer je četiri godine bio rukovodilac Sudskog registra, gde su stvarane firme kao specijalni gutači društvenih preduzeća. Mračno pretvaranje društvenog u privatno isključivo je delo dvojca Lazarević & Kljajević, i jedan od njih je morao ući preko kriznog štaba tog dana, ali je izabran krvoločnji.

Tog 6. oktobra 2000. ja nisam znala ni ko je Duća, ni ko je Kum, ni ko je Čume, a ni ko je Čumetova žena. Znala sam samo braću Kljajević, opisanog Gorana i mlađeg Marka, koji je neprekidno bio uz brata, iako je regulamo bio sudija Petog opštinskog suda. Dok je Goran bio rukovodilac Sudskog registra, Marko je sajoš nekolicinom tretiran kao specijalni savetnik kod osnivanja firmi za problematičnu družinu, a sa kojom je vrlo često sedeo po zlu čuveni Zoran Janjušević, posle dugo najvažniji stečajni upravnik tog suda. Ja sam im se specijalno zamerila dolaskom na čelo suda 98. jer sam izbacila Gorana iz Sudskog registra, a automatski i njegovu zaštitničku kamarilu. Zato su 6. oktobra 2000. svi moji neprijatelji bili tu, i svi na jednom mestu.

Tog užasnog dana, znači ja celo jutro pokušavam da od nadležnog Gradskog SUP dobijem bilo kakvu zaštitu za sud, ali ništa. Upravo da bi nesmetano ulazile face, naoružane do zuba. Logično je da su odbijali da sudskom obezbeđenju predaju oružje, jer su stigli po zadatku. Na svako pitanje samo su pokazivali službenu kartu DB-a. Krvavi pir je bio na vidiku, samo je scenario bio tajan. Oko 12 časova na otvorenim vratima pojavio se pijani Goran Kljajević, u društvu čoveka koga je oslovljavao sa "kume". (Tek u akciji "Sablja" sa jezom sam prepoznala čuvene zaliske Mileta Lukovića, zvanog Kum.)

Kljajević mi je, teturajući se, doslovce rekao: "Došao sam, predsednice, da vam predstavim mog prijatelja, a on će vam izdiktirati uslove ...", cereći se sladostrasno, jer je nadilazeći zločin kukavcu dao snagu koja tek treba da kulminira u zločinačkom ropcu. U ruci je držao neku fasciklu i stavio mi je na sto.

Za razliku od Kljajevića, Kum je bio pristojan i imao formu čoveka koji ne potcenjuje nijednu izgovorenu reč, i sasvim ozbiljnim glasom je tražio: da odmah upišemu sudski registar preduzeće "Difens", pokazujući mi na donetu fasciklu za, kako reče, "najmoćnijeg čoveka u državi", te da je sva dokumentacija u fascikli na ime Ljilje Buhe. Zatim je tražio da mu odmah predam predmete: «ABC produkt», «Dipos» i «Galenika»; da napišem pismenu ostavku i za mesto sudije i za mesto predsednika suda, da je overim pečatom i da je njemu lično predam.

- A šta ako neću? - rekla sam najmirnije.

"Plutaćete Dunavom, predsednice, ali u betonskim čizmama" - cereći se reče stariji Kljajević, dok mi je mlađi Marko, naslonjen na prozor u hodniku, pokazivao srednji prst. Marko je inače dežmekast, izrazito ružan, i uvek pijan. On rokće a ne govori, pa nisam mogla razabrati sve što je tad rekao. Krupan muškarac koji je stajao pored njega bio je posebno upečatljiv zbog neke surovosti u licu, koju nisam zaboravila ni danas. Taj surovi odigraće ulogu u krvavom piru tri dana kasnije. I on je nešto mumlao.

6.10.2000

PREDSEDNIKU PRVREDNOG SUDA
MILENI AREŽINI

DUŽAN SAM DA VAS IZVEŠTIM, DA U SUD
ULAZE NAORUŽANI LJUDI, KOJI ČEKAJU
DA PRODU KROZ APARAT. NA KOJA
UPOROENJA, SAMO POKAZUJU SMOČKE,
SLUŽBENE LEGITIMACIJE. NA MOJE
PITANJE GDE IDU, DOBIJAM RAZLIČITE
ODGOVORE, JEDNI IDU KOD GLAVONIČA
NA II SPRAT, A JEDNI KOD SUDIJE KYJENICA
KOJI JE ZADRŽAVANU OKO KAZA
I PRIJAVNICE

SUDIJA MATICA ĐURIĆ MI JE NAREĐIO
DA SVA LICA KOJA SE POZOVU NA
GORANA KYJOJEVIĆA UPUTIM U JOBU 13
SA JEDNOM GRUPOM NAORUŽANIH.
UŠAO JE I MOJ DEBELI KYJOJEVIĆ BROT
IZ II SUDA I KRATKO REKAO
DA IDE KOD GORANA. OTIŠLI
SU NA SPONEDNO LEVO STEPENIŠTE.

OVDE JE LUDNICA. NEMOŽE DA SE TELE
FONIRA. LJUDI SU UPRISUČENI, MNOGO
JE NAORUŽANIH. NA ULAZU SU SAMO
JA I GLAVIŠA IUTEVSKI KOJI SU TE
FACE JAZDRAVHA I KAŽE DA IH
POZNAJE SA LUK BOKSA.

TROJI DA OSTANE SAM U POKODUENOM
SMENI. NE MOU STA DA RADIM. PO
MIŠE DA ČEKA UENOG DUŠANA
PROVERITE SA NJIM KO JE TO.
VIŠE PUTA TE SILAZIJA I SUDIJA
KRIVOKAPIĆ, I NEŠTO GLAVIŠI
ŠAPČE.

JA SAM VAS IZVEŠTIO O STANJU U
SUDU, A VI ZOVITE KEPA TREBA.

Dukoboljac koji obično
Stojić Louko

Ja to svakako tada nisam znala, ali je neki sablasni eho nagoveštavao da će se izleći nešto neprirodno i nešto strašno, i to baš u samom sudu. Kum nije podržavao Kljajevićovo cernje, već ga je, kao slugu, opomenuo da "zaveže". I to više puta. A onda sa mnom razgovor završio ovako: "Gospodo, sinoć je doneta odluka da Kljajević preuzme sud, i to je nepromenljivo. Ja samo izvršavam naređenja sa najvišeg nivoa. Vi znate ko je danas najvažniji. (Iako mi nije rekao ime, meni je bilo jasno da je reč o Zoranu Đinđiću, jer je Kum istakao da je taj čovek "napravio 5. oktobar, i da ga svi slušaju.) Naših 30 ljudi je već u sudu, i sede gore kod Glavonje (Boban Glavonjić, starešina za prekršaje, kod koga je tih dana bio stacioniran ovaj krizni štab, a lično ga je štitio Beba Popović). Vama je najbolje da ovo shvatite ozbiljno, i ostavljam vam sat vremena da završite što sam rekao ..."

- Napolje! - zaurkala sam ponižena ovakvim ultimatuumom, ali još gore - od ovakvih ljudi.

"... za sat će goreti ceo sud" - odgovorio je hladno Kum.

Reagovala sam instinktom povređenog čoveka, i bacila fasciklu „Difensa" u hodnik, direktno mlađem Kljajeviću u lice, starijeg sam pljunula. (Dugo se u štampi prepričavalo da sam ga udarila, što nije tačno.) Izrečena mi je presuda „umiraćeš na tenane". Čini mi se da je to rekao Surovi, iz tog pravca je dolazilo. A možda i Marko. A stariji Goran, opet, sladostrasno izmumlja: "Probušićemo ti mozak još večeras!" Samo je Kum izišao pristojno. On je za ovu dvojicu bio gospodin, a njih je tretirao kao spodobe kojima lično naređuje sve.

Suočena sa činjenicom da MUP neće fizički obezbediti zgradu Privrednog suda, preduzela sam jedino moguće, tj. hitnu evakuaciju. Donela sam naredbu da svi zaposleni automatski idu kući, i to bez obrazloženja, da panika stvar ne bi pogoršavala. Kad sam oko 13 časova obišla ceo sud, i utvrdila da osim sudskog obezbeđenja i mog vozača niko od zaposlenih nije tu, odahnula sam jer je eliminisana mogućnost incidenta, a što se sigurno htelo. Upravo su mi uplašeni radnici suda govorili o raznim provokacijama nepozantih ljudi, koji bez pardona ulaze u njihove prostorije i prete.

Vratila sam se u kabinet, čekajući svoje džellate koji su kružili hodnikom onako kako ih je Kum krstio: "Trideset naših ljudi je u sudu". Bila sam namerena da branim svoj radni prostor do kraja, jer mi ga niko nije poklonio. A tog trenutka, na užas prava i profesije, bez ikakve prepreke, otimaju ga kriminalci naoružani do zuba. Znala sam da me ne smeju ubiti, jer bi bilo previše očigledno, i samo ta očiglednost štitila me je od mogućeg straha, pa sam nastavila da pišem obrazloženje moje poslednje sudske odluke, o brisanju fantomske firme "Dipos", koju je u sudski registar davno upisao upravo Goran Kljajević. Za tu uslugu dobio je diplomatski stan, kao kompcijski dar. Na toj osnovi stekao je milost Milana Milutinovića, čoveka koji je bio u svakom slučaju u samom vrhu privredno-sudske hobotnice. Kljajević je godinama za njega odrađivao najprljavije poslove.

Između mene, kao žrtve, i čopora kriminalaca bila je tako kratka i fizička i vremenska distanca. Bio je to period kada država nije fiinkcionisala kao tzv. interregnum, kad su se silom osvajale pozicije bez ikakve sankcije, jer su sve državne institucije čekale ishod predsedničkih izbora, da se priključe pobedničkom taboru. Žalosno je što je počelo sa kriznim štabom u sudu, ali je isti svesno izabran da se pre-ko njega izvrši legalizacija svih drugih kriznih štabova, formiranih metodom silničenja u srpskoj privredi. Zato je bilo važno osvojiti ovaj sud, jer on treba kao poluga zloči-na, usmerenog prema društvenim preduzećima. Silovanjem prava u jednom bestidnom postupku, Privredni sud od tada vrši kastraciju imovine ovih preduzeća, izbacujući radnike napolje, direktno u šake raspomamljenih stečajnih mafija-ša.

Kljajevići i Kumova grupa radili su sinhronizovano. Kad su videli da ja ne napuštam sud, obavestili su me da mi je zapaljen stan, što me je nužno nateralo da pojurim kući, gde sam zatekla ršum obijanja, ali ne i paljenja. Njima je bio cilj da izidem iz suda, i odmah su skašili sve prostorije sudske uprave, uništavajući svu dokumentaciju, kompromitujuću za Kljajevića,

Lazarevića i još neke sudije. Odneli su preko 40 mojih sudskih predmeta, sudske pečate, pa čak i lične stvari. (Prema izveštaju sudskog obezbeđenja od 6. oktobra 2000, to provaljivanje izvršeno je sa 15 naoružanih muškaraca sa Goranom Kljajevićem na čelu.)

U toku popodneva izvršen je i uvidaj od strane MUP-a, ali uprkos svim mojim zahtevima nikad mi nije pokazan. Isto večer, Kljajević se kežio na svim elektronskim medijima i hvalio kako je ostvario najveću demokratsku pobeđu, jer je obio kabinet, kako je on već tad nazvao „bivšeg predsednika Privrednog suda Milene Arežine". To što taj izveštaj MUP-a nikada nije procesuiran je zbog porazne slike tužilačko-pravosudnog zatočeništva od strane moćnih zaštitnika braće Kljajević, koji dve godine ometaju istragu, koju je po mom zahtevu u predmetu Ki-634/01 započeo hrabro i profesionalno Drugi opštinski sud, u vezi ovog provaljivanja od 6. oktobra 2000. Predmet je takoreći ukrao Okružni sud u Beogradu (tamo je sudija Marko Kljajević), i sprečio da budem upoznata sa rešenjem Drugog opštinskog suda Kv 473/03 o nagananju otvaranju istrage protiv aktera kriminalne drame od tog dana, da bi se zataškao trag koji direktno vodi u zmijarnik.

Ubedena sam da je reč o istoj kriminalnoj skupini, pa kad bi se identifikovalo svih 15 lica koja su sa Kljajevićima 6. oktobra obijali moj kabinet, razrešile bi se sve misterije zametnutih tragova i finansijskih otimačina, koje stvara kriminalni stečajni geto, na čelu sa stečajnim upravnikom Janjuševićem, takode prisutnim 6. oktobra. I kao najvažnije, razobličilo bi se kriminalno sudsko jezgro, koje je, i de jure i de fakto, u mogućnosti da fabrikuje lažne dokaze a zataškava stvarne, tako da su se suđenja za najbrutalnija ubistva (Boško Buha, a sad i Zoran Đinđić) pretvorila u čistu farsu. Pogotovo ovo poslednje, gde sudski postupak vodi, gle, Marko Kljajević, koji je rame uz rame, logistički pomagao Miletu Lukoviću Kumu, da sa grupom Surčinaca, 6. oktobra 2000, osvoji Privredni sud u Beogradu direktnim provaljivanjem kabineta za brata Gorana. Ko se to s kim družio, i ko to kome danas sudi? Da li je Kum slučajno ubijen, ili je neko dobro oprao svežu biografiju, a danas sudi saborcima ...

6. oktobar 2000. -16 sati

Ceo sat hodam u svom stanu kao osuđenik u ćeliji. Napred-nazad, od telefona do obijenih vrata, overenih vulgarnom porukom crtanom autolakom, i sijaset pretećih grafita po zidovima, ali i celoj zgradi. Grozničavo razmišljam šta preduzeti a da mi se svaki potez ne pretvori u sopstvenu zamku, kao u trenutku napuštanja suda. Prosto sam ogorčena što sam pojurlala iz suda, a oni su upravo to i hteli.

Za obijanje mojih vrata i nije trebala neka snaga, mogla ih je otvoriti i mačka u zaletu. Obična "elzet" brava.

Nikada nisam ni smatrala da bi trebalo opasavati se sigurnosnim uredajima, alarmima i čudima. To menja psihologiju. Odrasla sam u kući koja se retko zaključavala, vaspitana da vodim računa o odbrani časti, i sazrela u uverenju da pomama za materijalnim osiguranjem nužno izopštava ljudski kredibilitet, koji vremenom postaje bezvredniji i od najbanalnijeg komada nameštaja oko koga se prave bedemi zaštite.

Ali ova dva, skoro istovremena obijanja, i u sudu i u stanu, nisu ni nameravana iz materijalnih pobuda, nego je taj genocidni dekor bio samo početni atak na sudiju, koga tvoreci prljavih privatizacija nisu mogli ne samo kontrolisati, nego mu se ni približiti. Osećala sam ih po njuhu, kao pas, i režala već na samo primicanje. Zato su na mene krenuli surčinskom mafijom, svesni da me niko neće zaštititi.

Više pokušaja zauzimanja suda bilo je na razne načine, ali bezuspešno. Danas je za sve njih takoreći idealan sticaj. I ovo je bila demonstracija da će me sklanjati manifestno, da svi vide a da mi niko ne pomogne. Gnusni pokus, dat u izvedbu Kljajevićima i Surčincima, a nagrada, upravljanje sudom, koji će kroz stečajne jade opljačkanih društvenih preduzeća

stvarati ogroman profit i za naručioce i za izvršioce.

Dok čekam policijsku patrolu, nadiru mi nepodnošljive slike provalničke bratije, koja se tog dana zvanično useljava u moj sud. Slike prljavih, zlih, krezavih i istetoviranih, koji bludniče nad mojim sudskim predmetima, u koje sam brižljivo godinama smeštala sve najbolje što sam znala, i sve najhrabrije što sam iz sebe mogla izvući. Sad ih mrljaju prljavi prsti, gužvaju opake namere i prekravaju zli trgovci, naplaćujući moju otetu muku u svojim prljavim zembiljima.

Postaje mi jasno, zašto je Mile Luković Kum prvo tražio predmete «ABC produkt», «Galenika», «Dipos», jer sam deo društvene i državne imovine iz tih kontrolisanih firmi svojevremeno iščupala iz okrilja hobotnice. Ali kako je ona ostala neuništena, poslala je samo svoje pipke. Glava je u vrhu države, zato me policija ne štiti kad god sam tu zaštitu tražila. Tek posle, u vreme afere «Difens roud», shvatila sam zašto je insistirao da baš ja u sudski registar upišem «Difens», i to u trenutku kad me već silom izbacuju. To je samo zato što je neko mislio dugoročno, da sutra mogu mahati da je to moje delo a ne Kljajevičevo, pa su na brzinu i slepali neku dokumentaciju, bez svih isprava koje se moraju, po zakonu podneti u momentu osnivanja preduzeća. Odbijanje svega je započinjanje kažnjavanja iz pisma «Ave vale Milena», i to u sentenci "držanje pod kontrolom", a tog dana najavljeno kontrolisanje je moj vakuum između obijene kancelarije i obijenog stana. Zašto baš tog dana, shvatiće se. Najgore, što to i meni tad nije dopiralo do mozga.

Ta jeza obeščašćavanja, muk javnosti, i ta neosuda dela kojeg bi se postideo i Kaligula, jeste i početak ere kada organizovani kriminal javno i otvoreno preuzima sve najvažnije finansijske tokove, a pogotovo koji idu preko tog suda. Oni se rugaju državi kao nesposobnom kepecu, puštajući je da uhapsi ponekog sitnog kriminalca, kao kad olinjali mačak hvata mišje nedonošče, dok se najveći otimači državnog nacionalnog blaga i druge lopurde preoblače u prirodno bogate kapitaliste, amnestirane i od pomisli na bilo kakvo kažnjavanje. To je ključ prevare svih onih koji su dan dan ranije bili samo dobra kulisa pred Saveznom skupštinom, upotrebljena za prikazivanje svetlu.

Iz te mučne opservacije zla, prenu me telefon. Moj vozač Joca se vratio u sud i daje mi vezu sa osobom koja rukovodi uviđajem u mom smrsanom predsedničkom kabinetu. Čovek se predstavlja kao inspektor Đorđević, i biranim rečima izražava svu svoju sućut za ono što mi je učinjeno, i saopštava da je službeno fotografisanje završeno, da su uzeti otisci prstiju, sačinjen zapisnik koji su potpisala dva radnika sudskog obezbeđenja i moj vozač, te da su prostorije zapečaćene i da će on lično u ponedeljak ujutru doći da uzme moju izjavu. (Nije došao, već dva druga inspektora, takode ljubazna.) Ja ga molim da se ne čeka ponedeljak (petak, 6. oktobra 2000.), jer je to čekanje predugo. Preklinjem ga da dođe sa istom patrolom u moj stan, gde takođe treba da se izvrši uviđaj, a da posle toga odemo u sud. Ja očajnički tražim pomoć i mislim da me on razume.

Đorđević odbija takav predlog, opet uz pregršt najljubaznijih uveravanja da će sve biti u redu, da se smirim i sačekam patrolu koja će sigurno doći. Posle mog navaljivanja, odgovara mi ovako: "Gospodo Arežina, morate znati da ja ne odlučujem sam. Vidite kakvo je stanje u zemlji. Morate sačekati do ponedeljka. Ništa drugo ne mogu da vam kažem". Dotaknut mojim užasom, ili sam ja tog trenutka tako protumačila, utešno mi daje broj telefona operativne službe u slučaju hitnih intervencija, savetuje mi da ih zovem, i da će sigurno biti poslata ekipa odmah.

Poslušala sam ga i hitro se prebacujem na novu vezu. Uspostavljam komunikaciju, i posle moje deklamacije ko sam, šta sam, zašto zovem, čuh prvo neki teški odušak, pa ćutanje, pa opet odušak, skoro kao bol, a zatim saučestvujući jauk: "O Milena, Milena, šta su ti uradili majku im jebem; sve znam, ništa mi ne pričaj". "Da li se znamo?", procvilih kroz suze, ganuta gestom prepoznate iskrenosti, i ne čekajući odgovor nastavih: "Molim vas, pošaljite mi

nekoga, čekam više od sata, stan mi je obijen, niko ne dolazi, a rekli su odmah". "Kupi se ti Milena, i beži, bilo gde, ali i sklanjaj se. Sve je ovde zabeleženo. I tvoj poziv, evo ga stoji, ali svi prolaze mimo. Ja se plašim da od toga nema ništa. Oni te zavlaze u noć. Sačuvaj glavu, jebeš stan, jebeš posao. Propala država, ko će tebe večeras zaštititi ... Evo ih, svi su gore. Tu su i Kljajevići, u plavim kesama doneli su tvoje stvari, predmete ... Nešto traže. Ko zna šta... Ti si bila u ovoj davolskoj komisiji. Možda ti tu nešto nađu, otkud znam. Ali, ja se plašim da ti spremaju hapšenje, ili će ti nešto inscenirati, ili ko zna šta, gadna su vremena ... Sve može ..."

Ja se upirem da nešto kažem, ali ne uspevam, monolog je kao rafal. "Ne bi Kljajevići smeli da obijaju usred bela dana, da to provaljivanje nije odobreno. Sad se moraju pokriti nečim. Tebe niko ne štiti, ama baš niko ... Celo jutro si zvala, pa ništa. Je li ti neko došao u sud? Došli su tek kad si izašla. Žao mi te kao čoveka. Ali gadno si se zamerila nekome ..."

Uspevam nekako da ga prekinem. "Ko ste Vi, molim vas, recite mi. Sama sam u stanu, strah me je, mogu li da dodem tamo ... ako su već i ostali tamo."

"Nikako", odgovara mi on, "jer ko zna šta je u igri. Ja ovde nisam nikakva karika, i ništa ti nisam ni rekao ... Neki gadan plan je u pitanju, previše gadan. Nešto se gadno sprema, i to večeras. Ako imaš gde, skloni se, bar večeras ... Večeras će se nešto desiti ..."

I dalje upomo molim da mi ne prekida vezu, vapim s druge strane žice skoro šokirana činjenicom da je obijački saldo sa svom mojom sudskom prćijom donet poglavarima na dar. I to tamo gde sam ceo dan zvala za pomoć, kako u sudu tako i kod kuće. Ostala sam uskraćena za saznanje „nešto će se večeras gadno desiti", ali i za druga pitanja. Veza se naglo prekinula, i svi moji pokušaji za uspostavljanjem odbijali su se uz iritirajući signal zauzeća.

Tad sam shvatila da čelni ljudi MUP vuku konce obijačine mog kabineta u Privrednom sudu, a da su Kljajevići i Surčinci samo izvodači radova. Užasnuta sam, jer kome za zaštitu ja više mogu da se obratim. Gde sedi hobotnica? Evidentno tu gde se sad kasape moji sudski predmeti. Ova obijačina u stanu, daleko beznačajnija, mogla je biti i samostalno delo naglog uzleta braće Kljajević, kojima je poverena uloga značajnih izvršioca.

Onima koji su ih ranije poznavali, biće čudan njihov vrtoglavi uspon u pravosuđu zbog tri bitna svojstva koja su pratila ovu dvojicu. Ato je: hronično pijanstvo, tvrdi primitivizam i svirepe tuče. Osobito tuče. Svojevremeno, protiv Gorana Kljajevića je bio pokrenut krivični postupak zbog porodične tuče u mestu Bogatić, kod Šapca, kada je u vikendici isprebijao, skoro do mrtvila, suprugu Danicu i taštu Mariju, a onda nasmuo i na službeno lice, koga su pretučene žene pozvale u pomoć. O tome se svojevremeno mnogo pisalo u štampi. Ali je upravo posle toga napredovao. Koga bira glava hobotnice? Najsvirepije, naravno.

Oni nemaju kočnicu, jer nemaju ni ličnu samostalnost. Sa njima se upravlja po potrebi. Zato sam tog popodneva nepogrešivo znala da njihov obračun sa mnom nije završen. Svaki moj opstanak u pravosudnoj realnosti je potencijalna opasnost da se zverinjak razotkrije, i zbog toga sam znala da će me progoniti. Istovremeno bi se otkrio i mafijaški milje sa kojim su 6. oktobra 2000. ušli u Privredni sud u Beogradu, kada počinje ogoljeno pljačkanje državne imovine nasilnim likvidacijama i dirigovamm stečajevima. To je tako otvoreno radeno, da je i najneupućenijem jasno da su oni pod okriljem specijalne zaštite, kojoj zdravo jezgro države ne može da se odupre.

Prosto sam fizički osećala da sam im pokretna meta, ali me je tad više mučilo jedno drugo osećanje. A to je, da sam već u nečemu važnom prevarena, i to još dok sam bila u sudu, a da toga uopšte nisam svesna. I da će ta prevara poslužiti nekoj svrsi koja nije u mom opažaju. Predosećanje zla sa neodređenim lociranjem istog je najpribližnije stanje žrtve od kojeg se ne može odvojiti sve dok se zlo ne desi ...

Strah je destruktivan, jer nam sve senzore usmerava na povlačenje a ne na borbu. A gubimo čim se zbog straha ne borimo. Iako sam se strahu opirala, on je polako uzimao svoj danak. Omeđio me na slike krvnika-provalnika, a ne suštinu poruke obijačine, istovremeno i u sudu i kod kuće, sa javnom demonstracijom, što je neuobičajeno. To je tog dana bio moj veliki mentalni propust, upravo blokada najvažnijih senzora. Vrtela sam se u vrtlogu vira, na nivou opšteg uzroka i opšteg povoda, za koje baš tada nije bilo vreme. Taj opšti uzrok istrebljenja iz suda, u kome sam bila i predsednik, začeo je u momentu donošenja moje, sad već antologijske odluke, kojom sam 5. februara 1999. godine definitivno vratila «Galeniku» državi, iz Panićevog smrtonosnog zagrljaja. I eto, o čemu ja mislim.

To je moja odluka, i samo moja. Od ideje do realizacije. «Galenika» kao sudbina! Kao ironija! Kao veliki paradoks. Oni koji su mi zbog iste godinama kreirali odstrel, sad je svojataju i na osnovu nje obračunavaju se sa Panićem, doskorašnjim prijateljem, koga očigledno nisu dovoljno izreketirali. Tad, 6. oktobra, «Galenika» mi je takođe uzeta iz kabineta. Šta li su iz nje prekrajali?

Ali, krenimo od ideje, koja je uvek iznenadna kao bljesak. Sredinom '98. godine slučajno je do mene došao predmet u kojem je Dušan Mitević tražio da se upiše za direktora «Galenike» umesto Ljubiše Rakića. Ali, isprave o smeni Rakića i imenovanju Mitevića nisu bile u skladu sa statutom ni te, tada još Panićeve «Galenike». Zato, krećem kroz arhivu suda metodom retrospektive do misteriozne '91. godine, u kojoj je političko-sudskom prostitucijom «Galenika», kao najveća farmaceutska kuća na Balkanu, prepisana Paniću bez ijednog uloženog dinara.

Tom odlukom korupcija ulazi na velika vrata Privrednog suda u Beogradu, i postaje model za mnoge druge, takođe nezakonite odluke. Ideja mi podstiče motiv, koji ja nikada nisam krila za sve svoje odluke, a to je obračun sa korumpiranim sudijama. Samo nivo suda. Savršeno me briga da li su podlegli političkom, ili nekom drugom pritisku, posledice su iste. Jer, nažalost, ako je korupcija već stekla pravo građanstva skoro svuda, istu ne smemo dozvoliti u sudu, barem ne tu, jer korumpirano pravosuđe znači da je država pala kao gnjila kruška. Nikad mi nije bilo jasno zašto većina sudija, inače poštenih, nije smela protiv manjine korumpiranih.

Krećem u razradu plana, kako odluku iz '91. eliminisati u trenutku kad su svi rokovi prošli. Rukovodim se načelom da je sila prava jača od svih sila neprava. A za oslonac imam samo svoj poriv, jači od svih drugih izazova. I to je sve. Dobar oslonac mi je Zakon o promeni vlasništva društvenog kapitala preduzeća, koji predviđa identifikaciju kapitala svih vlasnika. Idealna prilika da se konačno identifikuje šta je Panić stvarno uneo u «Galeniku». Ništa!

Isključivo noću, u sudu, pravim konture svoje buduće odluke, kroz sistem više povezanih predmeta i više sudskih rešenja, koja se međusobno uslovljavaju, i eto rešenja da se državi vrati oteto. To radim isključivo sama (čak i tehničku izradu), da prerano procurena vest ne bi omela izvršenje.

A onda, jednog subotnjegjutra, 5. februara '99. godine, dok Beograd uveliko spava, sudski izvršitelj, moj hrabri Miki-institucija, odlazi iz suda u 4 sata ujutru, i kaže mi: „Ne vraćam se, predsednice, dok ne uđem u «Galeniku»“. Slika je obišla svet, sudski izvršitelj metalnom šipkom obija kapiju «Galenike». Da je samo Panić znao koliko je sud tada bio usamljen, nikad se izvršitelj ne bi mogao ni primaći «Galenici». Ali, izvršenje je tek započeto, i ja ga nastavljam telefonom, tako što prepreku po prepreku prelazimo. Najveći problem nam je Mitević, jer je najlukaviji i najopasniji. Ali za njega imamo dobar mamac, na koji je pao posle dva sata. Rakić nam je najlakši, i on potpisuje rešenje o uvođenju nove uprave u preduzeće.

Izvršitelj se vraća u sud oko 14 časova, mi smo naš posao briljantno izveli. Bez pompe, bez gužve, bez incidenta. Ali, sve će to tek uslediti, jer na scenu stupaju isprepleteni interesi. Na mene su skočili svi. Opozicija napada, a pozicija ne brani. Brane me samo Šešeljevi radikali, i to principijelno. Oni su prvi medijski razobličili lažno Panićevo vlasništvo, kao lažno carevo odelo. A bogati levičari iz pozicije? Oni su samo, kao i pred 5. oktobar 2000. godine, transportovali svoje interese. Upravo onako snishodljivo kao što je i Mrka, Slobin glavni promoter na ovim izborima, tog 6. oktobra Đindiću salutirao "Bravo Care", kao pre Slobi "Bravo Tigre". Takvi uvek opstaju. Njihovo "presvlačenje" je verbalno, jer su svakom potrebni kao finansijski podupirači. A strada onaj koga svesno obeleže upravo onim što on nije.

Mene su proglasili "uzurpatorom kapitala uglednog američkog biznismena". Pod tim sloganom tražili su moju žrtvu. Bespoštedno. Hiljade jurišnika na jednog sudiju, i to iz dana u dan. Traže da automatski nestanem. Bilo kako, ali odmah. Njihov urlik je pozivnica za linč. Samo to bi zadovoljilo njihove apetite. Koliko bi ih se zbog toga meni danas trebalo izviniti? A pogotovu oni koji tek sad trube na sva zvana, da Panić nije uložio ništa. Kako ih nije stid? Panić je za takve ipak gospodin. Nije tražio moj linč ni tad, ni nikad. A oni, njegovi tadašnji zaštitnici, razvlačili su me kao hijene, što po domaćoj, što po inostranoj štampi, i oblikovali za odstrel. To je taj sudbonosni odstrel, koji će se vremenom samo proširivati zbog drugih predmeta sličnih «Galenici», jer ja žestoko nastavljam sa poništavanjem nezakonitih privatizacija i njenih surogata.

U svakoj državi, za samo jednu odluku tipa «Galenika», takav sudija bi bio počasni građanin, odlikovan najvišim državnim priznanjima zbog izvanredne zaštite državnih interesa. A mene je moja država, evo, 6. oktobra 2000. prepustila Surčincima i Kljajevićima, da me razvlače kao besni psi. Oni moje sudske predmete, sa «Galenikom» na čelu, vuku u tajno policijsko jezgro, gde ih kasape zajedno, da ukradenim sudskim pečatima i mojim faksimilom overavaju šta im je mило, i falsifikuju šta im je drago. Aferim državo! Obračunala si se sa, ako ne najboljim onda svakako sa pogrešnim. Bitange amnestirala, podstakla da haraju dalje. I tek će.

Kljajevičev porodični pedigree idealna je podloga da ih takva država pika i na druge prljave igre; otac im je izvršio samoubistvo na poslu, pod nerazjašnjenim okolnostima; jedan brat umro napunjen heroinom; jedan ubio čoveka i pobegao iz zemlje. Apreostali Kljajevići, Goran i Marko, određeni da na mom, krvavom raspeću prave velike sudske karijere. Na šta su tek spremni oni koji iza njih stoje? Do tada je pravna nepobitnost svih mojih odluka bila moja velika brana od svih politizovanih napora belosvetskih šereta i domaćih šejtana. Sve dok se neko nije setio da me ispolitizuje van suda, a to upotrebi unutar suda. Odličan potez. O svemu tome tad razmišljam.

I, eto mene u Saveznoj izboračkoj komisiji, u društvu u kome već na prvi pogled štrčim. I tako je stvoren opšti povod, koji će opštem uzroku poslužiti kao nasušni hleb, koji će ispisanu pozivnicu za linč samo ukrasiti neophodnim crtežima. Zato, u uzavrelom septembru 2000, kada satanizacija Savezne izborne komisije dostiže vrhunac, isplivava jedan lik kao najvažniji, dok se čelnici komisije stidljivo spominju, iako su samo oni mogući tvorci i kreatori svake odluke te komisije. Zato ja stižem na naslovne strane baš tad, jer ako mi u sudu ne mogu ništa naći, mogu kroz komisiju ispolitizovati.

I to traje iz dana u dan. A ono što me je prenerazilo, i što je samo Milenković mogao izrežirati, je glasina o mom navodnom čuvanju prostorija u kojima su glasovi vojske i policije, kao da sam službenik Savezne skupštine a ne član SIK, koji tu stiže po pozivu i koji ne zna, dalje od ulaza u Skupštinu, gde se šta nalazi. A, u stvari, nekoliko dana posle izbora, održanih 24. septembra 2000. tih 40.000 glasova lica koja glasaju putem pisma, a ne 100.000 kako se pisalo, bili su istinski predmet velike manipulacije najvažnijeg čoveka u SIK-u,

Milisava Milenkovića. On je, u svojstvu generalnog sekretara Savezne skupštine, jedini i zadužen da određuje gde će se glasovi dopremati, ko će ih brojati, i u kojoj prostoriji će se čuvati. Znači, njemu je mogućnost manipulacije bila dostupna, i to samo njemu, po prirodi stalne finkcije glavnog organizatora, a nikome drugom, jer smo mi ostali dolazili samo kad su zakazivane sednice. On je jedini imao pravo da komisijski materijal dozvoljava na uvid zainteresovanim stranama, ili da ne dozvoljava van zakonskog roka.

Medutim, Milenković je namerno opstruirao to pravo, dovodeći stvari do opšteg rugla. Sa slikama DOS-ovih predstavnika, kako satima čekaju ispred Skupštine, na stepeništu, sve sa novinarima, kameranima, advokatima, i dragim što ide uz to. Ta slika je bila ubitačna za kredibilitet SIK-a. A on mrtav hladan, zavaljen u kancelariji, šalje aber (doduše, od mene vrlo prikriven) preko službenika iz svoje službe, da taj uvid u glasačke listiće ne dozvoljava Milena Arežina. Vest je proizvedena, i nju više niko ne može zaustaviti, pogotovo kad uzavrele strasti nemaju vremena za logiku. Ko da se pita, otkud meni takvo ovlašćenje? (Za proizvođača te gnusnosti saznaću tek tri godine kasnije, i to od službenika koji je, ni kriv ni dužan, nosio aber od sekretara Milenkovića do krajnjeg prijemnika.)

Istovremeno, saznaću zanimljivost sa glasovima vojnika. Lično ih je Milenković, sa grupom službenika, u džakovima uvlačio na sporedni ulaz iz Vlajkovićeve, a onda već sakupljene administrativce, njih oko 40, postrojavao kao žeteoce u jednoj velikoj prostoriji, da broje sve dok ne izbroje! A preko dana je tu prostoriju zaključavao, i držao ključ kod sebe, koji i po logici stvari mora biti u sekretarijatu ustanove čiji je on šef. Tako se stvarao veštački, ali tako važan utisak, da tu mora biti nešto strašno kompromitujuće, kad se već toliko krije. I to se širilo kao kuga, podgrejavajući sve moguće pretpostavke.

Trebalo je, znači, rasplamsati bes, samo što tim besom ne sme biti zahvaćen sam Milisav, koji je 5. oktobra najmirnije, pred samu paljevinu Savezne skupštine, istu napustio bez potresa, bez uzbune. Čak, tih dana pred paljevinu, on se raspoloženo kreveljio, kao da se sprema demek. A ne sramna paljevina. Niko ga nije taknuo. Interesantno. Znamo kako su drugi tog dana prošli. Ali, on je najvažniji za utisak da se Skupština pali zbog 100.000 lažnih, a ne 40.000 stvarnih glasova, koji ionako ne utiču na krajnji rezultat. Da su bili lažni, valjda bi neko to primetio od onih 40 brojača. Zašto bi ih uopšte brojali, ako su već lažnjaci. To definitivno znaju samo on i Milutinović. Ali, interesi su čudo. Oni su tih dana bili najbliskiji, i zato su ostali zaštićeni i nepoznati.

Vratimo se njegovoj rečenici: "Reci, ne dozvoljava Arežina". Ili: "Naredila Arežina"! Samo zbog toga sekretar Milenković, po pravdi Božijoj i zasluži zemaljskoj, trebalo bi da trči večni maraton u devetom krugu Danteovog pakla. Sa večnim samopitanjem: "Zašto sam to uradio Mileni Arežini"? Odgovor je nevažan, jer ionako nikoga više ne zanima.

A ta njegova bestijalnost tada je bila otrov na zapetoj streli, koji su moji neprijatelji u sudu, i u vezi sa sudom, usmeravali selektivno, i koristili svakojako, pretvarajući me u omamljujući zov na linč. Zov na neizostavni linč. Na linč koji će uzbuđivati, koji će posmatrača zadovoljiti opštom egzaltacijom. U toj meri opštom, da su me mogli zapaliti uz samu fontanu na Pašićevom trgu, a da niko ne bi posegao za kapljicom vode, da mi ublaži rane. I taj zov 6. oktobra demonstrira Kljajevićava mafija usred bela dana, emitujući poruku da me tako proteranu treba zgrabiti, ščepati bilo kako, ali ubiti svakako.

Zato se koncentrišem, da iza sebe ostavim kakav-takav trag. Agenciji Tanjug telefonom diktiram saopštenje o kriminalnom obijanju sudske uprave, sa upozorenjem da su svi sudski predmeti, kao i sudski pečati, dostupni svakoj vrsti manipulacije. Oni me ljubazno uveravaju, da će to proslediti odmah svim medijima, i pri tom mi kažu da je TV Studio B već emitovao snimak iz obijenog kabineta. Zato, što se ova TV stanica nalazi u neposrednoj blizini Privrednog suda.

Nešto me vuče da napišem pismo, meni najvažnije. Trudim se da ne bude tmurno, nego optimističko, koliko je to moguće. Čak, da bude duhovito. Sedam i pišem.

„Sine moj, Najgore je imati čangrizljivu i uplašenu majku. Takva uvek zvoca, kuka i prati, nesvesna da odmaže odrastanju. Takva majka je k'o kvočka, koja rakoli po vasceli dan, a piliće zauvek omedi na nivo kokošinjca. Ja sam želela da budem majka-ptica. Ptica koja gradi gnezdo i čuva sve dok ptiću ne porastu krila. Prvim uzletom njenog ptića i njena misija je završena. Osvajanje slobode pripada samo njemu. Tvoje detinjstvo su i moje najlepše godine. Naše ušuškano gnezdo, u koje grabljivice nisu smele priviriti. Sad već imaš dovoljno godina da možeš krenuti u osvajanje svoje slobode. Tvoj izbor je i tvoja sloboda. Zato se detinjstvu ne vraćaj preterano. Neka ti bude podsticaj da izabereš svoj put, i da ga što pre prepoznaš. Želim da te od toga ništa ne odvlači. A pogotovo ne ovo s čim ja sada kuburim. Karakondžule koje mene napadaju, su samo jedna od mnogih prepreka koje sam raščišćavala na svom putu. To tebe ne treba da dotiče. Nipošto. Jer, svako je odgovoran za svoj put i za svoje posledice. Ma šta da mi se desi, treba da znaš da nije strašno. Na tome se ne zadržavaj uopšte. Moja ideja pravde je i moj veliki san, a to je podrazumevalo borbu koja je uvek prevazilazila moje mogućnosti. Ali, zato sam mnogim obespravljenim, koji su godinama obijali sudske pragove, u jednom periodu, ili bar trenutku, bila dostižnost pravde. A to je moje izuzetno osećanje, i ono je ostvareno. Nakazotine koje otimaju moj sud, samo su vlasnici zamene teza i kradljivci tuđeg dela. Ne obaziri se na sve što mi takvi urade. Moji neprijatelji imaju pomračenje uma, obeščastiće sav moj trud i moje delo. I baš u sudu stvoriti ogromnu nepravdu, a ona nikada ne ide uporedo sa pravdom. Ali, sine moj, pravdu nikad niko nije zabravio, niti zauvek zaustavio. Zato joj nikada ne smemo reći ždovidenja'. Ona će bljesnuti. Jedan zračak pravde jači je od svih oblačina nepravde, i on će te neminovno obasjati, a to je isto kao da je obasjao i mene. A dotad, ne veži se ni za kakve pričurde. Ne zagaduj svoj um iskonstruisanom zarazom. I ne smeš dozvoliti ni klicu zaraze, jer se zlo lako ugnezdi, a ono ne pripada tvom biću. Ti najbolje znaš da je tvoj i moj život bez mrlje. Apsolutno bez mrlje. Tako se osećaj... Ali tako se i ponašaj!"

Umesto podrazumevajućeg "volim te", "čuvaj se" i slično, htela sam napisati nešto što će biti podsticajno. Dugo sam razmišljala i setih se. Napisah deo mog omiljenog mota: "Život ima smisla samo u borbi" dodajući "to je moj jedini izbor".

Moje pismo me osokolilo, i odmaklo od predrasuda. Zbilja, šta ja radim ovde? Da je država htela da me zaštiti, obijanja ne bi ni bilo. Moja misija je prekinuta, ali ne i završena. Samo treba naći rezervni položaj. Odlučujem da odem tamo, gde se već deset dana nalazi onaj kome je pismo namenjeno, jer frontalni udar krenuo je baš 24. septembra 2000. godine, na dan samih izbora. Polomljena brava na ulaznim vratima zgrade u kojoj živimo, onesposobljavanje interfona, i razbijena stakla po haustoru, ukazivali su da se nešto sprema. Sklonila sam najvažnije. Njega.

Ja krećem. Pritvaram vrata tek da ne zjape. Iz lifta izlazi Arandel, sa još jednim čovekom. Kao da me sunce obasjalo. Arandel Markićević, institucija srpskog pravosuđa, moj veliki dar, koji ja sigurno ne bih znala izabrati. Njegovo pojavljivanje u mom životu, pripisivala sam delu one velike pravde. On je prepoznao moj ogromni pravdoljubivi potencijal, a ja velikog modelatora, koji će to moje beskompromisno poborništvo „oko za oko, zub za zub", pretvarati godinama u rafiniranu ubojitost, kojom sam na ovaj ili onaj način pobeđivala moje neprijatelje. Ali, nažalost, tog leta 2000. godine Arandel i ja smo bili na suprotnim stranama. Oštro mi je zamerio ulazak u Saveznu izbornu komisiju, i to mi jednostavno nije mogao oprostiti. Zbog nekompetentnosti onih koji su je činili, a pogotovo onih koji je vode, jer ih je sve odlično poznavao.

„Ispolitizovaće te, i to će ti se obiti o glavu baš tamo gde si najbolja, a to je sud", govorio mi je on tada. Osobito mi je zamerio, što sam prihvatila da budem pravni zastupnik SIK-a, i to

pred Saveznim ustavnim sudom, gde je on inače bio sudija. Taj sud već drugi dan igra svoju sramnu ulogu sa javnim saopštenjem koje niko ne razume, o odluci koju nikom ne da, a osobito je ne da Slobodanu Miloševiću, da on ne bi otkrio pozadince te pravne perversije. Ja sam to tad prebacivasla Arandelu, kao i on meni za komisiju kd je govorio: "Braniš neodbranljivo, dok ostali planduju u Skupštini, čačkaju nos i gledaju kroz prozor. Ako sve protekne u redu, pripisaće to sebi. Ako ne, oni će te prvi oklevetati. To su takvi ljudi" - bio je izričit.

Ali, i ja sam bila uporna, smatrajući da svoju individualnost uvek mogu odbraniti, i da ona ne može biti ugrožena bilo kakvom grupom. To je i on meni odgovarao kad je u pitanju njegov sud. Da se ne bi nadvikivali, jednostavno smo začutali. A od toga su najviše imali naši neprijatelji, kao i obično. Odbijao je svaku mogućnost da mi bude jatak u mojim, tada tako važnim otkrićima, a koja su se podudarala sa onim o čemu su govorili strani posmatrači na sastanku u Skupštini, 21. septembra 2000. Nije hteo da me čuje.

Mnogo kasnije biće mu strašno žao. A pogotovo kad se uveiro u manipulaciju samog njegovog suda u skrivanju sopstvene odluke. Tog dana, sledenog lica, kolutao je očima po grafitima, crvenim kao usirena krv, koje kao da je pisao i crtao satana. Iako nesklon kvalifikacijama, najednom sasu buljuk reči: "To su mogli samo krvoločni Kljajevići. Deset godina onaj stariji mulac nije bio u stanju da nauči sudski poslovnik, a sad je upao u tuđi kabinet. To zna. Zar od drugih da čujem šta su ti psi uradili? Zašto mi se ne javljaš? Sediš ovde, a cela zgrada ti liči na kasapnicu! Evo, na pragu su ti napisali: "Probušićemo ti mozak", i ti čekaš da to oni urade, Pogledaj na šta ti liče vrata! Masakrom nad tobom, oni se dokazuju onima koji s tobom imaju neki specijalni plan. Šta još čekaš?"

- Već sam pošla - bilo je sve što sam rekla. Odvezli su me u moje izbeglištvo, a oni su se vratili da vide šta će sa mojim vratima. Promenili su bravu.

NOĆ ISTORIJSKE PREVARE

Noć je uveliko, verovatno je bilo blizu ponoći. Zove me Arandel. Telefon se usijao. Glas koji ne pripada njemu, pun psovki. Preneražen. Hvatam samo ponešto. Skoro viče: "Je l' vidiš ti ovo, majku im pokvarenu. Ko se to usudio da menja sudsku odluku?"

- Kakvu odluku - odgovaram ja zbunjeno. - Šta su sad kreteni obili?

"Ma, odmakni se već jednom od tog obijanja. Pa nije reč o tebi, čoveče, reč je o istorijskoj prevari. Zar ti ne gledaš televiziju? Pa, Slobi je neko podvalio odluku, koja u sudu nikada nije doneta. Koštunica nije pobedio, to nigde u odluci ne piše" - vikao je on na sav glas. Odlukom je samo poništeno Kosovo, i sve se mora ponoviti. A, eno ga Sloba, upravo daje saopštenje da je saznao da je Koštunica pobedio odlukom Saveznog ustavnog suda. To je nemoguće, takva odluka suda ne postoji. To je falsifikat!!!"

- A koliko ste vala cinculirali sa tom odlukom, nije ni čudo! -rekoh.

"Prestani sad o tom", reče Ijutito, i ja shvatih da on u glavi već prebire zlo sa kojim se poigravao upravo i taj sud dva dana. "A ko mu je to podvalio"? - rekosmo istovremeno. "Toliko sam potresen, zar je to moguće?"

U prvi mah sam pomislila da je neko falsifikovao odluku Saveznog ustavnog suda, i da Arandel zbog toga besni.

"Uključi televizor, i javi mi se posle hitno!"

Uključujem TV i gledam najavu JU-info kanala "Specijalna emisija", i najednom, Slobodan Milošević, tadašnji predsednik Jugoslavije, stoji pored grba i zastave, i jednom netipičnom retorikom, kao da čita tuđi tekst, doslovce izgovara: "Upravo sam dobio službenu informaciju, da je odlukom Saveznog ustavnog suda, Vojislav Koštunica izabran na predsedničkim izborima za predsednika Jugoslavije".

Ostatak Miloševićeve izjave svodi se na to, da se posebno zahvaljuje onima koji nisu glasali za njega, i da želi da se odmori sa unukom Markom ...

Zakovana za stolicu, gledam, slušam - ne verujem. Kakva je to odluka koju je samo on dobio, i niko više ... Kad je objavljena, i zašto je ja nisam dobila kad sam zvanični zastupnik SIK-a?! Morala sam je dobiti prva!!!

Najednom mi kliknu redosled dešavanja. Ta odluka Saveznog ustavnog suda, koja se spominje u emisiji JU-Info kanala, a koja nigde nije objavljena, kakva god da je, morala mi je biti uručena kao zvaničnom zastupniku SIK-a. Gde? Pa tamo gde je sedište Savezne izborne komisije. Ali ono više ne postoji, jer je Skupština 5. oktobra zapaljena! Onda mi je morala biti uručena tamo gde radim, u mom Privrednom sudu, kojeg od ranog jutra obleću sivo-mračne patrone. Kao crni gavranovi, ptice zloslutnice koje prve merkaju plen za ždrelo grabljivice. Eto odgovora zašto se meni obija kabinet baš tad.

Tad, u 14 sati, u smrsanom mom radnom prostoru raspomamljene grabljivice parčaju plen: moja službena i privatna prepiska, hiljade završenih sudskih predmeta, stotine poništenih nezakonitih privatizacija, na desetine odluka u rukopisu, hiljade podvučenih paragrafa u mojim zakonima. Moje dileme, moji problemi, moje radosti u posetnicima i rokovnicima. Jednom rečju, moje sudovanje poduprto najuzvišenijim impresijama. I sve što sam godinama vukla iz jednog suda u drugi. Sad je njima, Kljajevićima, na dohvat ruke, da orgijaju, i da pretekne; da odluke prava pretvaraju u krvavi put neprava. I, eto tu, u njihove

kandže tog popodneva stiže odluka SUS-a, meni adresirana a njima namenjena. Ili su oni mislili da mi je ona već poslata. Pa uzimaju sve, da bi natenane pregledali. Zovem Arandela:

- Kad je odluka iz vašeg suda ekspedovana?

"Pa, negde po podne. Ja sam otišao oko 15 časova, a još je bila tamo."

- A moj primerak - nastavljam nestrpljivo.

"Pa, valjda ti je poslat istovremeno kad i drugim učesnicima u postupku". Možda i ranije, ne znam. - odgovara on polako.

Zastadosmo oboje, valjda u sekundi svesni ključa obmana u nizu. Moj stan je samo kao mamac obijen, da me Kljajevići navaćare da pojurim iz suda u kojem mi ne bi smeli ništa, sve sa svojom naoružanom gardom. Zbog očiglednosti svega što bi pokušali. A onda me učaurili u milje pretećih grafita i obijenih vrata, da u stanu beskonačno čekam patrolu koja neće doći. Setih se dobronamernog policajca: „Zavlače te u noć. Večeras se nešto gadno sprema". Plače mi se, vrišti. Čovek je najočajniji kad je u zabludi za jedno, a prevaren za drugo. Prevara, za čijim smislom tragam celo popodne, evo, pokaza mi se usred noći. Nadigraše me sudski šibicari. Prljavi, primitivni i zli, ali opaki i organizovani. Oni su ta velika skupina koja prisluškuje, prati, uhodi i preseca gde god zatreba. Na koga se ustreme njihovi nalogodavci iz bilo kojih razloga, obeleženom spasa nema.

Tog popodneva oni su me kontrolisali dalje, ali ne zbog suda, jer su već u njemu. Nego zbog sudbonosne odluke, čiji hod takode kontrolišu, i koja iz njima poznatih razloga ne sme stići u moje ruke. Oni vrlo dobro znaju da bih je ja obznanila, i to satno ja. Ali i odnela onom ko je očigledno večeras prevaren. Zato me ceo dan drže pod kontrolom. Niko drugi tu odluku ne bi odneo Slobi osim mene, svi su ostali već provereni. To je ove večeri nedopušteno. Apsolutno nedopušteno. Dok režija kojoj su oni samo logistika ne obavi svoj zadatak. A evo, obavila ga. Prevarili su Slobu o sadržaju odluke. Prenu me Arandelov glas:

"Da si mi se javila odmah, čim su te gurnuli u kućni pritvor, valjda bi se svega ovog zajedno setili. Mogao sam ti ja doneti tvoj primerak, jer je sve bilo spremno za izlazak iz suda."

- Molim vas, možete li mi sad naći tu odluku.

Probudih se ja konačno. Godinama smo prijatelji, a uvek sam ga persirala, kao da živim u 19. veku. Nisam želela da narušim oreol koji sam sama stvarala oko velikog pravosudnog kreatora. Njegova ljudska dobrota poimala je moje vrednovanje dragocenosti. Zato sam zazirala da od njega tražim bila šta, što bi ga moglo izložiti opasnosti. A pogotovo ono što znam da on ne bi želeo. Ali ova putanja odluke, u kojoj je on kao sudija izvestilac učestvovao, i koja nas je udaljavala dokje stvarana zbog različitih stavova, evo, sad nas opet poveza zbog izvitoperene putanje i lažne interpretacije. Njemu, izrazitom pravnom perfekcionista, nije dolazilo do svesti da autentičnost sudske odluke neko sme ugroziti. Ali ovog trenutka se uverio da je odluka čiji je nacrt osmislio ne samo ugrožena, nego da je prikazani sadržaj falsifikat. I on panično traži sagovornika, a to mogu biti samo ja. Ja, koja sam predosetila da će se Savezni ustavni sud na kraju nakačiti na lukave predvodnike SIK-a, da u kontinuitetu zajedno svoj kameleonski preobražaj ostvare nudenjem istrošene lojalnosti, neprivlačne kao olinjala repuvina, prihvatljiva za ispašu samo kad ništa svežije nije na domaku. A onda će, sažvakana a neprevarena, u prvim satima preživljanja biti izbačena kao slinavi ispljuvak; krajnje gadan i neukusan. Eto, tako će i ovi lojalisti na kraju proći, ali taj prljavi posao za pripremu „krunisanja lažnog cara Šćepana malog" mogli su obaviti samo oni. Zato i jesu trenutne važnosti.

Pogledajmo zato, kako je SUS nudio svoju lojalnost kroz tri metamorfoze svoje odluke. Prvo su 4. oktobra 2000, odmah posle sednice na kojoj su odlučivali o žalbi DOS-a, dali

nepotpuno saopštenje: "Poništava se deo izbornog postupka ..." Ali bez označavanja kojeg dela, i iz kojih razloga, da bi time dopaljivali maštu uoči dana «D», da je odluka SIK-a puna laži i prevara. Zbog toga je poruka bila, da svi ujutru krenu pred Skupštinu, "da se pale lažni glasački listići". A isti ti nesrećnici, će biti samo dekor na čija pleća će se svaliti paljenje nacionalnog parlamenta. Palili su ga stručnjaci, ali iznutra, logističari koji tim činom napuštaju milost bivše i kupuju milost nove vlasti. I to je jedini cilj, Samo, što oni ne vole pozornicu, i zato su izbacili narod kao dobrodošlu dekoraciju svakog čina. A tek kad su iznosili čiviluke i stolice - milina za majstore. A onda je, u drugoj fazi, u rano jutro 5. oktobra, na Radiju "Slobodna Evropa" emitovana nova vest, direktno iz usta Milutina Srđića, predsednika tog suda. Koji kaže: "Poništavaju se predsednički izbori u celini, jer su neustavno raspisani ..."

Sa stanovišta prava, to jeste bilo najispravnije. Ali sa stanovišta uzavrelih i pomešanih strasti tog dana, to je bilo najuspaljivije sredstvo, koje tera maštu dalje i dalje. "Gle, sad poništavaju kad su videli da su izgubili". I poruka je samo jedna: "Juriš pred Skupštinu! Obavezno i po svaku cenu". Treća faza se odvija u toj noći opasnih zamena. Završnica cirkusa. Citira se, znači, nepostojeća odluka. I što je najtragičnije, citira je onaj kome je sadržaj podmetnut.

Krije se pravi sadržaj, koji glasi: "Poništava se ceo izborni postupak na Kosovu i Metohiji, iz formalnih razloga, jer se nije glasalo od 7 do 20 časova, kako zakon određuje, već od 7 do 16 časova, kako je odlučio SIK, čime su povređena prava građana sa Kosmeta ... pa se izbori moraju ponoviti". Gde je tu famozna izborna krađa? A pogotovo, gde je pobeda Vojislava Koštunice? Od izborne krađe ni traga, čak ni nagoveštaja. Što i jeste motiv prikrivanja. Kako sad javnosti objasniti, zašto ta odluka 4. oktobra nije saopštena u celini, znači pre 5. oktobra. Zato, da bi prva i druga faza metastazirale u svirepo delo, koje je nacionalni parlament pretvorilo u čemer, jad i pepeo.

To nisu uradili ni Nemci za vreme okupacije, valjda zbog lepote zdanja. A Petog se pali pikanjem da je navodno utvrđena izborna krađa. Ko sad uopšte sme da zna da te krađe nema, i da odluka SIK nije pala iz prekrajačkih razloga, kako je gumuto u etar, već samo iz formalnih. Zbog toga je taj sud odlučio, da svoju odluku tih opasnih dana krije. Objaviće je tek 10. oktobra 2000. godine, i to u "Službenom listu" koji čita samo onaj ko mora. Ali, ono najvažnije, da javnost sazna pravi ishod, a ne emitovani, ostaće zauvek sakriveno. Lažno proklamovano uverenje o izornoj krađi mora ostati institucionalizovano, kao i lažno proglašenje: da je Vojislav Koštunica upravo tom odlukom SUS izabran za predsednika Jugoslavije.

Da li bi te noći, između 6. i 7. oktobra 2000. veliki taktičar Sloba, kome su to priznavali svi, objavio svoju kapitulaciju da je imao autentični tekst odluke, koja mu je uprkos svim naporima više odgovarala nego bilo koja ranije. Ona mu je apsolutno išla u prilog. Da dobije na vremenu, a to podrazumeva barem mesec dana dok se izbori na Kosmetu ne završe, a za koje vreme je mogao povući niz poteza. A, pre svega, upravo tom Zapadu, koji mu je spočitavao zakonitost, uručiti njihov adut, tj. krunski dokaz da se mora ispoštovati pravosnažna sudska odluka, i izbori ponoviti jer to naređuje zakon. Ko bi ga tad mogao naterati da preda vlast na bazi takve odluke? Niko. Zato se svima te noći žurilo. Ali, s kim je to mogao sprovesti? Sa gnjilojednim saradnicima, koji su ga u sve to i uvalili. I svi su ga izdali. Zar oni nisu znali sadržaj odluke suda? Znali su, ali su ga krili sve dok ga nisu naterali na ovo večerašnje, užasno, podmetnuto obraćanje naciji.

Nikako, država je već gnjila. Ali, manimo se sad "šta bi bilo kad bi bilo", i ostavimo po strani sve političke intrige. Vratimo se na teren prava, čija je teška zloupotreba te noći Arandela prenerazila, a mene stavila pred novo iskušenje. Kako u tim okolnostima doći do odluke, i kako je odneti onom na kog se odnosi? A na šta on ima apsolutno pravo. Pravo na

istinu, kao i svako drugi. Bio on „pekar, lekar, apotekar, predsednik ili tapetar, akademik ili klošar" - pravo na istinu je univerzalno i nepovredivo. A onaj ko je prikriva, vrši kvalifikovan zločin. Tim pre, ako prikrivanje vrši sud. Takav zločin je nemerljiv. A onaj ko za prikrivanje zna a ništa ne uradi da to otkrije, samo je saučesnik vinovnika. I potera za odlukom je počela.

Arandel mi priča: "Večeras njih barem 40 zna ishod odluke. Toliko ih je danas mešetarilo po sudu. Ako su svi oni odlučili da je od Slobe sakriju, tvoje šanse da je dostaviš su male. Ali ja ću ti je sigurno naći".

Zašto ovako zajedno nismo radili svih proteklih dana, zašto mi nije na vreme poverovao - tutnji mi u glavi sa svih strana.

DAN KONAČNE IZDAJE

7. oktobar 2000, pre podne

Konačno, odluka je u mojim rukama. Već je uveliko jutro. Arandel mi daje važan savet. "Nemoj ići preko Mire, izgubićeš ionako već izgubljeno vreme. Ova odluka odnosi se samo na Slobu, za njega je sudbonosna, i nosi je direktno njemu. Nemoj se javljati telefonom. Presrešće te." Smatrala sam da moram preko Mire, jer kako nenajavljena ući u "Mir". Zato ja od nje očekujem savezništvo, da bih neopaženo ušla, a onda ću lako odluku proslediti onom na koga se odnosi. Ocenila sam da je to najcelishodnije, iako me je podsećanje na razgovor sa njom od 5. oktobra potpuno oneraspoložilo. Moja greška je što sam uopšte išla preko nje kod Slobe. Ali, kako sam drugačije mogla.

Kako sam pogrešila što se bar tog jutra nisam držala Arandelovog saveta. Na moj poziv oko 9 časova, dobila sam neljubazan odgovor „da nema vremena da me primi, da čeka frizera, i da pokušam oko 11 časova". Šta ću, čekam, nema mi druge. Prekraćujem vreme u društvu mog vozača Joce i Slaviše Ilijevskog, očevica jučerašnjeg sudskog masakra. On je uplašen, šokiran, brine za porodicu. Sav je unezveren, jedva govori. Sedimo svo troje kod njega u portirnici suda. Neću da idem na sprat, da ne gledam užas na koji još nisa'm spremna. Ali neću ni da remetim otiske koje je policija uzimala na uviđaju od 6. oktobra 2000.

Zovem u 11 časova ponovo. Mira mi hladno odgovara "nemamo vremena, ne možemo da vas primimo". Prekipe mi. Ustajte momci, idemo! Vozi me Joca, i Slaviša je s nama. Izlazim u Užičkoj 11, a oni se vraćaju. Na ulazu kod kapije kažem: Idem kod predsednika. Oni me već znaju. Vrlo brzo me puštaju. Vidim vojno borbeno vozilo, ko bajagi čuvaju Slobu. Kakva maskarada. Da su ga hteli sačuvati ne bi goreo nacionalni parlament. Utrčavam u rezidenciju, jedan uljudan mladić odvodi me desno od ulaza. Sloba je bio sam u kabinetu, ležerno obučen, polusportski. Vidno se iznenadio kad me video. "Šta je bilo Milena? Otkud ti?", reče mi veselo.

- Donela sam Vam, predsedniče, onu odluku suda. Za kojom tragam od 4. oktobra. Sinoć su Vam podmetnuli falsifikat. Original, koji očigledno nemate, evo ja donosim.

"Ne zanima me ni sud, ni njihova odluka. Više ništa povodom toga!" - odbrusi kratko i s lica mu se izgubi onaj prvobitni nasmejani izraz.

- E, vala će Vas zanimati! Morate je pročitati, pa nek' se desi što se desi. Celu noć lelujam između života i smrti, da bih se dočepala ovog originala, a Vi mi tako odgovarate. Stvarno, predsedniče, nije u redu. Vaša supruga me jutros zavlaci, što sa frizerom, što sa gužvom, da bi me na kraju otkačila. A sad me i Vi ovako dočekujete. Kao da ja dolazim zbog sebe. I kao da ovde hoću nekog da zasenim. Ili da sam neki iracionalan čovek, pa verujem da ću baš ja da Vas spasim! Ali je strašno da se od Vas krije odluka koja se na Vas i odnosi. To je zloupotreba svih koji u tome učestvuju.

Primitih da se smračio.

- U pitanju je sakriveni sadržaj sudske odluke! A Vi morate znati pravi. To je suština dolaska. Odgledala sam sinoć kako su Vas izmanipulisali lažnom odlukom suda koja u realnosti ne postoji. Ukoliko pri tom ništa ne bih učinila, meni bi savest bila najveći teret. Arandel i ja smo celu noć obigrali oko njegovog suda u Palati federacije, da bi on tek jutros iščupao odluku koju Vam donosim, i koja Vam baš sad ide u prilog. Toliko mnogo Vam ide u prilog, da toga niste ni svesni. A da jeste, Vi biste se mom dolasku obradovali. Sinoć ste kapitulirali na lažnoj informaciji da je navodno Koštunica pobedio. Otkud Vam to? Ko Vas je

tako surovo prevario?

"Sedi Milena, i smiri se malo", reče znatno pomirljivije

- Neću da se smirim, a i ne mogu. Očajna sam, što se tumači da se ja ovde namećem, a ja Vam jedina donosim istinu. Da li ste uopšte svesni šta ste sinoć uradili. Dajte mi, molim Vas, tu odluku koju ste citirali sinoć na YU-info kanalu, dok ste sami proglašavali Koštunicu za pobjednika. Zamislite, Vama su uvalili da Vi to prvi kažete, jer će oni posle lako. Ja moram da vidim tu odluku, pa makar sad umrla! Da li je moguće da postoje dve?

"Kakvu odluku da vidiš?", upita Sloba prilično zbunjen.

- Pa, tu što ste sinoć dobili, jer sadržaj koji ste preneli u direktnom obraćanju naciji, ne odgovara originalnoj odluci Saveznog ustavnog osuda. A pozvali ste se na tu odluku. Vi ste sinoć gorko i podlo prevareni, a najgora je što su time prevareni i svi građani.

"Ja sinoć nisam dobio nikakvu odluku", reče ustajući od svog stola, i sede preko puta mene.

- Kako niste, kad ste je citirali. Vi ste rekli "dobio sam službenu informaciju da je odlukom Saveznog ustavnog suda pobjedio Vojislav Koštunica".

"Pa da, dobio sam upravo takvu informaciju, a ne odluku. I ja sam tu informaciju preneo, i to je sve", reče mirno.

- Zašto niste tražili pre obraćanja javnosti odluku, da biste proverili da li je informacija tačna? Da je bar uporedite.

"A zašto bih sumnjao? Uostalom, SUS već dva dana neće da dostavi svoju odluku. To i sama znaš. Te nisu napisali. Te nije potpisana, te ovo te ono. Prihvatio sam poslatu informaciju. Šta bih drugo."

- Odluka je juče iz suda izašla posle 15 časova, to mi je lično Arandjel rekao. Vi ste se oglasili na JU-infu tek oko 22 časa, što znači da je do Vas mogla stići.

"Pa mogla je stići da mi je poslata, ali nije, niti bilo šta o tome znam. Ja sam dobio informaciju i preneo je. Verujem i sad da je tačna", reče vrlo opušteno.

- Ako verujete informaciji, evo, sad se uverite da je apsolutno netačna. Da je ta „službeno dobijena informacija" gola laž, kojom Vas srušiš, a da se ni pomučili nisu.

On odćuta, i ja nastavih:

- A ko Vam je doneo tu "službenu" informaciju? "Vojislav Koštunica", odgovori on mirno.

- Molim? - zgranu me do te mere da sam skočila. - Kako Koštunica? Otkud on kod Vas? Pa zar niko drugi nije imao tu informaciju da Vam donese, nego glavni protiv-kandidat. Koja je to čarka? Kako je došao?

"Doveo ga je Pavković."

- Mislite na generala Pavkovića? Pa, što ste ga primali, kad Vas je već izdao? Pa koga on da Vama dovodi? Zar niste posumnjali da dolazi zbog nečeg što za Vas nije dobro.

"Ma kakvi, šta da sumnjam - odgovara Sloba. - Pavković mi se javio negde oko 20 časova, i predložio da dođe sa Koštunicom. Nije on meni ništa govorio zbog čega dolaze. Kad su došli, od njih sam saznao to što sam posle rekao." Sloba se na trenutak ispravi, pa reče: "Pavković je doveo Koštunicu, pa smo tu malo sedeli, a onda je on izašao. Ostali smo samo ja i Koštunica. U razgovoru, Koštunica mi je rekao da je Savezni ustavni sud utvrdio njegovu pobjedu, odlučujući po žalbi DOS-a i da je to definitivna odluka. Te da bi bilo dobro da ja to u

toku večeri objavim, obzirom na celokupnu situaciju u zemlji. Smatrao sam da je to u redu, jer ako je odluka suda poslednja instanca u tom izbomom postupku, onda nema razloga da tako ne postupim".

- Je li on Vama pokazao bilo kakvu odluku suda na koju se pozivao?

"Ne, nije. Niti sam ja to tražio. A i zašto bih? Koštunica mi deluje kao pošten čovek. Ne verujem da bi me on prevario.

- E, pa, prevario Vas je do srži, sve tako poštenjački. Zašto ga niste proverili?

Skočila sam ponovo:

- Što ga niste upitali zašto on javno ne objavi tu „svoju pobedu" odlukom suda.

"Ni na pamet mi tako nešto ne bi palo", reče Sloba mirno. „Ja sam ga samo upitao, da li je ta odluka objavljena u žSlužbenom listu', pošto danom objavljivanja ista stupa na pravnu snagu. To je opšte pravilo, i samo sam ga to upitao."

-I šta Vam je odgovorio?

"Rekao mi je, da je objavljena baš tog, 6. oktobra popodne u «Službenom listu»."

- Ne mogu da verujem da ste tako ispali naivni, Izvinite predsedniče, pa zašto ova Vaša gamad barem to nije proverila, jer je lako naći «Službeni list». Juče nije objavljena sigurno, Arandel i ja smo to proveravali jutros. Kamo sreće da je objavljena. Onda bi to bila upravo ova odluka. Jer nema druge. Zato i nije objavljena, da bi mogli manipulirati lažnom informacijom. Da li ste se uopšte interesovali za taj «Službeni list»? - upitah ga, do kraja smrvljena ovim za mene potpuno neobjašnjivim saznanjem. U toj meri sam bila uzbuđena, da sam svaki čas koristila izraze "vaši ljigavci", "dvorjani", "dželati", "izdajnici" ... što je njega vrlo mrštilo.

Pokazivao je izvesnu dozu odbojnosti prema ovim kvalifikacijama, ali vrlo živu zainteresovanost prema pravnom delu.

"Nije mi palo na pamet da tražim «Službeni list», na uvid od njega. Znaš i sama šta bi to značilo. Dođe ti gost u kuću, a ti ga onda proveravaš. To nije dolazilo u obzir."

- A kako je on smeo doći kod Vas i odmah Vas prevariti. I kao da ništa nije bilo.

On slegnu ramenima i ja nastavih:

- To i jeste bravurozna prevara. Da Vam je došao bilo ko drugi iz DOS-a, Vi biste mu u ovoj situaciji džepove prevrnuli, tražeći odluku na koju se taj neko poziva. A ovako, poslali su Vam prepodobnog Koštunicu zato što u njega niko živ ne sumnja, i Vi ste se upecali. To je smislio opak mozak, neko ko Vas je prethodno dobro psihološki izanalizirao. Neko ko je tu, ko je preblizu. Pa, znate li šta znači, da ste sinoć ispričali celu tu priču kakav bi odjek bio. Pa niko živ ne može da pretpostavi da ste ono što ste saopštili na JU-info saznali od Koštunice. To je skandal na državnom nivou. "Prepošteni" Koštunica Vam donio lažnu informaciju da Vas je pobedio odlukom suda, a u toj istoj odluci nigde ni slova o tome. Naprotiv. Ona će sad zauvek ostati tajna.

Glava mi je pucala, što od čuđenja, što od šoka, što od svega drugog. Zar je moguće da je on, Slobodan Milošević, koga ceo svet smatra opasnim pragmatičarem, naseo na takav trik? Tako prljav i drzak trik, a u osnovi lako proverljiv. Najednom sam skočila.

- Ajeste li Vi takvu informaciju proveravali preko nekog svog, ako već niste sumnjali u Koštunicu?

On ne odgovori odmah, i moje pitanje ostade u vazduhu, jer je upravo uzeo telefonsku slušalicu. Razgovorao je sa Dačićem, i to je dugo trajalo. Ovaj mu je čitao neki spisak, i po

imenima koje je Sloba ponavljao, shvatila sam da oni prave neku listu. Verovatno poslaničku. Ali kako, kad izbori još nisu završeni, razmišljam. Šta je to što se tako brzo kuva? Kako prave listu bez Kosova? Na poslanike se odnosi ponavljanje, kao i na predsednika.

U tom uđe Mira, odbojna i nestrppljiva. Htedoh da je pozdravim već naučenom ljubzanošću, ali me ona vidno ignorisala, kao da ne postojim. Prišla je bliže Slobinom stolu. Shvatila sam da čeka da on završi razgovor. U sebi sam proklinjala sve one koji su je ovde uputili. Nešto će se iskomplikovati osećam, a ja mu nisam rekla ni deseti deo. Sloba je konačno završio taj dugi i iscrpljujući razgovor sa Ivicom. Mira mu reče nešto tiho. Nisam prisluškivala, a i kako bih u toj situaciji. A onda, znatno glasnije, idući prema vratima, opet mu se obrati: "Molim te, Sloba, požuri, čovek već i previše dugo čeka. Stvamo nema smisla". Prostruji mi kroz glavu, da je moj dalji boravak na klimavim nogama. Ona zahteva da on odmah negde krene. Ja ponovih malopredašnje pitanje. Sloba odmahnu rukom, i skoro nemarno mi odgovori:

"Ma pitao sam ove moje, i svi su mi rekli da jeste tako kao što mi je Koštunica preneo".

- Pa, evo vam, predsedniče, cmo na belo da nije tako. Evo vam krunski dokaz da su Vas sinoć svi prevarili. Evo, u odluci sve piše, poništeno je glasanje na Kosovu, i isto se mora ponoviti. Nema nikakvog rezultata, nikakvog porednika. I to je sve. U ovoj fazi ne samo da nema porednika, nego se izborima još kraj i ne naslućuje. Zbog ove odluke suda izbori su tek na polovini puta.

On me pogleda začuđeno, još nespreman da toj temi posveti pažnju. A onda mi reče: "Otkud tebi ta odluka suda, kad o njoj meni niko reč nije rekao?"

- Arandel mi je jutros lično izneo iz suda, i to je jedina zvanična verzija. Ona je i od mene sakrivena, jer da sam je juče dobila, donela bih je Vama. U Vašem slučaju, ona je najbolje rešenje. I zato je kriju, da biste u zabludi sinoć izdeklamovali onaj užas.

Krenuh da je čitam naglas, međutim, Sloba me prekide, i najednom mu se ozari lice, pa reče: "Ma, verujem ti". I dodade:

"Ta odluka je imala smisla samo juče, ili bolje reći do sinoć. Pogledaj otkad taj sud tom istom odlukom manipuliše. Zato ne želim ni da je vidim. Šta uopšte ona sad znači. Zašto je sud nije objavio, kao što je pojurio sa onim saopštenjem 4. oktobra. Koje, kako vidim, je potpuno suprotno odluci o kojoj sad pričaš". Rukom odgumu u stranu odluku, koju sam ja u međuvremenu stavila na sto za kojim smo sedeli.

- E, vidite predsedniče, ona baš sad znači mnogo. Znači sve. I znači mnogo više nego da ste je juče dobili. Uzmite je i predložite javnosti. I to odmah. To je sad Vaša velika šansa, zato što na osnovu nje sve druge ćete uhvatiti u laži. I to od sudske igrarije, preko Vaših lukavih i lažljivih skutonoša, do Koštunice i Pavkovića, koji su zadnji u tom nizu. A to je Vaš džinovski poen. Tražite da se ova odluka izvrši. Insistirajte na tom, jer je to jedino zakonito. I jedina pravna mogućnost, a Vama ide u prilog. Tako ćete Zapadu zatvoriti usta, i to njihovim argumentom, jer insistirate na zakonitosti, a oni Vam to godinama osporavaju. U ovoj situaciji Zapad neće smeti, niti hteti, da insistira na prekrajanju ove sudske odluke. Ali hoće, ako ona ostane nepoznata. Ako je Vi ne obznanite, ona će i ostati zauvek tajna i sve će biti da je baš tako kako su vas sinoć prevarili. Zna li šta će to proizvesti kad je objavite, i tako otkrijete svima da ste upravo sinoć surovo prevareni. A u toj prevari učestvovali su svi, od najbližih saradnika do protivnika. To Vam daje sijaset drugih mogućnosti, da vodite određene sudske postupke, protiv svih koji su u prevari učestvovali. A onda je to razlog ništavosti samog izbornog postupka, jer ste u njemu svesno dovedeni u zabludu, da pred nacijom lično proglasite Koštunicu za porednika, iako to nigde ne piše. Takav akt ne postoji. Da li ste svesni koji moralni teg dobijate obznanjivanjem ove odluke. Ona je u ovom trenutku za Vas "zlatna ribica", najveći pravni argument, sa kojim sami možete u startu izvojevati moralnu

pobedu. U igri svih animoziteta to je ogromno. A to će izbaciti na površinu sve one koji Vam rade o glavi ...

Govorila sam brzo, navodeći sve moguće zakonske odredbe, predočavajući zakone koje sam za tu priliku ponela, samo da bih ga ubedila, jer sam svesna da on nije ni blizu takvog opredeljenja u svojoj glavi. Na kraju rekoh:

- Molim Vas i preklinjem, barem izađite u javnost sa ovom odlukom, jer drugi neće niko, pošto drugima to nije u interesu. Svima drugima je interes da nestanete, jer je predstava pri kraju. A svi su učesnici, i pozicija i opozicija. Evo, ako mi ne verujete o značaju pravne moći ove odluke, zovite Arandela. On je upravo otišao u svoj sud, da pokuša skupiti sudije, da bi se svi oglasili povodom sinoćnje lažne informacije o sadržaju njihove odluke.

On skoro radosno reče: „Pa hoće li se sud oglasiti?“ Imala sam utisak da on traži još neku podršku. Ovo moje ubeđivanje je bilo premalo. Shvatila sam da je to razlog oklevanja.

- To je, predsedniče, na dugom štapu - odgovorih mu. - Osim Arandela i sudije Miće Jakovljevića, niko drugi nije ni stigao u sud, pitanje je da li će i doći. U ovom slučaju, Vi imate argument u rukama i oslanjate se samo na sebe. Sami izađite u javnost. Sve almunje će se prestraviti. U krajnjem, ne možete ništa izgubiti. Ako ništa drugo, barem ste izašli čistog obraza, da ne ostane večna priča o izbornoj kradi. Sud je upravo našao da ne samo da nije bilo nikakve krade, već je odluka poništena iz formalnih razloga. Statistički rezultat je nepromenjen. Sad će prekrajanje tek nastati. Sad kad Vas imaju prevarenog. A ako rizikujete, ubedena sam da ćete dobiti sve. Jer, ovde je pravda na Vašoj strani. Ne dajte da Vam je danas ukradu. Samo danas imate sve i ništa. Uzmite sve. Evo odluka je tu. Uхватite ih u prevari! Sve od reda. I to je pobeda!

On najednom uze odluku i počeo je zagledati. Mene to usreći, jer od početnog garda prelazio je u pitku zainteresovanost. Mislim u sebi, još samo da je pročitao. Da budem tu dok je u celini ne pročitao. Da je shvati, a posle će on lako. Samo da nas sad niko ne prekine. Zazvoni prokleti telefon. Sloba, sve sa odlukom u ruci, ode do svog stola.

"O, Boro, ti si!" - reče prisno. Iz nastavka razgovora shvatila sam, da ga je pozvao njegov brat iz Moskve. Smatrala sam da je to previše intiman razgovor, pa sam mu davala znak rukom da izađem, a on meni da ostanem. Iz poštovanja prema tom poverenju, ovde neću opisivati relativno dirljive detalje, jer su oni interesantni samo sa aspekta Slobine tadašnje naivnosti, i totalne izolovanosti. On je u istinu verovao da će se odmarati, i da se više ništa strašno ne može desiti, da će euforija proći sama od sebe. Nijedna ružna reč, ni traga od ogorčenosti. Razgovor je trajao predugo, a meni se učinilo da Sloba i svesno oteže, da bi dobio na vremenu za novonastalu situaciju.

Sve vreme razgovora on je listao odluku, zagledao je, ostavljao, pa opet uzimao. Ona je polako dodirivala njegovu psihologiju. On je pravnik i lako logicizira tok izbornog postupka. Strepim samo zbog vremena. Da se u ovoj fazi ne prekine. Vadio je žvaku iz usta, lepio za kutiju od cigareta, pušio «Marlboro», i to je sa istovremenim telefoniranjem trajalo više od četvrt sata. Bila sam kao na iglama Razgovor se odužio kao gladna godina. Molim Boga da se telefonska veza prekine. Ude Mira. Opet stade pored Slobinog stola. Čeka kraj razgovora. On ustaje polako, i ništa ne odgovara na bujicu njenog protesta, „što ga čeka tako važan čovek“.

"Slobo, molim te, pođi odmah. Ja više ne znam kako da ga zadržim. On je već krenuo. Znaš koliko nam je važan."

"Pa dobro, evo, sad ću - reče Sloba - samo da završim sastanak sa Milenom", i krenu prema stolu gde sam ja sedela. "Ne dolazi u obzir - odbrusi ona jogunasto. - Već sat vremena čovek te čeka, on će otići, a on nam je važan. Nije važna Milena. Uostalom, zašto zakazuješ dva sastanka istovremeno?" - upita ga ljutito.

Meni nije bilo neprijatno što me ona otvoreno ponižava, već zato što sam svakog sekunda mogla prasnuti iz drugog razloga, i sasuti joj u lice sve ono što sam ova tri dana skupljala dolazeći kod njega, a, nažalost, preko nje. I danas patim što svojoj prirodi nisam dala punu slobodu. Baš tada. Otkud njoj pravo na durenje u stvari koja je apsolutno njegova i apsolutno službena. Bez obzira na posledice, a zbog tolike količine nipodaštavanja morala sam je podsetiti na Ričarda III, jer mi je on tada u liku nje uleteo u vidokrug. Postoje određeni trenuci kad bi čovek trebalo da prasne, baš onako kako mu se namesti. Da bi se stvari sagledale s pravog mesta, pa ma kako to vredalo pravi ili lažni moral. Pa ma kako zvučalo kao skandal. Skandal je i te kako neophodan da razotkrije licemerje, ili da barem olakša dušu, i reši teskobe koje iz ovih ili onih razloga nametnu drugi, ili ih mi sami sebi stvaramo, opet zbog drugih. Ali, badava. Odćutala sam u interesu pristojnosti koja je već bila poremećena. Ja je nisam smela popravljati. Važne odluke se uglavnom propuštaju u sekundu. I ja sam najvažniju upravo propuštala. Zbogom zakasnela pameti. U tom trenutnom blesku, nagomilanom prejakim emocijama, prevagnula sam u nemo ćutanje, praveći paralelne komparacije između njenog neprijatnog i njegovog prijatnog, kao da je to uopšte bilo važno tada.

Lebdela sam na nesigurnom terenu ličnih ambivalencija. I sve to u trenutku koji je izazivački začikavao istoriju, zavisno na koju stranu će se zakotrljati istina, brižno sakrivana danima od svih u jednom sudskom aktu od nekoliko strana, koji je tog trenutka Sloba držao u ruci. Pitanje je bilo samo, da li će tu odluku zadržati i postupiti po njoj, ili će je definitivno odbaciti. To je istinski bila hamletovska raskrsnica. Sad ili nikad. Eto od toga sam strepela još u dolasku, ali sad su iscurili svi pozitivni aduti, kao poslednja zrnca pešćanog sata. Taj Mirin dolazak, kao zlokoban nagoveštaj, vukao je neprirodno i izveštačeno u prostor koji više nije odisao normalnošću. Njoj je do važnosti nekog "čoveka", a ne najvažnije odluke koja se najstrože krila od Slobe, a sad je eto u njegovim rukama, zahvaljujući mojoj upornosti. Umesto da me blagosilja ona huli, ko zla vejavica. I to sam trebala reći tada i tako, jer sam donela za njega zaista istorijsku odluku, pa sam se tako i trebala postaviti, bez povlađivanja aveti koja je virkala iz svakog budžaka. I hvatala u zamku svoje alave poročnosti. E tad je morao skandal. Baš tad. Izostao je mojom krivicom.

Sloba polako spušta odluku na sto gde sam ja sedela. Ali, on nije seo. Opet se nisam snašla. Kad popustimo u stavu već smo i u porazu. Polako je prošao, okrenuo se na čas Miri, koja je i dalje čantrala, i ceo slučaj okončao ovako: "Ja, Miro, ne zakazujem dupli sastanak. Milena je došla sama i danas, kao i pre dva dana, i rekla mi ono što još niko nije ni nagovestio. Ona je ovde kao najveći prijatelj. Sasvim je druga stvar što nije stigla ranije, i što ja nisam ozbiljno shvatio upozorenje zbog kojeg je došla prvi put."

Polako je išao prema vratima, a onda se naglo okrenu i reče: "Ti si Milena čovek, i to veliki.

Ja tek tada zavapih:

"Ne izlazite, predsedniče, molim Vas. Nismo još završili, pa tek ste počeli čitati odluku. Ona je za Vas sudbonosna. Ako su Vas sinoć prevarili na bazi lažne informacije, danas će Vas izdati na bazi stvarne odluke, jer je neće izvršiti. Izdaće Vas prijatelji, jer će baš oni sprečiti izvršenje. Preduhitrite tu njihovu prljavu izdaju. Molim Vas."

On je već izašao. U porazu rastumačih da ja to pričam sebi i nezatvorenim vratima koja su ostala za Slobom. Da, i Mira je tu.

Plakala sam glasno i sasvim otvoreno. Ona me konačno ugleda, i to me tek ozlojedi. Nije izašla s njim, već mi reče par ljubaznih rečenica, koje sam ja doživela kao jalovo palamudenje:

„Smirite se Milena, Sloba će se vratiti. Sačekajte ga ovde. Ja zbilja više ne mogu

zadržavati drugog gosta. Vi imate vremena, vama se ne žuri". Okrenula sam glavu na drugu stranu, da je ne vidim, ali sam govorila da me čuje:

- Ovog dana jedini važan čovek koji je došao kod predsednika, i to sa neoborivim pokrićem, sam ja. A svi drugi su goli kreteni i gnjavatori. Ako su uopšte i došli.

Ona je izašla, a ja ostala. Bila sam ubedena da je taj „važan čovek" izmišljen. Aposlutno izmišljen. Jer da je Sloba trebalo da se vidi sa tako važnim gostom, verovatno bi se bar adekvatnije obukao. Ne bi ga čekao u pamučnoj trenerci, preko koje je nosio neki sportski sako. U tome se ne dočekuje niko, a kamoli „važan čovek".

Sela sam za Slobin sto i pokušala da se setim bilo čega, što bi moj dalji boravak tu opravdao. Sto je bio prazan, na jednom od telefona umesto brojeva stoje imena: Milutinović, Stojiljković, Marković, Šuvaković, Pavković ... Verovatno specijal. Mislim u sebi, "o majstori, majstori, al' ste ga udesili, majku vam pokvarenu". Pored stola je bila prazna zelena platnena torba. Verovatno je u nju trebalo da stavi lične stvari. Sve je delovalo prazno. Slobodan Milošević definitivno više ovde ne sedi. To je meni ovaj ambijent činilo teškim. Ne mogu da podnesem da je tako glupo pristao na poraz. Čekam besmisleno. Ni telefon ne zvoni. Veza se prebacuju negde drugde.

Izlazim da ga tražim. Na nekoliko koraka lift. Ulazim i pritiskam prvo dugme. Izlazim na neki sprat. Krećem pravo s desne strane, i uletih u ogroman salon. Sedi Mira i još neka žena. Prepoznaoh Cicu Knežević, tadašnjeg sekretara Vlade Srbije. I ja sedoh pored njih, kao da sam maksuz pozvana. Cica se ljubazno pozdravi, iako se nismo poznavale. Ona mi reče: „Čula sam šta su vam uradili. I na poslu i kod kuće. Vi morate biti zaštićeni, jer ste previše na udaru. Evo, ja ću vam pomoći. Bar nekoliko dana da budete sklonjeni. Dok se ovo ne smiri. Sve ću završiti, jer sam šokirana onim što sam pročitala". Bez obzira šta sam i kad mislila o Cici Knežević, to je bilo dirljivo. Taj deo pažnje je jedini koji je tih dana meni bio upućen. Sasvim nebitno da li je bio samo kurtoazan. To se uvek pamti. Krenula sam u razgovor s njom da bih dobila na vremenu. „Odlična prilika da opet naletim na Slobu". Sve sa odlukom koju držim u rukama. Istovremeno je tumačim Cici da bih održavala prisustvo.

Mira je najednom pozvala nekog: "Naša gošća je krenula, obezbedite auto". A onda se izveštačeno obrati meni: "Mi sad imamo važan sastanak, a Sloba je zauzet, i neće moći više da vas primi. Badava ga čekate". Na vratima je već stajao isti onaj ljubazni mladić sa ulaza. Zamolih ga pri silasku u prizemlje da ponovo uđem u Slobin kabinet. Na stolu sam mu ostavila odluku, i u zaglavlju napisala: "Pročitajte, molim Vas".

Vozio me je drugi ljubazan čovek, koga sam već jednom videla. Usput mi priča: "Sve je ovo već odavno gotovo. Vi ste meni lično simpatični, jer se borite do poslednjeg daha. Ali, sve je propalo. Jutros je ovde već bila igranka. Preko Mire sprovode šta god naume. A ona posle obraduje Slobu. Kasno sinoć ubedili su ga da će u Saveznom parlamentu biti koalicija SPS-JUL-SNP-SRS, te da će zajedno imati većinu u odnosu na DOS. Te da će Mira, podrškom te većinske koalicije, biti izabrana za predsednika Veća građana. Zamislite koliko je ona željna vlasti da u to veruje čak i u ovom trenutku. A to je, u stvari, bio mamac za Slobu, da odustane od svega, i on ga je progutao". Reče, pa posle kraće zadržke nastavi:

"A to su smislila njegova kopilad, da bi se danas naprečac sve završilo sa celom ovom skalamerijom. Miru i dalje drže u ubeđenju da će ona danas biti proglašena predsednikom Veća građana u Saveznoj skupštini. Vidite da se ona sprema i čeka da ide na konstitutivnu skupštinu. A od toga nema ništa", reče odmahujući rukom. "Ja vam ovo sve pričam, da se badava ne sekirate, jer vidim da ste poštteni. Ništa ovde više ne može proći slučajno. Badava ste dolazili. Isprali su mu mozak. Svi od reda. On o ovom cirkusu ne odlučuje. Pa mi ovde to najbolje znamo, ali ne smemo bilo šta da mu kažemo od Sente. Ni da se približimo. Bili bismo gotovi. Sve je pod kontrolom, odavno".

7. oktobar, popodne

Hitan sastanak Savezne izbome komisije, u 15 sati. Lično zove Vukićević, dajući na taj način značaj istom. Istočno krilo Palate federacije, jer je Savezne skupština zapaljena. Ovo je naše privremeno sedište. Sobica sa nekoliko stolica i jedan nakrivljen sto. Verovatno, po značaju samih nas, opredelili su nam i tako bedan nameštaj i adekvatno oronulu prostoriju. Sede svi, kao pokisli golubovi. Ali, cvrkuću kao zaljubljene ptičice. Prokletnici pira iz Skupštine, dogovaraju finiš sumraka prava. Za njih ima značaj samo ono rešenje koje ne remeti njihovo dugogodišnje vazalstvo. "Uradiću kako misliš i pre nego mi narediš,,. U njihovoj izvedbi nema mesta zdravom razumu. Oni su se očigledno već sve dogovorili.

Mene su pozvali kao nužno zlo. Trebam im za kvorum, iako to tada nisam znala, jer su mnogi drugi taj sastanak izbegli. Oni više nisu sudije i tužioci najviših instanci, kako su se ranije protokolarno šepurili. Oni su umašćene, sažvakane birokrate, smešni uštogljenici koje vodi i opredeljuje isključivo opstanak. Jedino su svesni da ne smeju izgubiti tog trenutka ono što nisu nikada ni zasluživali. Oni i veruju da današnjim nezakonitim postupanjem overavaju svoje plodno podaništvo i budućoj vlasti. Njima do svesti ne dolazi da će biti samo iskorišćeni. Zbog svega što sam načula sledi veliko prekrajanje, i to zornim zahtevom DOS-a za konstituisanje svih organa, usred izbornog postupka. Treba zataškati paljevinu i institucionalizovati trik da je Koštunica pobednik po odluci Saveznog ustavnog suda.

Sastanak kobajagi počinje. Opet se, po glagoljivosti, ističe statističar Živković. Drži im jalovo predavanje, da se odluka suda ne mora izvršiti, jer on je tako razume. A ovi drugi mu klimaju glavom. Ne zato što tako misle, već ga smatraju važnim. On sebe i predstavlja kao čoveka koji je došao sa važnog sastanka. Pokazuje im neke papiriće, koje je računao negde tamo, a neke ispisuje na kolenu. Uporno objašnjava koliko je varijanti morao primeniti da bi došao do rezultata 50,24, a što je dovoljno da bi se Koštunica proglasio pobednikom u prvom krugu suprotno odluci Saveznog ustavnog suda. To matematički baš i nije potpuno precizno ali "kad nemamo pravno pokriće, nije bitno ni matematičko", ograđuje se statističar. On se otvoreno hvali kako mu je obećano, da će posle ovog rezultata koji je osmislio, raditi vrlo važne poslove po istočnoj Evropi, kao ekspert za praćenje izbora i u drugim tranzicionim zemljama. Pri tom mu se ote, da je DOS velikodušan, i da ih neće više juriti nizašta.

Razmišljam, koliko li oni imaju putera na glavi, kad se unapred obezbeđuju da ih neko i za nešto ne juri. Najednom ulazi matori Vukićević, i prvi put je vrlo pričljiv. Ali neprijatni tik na licu titra li titra. Odaje unutrašnju inhibiranost. Sav se usplahirio, i pred svima, bez trunke stida, reče: "Evo, Minić me sad zvao. Više nema čekanja. Moramo za pola sata napisati Koštunici uverenje da je predsednik SRJ pre nego što počne ceremonija u «Centru Sava». Još da odradimo danas ovo, pa idemo u penziju na miru. Ovu odluku ionako niko neće gledati, jer se na nju niko više neće žaliti."

- Ti idi, Boro, gde hoćeš, ali ja insistiram da se prvo pročita odluka Saveznog ustavnog suda, pa tek onda da vidimo kako ćemo je izvršiti. Ko je kome nešto obećao, to me ne zanima. A to, što ti smatraš da se niko neće žaliti, budi siguran da će se žaliti građani Kosmeta. Kojima, kako vidim, zabranjujete pravo glasa. A i da se ne žale, mi moramo postupiti po odluci, jer druga mogućnost ne postoji - rekoh, spremna da se sa svima njima obračunam do kraja. Što im više idem na živce, to mi je draže.

"Ne dolazi u obzir" - odjeknuše jednoglasno, a onda produži sam Milisav: "Ovo što je Bora rekao je jako važno, i mi nemamo vremena za raspravljanje. Evo, i ja sam se obukao svečano, jer se od nas traži da hitno idemo na inauguraciju".

Bilo je prosto strašno i gledati ih i slušati. Pitam se samo, od kada oni tu sede, pa su već stigli do slavlja u «Centru Sava», a za odluku suda niko ne pita. Milenković mi se obrati standardnom teatralnošću: "Nama je poznata tvoja građanska hrabrost, i ti je ispoljavaj i dalje.

Uvek ćemo ti je priznati. Ali, ovaj sastanak je poslednji, i vodimo ga ja i Bora, i moramo da ga što pre završimo. Tvoj stav ionako ne može promeniti ništa, ali si nam potrebna za kvorum" -izleti se neoprezno lukavi Milenković.

- A kako ćete ga imati, ako ja upravo sad dajem ostavku? Ne smete sprovesti ovaj pravni skandal, bez obzira šta ste kome i gde obećali, jer mi smo još komisija. I pri tom, jedini organ koji je nadležan za izvršenje sudske odluke, bez obzira šta su se političari dogovorili.

"Milena, šta je tebi! - oglasi se Rajko Nišević, mudrac komisije, a od svih tretiran kao apsolutna pamet. - Ja sam ovde došao da nademo način kako da se spasimo, a ne da razgovaramo o zakonitosti postupka. Ako budemo izvršavali sudsku odluku, mi ćemo svi izginuti."

-Nećeš Rajko, nikome nije potrebno tvojih 70 godina. Svim vama je to konstantno izgovor. A svi ste stariji od mene. Cepao si dlaku uzduž i popreko na glupostima, a sad si spreman na direktno prekranje, kad je u pitanju odluka koja nosi odgovornost. Pokaži se sad, veliki pravniče, na ovome što je bitno, a ne da li glasački listići moraju biti bele ili žute boje.

On me gledao tupo, nije ništa protivrečio, jer je svestan na kakvoj stupidnosti je gradio stav i toliko puta odugovlačio sastanke, samo da bi se navodno poštovao postupak. A sad, uhvaćen u laži, čuti gledajući me popreko i mrko.

- Badava ti je potucanje po SNP i njihova obećanja. Ti predsednik Saveznog suda nikada nećeš postati. A to ti je jedini cilj. Niko milost nije kupio zauvek. Kako li ćeš otići u penziju? Kao posran golub, ili samosvesan sudija. I u jednom i u drugom slučaju penzija ti ne gine. Samo, ne znam šta tvom crnogorskom čojstvu više odgovara?

Ćutao je i modrio. Male, zle oči se izgubiše. Videla se samo oveštala maska. Kakav očaj kad mator čovek blefira.

Najednom se javi Pavle Vukašinović, koji za ova dva meseca u komisiji nije progovorio nijednu reč. Nešto izmuca u stilu, da on ništa ne razume, ni šta je bilo, ni šta je sud odlučio ali je gledao Slobu sinoć, i izgledao mu je kao drogiran. "Ja zato smatram da on treba da ustupi mesto drugom". Nisam mogla da mu ne odgovorim:

- Slušaj Pajo, mani se ti ocenjivanja dragih. Gledaj sebe u ogledalu češće. Založi se da mi danas bar pročitamo ovu odluku. Barem jednom da nešto pročitaš na ovim sastancima. Dovoljan si mi ti, pa da onda oni nemaju kvorum. Nemoj da te zavlaci Rajko, obećanjima da ćeš ostati sudija Vrhovnog suda. Sva ta obećanja važe samo za danas. Šutnuće te, kao i njega, čim lažno proglasite Koštunicu. Budi danas čovek. Ne daj da s tobom manipulišu ova dva prepredena Crnogorca.

Na to se javi Perunović: "Ne vredaj Milena. Ja jesam Crnogorac, ali nisam prepreden. Ja sam za to, da što pre proglasimo Koštunicu, i ništa me drugo ne zanima. Mi u SNP-u smo se tako dogovorili. Neću više da se pogrešno prestrojavam. U Crnoj Gori sam, u pogrešno vreme bio za Moma, pa nastradao od Mila. A onaj, ko bi sad bio za Slobu, taj je totalno lud". Ko sad pita za pravo.

- Pitaće te savest kad-tad, kao i sve ostale. Pazi se da opet ne pogrešiš, jer i ovi tvoji iz SNP-a, potrebni su samo dok ne odrade globalniji interes, i to najprljaviji. A onda će biti šutnuti kao umrljana krpa.

"Ostavi nas Milena već jednom na miru, molim te ko Boga", reče Bora.

- Ostaviću ja vas s radošću, ali hoću da vam natrljam savest pojedinačno, da zbog ovog pravnog bezumlja koje spremate nikad od bruke ne kažete da ste bili sudije. I da vam kažem, da ću biti najsrećnija kad vas upravo ovi iz DOS-a šutnu, čim im završite ovu nezakonitost.

Čineći to, vi svesno pristajete na dva krivična dela, i to tako što sprečavate izvršenje pravosnažne presude, i prekrajate izborni postupak, koji je tek na sredini, jer u ovoj fazi i nemamo nikakav rezultat. Otkud vam smelost da kršite ustavno pravo građana Kosova i Metohije. Evo vam, pročitajte član 34. Ustava SRJ. Zato me nećete oterati pre nego što vam sve ovo kažem. Pogledajte samo hodnik, prepun je DOS-ovih predstavnika. Evo ga direktno Koštuničin predstavnik Đorđe Mamula, koji odbija da glasa za ovakvu odluku, jer čovek očigledno neće da prlja ruke. On je advokat, i neće topuzom na pravo. Vi mora da ste negde duboko iskompromitovani, dok pristajete na pravno svetogrde. Nijedan član iz DOS-a neće da glasa za ovo što je vama "uvaljeno". Pustili su vas da odradite smrdljež koji će njihovu paljevinu amnestirati, a nas potom sa tim istim proganjati. U istoriji svih izbora ovo na šta vi pristajete je dosad neviđena pravna bljuvotina.

Prekide me nestrpljivi Borivoje: "Kao što vidiš, mi više nemamo živaca ni da te slušamo, niti da ti odgovaramo. Ovog sekunda moramo dati uverenje, da bi Koštunica mogao položiti zakletvu. I tačka. Evo, dva sata svi to traže, a mi još nismo doneli odluku. I Minić, i Šuvaković, i Milutinović, zovu me svaki čas, a ja ne znam više šta da odgovorim. Mene pravo ne zanima. Glava mi je u torbi, a Sloba je sinoć ionako bacio peškir u ring".

- Bacio ga je, zato što mu su ova trojica na koje se ti pozivaš, predočila isto ovo što su i tebi, Boro. Ali ti si sudija i moraš da radiš po zakonu bez obzira "ko šta i zbog čega baca u ring". Imaš 150 godina, kao kornjača, za kakvu se ti to budućnost plašiš. Koliko te je Milošević držao na mestu predsednika suda, iako si već uveliko ispunio uslove za penziju. Da li te možda boli, što mu sad odsecaš glavu? A na samom startu si tvrdio da ti je prijatelj. Barem proveriti, da li je on uopšte znao za odluku suda kad je, kako ti kažeš, "bacio peškir u ring".

„Šta me briga za to!“, odgovori matori srdito. "Nemam ja tu šta da proveravam. A i tebe nije briga šta sam pričao i tad, i sad". Okrenu se Milenkoviću i reče: "Hajde da mi ovo završavamo, ona nas samo zamajava".

U tom trenutku se uključi Vukašin Jokanović, koji je praktično najmanje vremena i proveo u komisiji, jer je u svojstvu državnog tužioca, baš tog septembra, bio na kongresu svih tužilaca u Brazilu, pa je umesto njega više bio prisutan njegov zamenik. A od svih njih on nije bio licemer i delovao je najkulturnije i najdobronamernije. Reče mi: "Milena, mi smo sve ovo odlučili pre nego što si ti danas stigla. I znamo zašto to baš danas radimo. Na kraju smo karijere, i više nema mesta ni za kakve herojske odluke. I ovo ti kažem bez ikakve ironije. Ja vidim da se ti, kao čovek, i kao pravnik, ne možeš složiti sa našim današnjim prekrajanjem izbora. Mi ćemo to odraditi i tu nema odstupanja, ma koliko nas pravno ubedivala. Taj dogovor je politički već odraden. Zato te molim, zaštititi svoje pravo, na taj način što ćeš to i napisati, da uvek i svuda možeš da kažeš da si imala svoj stav. I to kad niko drugi nije. Napiši pismeno, neka ostane trag. Danas, samo ti smeš reći ono što niko od nas ne sme ni da pomisli. I to jeste za poštovanje. Ja vidim koliko tebe ovo naše pristajanje na nepravno rešenje boli. Kamo sreće, da smo se od jutra prihvatili posla baš tako kako zakon kaže. Ali, sve je to za nas sada prekasno. Nemoj misliti da mi ostali ne znamo, da se Kosovo mora ponoviti i da je ovo današnje proglašenje Koštunice i nezakonito i neustavno. Ali, mi ćemo to potpisati, i to je gotovo. Zbog toga, ti imaš puno moralno pravo da se od nas distanciraš. Uzmi, napiši, potpiši i zavedi. Možda ćeš jednog dana o ovome pisati knjigu, jer ova odluka jeste državnog značaja, a pravno je manjkava. Ko je spreman da to javno kaže danas kao ti, ima i pravo da se od nas ostalih odvoji."

I danas sam zahvalna Jokanoviću za tu lepu besedu. Sedam i pišem. I evo je moja pismena ostavka, uredno zavedena i overena pečatom Savezne skupštine, naslovljena na predsednika SIK. U njoj sam dala vrlo opsežne razloge ostavke: „U ovoj fazi postupka ne mogu se utvrditi mkakvi rezultati, a kamoli konačni. Tek izvršenjem odluke Saveznog

ustavnog suda, tj. ponavljanjem poništenih izbora na Kosovu i Metohiji, možemo doći do rezultata koji se brojčano može izraziti..." Napisala sam datum i čas davanja ostavke u 16.30 sati.

Napisanu i potpisanu stavljam Vukićeviću na sto, ali on neće da je uzme. „Ne treba meni, daj je predsedniku Skupštine. Skupština te je birala, pa neka te i razrešava". Na takve gluposti uporno ga podstiče Milenković, jer oni znaju da, ukoliko se konstatuje na toj sednici moja ostavka, koja je sad pismeno materijalizovana, oni zbilja nemaju kvorum. Svesna sam da su spremni da idu do kraja. I da moje prisustvo falsifikuju. Zato ustajem, bacam Vukićeviću ostavku na sto, i kažem im:

- Budeš li me ti, Boro, a pogotovo ovaj tvoj pokvareni Milenković, ili obojica, prikazali da sam bila u trenutku vaše sramne odluke, znajte, vratiću vam kad-tad. Sigurno! Kopiju sam vam dala, a original je kod mene.

Oni ćute.

- A sad - rekoh obraćajući se svima. - Sve vas napuštam zauvek, jadne i čemerne moje kolege. Želim samo jedno da vas se profesija postidi, kad ste je danas tako surovo ponizili, kršeći ne samo sudsku odluku i Izborni zakon, već i Ustav kao najviši akt države, i to vi svi, u svojstvu vrha pravosuđa ove zemlje.

I taman da krenem, setih se. Htela sam da ih povredim nečim žestokim, da mi to bude odušak. U stvari, htela sam da ih bijem, ali je to nemoguće, pa im s vrata rekoh:

- Dabogda vas se potomstvo odreklo, i bilo vam proketo majčino mleko koje vas je zadajilo.

Moj gnev je bio ogroman. Mogla sam im reći bilo šta, uraditi svašta, ali oni ne bi mrdnuli ni prstom. I bili su kao što su i delovali - ljudi bez duše i tela. Samo zbrčkana smesa interesa za jednokratnu upotrebu. Htedoh baciti stolicu na Živkovića, koji mi se potuljeno podsmehivao, ali, zar вреди više prljati ruke, reći... Bilo šta.

Odlazim pravo u agenciju Tanjug i dajem tekst moje ostavke. Odlazim kući i pišem otvoreno pismo Vojislavu Koštunici, i njega prosleđujem Tanjugu. Objavljeno je u narednim danima delimično, samo je nedeljnik "Telegraf" objavio integralnu verziju pismu koje sam tog dana uputila Vojislavu Koštunici.

Gospodine Koštunica,

Ja verujem u Važe uverenje da ste istinski demokrata i samo zbog toga očekujem da će moje pismo, Vama upućeno biti u integralaom tekstu dostupno celokupnoj javnosti.

Prvo, Vi ste pravnik, pa vam je priroda pravnog akta, i pravne posledice koje proizvodi izvršenje tog akta, potpuno jasno. U ovom slučaju reč je o odluci Saveznog Ustavnog Suda (u daljem tekstu SUS), kao najvišeg pravnog akta u izbornom postupku, čije izvršenje nije dosledno sprovedeno, a samim tim nije stvoren uslov za izbor i proglašenje predsednika republike.

Ne venijem, da ste uopšte pročitali odluku SUS-a br. 36/92 od 04. 10. 2000. godine, jer bi obzirom na doslednost, a na kojoj insistirate, bilo sasvim nelogično, da odstupite od izvršenja ove odluke, a odstupljeno je samo zbog ubrzavanja Važe inauguracije.

Odlukom SUS-a Vama nije priznata "nikakva pobeda". Gde to, molim vas piše u odluci SUS-a? To je netačna interpretacija, važna za jednokratnu upotrebu da bi se u jednom danu bez mogućnosti provere u tačnost te "pobede", proizvela nepravna posledica, a to je izbor predsednika republike bez utvrđenih konačnih rezultata.

Zato krenimo redom:

Odluka suda sa datumom od 04. 10. 2000. godfæ, ekspedovana je kasno u noć 06. 10., a Vi već polažete zakletvu 07. 10. 2000. god. (službeni list nije mogao ni da se odštampa do proglašaja zakletve, a sa ovom odlukom se niko nije mogao upoznati - objavljena je tek 10. 10.2000. godine u službenom listu)

Kao jako važno, u odluci SUS-a nema utvrđivanja glasova Vama kao ni bilo kome drugom. Upravo izreka odluke SUS-a glasi:

"Poništava se odluka Savezne Izborne Komisije (u daljem tekstu SK) o utvrđivanju rezultata glasanja za izbor predsednika republike od 24. 09. 2000. godine (službeni list od 28. 09. 2000. godine) - slažete se, da je pravna posledica ovog poništaja, kao da rezultati nikada nisa utvrđeni - znači moraju se ponovo utvrditi.

Dalje u izreci SUS-a stoji:

"Poništava se izborni postupak za izbor predsednika repoblike u delu koji se odnosi na glasanje i utvrđivanje glasova na biračkim mestima gde se giasalo od 07-16 časova (celo Kosovo) - pravna posledica je, kao da glasanja nije ni bilo, a izvršenje nalaže da SIK donese novu odluku o glasaoju od 07-20 časova u skladu sa članom 59. Zakona, pa tek po utvrđivanju glasanja na ovim biralištima, utvrđuju se rezuitati za Kosovo, pridodaju neosporenom delu i na taj način se utvrđuju ukupni konačni rezultati za predsednika repnblike. U striktnoj primeni odluke SUS-a ne postoji više načina izvršenja, već samo onaj koji pravni akt izrekom decidirano određuje.

U ovom slučaju svaki drugi način je nedopušten i pravno nemoguć, jer stupanjem na snagu odluke SUS-a poništeni su svi rezultati (izreka kao jedini meritum izvršenja), s tim da se na Kosovu ponovi ceo izborni postupak.

Kao što vidite, SUS ne proglašava ničiju pobeđu, već nalaže ponavljanje poništenih izbora na Kosovu, a sav taj posao, koji mu sud nalaže SIK bi mogao završiti, tek za nekih 30 dana.

Pitanje je jasno:

Zašto se nije prvo objavila odluka SUS-a, da bi njena izreka javnosti bila poznata, već je odmah zakazana Vaša inauguracija 07. 10. 2000. godine, tj. istog dana kada je odluka ekspedovana, bez mogućnosti da je javnost u integralnom tekstu sazna, i bez ostavljanja roka da SIK po njoj postupi u skladu sa izrekom.

Odgovor je jasan:

Da se iskoristi već uzavrli ulični pritisak, pod kojim je inače Sud i odlučivao, te da tako niko ne sazna autentičan tekst ovog akta, da bi svi mediji, već silom preuzeti, takođe na ulici, objavili Vašu "pobeđu", isključivo se pozivajući na odluku SUS-a - što i jeste najveća obmana. U ovoj odluci, sve je drugo, osim bilo kakve utvrđene pobeđe ili bilo čije, pa i Vaše. (Verujem da odluku SUS-a nije znao ni predsednik Milošević, jer zašto bi između 06-07. oktobra priznao nepostojeću pobeđu - kad to u odluci nigde ne piše.

Verujem da i Vi gospodine Koštunica, niste pročitali odluku SUS-a, jer je neviteški pristati na nepostojeću pobeđu.

Hoću da verujem i to, da bi ste lakrdiju oko forsiranja ishitrenog polaganja zakletve, pre objavljiivanja odluke SUS-a, prekinuli i da bi ste se prvo založili za zakonito izvršenje odluke SUS-a, a potom sve ostalo. Zar nebrojano puta u toku izbornog postupka niste izjavili da ste legalista?

Hoću da verujem i to, da u momentu polaganja zakletve niste znali da tom činu nije prethodio tu jedan autentičan pravni akt (iz svega napred jasno je da je odluka SUS-a u ovoj fazi neizvršiva). Umesto izvršnog naslova na sednici SK-a od 07. 10. 2000. godine, a

nekoliko časova pre polaganja zakletve, bilo je samo mučno i tako surovo iznudenje uverenja za polaganje zakletve, pod stravičnim pritiskom DOS-a, jer napred navedena odluka SUS-a nije davala nikakvu pravnu mogućnost automatskog izvršenja, tj. utviđivanja ukupnih i konačnih rezultata.

Niko od prisutnih članova SIK-a Vama nije mogao tog momenta izračunati traženih "preko 50%" da bi ste te večeri položili zakletvu, a da se grubo ne povredi odluka SUS-a kao naj višeg pravnog akta

Vaša "navodna pobjeda" je zasaovana na "prekrajanju" odluke SUS-a, zbog čega sam i dala ostavku na funkciju člana SIK-a, razočarana što se kao kolektivno telo nismo uspjeli odupreti pritisku od strane štaba DOS-a. Istine radi, Vi taj pritisak ni jednog momenta niste vršili, ali štab je insistirao samo na uverenju koje se, obzirom na izneto nije moglo uručiti za polaganje zakletve, dok se ne sprovede ponovo ceo izborni postupak na Kosovu a po tom utvrde ukupni rezultati, kako je to izričito naloženo odlukom SUS-a.

Sa stanovišta prava, obzirom na potpuno odsustvo onog što je SUS nalagao, uverenje na bazi koga ste položili zakletvu je - čist falsifikat. To što u njemu nisam učestvovala, ne amnestira me od odgovornosti, ako tu istinu prećutim.

Zato Vas molim i zahtevam, da kao predsednik države (zanemarimo sad legalnost izbora) omogućite sledeće, istine radi:

1. Dozvolite celokupnoj javnosti da se upozna sa autentičnim tekstom odluke SUS-a, jer je do sada interpretirana nepostojeća rečenica u ovom aktu "Koštunica pobedio na osuovu odluke SUS-a"!

2. Dozvolite autentično tumačenje izvršenja odluke SUS-a!

3. Dozvolite javnosti da sazna, po kom metodu, kad i gde i na osnovu čega Vam je utvrđeno preko 50% glasova, pre zakletve 07. 10. 2000. godine kad to ne proističe iz odluke SUS-a!

I na kraju jako važno. Odlukom SUS-a ni u jednom delu nije utvrđena takozvana "krađa glasova" od strane SIK-a, već je samo poništena odluka kojom su građani na Kosovu glasali od 07-16 časova, a što je SIK objasnio jednim stvarnim razlogom, a to je zaštita ljudskifa Svota, obarom aa svakodnevne izveštaje o pogibiji naših ljudi na Kosovu baš u veSemjim časovima. Slažete se da je važniji život bilo koga od ma čijeg giasa bilo kome đodeijenog. Zbog toga je ovu odluku trebalo pre pohvaliti nego poništiti. Ali, kako je poništena, legalizam nalaže da je SIK ponovo donese, u skladu sa žlanom 59. Zakona, tj. da se građanima Kosova omogući da glasaju u istom vremenu kao i svi drugi (od 07-20 časova).

Zašto je to sprečeno i zašto glasove naših građana na Kosovu smatrate nepotrebnim? Zašto im nije omogućetio da ponovo glasaju kad je to Sud izričito odredio? Bez te odluke ne postoji nikakva mogućitost da se utvrde ukupni konačni rezultati, pa samun tim ni mogućnost da se izvrši odluka Suda, niti mogućnost da se položi zakletva.

Ako je rad SIK-a pre odluke SUS-a toliko izložen napadu od sfrane DOS-a, šta onda reći za uverenje na osnovu koga ste položili zakletvu a koje je apsolutao suprotno odluci SUS-a? Zašto taj rad posle odluke SUS-a niko ne napada?

Zato tražim odgovor, ali ukoliko izostane, dovoljno je da ovo pismo stigne javnosti.

Milena Arežina
od 07. 10. 2000. godine, bivši član SIK-a

P.S: Ukoliko, je netačan bilo koji navod iz mog pisma (a dozvoljavam da se utvrđuje preko svih, ekspretskih grupa) spremna sam da zbog eventaake netačnosti budem smeštena u najernji kazamat ovde ili u svetu. Svejedno. Čekam jer mi je i inače, a u ovoj profesiji pogotovo, istina merilo svih drugih vrednosti.

Савезна Република Југославија			
САВЕЗНА СКУПШТИНА			
ПРИМ. Д-1-3	07.10.2000		
Сл. пр.	Бр. пр.	Сл. пр.	Бр. пр.
СИК	381		

САВЕЗНОЈ СКУПШТИНИ
И
ПРЕДСЕДНИКУ САВЕЗНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ

Ја, Милена Арежина, члан Савезне изборне комисије у сталном саставу, данас, 7. октобра 2000. године, у 16,30 часова дајем оставку на ову функцију, искључиво због Одлуке Савезног уставног суда бр. 36/92 без датума доношења, а којом је у ставу 3. поништена у целини Одлука Савезне изборне комисије о утврђивању резултата гласања за избор председника Републике у 2000. години. Истом одлуком, у ставу 4, поништен је изборни поступак за избор председника Републике у делу који се односи на резултате гласања са Косова и Метохије.

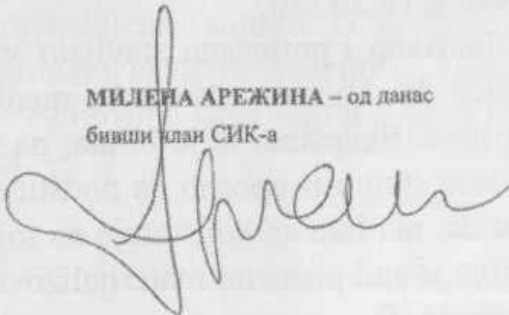
Како су ти резултати поништени, то, да би се до ~~них~~ поново дошло, мора се поново и гласати, а тек потом утврдити коначне резултате за председника Републике.

Због одлуке Савезног уставног суда, не могу се утврдити никакви, а поготово не коначни резултати за председника Републике, јер их једноставно у овој фази нема, а без могућности да се поново утврде. Због тога, свака даља одлука Савезне изборне комисије, а без коначних резултата, било би паушално одређивање а резултат чист фалсификат. *ZATO U DANAŠNJOJ ODLUCI SIK - NE OČE SVODITI*

Уз поштовање мојих колега, и без намере да пољемисем о незаконитости наведене одлуке, тражим да ме Савезна скупштина са данашњим даном разреши од ове функције коју сам ~~заједно са мојим колегама~~ у Савезној изборној комисији часно обављала све до данашњег дана.

Београд, 7. октобар 2000.
16,30 часова

МИЛЕНА АРЕЖИНА – од данас
бивши члан СИК-а

UFR:SIK-AREZINA-OSTAVKA
Ostavka zbog odluke Ustavnog suda

БЕОГРАД, 7. октобра (Танјуг) – Члан сталног састава Савезне изборне комисије (СИК) Милена Арежина обавестила је данас Савезну скупштину да је поднела оставку на ту функцију, наводећи као разлог Одлуку Уставног суда Југославије о поништењу у целини Одлуке СИК о утврђивању резултата гласања на председничким изборима 24. септембра.

Према њеном тумачењу, због одлуке Уставног суда "не могу се утврдити никакви, а поготово не коначни резултати за председника Републике, јер их једноставно у овој фази нема, а без могућности да се поново утврде", па би било каква одлука СИК била "паушално одређивање, а резултат чист фалсификат", због чега у томе не учествује.

(Крај) га/

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА
САВЕЗНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА
Београд, 7. октобар 2000. године

З А П И С Н И К

са 38. седнице Савезне изборне комисије, одржане 7. октобра
2000. године

Седница је почела у 18,00 сати.

Седницом је председавао Боривоје Вукићевић, председник
Савезне изборне комисије.

Седници су присуствовали чланови Савезне изборне комисије: Милена Арежина, Павле Вукашиновић, Вукашин Јокановић, Рајко Нишавић, Милован Живковић, Миомир Перуповић и Милосав Миленковић, секретар, као и заменик члана Комисије Боривоје Јанковић; седници је присуствовао и члан Комисије из проширеног састава Звонимир Томовић.

Констатовано је да Комисија има кворум за рад на седници.

Једногласно је утврђен следећи

Д н е в н и р е д :

1. Објављивање коначних укупних резултата избора за председника Републике у 2000. години;
2. Издавање уверења о избору:
 - председника Републике;
 - савезних посланика у Веће република и Веће грађана Савезне скупштине.

Ап 1.

Комисија се упознала са Одлуком Савезног уставног суда ПП бр. 33/2000 и 33/1-2000 од 4. октобра 2000. године којом је Суд утврдио да записници које је Савезна изборна комисија добила од изборних комисија изборних јединица 24-Прокупље и 26-Врање, нису били у складу са чланом 59. Закона о избору савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине, зато што бирачка места на територији Аутономне Покрајине Косово и Метохија нису била отворена од 7,00 до 20,00 часова, већ од 7,00 до 16,00 часова. Сагласно томе,

Ред. бр.	Име и презиме кандидата за председница Републике и назив подносиоца предлога кандидата	Број гласова који су добили	%
3.	Слободан Милошевић, Социјалистичка партија Србије, Југословенска левица Социјалистичка народна партија Црне Горе	1,826.799	37,15
4.	Војислав Михаиловић, Српски покрет обнове	145.019	2,95
5.	Томирислав Николић, Српска радикална странка	289.013	5,88

II

На основу утврђених резултата, Савезна изборна комисија констатује да је др Војислав Коштуница добио већину гласова бирача и да је изабран за председника Републике.

Комисија је закључила да се коначни укупни резултати избора за председника Републике у 2000. години објаве у "Службеном листу СРЈ".

Поводом ове тачке дневног реда, члан Комисије Милена Арежина издвојила је мишљење и затражила да се то констатује у записнику.

Ад 2.

Савезна изборна комисија је, у складу са коначним укупним резултатима избора за председника Републике у 2000. години, које је утврдила у оквиру прве тачке дневног реда, одлучила да изда уверење о избору за председника Републике др Војиславу Коштуницу.

Такође, Савезна изборна комисија је одлучила да, на основу записника кој^е су јој доставиле изборне комисије изборних јединица за избор савезних посланика у Веће грађана Савезне скупштине и изборних комисија изборних јединица за избор савезних посланика у Веће република Савезне скупштине, као и ^{сходне примене} Одлуке Савезног уставног суда ПП бр. 33/2000 и 33/1-2000 од 4. октобра 2000. године, изда уверења о избору за савезног посланика у Већу грађана Савезне

САВЕЗНОМ УСТАВНОМ СУДУ
БЕОГРАД

28.11.2000
5/611

**УСТАВНА ЖАЛБА
ЗА ПОНИШТЕЊЕ**

1. Одлуке бр. 363/1 (Службени лист бр.55 од 10.10.2000. године) Савезне Изборне Комисије и
2. Одлуке бр. 364/1 (Службени лист бр. 56 од 13.10.2000. године) Савезне Изборне комисије.

ПОДНОСИЛАЦ ЖАЛБЕ: ГРАЂАНИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Ми доле потписани грађани, на основу Устава а применом члана 37 став 1 и члана 38 став 1 Закона о Савезном Уставном Суду, благовремено подносимо ову уставну жалбу из следећих разлога:

На основу одлуке бр.363/1 од 10.10.2000. године и одлуке бр. 364/1 од 13.10.2000. године, Савезне Изборне Комисије, објављени су укупни резултати за избор председника Републике и за избор савезних посланика у Веће грађана Савезне Скупштине, тако што су гласови свих нас грађана СРЈ, са Косова и Метохије, АМПУТИРАНИ од гласова свих других грађана СРЈ, и на тај начин најгрубље, повређено, једно од основних права грађана загарантовано Уставом СР Југославије.

Наведеним актима чији поништај тражимо, Савезна Изборна Комисија, се позива на одлуку Савезног Уставног Суда од 04.10.2000. године. Ми се питамо, да ли је могуће да је Уставни Суд Југославије, поништио, све наше гласове са Савезних избора одржаних 24.09.2000. године, без могућности да поново гласамо и да ти гласови учествују у абиру укупних резултата за избор председника Републике и Савезних посланика.

Позивамо се на одредбу чл.34 Устава СРЈ, где је изричито одређено да "Југословенски држављанин, који је навршио 18 година живота, има право да бира и да буде биран у државне органе".

У смислу цитиране одредбе, нама је ово право ускраћено актима чији поништај тражимо, али ми и даље желимо да смо грађани СРЈ и да нам то основно право Уставом загарантовано, да бирамо и будемо бирано, нико не може ускратити.

Међутим, у овим одлукама о објављивању укупних резултата на Савезним изборима, нема ни нас ни овог нашег права! Познато је, да смо у оклопу окупације, излазећи на биралишта 24.09.2000. године ризиковали сопствене животе, али са осећањем да смо стварно грађени Југославије и да гласањем изражавамо своје право да наши представници буду изабрани како у Савезној Скупштини, тако и да својим гласом учине на избору председника Републике. Притом, нисмо могли ни предпоставити да ће наши гласови бити одбачени као кухи и као непотребни!

.../...

- 2 -

Ми смо одлуку Савезног Уставног Суда од 04.10.2000. године схватили тако, као да је гласање на Косову и Метохији поништено, зато што су нам умањена права у односу на остале грађане СРЈ (гласали смо од 07-16 часова, а требало је од 07-20 часова), али из одлука чији поништај тражимо, следи супротно, тј. да нам је то право потпуно одузето.

Истовремено указујемо да је председник Републике положио заклетву 07.10.2000. године, тј. пре објављивања резултата у Службеном листу од 10.10.2000. године, па је самим тим елиминисана свака могућност да ми ово своје право остваримо преко изборних закона.

Зато нам је ова Уставна жалба, једини правни лек и без намере да полемишемо ко је за то крив, тражимо од Савезног Уставног Суда, да нам одговори: "да ли смо ми грађани Косова и Метохије, у смислу чл.34 Устава СРЈ заиста држављани СРЈ или нисмо?"

Ако нисмо, нека нам се каже чији смо држављани!!! А, ако јесмо, југословенски држављани, зашто немамо бирачко право и зашто га не можемо остварити као и сви други држављани СРЈ?

На основу чл.124 тачка 6 Устава СРЈ тражимо, да Савезни Уставни Суд хитно одлучи, по нашој Уставној жалби, због повреде слободе и права човека и грађанина утврђених овим Уставом, и да на основу чл. 39 став 1 Закона о Савезном Уставном Суду поништи акте Савезне Изборне Комисије бр. 363/1 и бр.364/1 од 10. и 13. октобра 2000. године и уклони последице тих аката који су нас онемогућили да изразимо своје бирачко право и својим гласовима учествујемо у укупним резултатима за избор председника Републике и избор Савезних посланика у Савезној Скупштини.

Ако нам се не дозволи остваривање овог основног Уставног права под истим условима као и за остале грађане СРЈ, онда Вашим актом или било којим другим, бришите нас грађане Косова и Метохије из Југославије, да коначно знамо да су СЕОБЕ наш једини и дефинитивни пут.

У Кос.Митровици, 22.10.2000. године

Подносиоци Уставне жалбе, грађани Косова и Метохије:

ред бр.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	адреса становишта	изборни број	л. карта бр МУП	ПОТПИС
1.	РАДОМИР РОЈЕВИЋ	Кос.Митровица Влада Косовица 24	040/955190037	135394 K.Mitrovica	
2.	УРОШ СТОЈАНОВИЋ	ВУЧИТРА село Драчуље	2303941922023	67025 ВУЧИТРА	
3.	Милисављевић Азиза	Звечан село Срдобац	2308967920047	743 ЗВЕЧАН	
4.	Мирскав Милићковић	Кос.Митровица Т.Ражин	17/14 0509749920003	948 K.Mitrovica	
5.	МИЛВОЈ МИЛЕНТИЋЕВИЋ	ЗВЕЧАУ Косовска 19	1602960920043	72601 ЗВЕЧАУ	

СПИСАК ОСТАЛИХ ПОТПИСНИКА БИЋЕ ДОСТАВЉЕН НАКНАДНО!

Epilog prvi

Odlukom Savezne izborme komisije od 7. oktobra 2000. godine, Vojislav Koštunica je proglašen predsednikom Savezne Republike Jugoslavije nepoznatom pravnom metodom, nikad videnom. Protivustavno. Amputacijom Kosmeta. U zapisniku sa sednice SIK-a konstatovano je da sam bila prisutna "i da sam izdvojila mišljenje od drugih". Nigde nije konstatovano da sam pre toga dala ostavku. Ista odluka je, zajedno sa odlukom Saveznog ustavnog suda, objavljena u "Službenom listu" tek 10. oktobra 2000. Nijedna od ove dve odluke nikada nije predočena javnosti. Koštunica je položio zakletvu u «Centru Sava» 7. oktobra 2000, u 20 časova, na bazi lažnog uverenja koje je potpisao Borivoje Vukićević kao predsednik Savezne izborne komisije.

Na ovu odluku građani Kosova i Metohije, su uložili Ustavnu žalbu i prosledili SUS-u, tražeći da se poništi odluka Savezne izborne komisije od 7. oktobra 2000. o proglašenju Vojislava Koštunice za predsednika SRJ, kao i da im se omogući ustavno pravo iz čl. 34 Ustava SRJ "da biraju i budu birani".

Ova ustavna žalba nikada nije prezentovana javnosti, niti je Savezni ustavni sud o istoj odlučivao. Ustoličenju Vojislava Koštunice za predsednika SRJ, sa stanovišta hronologije pravnih akata ostalo je tajna, baš onako kako je starac Vukićević i rekao u momentu koji je prethodio velikoj istorijskoj podvali. Režiju prevare Slobodana Miloševića odigrali su najbliži njegovi saradnici, uz pomoć direktnog protivkandidata Vojislava Koštunice.

Režiju sakaćenja izbornog postupka i izdaju profesije, oličene u strmoglavom porazu prava, kreirala su dva Miloševićeva dugogodišnja prijatelja - Borivoje Vukićević i Milisav Milenković, a prihvatili ostali članovi Savezne izborne komisije. Svoje nepristajanje na uginuće pravnog poriva overila sam ostavkom od 7. oktobra 2000. godine, ali se ljudskog užasa, videnog tih dana, nikada ne bih oslobodila da nisam ispisala ove redove.

Iznos od 70 miliona dolara, izvojen iz budžeta SAD, sve to je pokrio. Izdajnicima to nije donelo nikakav lični prosperitet. To je beričet svake izdaje.

ODMAZDA VRHA PRAVOSUĐA i KRVAVO PREDVEČERJE

9. oktobar 2000.

Ponedeljak. Tačno u 8 časova sam u sudu. Odmah na ulazu uručuju mi pismo, sa prijemnim pečatom od 10. oktobra, iako je tog dana bio 9. oktobar. Pošto je pismo pisano u sudu, shvatila sam da Kljajević uveliko zloupotrebljava ukradene sudske pečate od 6. oktobra. Sadržaj pisma pod čudnim nazivom "Ave vale Milena" sada proučavaju stručnjaci. A tad mi je na 9 strana detaljno nagovešteno kroz šta ću prolaziti, i sa ovog aspekta već je sve ostvareno.

Svoj kabinet gledam sa dopuštene daljine. Pretvoren je u ruševinu. Posledice obijacije strašnije su od svih pretpostavki. Ulazni deo, gde inače sedi sekretarica, je bez vrata, koja su obijena i bačena na beton. Sa svih strana zjape raščavrljeni i obijeni plakari, u kojima je godinama čuvana najslužbenija dokumentacija suda, od koje nije ostalo ništa. Iz toga dela ulazi se u kabinet predsesdnika suda. Tu je sad gomila smrskanog drveta od duplih masivnih vrata, izgrađenih još pre 50 godina. Rasturena su kao da ih je raznelo topovsko dule. Moj radni sto prevrnut i unakažen, izgleda kao lešina. A prazne fioke razbacane po podu,

zamrljane su kao surovo poklani zečevi.

Nigde papirića jednog. Zlikovci su odneli sve. Pa čak i svu stručnu literaturu, koja je krasila police na zidu, a koju su godinama dopunjavali predsednici tog suda. Sav ambijent je u crnilu, zbog posutog praha za uzimanje otisaka, i tako simbolično oslikava mračnjaštvo kojem se kraj ne naslućuje. Gledam zgariše svoje pravde, i mislim da li se iz tog crnog pepela može u feniksa. Samo u metafizičkom smislu. Tolika količina uništenih i ukradenih predmeta, u kojima sam fanatično jurila pravdu za obespravljene, morala se negde materijalizovati. I poneti neke druge ljude, da zločincima ovog pravosudnog genocida nikada ne daju mira. Skoro je neverovatno, da je pravni sistem došao do samoponištenja. Takav užas, počinjen u sprezi mafije i pravosuđa, nije se mogao zamisliti ni u kulturnoj italijanskoj seriji "Hobotnica".

Dok policija fotografiše svaki kutak, i ponovo uzima otiske (meni je to bilo čudno, jer je to urađeno 6. oktobra, samo što sam ja izjvu dala tek tad), u drugoj prostoriji, gde inače sedi sekretar suda, pišem službena upozorenja predsedniku Vrhovnog suda, Balši Govedarici; predsedniku Višeg privrednog suda Čedomiru Prostranu; ministru pravde Dragoljubu Jankoviću, i republičkom tužiocu Dragiši Krsmanoviću. A u sebi mislim "sve moj do mojega". Vrlo dobro znam koliko je njihova sreća neizmerna sa ovim što im pišem. Dve godine vodim rat sa istima, jer im kao gladnim grabljivicama ne dozvoljavam pristup mojim sudskim predmetima. A oni srazmerno mom otporu, iz sve snage i u isto vreme, pikaju Lazarevića i Kljajevića, da bi svi stekli slobodan prostor za prekinuto omašćivanje. Evo im, sve stiže kao poručeno.

Ali, ja im ne pišem da bi me oni zaštitili, već da Imam trag da sam ih obavestila. Jednog dana, možda će ih neko upitati: a šta su povodom toga preduzeli? Ta upozorenja šaljem ličnom dostavom po Marku Pejanoviću, sindikalcu suda, kome nikada ništa dobro nisam uradila, ali je tog jutra prvi došao da izrazi ogorčenost povodom tog, kako je rekao, sudskog zločina. I danas ne mogu zaboraviti koliko me je ganuo, i koju dragocenost mi je priredio, što se ponudio da odnese ove pisane akte.

Treba reći, ne samo što obaveštena gospoda ništa nije preduzela, već je na zajedničkom sastanku kod ministra pravde pravila tajnu strategiju kako proterati mene, da bi se ceo slučaj zataškao. Oni nisu smeli ni pomisliti da se zamere moćnoj surčinskoj grupi, kojoj je DOS dao legitimitet da na taj način preuzme ovaj sud za nove tranzicione šeme.

Zakazujem zbor. Odmah. Svi smo u velikoj sali. Obraćam im se:

- Uperite danas sve što možete protiv mene, da biste sačuvali sebe. I u tome budite nemilosrdni. Gadajte me svim i svačim, pogotovo onim što vam je pri ruci, a osobito ličnim i zlim projekcijama. Tako će vas moji progonitelji poštediti. U to budite sigurni. Milost ne tražim ni od vas, a pogotovo ne od njih. I pogotovo ne danas. Ali, upozoravam samo sudije, da ukoliko ćutke predete preko Kljajevićevog obijanja, i pristanete da vam provalnik bude predsednik suda, znajte da sa njim saučestvujete u zločinu koji će proizvesti nemerljive posledice. To vam profesija neće oprostiti. Ali ne samo ona. Ako vas 70 sudije odcuti ovo beščašće obijačine i otimanja sudskih spisa, kao i sudskih pečata, znajte da ste direktno pomagali useljenje mafijaškog osinjaka u ovaj sud, i u njegovom najorganizovanijem obliku. Istina će kad-tad isplivati. A mislite o tome gde će tada biti vaše mesto. Želim samo da vam kažem, da iz ovog suda neću izaći dok mi se ne vrte moji ukradeni predmeti i sudski pečati, Bez obzira šta se meni desi, vi sudije ne hajte, jer ćete ionako imati previše posla za sopstvenu savest, zbog amaneta koji sam vam upravo prenela. Ako ne uspem dočekati svoje ukradene predmete, i ako me oni ubiju ili linčuju, želim samo da me radnici suda po nečemu pamte, jer je njima pripadala moja emocija.

Bio je opšti muk. Osetljive žene iz pisarnice su krišom plakale, a mnogi drugi se jedva uzdržavali. Meni je njihova dobrota cepala srce, jer sam predosećala da ih gledam poslednji

put. Samo je nekolicina jalovih uspaljenica sa sudijske strane vrištala: "Nestani Arežina". Zarobljene i ophrvane ženskom zajedljivošću, koju su godinama pothranjivale tračevima i tako me proizvele u Rakel Velč sa mozgom Cicerona i neustraivošću Jovanke Orleanke. Uloga takvih neprijatelja i jeste da vas uvek prikazuju mnogo boljim nego što u stvari jeste. Oni su demonstrirali lične projekcije, ali to je nebitno. U tom stanju pomešanih emocija, javi se samo jedan muškarac. I to, gle, Radomir Lazarević, večna baba-žvaka u ženskom društvu. On je od sveg srca pohvalio, kako reče, "čestiti i veliki gest Gorana Kljajevića", nazivajući to najvećim dometom demokratije. "Jer da nije bilo njega i njegovih prijatelja iz Surčina, ko bi mogao ukloniti ovo čudovište - Milenu Arežinu!"

Toliko je bio samozaljubljen u pohvali ludosti, da je kod mene prvi put izazvao sažaljenje. Trulom Lazareviću, koga sam ismejavala još dok je bio predsednik suda, i u koji sam konkurisala samo zato da bih sklonila njegov koncept stečajnog eldorada, tom prilikom sam uzvratila: "Da je on žalosna muškarčina, koji se uvek, i samo, bojao mene. Pa čak i danas. Tada spazih nešto neobično. Pored njega sede dva moja zamenika - Ljiljana Stojković i Svetlana Slijepčević, i zdušno ga bodre. Čuvaju mu žene leda. Jedna od njih, Ljiljana, sva urušena i zla, a koja mi je podmetnuta na samom startu, što sam i znala, pa sam je isključivo koristila "za odneti i doneti". A to je značilo da kad neprijateljima nešto želim poručiti, ja ispričam njoj. A kad sam nešto htela saznati, pozovem je kod mene.

Druga mi nije podmenuta. Ona je bila moj izbor, uverenje da je ona moja velika kreacija. Svi na jednoj strani, a sudija Slijepčević sama na drugoj. Njen teg je bio ogroman, kao i moje uverenje da je to sudija koji izaziva posebno poštovanje. Zvala sam je Silvija Konte, kao metaforu sudije kji se bori protiv korupcije, jer se na veličanstven način obračunala sa najokorelijom stečajnom mafijom, koju je upravo Radomir Lazarević, dolazeći na čelo Privrednog suda, ukorenio. Sve ih je do jednog izbacila, i to je radila bravurozno, lišavajući ih nezasluženih prostora u tom sudu. Toliko je bila briljantna u nekim potezima, da sam i verovala da je to njeno samostalno delo. A evo sad, sedi tik uz onoga koga je godinama prezirala. I uložila mnogo napora da celo stečajno odeljenje očisti od direktnog Lazarevićevog lopovluka.

Gledam je, a ne verujem, pogled mi se prikovao. Šta je to što ljude tera da u sekundi spale svoje ogromno delo? Ili ga se odreknu kao starog kaputa. Odgovor je samo jedan, ili to onda i nije bilo njihovo delo, ili to nisu bili oni već odlična imitacija. Ili nisu bili iskreni u stvaranju istog. Zato i imaju pravo na odricanje. Nisam joj zamerila ništa, ali je to jedino što me je tog, i svih tih dana, zbolelo. Do srži. Samo to, i ništa više. Pred očima je bilo njeno tajanstveno letovanje. Beg od «ABC Produkta», ili su oni imali svog tipera za nju. Ali uvek ću ostati uverenja da u taj mrak nije kročila po svojoj želji. Nikad nisam saznala detalje.

Lazarevićev pokušaj da taj skup pretvori u podršku provalniku Kljajeviću, propao je. Takode je doživeo fujasko i drugi pokušaj zakazivanja vanredne sednice Kolegijuma svih sudija za moju smenu, jer od 73 sudije njemu je došlo nekoliko, a potrebna je većina. Tada je on, uz pomoć neke mučenice Krivokapić, počeo juriti radnike suda da potpisuju peticiju protiv mene. Uspeli su da skupe dva potpisa, od 250 zaposlenih. I to sve u uslovima najezde, pritiska od raznih posrednika, sumnjivih advokata, batinaša, i onih obijača koji su slali signale sa trećeg sprata, gde im je gostoprimstvo u svom kabinetu obezbedio lično Boban Glavonić, tadašnji gradski starešina za prekršaje, inače zloglasni kreator i izvršitelj svih kažnjenih medija. Svoje iskupljenje i dalji opstanak na toj funkciji (ostao je još pune dve godine) osmislio je tako što će logistički pomagati Kljajeviće i njihov kriminalni klan.

Znači, glavni organizatori obijanja mog kabineta od 6. oktobra sad su, 9. oktobra, kod Glavonića, gde su se zajedno sa njim proglasili u prvi krizni štab koji treba da osmisli kako mene izbaciti, i istovremeno Kljajevića postaviti za predsednika suda. Upravo onako kako mi je i rekao Mile Luković Kum neposredno pred obijanje kabineta, i moje odbijanje da mu u

sudski registar upišem preduzeće «Difens» sa nekompletnom dokumentacijom. Njima se tog jutra u Glavonjićevom gnezdu pridružio Čedomir Prostran, tadašnji predsednik Višeg privrednog suda, i Zoran Balinovac, tadašnji zamenik ministra pravde, inače kadar iz najokorelijeg JUL-ovog finansijskog jezgra. Čovek koji je preuzeo ulogu agitatora za Kljajevićovo unapređenje, na bazi bilansa svih kriminalnih radnji od 6. oktobra 2000.

Balinovac je u sprovođenju JUL-ovih direktiva u pravosuđu, bio revnosniji i od samog ministra Jankovića. Iako sam sa Jankovićem ratovala najviše, on je odbio, 9. oktobra, da izvršava naloge kriminalne Kljajevićeve grupe. To sam saznala tek dve godine posle. I uz sav pritisak, odbio je da potpiše bilo šta što je bilo upereno protiv mene tada. To samo znači da i neprijatelji imaju kodeks. Ali, njegov zamenik Balinovac, kiptio je od sreće da Kljajeviću pomogne maksimalno, i na trećem spratu kod Glavonića piše inicijativu za moje razrešenje, ali mi je ne pokazuje, jer u njoj nema ništa. Njega podstiče Prostran, koji se otvoreno hvali da mu je Kljajević obećao dalji ostanak na mestu predsednika Višeg privrednog suda. Pod uslovom da mene primora na ostavku, a njega postavi na moje mesto. Da li u istoriji pravosuđa postoji takav procesni zločin, da se sudijažrtva kazni, a sudija-razbojnik postavi na čelo suda, direktno u kabinet koji je prethodno obio. Ne, to nikad i nigde nije bilo. To je merna jedinica tadašnjeg vrha pravosuđa.

Zato, zovem Govedaricu, tadašnjeg predsednika Vrhovnog suda, i tražim da hitno dode u sud, na mesto zločina, i da pokrene postupak kako protiv kolovode Kljajevića, tako i još nekolicine sudija koji znaju ali prikrivaju ukradene pečate i sudske predmete. On mi bezobrazno odgovara: „Ne pada mi na pamet. Odmah da date ostavku kolegini Arežina, jer ko je vama kriv što ste zaratili sa najmoćnijim ljudima u državi. Ja prosto ne smem protiv Kljajevića, jer i njega i one koji su vam obijali kabinet štite Đinđićevi ljudi. Oni su moć a ne pravosuđe. Ako ne budete dali ostavku, ja ću morati potpisati protiv vas sve ono što budu tražili. Zapamtite, sve. Zato dajte ostavku. Ili, ode moja glava", završi ovaj poslušni podanik kriminalne grupe. Da se čoveku zgadi.

- Ostavku vam ne dam, pa makar me danas linčovali. Sram vas bilo, kukavičluk vam neće pomoći da sačuvate tu vašu glavu, a i raspašće se od nečiste savesti, zbog zla koje profesiji danas činite. A o meni kao sudiji koga ste dužni zaštititi da i ne govorim. Upravo ste prikrili tragove kriminalnog čina. Kakav pravosudni šljam.

Prode mi kroz glavu Kumovo upozorenje: "Moraš iz suda milom ili silom". On je to i mogao reći, zato što ih odlično zna. U odnosu na njih on je malo dete, a svi Surčinci goli anđeli u odnosu na pravosudne marionete, koje direktno podstiču organizovani kriminal. Evo, celo jutro to gledam svojim očima. Prosto mi dođe krivo što Surčince krstim provalnicima. Oni pravi su se upravo tog dana obznanili - Govedarica, Prostran, Balinovac, i tužilac Krsmanović, koji odbija i pomisao da protiv Kljajevića pokrene postupak. Iako su svi dokazi tu, i svi na licu mesta. Oni su žedni moje krvi, jer im je to jedina garancija za njihove funkcije. To je kredo njihovog opstanka.

Ovaj lukavi pravosudni vrh, svestan da neću dati ostavku, zakulisno usmerava sudije protiv mene, tražeći da stupe u štrajk, da bi me na taj način prinudili na ostavku. Balinovac trči od sudnice do sudnice, da bi lobirao obustavu rada. Ali, badava. Samo su ga ismejali. Niko nije od sudija napuštao sudenje, a mnogi, koji po rasporedu i nisu sudili, govorili su da upravo tog dana sude. Na taj način oni su demonstrirali svoj veliki sudski, ali, pre svega, ljudski čas. To je bilo i moje najlepše iznenađenje. Odbili su da lešinare nad glavom koja je već zasečena od strane najkriminalnijeg jezgra, u režiji braće Kljajević, kao sirovo izlivenih primeraka Lombrozovog nepogrešivog kalupa.

Najednom upade zajapureni Balinovac. U stvari, sekretarica mi ga je podmetnula, nenajavljenog. Ali sam od njega, sasvim slučajno dosta saznala. S vrata mi povika: "Daj ostavku, nema ti druge!"

- Prestani i ti, i drugi, da me gnjavite. Ostavke nema, radite šta god hoćete. Radije bih je dala kriminalcima nego vama, jer ste vi veća govna.

On maltene kleknu, sklopio ruke i skoro ciči: "Daj ostavku, molim te".

- Je li se ti to, Balinovče, preko moje glave dodvoravaš novoj vlasti. Neće ti uspeti, ne možeš sakriti svoj julovski staž, i dugogodišnji mandat zamenika ministra pravde. Previše si zla pravosuđu naneo, to se zna.

On mi tad sasu: "Nije reč o meni, već o tebi, i sve ćemo na tebe svaliti. Ja sam se već učlanio kod Koštunice, a ako tebe danas razrešimo, ja mogu biti šta god hoću, jer je Kljajević na direktnoj vezi sa Đinđićem, i zato se najviše pita. On može sve. Ja sam se juče sa njim, u «Grčkoj kraljici», sve dogovorio. Ako ne daš ostavku, mogu te ubiti. Surčinci jedva čekaju."

Prvi put sam čula od njega reč «Surčinci», ali ne stigoh da ga ispitujem, jer nastavi: "Ako te ne ubiju, onda će ti namestiti silne krivične postupke. U to budi sigurna, jer je tvoj potpis idealan za falsifikovanje. Ekipa majstora je skinula sve vrste tvojih potpisa sa predmeta koji su ti uzeti iz kabineta, i već tri noći se štancuju nove odluke, na istom kompjuteru. Tvoj falsifikovani potpis je kao bombona. Niko ga neće razlikovati, ni najveći stručnjaci, veruj mi. Nema tog grafologa koji će utvrditi razliku. Ti si gotova. Eno, okrugli pečat je kod Mire Trninić, kao i tvoj faksimil. Ona pomaže Kljajeviću, a Goran već piše krivične prijave u ime raznih preduzeća, i sve idu kod Milana Radovanovića. A on je najvažniji zamenik okružnog tužioca, i sa oba Kljajevića nerazdvojan. Osobito sa Markom. Ako daš ostavku, nećemo ti ništa. Evo, ja ti garantujem, zato sam došao kod tebe, da ti predočim u kakvom si sosu. Ti nemaš izbora, samo možeš dati ostavku."

- Napolje drogirani idiote, zato su te i poslali, jer te policija drži u šaci godinama. Još od studentskih dana, kad si dve godine pauzirao zbog droge. Svi vi danas koji ovo odradujete, ste taoci svojih poroka. I zbog toga je žalosno što ste došli do pravosuđe. Falsifikujte i radite šta god hoćete, nećete večno. A tebe, stoko, mogu samo pljunuti.

Štiklom sam ga udarila na pravo mesto, i on izađe „podvijenog repa". Ali, evo ga debeli Prostran. Ulazi i kuka na sav glas. "Daj ostavku, Milena, ko Boga te molim! Preklinjem te! One predmete što su ti uzeli, sad ne mogu vratiti jer si ti tu. A moraju da ih vrate, jer SUP neće da ih drži. Svi smo mi danas gotovi ako ne daš ostavku. Evo, meni su naredili da te ubedim. Sutra moramo krenuti sa predlikvidacionim postupcima - od «Galenike» pa nadalje. A ne možemo, ako ne daš ostavku!"

- Čedo, slušaj me, prvo da obezbediš da se vrate moji predmeti, kao i svi pečati i druga dokumentacija. Hoću da to sravnimo nas dvoje, i da potpišem zapisnik o onom što je nestalo, i o onom što mi je vraćeno. A, ako ti ne smeš da suspenduješ Kljajevića, znaj da ukoliko ne obezbediš primopredaju, bićeš odgovoran kad-tad. Jer, ti si morao reagovati po pravu nadzora, kao predsednik neposredno višeg suda.

Na to mi on odgovori: „Predmeti su u MUP-u, rekao mi je Kljajević, i nema govora da se vraćaju dok si ti tu".

- Znači, tamo me falsifikuju na tenane? Evo, sad mi je reklo ono dubre Balinovac.

On odmahnu glavom: "Shvati ovo ozbiljno, mogu da urade šta god hoće. Strah me je šta sve mogu. Mogu i da te ubiju, a kamoli naprave nameštaljku. To je ceo klan, drže pod kontrolom Okružno tužilaštvo i najvažnije sudijske istrage. A tebi je onda sve drago badava. Kažem ti kao čoveku, mogu ti namestiti takve stvari, da nikad ne izađeš iz zatvora. Oni imaju najjaču mrežu u celom pravosuđu."

Čedomir Prostran, u ovom okrutnom pravnom nasilju, pokušava na mene ostaviti utisak čoveka koji mi navodno ne želi zlo, već me svojom pričom od zla spašava. Na njegovoj

nezgrapnoj figuri upadljiva je samo ogromna stomačina, koja se kad sedne preliva kao azbestna kecelja, ili što kaže Krleža „ko presno testo još neispečenog somuna". Ali, to nije razlog što sam prema njemu godinama gajila odvratnost, već činjenica da je on svoje vođenje Višeg privrednog suda pretvarao u leglo korumpiranih sudija, pa mu je i taj statusni simbol, kao posledična izraslina, proistekao iz onog po čemu je, nažalost, bio jedino poznat, a to su svakog dana po dva ručka. Ne daj Bože da omane. Sve drugo može da propusti ali ne i ove mrsne sastanke. Jedan dogovorni sa "privrednicima", kojima je posao završavao, a drugi odrađivački sa sudijama koji su te prljave dogovore završavali. Naš dugogodišnji animozitet proistekao je zato što se ja toj družini nisam priključivala, a oni i sa njim i bez njega nisu mogli da privire mom sudu. A to mesto i jeste bilo san svih njihovih meraka. Zato sam sa Prostranom prekinula svaku živu komunikaciju. Korespondirali smo samo pismeno.

I, eto ga sad, takav kakav je, izmamљуje mi ostavku koja je očigledno i njemu lično važna, pa je samo zbog toga tako strpljiv, verujući da ću ja nasesti na naglo ispoljenu brižnost. Kao da se ne znamo. Zato sam mu odbrusila, u skladu sa amoralnošću njegovog čina:

- Prestani, bitango, o ostavci. Zar da tvojim kriminalcima olakšavam posao? Hoću hitno i predmete i pečate. Odneto je mojih 40 registarskih predmeta koji su bili u radu, i ja znam koji su to. Odneta je i hrpa sudske dokumentacije, i to ću sravniti na osnovu upisnika sudske uprave. A pogotovu mi je važna dokumentacija koja se odnosi na krivične prijave, koje sam podnela protiv Radomira Lazarevića, Gorana Kljajevića, Gordane Lukić, Mirjane Trninić i Dušana Marčičeva, u vezi zloupotreba i kršenja zakona u konkretnim sudskim predmetima koji su bili u metalnoj kasi, a kojih takode nema. Ključ od kase je bio u mom obijenom stolu. Ti si dužan da obezbediš sravnjivanje nestale dokumentacije, i sasvim mi je svejedno što si preuzeo ulogu zaštitnika kriminalne grupe. Ali, ako mi to ne obezbediš, ti si odgovoran koliko i oni. Ko može umesto mene sravniti ono što mi se vraća u odnosu na ono što mi je ukradeno. Tu primopredaju si ti dužan da obezbediš. Upozorila sam te jutros i pismeno.

Toga je Prostran i bio svestan, pa je ovo njegovo umiljato siledžijstvo htelo moju ostavku, kao obezbeđenje od svake njegove buduće odgovornosti. On nastavi snishodljivo: "Ja samo izvršavam Kljajevićev i Đinđićev dogovor oko preuzimanja ovog suda".

- A otkud ti znaš za taj dogovor?

„Pa zvao me je Kljajević odmah u petak, posle obijanja kabineta, i rekao mi je da je to uradio uz Đinđićevu dozvolu i preko njegovih ljudi iz Surčina, te da su kod njih ostavili neke stvari, a neke predmete su odneli u MUP. Zato ti moraš napustiti sud, da bi se ovo obijanje zataškalo, jer je urađeno ishitreno, a ništa nisu našli protiv tebe. Bolje ti je da izgubiš posao, nego da te ubiju ili nameste ko zna šta, da bi zataškali sebe. A oni se moraju pokriti, i nemilosrdni su, veruj mi. Eto, baš strepim za tvoj život."

- Strepi ti za sebe, životinjo, zato što mi na silu otimaš egzistenciju. Nisam valjda poništavala osmice, da bih ostavkom uvodila kriminalce u ovaj sud. Ako ti pred njima cvokoćeš, to samo znači da te oni drže u šaci. Zato, gubi se. A ti me smeni nezakonito, i ostavi svoj prljavi trag do kraja.

Ništa njega nije dotaklo, pa nastavi: "Ja sutra moram održati sastanak sa svih 16 predsednika privrednih sudova u Srbiji, i to baš u ovom sudu. Takav je dogovor, da shvate da će proći kao i ti ako ne budu kooperativni. A moramo usvojiti zaključak o legalizaciji svih kriznih štabova u društvenim preduzećima, što će se sprovesti kroz sudske registre u svim sudovima. A onda se automatski pokreću predlikvidacioni postupci, da bi se ta preduzeća finansijski držala pod kontrolom suda. Kad dovoljno oslabe, automatski će ići u stečaj, što će olakšati privatizaciju, jer ih je najlakše prodati bez radnika. To je zahtev ove vlasti, i on se mora sprovesti. A ja sam nadležan za sve privredne sudove."

- Zar ti to meni pričaš, bitango gnjila. Ja dve godine tu naopaku prinudnu likvidaciju ne

dozvoljavam. Sva društvena preduzeća sam usaglasila sa Zakonom o preduzećima, da bi se izbegli formalni uslovi toga što vi sada hoćete. Još pre godinu dana ti si plasirao takvu ideju i počeo je sprovoditi po drugim sudovima. Ko ste to "vi" da odlučujete o sudbini stotina hiljada radnika koje ćete, kroz stečaj, ubogaljiti? Otimate mi već spašena društvena preduzeća, da bi ih sada potpuno zdrave gumuli u stečaj. To je zločin, i on će ti se kao bumerang vratiti kadkad.

Hladno mi odgovara: "To je direktiva. Sve je to sa Đindićem dogovoreno, a ja izvršenja primam preko Kljajevića. Ti si jedina prepreka ovakvom ustrojstvu privrednih sudova, i zato moraš otići. Procenjeno je da samo ti nećeš pristati na prinudnu likvidaciju društvenih preduzeća. Svi ostali predsednici sudova su već pristali. Ja sam sa njima obavio razgovor ovih dana. Mi smo se o svemu dogovorili". Ja vrisnuh:

- Po kom osnovu crvotočino matora, ti meni uzimaš radno mesto? Vratimo se sa opšteg na moj radno-pravni status. Da li si svestan šta mi radiš u egzistencijalnom smislu, da bi izvršio tako prljav posao. Daj ti ostavku, mrcino, jer bi to jedino bilo i logično i časno, ako kriminalna grupa traži tako nešto nečasno da ti uradiš meni. Radite, i ti i oni, šta god hoćete, ja ostavku ne dam. Da vidim kako ćete me skloniti. Badava vi svi lopovluk podmećete sudijama, niste ih mogli okupiti ni na kakav kolegijum, a Baliniovac je isplazio jezičinu ko pas, jureći od sudnice do sudnice. Samo što ga nisu ispljuvali.

Ničim nije pokazao uvređenost za sve kvalifikacije, jer on uvek ima samo đon od obraza. To sam znala i ranije, zašto uopšte dalje razgovarati. Međutim, on ustade i najpristojnije mi ispriča: "Ako ne daš ostavku, plan se sprovodi dalje. Nateraću te da te suspendujem, i biće ti zabranjen ulaz u sud. Ja se ni tome ne mogu suprotstaviti. A posle ću morati da formiram komisiju od Kljajevićevih ljudi, koji će pisati ono što im on naredi. I tada će te razrešiti. Zapamti, niko neće smeti da pita zašto si razrešena. Sve varijante su do kraja razrađene. Nijedna institucija te neće zaštititi, ma šta ti posle preduzimala. Kao što ne bi ni mene, kad bih ja njima sad ovo odbio, ili dao ostavku kako ti kažeš. Oni su mnogo surovi i mnogo opasni. Ovo ti nisam morao reći, ali eto, rekao sam ti, jer mi nimalo nije lako što ja ovo izvršavam". Izašao je.

Ovde bi trebalo zapamtiti jedan detalj. Dok sam ja razgovarala sa Prostranom, neki majstori su prosto izronili. Užurbano nameštaju nova vrata i sređuju sve što je polomljeno u kabinetu po nalogu Zorana Balinovca. On, istovremeno, vlasniku preduzeća koje izvodi radove, obezbeđuje isplatu u svojstvu zamenika ministra pravde. Njemu zdušno pomaže moja sekretarica. Otkud se oni pajaše? Ranije ga nije podnosila kao ni ja. Ona mi dade kratko objašnjenje: "Zašto da sedimo po drugim kancelarijama, kad su već uzeti otisci i sve drugo, pa sam smatrala da je najbolje da sredimo kabinet odmah. I evo, Balinovac pomaže". Nova vrata, novi ključevi. Ona je nešto tajanstveno zadovoljna. Da li je to uopšte ona brižna žena od jutros, ili ja već imam guju u njedrima. Prebacuje mi vezu. Zove me Arandel Markićević iz svog suda.

"Odlično se držiš ceo dan. Sve pratim. Evo, i B92, i BK televizija te citiraju - da pučistima ne daš ostavku. Iako ti obe televizije nisu naklonjene, ipak su objavile da ni Kljajević, ni Lazarević, nisu uspeali okrenuti sudije protiv tebe. To je velika tvoja moralna pobjeda baš danas. Ali, napravila si jednu veliku grešku."

- Koju?

"Nisi smela razgovarati ni sa Balinovcem, ni sa Prostranom, ni sa Govedaricom. Zašto gubiš vreme sa svojim krvnicima, jer ne znam kako drugačije da ih nazovem. Oni te svesno iscrpljuju. Ti si ih jutros upozorila pismeno, i bili su dužni po tom postupiti odmah i pokrenuti postupak protiv vinovnika Kljajevića, a ne da tebe mrcvare. Upravo sva trojica zloupotrebljavaju službeni položaj u svojstvu najodgovornijih ljudi u pravosuđu. Njihovo je da reaguju odmah, da se tragovi ne bi poništavali. Tim pre što je reč o najslužbenijoj sudskoj

dokumentaciji i pečatima suda. Zbog čega se otvara hiljade mogućih zloupotreba. Moraš krivičnim prijavama i protiv njih, kao i protiv Kljajevića. Oni ne samo da tebe pretnjama i učenama primoravaju na nešto što je nedopušteno i nemoralno, već prikrivaju obijača Kljajevića, kao direktnog učinioca krivičnog dela, ali i njegovu organizovanu grupu. Kao što podstrekavaju i druge sudije na prikrivanje kriminalnih radnji. Evo, sve sam ovo u neposrednom razgovoru saznao od Govedarice, koji je, nažalost, spreman da kao predsednik Vrhovnog suda svoju funkciju maksimalno zloupotrebi. I to baš protiv tebe. Tu mu najviše pomaže ono nedonošče Balinovac, koga sam godinama vukao za sobom. On se već stavio u ulogu novog ministra pravde, i veruje da će to postati ako tebi slomi vrat. Njih dvojica su gori čak i od Prostrana, i direktno pomažu Kljajeviću. Oni će inicirati protiv tebe razne predloge, samo da Prostran dobije formalan uslov da dalje dokrajči prljav posao. Hitno piši krivične prijave protiv sve trojice. Ja ću ti sve koncipirati, jer je ovo nezapamćen zločin samog vrha pravosuda. To što rade ne smeju po prirodi funkcije."

- Gde da pišem, već sam premorena, stotinu stvari sam od jutros napisala, pa šta vredi? Ovde ionako nema nikoga, svi su otišli kući. Ja i sekretarica smo same.

"Dobro" - odgovori mi Arandel smireno. - "Evo, ja ću sve pripremiti, a onda se moramo hitno videti. Doneću ti sve u rukopisu, pa ćemo zajedno još dopuniti ako treba. Idi sad kući i odmori se. Sutra ćeš to zvesti u sudu i poslati hitno tužilaštvu, bez obzira da li će ono reagovati. Hoću da ti pomognem, jer si apsolutno u pravu. Umesto da te zaštite po službenoj dužnosti, oni ti vežu omču oko vrata, i to baš danas, da bi lakše amnestirali kriminalnu grupu."

Dok je bio ministar pravde, Arandel je i Govedaricu i Balinovca doveo na mesta na kojima oni sada šenluče. Isključivo da bi prikrili zločin Kljajevićeve grupe. Njega je to porazilo sa moralnog aspekta, i doživeo je to kao profesionalni kanibalizam. Odlučan je da mi pomaže do kraja.

Ubedujem sebe da se radujem, ali mi ne ide, uprkos činjenici da sam današnje udare pregrmela. Nešto sluštim. Ipak, planiram da sa Arandelom perfektuiram krivične prijave protiv ove trojice, i sutra ih pošaljem, a tada mi ostaje ceo dan za poteru za onim što je nestalo iz mog kabineta. Sa tim planom krećem kući, iako mi je u glavi samo jedna misao, nejasna ali nepopustljiva. Da će taj moj plan biti presečen. To me čini nesigurnom i uznemirenom. Vozi me Joca, ali sa njim je i drugi vozač Mirko. Volela sam ih na poseban način, kao emotivnu identifikaciju sa mojim izuzetnim čaletom, koji je ceo radni vek bio vozač u jajačkom sudu. Oni tu naklonost nikada nisu zloupotrebili. Toliko su mi bili odani godinama, a ja sam ih samo izlagala opasnosti. Tih dana, zbog mene su obeleženi kao pokretne mete. Zato i ne dozvoljavam da se sa mnom previše zadržavaju. To je jedino što mogu još da uradim. Teram ih da se odmah vrata. Oni to čine nevoljno. Teško se rastajem sa obojicom.

Instikt žrtve je nepogrešiv, ali racionalno nerešiv. Sutra rano, u isto vreme - rekoh im. Odgovoriše istovremeno: "Dolazimo obojica".

Naše sutra više ne postoji, toliko to osećam, da skoro vidim, ali ništa ne govorim.

Išla sam prema liftu. Noge kao od olova. Zagledam u svaki kutak. Svaki mi je avetan. Vadim ključ, nek' mi je pri ruci. Na mobilnom telefonu ukucam "92". Moja jadna, besmislena zaštita. Plašim se. Na spratu sam sama, jer moje komšije godinama, samo povremeno, obilaze stan. Strepim od udubljenja koje se nalazi levo od lifta. Nikad tu nisam stigla da ugradim bar plakar. Ulazim u lift, i eto, baš o tome mislim. Baš tad, i baš o tome. Vrata se automatski otvaraju. Izlazim i vidim mladića usahljih očiju, sivog lica, skoro bolesnog. Naslonjen tik uz moja vrata.

- Vi mene čekate? - bilo je sve što sam izustila.

Nema odgovora, samo fiksacija. Nisam pogledala u moje opasno udubljenje. I da jesam, ne bi mi pomoglo. Jedna grdosija je već iskočila baš odatle. Dalje je sve išlo prebrzo. Zgužvana kao u čeljustima viljuškara, prostirana sam kao otirač, licem prema betonu. Vitlao me je po merilima svojih potreba. Osećala sam da mi lice puca. Krv me je zaslepila. Da li imam desno oko? Ne vidim na njega, samo užasan bol. Sinu mi moje pismo, koje sam pisala 6. uveče, a evo, sve se dešava 9. predveče. Da li će ga dobiti onaj kome je namenjeno? Samo mi je to u glavi. Prenu me besan glas koji sam, čini mi se, negde čula.

"Uzmi joj ključ iz ruke i otvaraj", naređuje grmalj bledom mladiću. "Moramo gaduru uneti unutra, nek tamo crkava na tenane. Ne možemo lešinu ostaviti ovde." Bledi mladić me i ne dotiče, već požuruje da i ovaj drugi odustane. Čujem da se otključavaju vrata, i neko šuštanje ispred. Ulaze obojica. Za sekund ostadoh sama napolju. Ali, grdosija opet preko mene: "Šta je kučko, kome ti to ne daš ostavku? Ceo dan si nam uzela, kao da od tebe nešto zavisi. Videćeš kako mi sudimo. Sad pregovora nema. Kljajević je već predsednik suda, a tebi spasa više nema, kome ćeš sad pričati da je Koštunica izabran nezakonito?"

Okreće me i hvata ručerdama za vrat. Ja sam u ropcu, jedva dišem, ali na sekund, nepogrešivo, prepoznajem podbuhlo lice na ogromnoj glavurdi ošišanog grmalja, koji je, 6. oktobra u podne, roktao iz sudskog hodnika zajedno sa Markom Kljajevićem, dok sam ja odbijala naloge Kuma i drugog Kljajevića koga evo, saznadoh, već postavljaju na moje mesto. To je onaj Surovi, dobro sam zapamtila. Prepoznah zver u pogledu i odlučih da se borim kako znam i kako mogu. Iz mene grunu glas pobune, jači od svaljene sile: „I ti si gotov, smradu!" Otpuzujem ledima unazad. Rukama ga grebem gde stignem. Borba za život iznedruje mi snagu. Ne osećam nijedan njegov udarac. Najednom sevu sečivo. Zari mi vrh u bradu. „Kučko, grkljan ću ti prerezati. Vidiš koliko je blizu. Pustiću ti krv, nek' otiče, pogana je kao i ti", isceri se on.

"Zar klati", prostruji mi kroz glavu, i ja se odupreh nogama o zid i oteh se u stranu. I ruka i sečivo sleteše naniže. Osetih kako me zapeče leva noga. On mi se i dalje unosi u lice: "Treba da znaš, glupačo, zašto ti ovo radimo. Da se duže mučiš, da crkavaš, gade." Najednom je izašao i onaj drugi iz stana. Grmalj mu naređuje da me uvuče unutra. Ovaj odbija. Čujem ga: "Ne smeš da je ubiješ. Ona nije lopov. Slagali su nas. Jadna žena. U šta su nas uvalili lažovi. Dobio sam samo 50 maraka od Kljajevića!" Vuče debelog da beže zajedno.

Meni u sekundu svanu, ali badava. Njemu Surovi sasu: "Pa nećemo je ubiti, samoubiće se. Isćureće sva unutra, otvorena je na sve strane. Samo da je uvučemo unutra, sutra ćemo je oplakivati uz piće. Kljajević je već napisao čitulju". Drugi mladić negodno odbrusi i odjuri niz stepenice. Surovi besni, i šutiranjem me pokušava ubaciti unutra. Nešto lipti iz moje leve noge. Zaprečila sam se na uglu praga. Uspela sam desnu nogu zavući između zida i jedne velike saksije, koja mi je tu uvek smetala, ali je nisam sklanjala. A sad me ona ista spašava. Usporava ubacivanje u stan. On me besomučno udara u zavučenu nogu, i naređuje da puzeći udem. Svom snagom lepim se za saksiju. Ako me unutra zaključa, gotova sam. Sve dok sam napolju, ima nade. "Uvlači se, kučko, ubiću te!" Sikće i pljuje me. Shvatam, da on neće tragove krvi na sebi, i besni što me prvo nije uvukao pa isekao. To je moja šansa. Sad mi moja krv pomaže koliko i džinovska saksija. On ne sme da me uzme rukama, jer ću ga okrvaviti, a šutiranjem me ne može ubaciti. Paniči što je onaj drugi pobegao. Čuje se lift.

Nepogrešivo neko dolazi, ali šta će sad biti. Zadnji sekundi moraju meni u prilog, u to verujem. Stresoh se, ko će izaći i gde? Surovi najednom uskače, preko moje glave u stan. Ja se odsekoh. Šta li će sad uraditi. Lift i dalje ide. Surovi izleti sa nekom kesom, koja nikako nije pripadala meni. Šta je bilo unutra, verovatno nikad neću saznati. Lift se otvara.

„Šta joj radite, sram vas bilo! Nad ženom se junačite". Pretrnuh, to je bio Arandel, ali sam! Njih dvojica licem u lice. "Ako pisneš, izrešetaću vas oboje" - zaurla Surovi. "Pogledaj prvo ko ide za mnom" - odsečno viknu Arandel. Dželat skliznu niz stepenište.

- Živa sam, ne sekirajte se - vičem ja, ali on ništa ne odgovara. Hvata me za ramena i vuče brzo u stan. Tada spazih svoj krvavi trag, koji se za mnom cedi kao voda iz namočenog snopa. Koliko krvi oko moje leve noge. Iza mene ostaje lokva. Arandel u najvećem grču zaključava vrata, i ja shvatam da za njim niko ne ide. Osim što se mogao vratiti Surovi... Gledam njegovo skamenjeno lice. Ne znam kako izgledam, verovatno najstrašnije. I dalje vidim samo na levo oko. On brzo skida kravatu i veže mi levu nogu ispod kolena, i iznad gležnja mojom pocepanom čarapom. U sekundi sve je snimio. Presečena vena, tik uz kost na sredini lista, više ne bljuje krv. Usahnjuje. Strahota na njegovom licu uzmiče, i tada s najvećim prekorom viknu:

"Pa zar je dotle došlo? Zar niko nije uz tebe ovih dana? Zar u ovoj zgradi nema nikog? Umeš li ti da vičeš? Znaš li ti uopšte šta su ti uradili ..." Ne može od užasa da se zaustavi.

Ćutim, hvatam se za njegove noge, jer samo ruke mogu pokrenuti. Ljubim cipele koje su ga meni dovele. Dugo plačem i molim ga da se ne pomera. Šok je tek trebalo savladati. Sva se tresem, dokle će me on moći spašavati, i koliko je i sam u opasnosti? Kakvom će se zlu tek morati izložiti zbog ovog suočenja? To mi se tad zarilo kao nož u srce, i nikad neće proći. To je ishod na dugoročno. A moja tadašnja, tanana granica između života i smrti, naglo je prevagnula ka životu. Blizina smrti se zaboravlja naprečac. Svest o spasenju potisla je sve drugo, i to odmah. Još krkljam, a već se junačim:

- Vратиću se, jebaću im majku! I Kljajevićima, i Prostranu, i Govedarici, i Balinovcu. Svima koji su mi ovo smestili.

Arandelu lice zasija, i sva sumornost najednom iščeznu. Ne zbog moje psovke, kojoj nikad nije bio sklon, već zbog naglo izdžikljale živosti, kojom pokušavam preseći sopstveni užas. Zato mi on, uz smešak, najblažim glasom reče: "Samo polako, moraš prvo da preživiš, a onda i da živiš. Njima će to uraditi neko drugi, nikako ti. Pravda kruži i vraća preko drugog. Previše su ti zla naneli, da bi ikada više mogli mimo spavati. Svi oni zajedno protiv tebe, potpuno same. Sve muškarčine protiv jedne žene. Koliko si samo jača od njih. I zato, pravda pripada tebi, jer niko se za nju nije tako borio. I niko takav zulum nije doživeo kao ti ovih dana. Njihova imena će u pravosudu ostati ispisana crnilom. A ti ćeš svima moći reći istinu. To je tvoja pravda". Upijam njegovu blagu i premilu besedu, koja vida moje teške rane. Svaka reč je melem. Svaka misao moj čarobni putokaz ka praskozorju novog života. Osećam i prepoznašem stope u koje ću stati čim ponovo budem prohodala.

Epilog drugi

Ja sam te večeri završila sa razbijenim i unakaženim licem. Sa pet polomljenih rebara i naprsлом ključnom kosti. Sa iščašenom desnom nogom, i nikad zalečenom venom na levoj. Nikad više nisam ušla u svoj sud. Iste večeri sam suspendovana i sa mesta sudije i sa mesta predsednika suda, jednovremenim rešenjima Zorana Balinovca, Balše Govedarice i Čedomira Prostrana, bez ikakvog obrazloženja. A sva tri rešenja su zavedena pod 9. 10. 2000. godine. Istovremeno, Čedomir Prostran rešenjem, takode zavedenim 9. 10. 2000. godine za vršioca dužnosti predsednika Privrednog suda imenuje provalnika Gorana Kljajevića.

Te noći, Kljajević je raspustio sudsko obezbeđenje i uveo privatno – «DMD alarm». Ujutru, 10. oktobra, u 6 časova, moja sekretarica Nada Gažević, odnosi Kljajeviću ključeve novopopravljenih vrata od mog kabineta. Meni to nije javila. Kljajević i družina tog jutra uvukli su gomilu predmeta u njenom prisustvu, koji treba da simuliraju predmete koji su izneti 6. oktobra. Umesto odnetih 40, uneto je više od 100 drugih, da bi se od toga mesec dana u štampi pravila predstava. "U kabinetu suspednovanog predsednika nađeno 100 predmeta". Kao da sam bila arhivar, a ne predsednik suda. Moja sekretarica, kao najdirektniji svedok celog scenarija, od obijanja kabineta i nestanka svega ranije nabrojanog, tog jutra ispisuje svoj prvi cenovnik Kljajeviću, za njegovo ubacivanje lažnih predmeta i uništavanje svega onog što je

stvarno odneo. Kljajević joj avansira preko njenog muža, sudije Tomislava Gaževića, koga "unapreduje" za jednog od pet sudija koji će direktnim kršenjem zakona uvesti najsramniju eru predlikvidacionih postupaka koji zvanično kreću u «Galenici» i završavaju se u svim društvenim preduzećima legalizacijom kriznih štabova. Sa «Poštanskom štedionicom» puca sudska bruka, ali niko od njih još nije odgovarao za legalizaciju pljačke države.

Upotrebljenog Gaževića Kljajević penzionise i postavlja za jednog od stečajnih upravnika. A svima njima gazduje Zoran Janjušević, kao bazni stečajni upravnik, istovremeno i najbliži saradnik Zorana Đindića.

Prva DOS-ova skupština me je razrešila i sudijske i predsedničke funkcije na bazi ove skriminalne suspenzije, uz veliko zalaganje tadašnjeg predsednika Vrhovnog suda Srbije Leposave Karamarković. Znamo kako su sramno završili, i ta Skupština i Karamarkovića.

Od tog, 9. oktobra 2000. godine, u tom sudu je i sedište privredno-sudske hobotnice. Sud se preimenuje u Trgovinski i postaje perionica najprljavije pljačke u državi. U suštini, to je olupina za nagomilani stečajni izmet koji su za sobom ostavljali gramzivi stečajni lešinari i mnogi drugi lihvari, koji su, zajedno, sva društvena preduzeća pretvorili u njihov plen. Radnici su izbačeni napolje, a imovina gurnutau stečaj.

To je lik i delo skaradnog sunovrata pravosuda, kad se lice pravde pretvara u lice bestidnice, izopačene i jalovo promiskuitetne bludnice, koja se pod formom nekog sudskog postupka rastače u najbestijalnije i najbeščasnije orgijanje, puno korupcijskog i svakog drugog razvrata.

Jedini stečaj koji je otvoren dok sam ja bila predsednik Privrednog suda, i to nad privatnim preduzećem «ABC produkt», (St 5878/2000) istog tog dana stavljen je van snage (pažljivo pročitati pismo „Ave vale Milena"). Baš onako kako je odgovaralo Milanu Milutinoviću iz prvog dela ove knjige, ali to mu nije pomoglo, kao i sve drugo opisano u ovoj knjizi, sa najznačajnijim mestom - kolovođe izdaje, da ne završi tamo gde je sad.

Zoran Balinovac, Balša Govedarica i Čedomir Prostran, posle odradenog prljavog posla, u vezi moje noćne suspenzije, a prikazane kao da je bila 9. 10. 2000. godine, bili su primorani da daju ostavke. Ne zbog zločina koji su meni počinili, već što takvi odrpani karakteri više nikome nisu mogli služiti. Od moje krvi se nisu ovajđili.

Zato uprkos svemu, pravdi nikad ne recimo — dovidenja. Kasnila ili ne kasnila, počinioce zločina stiže na ovaj ili onaj način.

IX.X.MMth

АННО

AVE, VALE, MILENA...

VEROVATNO ĆE TE SADRŽAJ OVOG
PISMA PRENERAZITI, ILI ČAK MOŽDA DOVE-
STI U NEDOLUMICU, ŠTO JE ZA NAS SVEJE-
DNO, ALI JE ČINJENICA DA OVO PISMO
IMA SVOJU »TEŽINU«, A DA BI GA RAZU-
MELA - TREBAŠ GA PROČITATI DO KRAJA
KAKO BI RAZUMELA SUŠTINU NJEGOVE
PORUKE, A REČ JE O SLJEDEĆEM:

IZNENADA, U JEDNOM MOMENTU,
DO TEBE JE DOŠAO JEDAN NAŠ (PO TEBI
SUDBONDOSAN) PREDMET, U ČIJOJ SMO FIR-
MI ILI KOMPANIZI MI ULOŽILI NAŠ VE-
LIKI NOVAC, A KOJIM SMO POKRIVALI
ČITAV OVAJ JUGOISTOČNI REGION BALKA-
NA U NAŠE SVRHE.

TO JE NARAVNO, ODMAH KOD NAS -
I TO U OVOM REGIONU - IZAZVALO LAN-
ČANI POREMEĆAJ, IBOG KOG SMO (OPET)
IZGUBILI MNOGO NOVCA, VREMENA, TRUDA,
I SKUPE REKOMBINACIJE. TAKO SI NAS TI-
ME, TI LIČNO STRAHOVITO UNAZADILA, I
PROIZVELA U DELU NAŠEG REGIONA VE-
LIKE POSLEDICE!

TO TI SE NEĆE OPROSTITI!

Jer

TI ĆEŠ DAKLE, DA PLATIŠ!

Međutim, da bi RAZUMELA KO SMO TO »MI«, EVO TI SAMO NAČELNE KONZENKVENCE: MI NISMO NIKAKVA POLITIČKA, KRIMINALNA, RELIGIOZNA, »TAJNA«, SUBVERZIVNA, ILI ISTOČNA ILI PROČAPADNA ORGANIZACIJA, NITI SE MI BAVIMO TERORIZMOM, UCELOM, ILI ŠPIJUNAŽOM. NAPROTIV! MI SMO RED KOJEG INTERESUJE OVAJ PROSTOR KAO »TRANZIT« I TO SAMO U GEOGRAFSKOM SMISLU. SADA VALDA RAZUMEŠ SVOJU »GREŠKU«, RAZUMEŠ S KIM IMAŠ POSLA, I RAZUMEŠ DA SMO STRAHOVITO OSVETOLJUBIVI AKO BIAO KO ZADRE ILI OŠTETI NAŠE INTERESE. DRUGI SLUČAJEVI:

- + NAS UOPŠTE NE INTERESUJE TVOJA VERSKA, POLITIČKA, ILI NACIONALNA UBEĐENJA!
- + NAS UOPŠTE NE INTERESUJE TREKUTNA SITUACIJA U OVOJ ZEMLJI, NJENO POLITIČKO ILI EKONOMSKO UBEĐENJE!
- + NAS UOPŠTE NE INTERESUJE DA LI ĆEŠ I GDE ĆEŠ TI NADALJE RADITI!
- + NAS NE INTERESUJE TVOJA BIVŠA ILI BUDUĆA SUDBINA!
- + NITI SMO MI IČIJI INSTRUMENT ODMAZDE SADAŠNJE ILI BIVŠE VLADE!

NAS INTERESUJE SAMO ONO ŠTO SI NAMA POČINILA: OŠTETILA SI NAS, A NAMA JE TREBALO MNOGO VREMENA, TRUDA, I NOVCA DA TO ISPRAVIMO. DA LI TI TO RAZUMEŠ?

... RAZUME SE, VEROVATNO ĆEŠ SE UPITATI: ZAŠTO SVE OVO BAŠ SADA, SA NAŠE STRANE?

PITANJE JE NA MESTU, I EVO ODGOVORA: TO NIJE SADA ZATO ŠTO SE DESIO NEKI PREVRAT U TVOJOJ ZEMLJI.

ZATO ŠTO SI PALA U NEMILOST, ZATO ŠTO ĆEŠ MOŽDA DOBITI OTKAZ ILI SMEHU. NITI NIJE ZATO.

Sve ovo, i OVA SITUACIJA U ZEMLJI I S TOBOM SAMO SU SE SLUČAJNO PO-
KLOPILI SA OVOM NAŠOM NAJAVOM SADA. ONA JE TREBALA DA SLEDI JOŠ PRE TRI MESECA, JER... ZBOG KNESETA U PALESTINI, MI SMO » TVOJ SLUČAJ « SAMO ODLOŽILI, A DAKLE JE MEĐUTIM ON DOŠAO NA RED! [LOŠ ZNAK ZA TEBE, ŠTO JE SAMO DOKAZ DA MI NIŠTA NIKADA NE ZABORAVLJAMO!].

Međutim, čak da se u ovoj zemlji ništa nije desilo, NI JULI, NI M.M. NI POLICIJA, NI TI LIČNO NE BI IMALA ZAŠTITU! Svi ovi ti ne bi ni tada pomogli! U odnosu na nas, oni nemaju tu moć, jer samo je ova zemlja njihova, ali na čiji su naši!

U njihovu zaštitu, bar što se nas tiče, samo laik može da poveruje, uostalom... kao što je istorija pokazala.

Zbog svega toga, ovde namerno nismo naveli ime te kompanije ni broj predmeta kome si ti kumovala propast, i to samo zato da bi ti lakše i brže naplatili dug! Razume se, on nije u novcu, i u tom smislu mi ništa ne tra-

žimo od tebe. DUG JE U TVOM EGZIS-
TENCIJALNOM I INTEGRALNOM SMISLU!

OVO SE IMA RAZUMETI TAKO,
DA TU NIJE REČ O NIKAKVOJ PRETNJI
ILI UBISTVU.

PRETNJI NE ZATO, ŠTO OVO
PISMO NIJE PRETNJA, PSIHOLLOŠKA SE-
MANTIKA, VEĆ NAŠA STVARNA ODLUKA!

A UBISTVO NE, JER TO TI NISI
ZASLUŽILA, S OBZIROM DA SI RETORZIJOM
KOD NAS IZAZVALA SAMO EKONOMSKE IM-
PLIKACIJE.

KAZNA TI MEĐUTIM, SLEDI, I TO
DRAKONSKA, JER TI NE MOŽEŠ LIČNO
HITI U IME NEKOG DA POSEŽEŠ ILI
NEPRAVILNIM ODLUKAMA DA SATIREŠ
TUĐU IMOVINU ILI PLANOVE U VEZI NJE.

KAZNA SE TVOJA SASTOJI U RE-
CIKLAŽI TVOJE IMOVINE, I NARAVNO U
SAMOM UNESREĆENJU TEBE I DELA
TVOJE PORODICE! A NAČINA DA SE NE-
KO UNESREĆI IMA MNOGO...

IZVINI, ALI TO NIJE ZBOG TE-
BE, JER PROTIV TEBE LIČNO MI NEMA-
MO NIŠTA; IMAMO PROTIV ONOG ŠTO SI
NAM TI EKONOMSKI URAĐILA NA SLUŽ-
BENOM POLOŽAJU. VALDA RAZUMEŠ
RAZLIKU...?!

RAZUME SE, MOŽDA ĆEŠ OVO
PISMO OLAKO SHVATITI, MOŽDA ĆEŠ MI-
SLITI DA JE ONO DELO NEKOG SKRIBO-
MANA ILI NEKOG TVOG NEPRIZATELJA.
(A KO IH NEMA?!). MEĐUTIM, TO NIJE
TAKO; PISMO NIJE NIČIJA UJURMA ILI
NEČIJA NESLANA ŠALA, I NJEGOV SMISAO

Nije da te (samo) zaplaši. Mi se, naime, ne bavimo time.

Naša intencija bila je da te obavestimo: šta si to uradila i zbog čega ćeš da platiš! Kazna nije delotvorna niti psihološki vokalna ako dotični ne zna zašto mu se bilo šta dogodilo.

Jednom rečju, mi ne radimo "iza leđa". Mi naime, detaljno i unapred stavljamo do znanja sve to, ali ne zbog našeg morala ili neke duhovne satisfakcije, već zbog tradicije kao i činjenice da žrtva treba da zna zbog čega je postala žrtva. Ti si sudija i t^o bi trebalo da znaš.

Seti se samo sinkelaškog prava...

Posle svega ovoga nadamo se da sada razumeš intencije i poruku ovog pisma? Otud smo i insistirali da pismo bude jednostavno: na običnoj hartiji, na tvom jeziku, bez pečata Reda i memoranduma, i čak napisano prosečnim i običnim rukopisom. Izostavili smo i akribije i svaki pleonazam, kako bi ti ovo pismo bilo razumljivo.

Naravno, možeš da ga shvatiš kako god želiš, možeš da se žališ na njega kod bilo kojih nadležnih, možeš da ga baciš, otputuješ, kriješ se, ili da ga prenebregneš. Nama svejedno

S OBZIROM DA NE MOŽEŠ DA NAM
IZMAKNEŠ!

SHVATI GA I PRIHVATI KAKO JE -
LIŠ, A NA NAMA JE DA USKORO DO -
KAŽEMO NJEGOVOU REALNOST ILI NAŠE
NAMERE.

SA POŠTOVANJEM,

V.Mt. TETRARH ZA
SREDNJU I JUGOISTOČNU
EVROPU.

ET.

Савезни уставни суд, после јавно расправе, на седници о пошаву и пласаву, од 4. октобра 2000. године, размотрио је жалбу подносиоца предлога кандидата за председника Републике Демократске опозиције Србије – др Војислав Коштуница, на Решење Савезне изборне комисије, број 328/4 и 328/5, од 30.09.2000 године, и на основу члана 124. став 1. тачка 9) Устава СРЈ и чл. 53, 58. став 1. и члана 68. став 1. тачка 9) Закона о Савезном уставном суду ("Службени лист СРЈ" број 36/92), донео је

О Д Л У К У

1. УСВАЈА СЕ ЖАЛБА.

2. ПОНИШТАВА СЕ РЕШЕЊЕ САВЕЗНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ БРОЈ 328/4, ОД 30. СЕПТЕМБРА 2000. ГОДИНЕ, КОЈИМ СЕ ОДЕЈЛА ПРИГОВОР ПОДНОСИОЦА ^{ПРЕДЛОГА} КАНДИДАТА ЗА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ ДЕМОКРАТСКЕ ОПОЗИЦИЈЕ СРБИЈЕ – ДР ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА О ПОНИШТАВАЊУ ДЕЛА ИЗБОРНОГ ПОСТУПКА КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА УТВРЂИВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА ЗА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ ЗА ИЗБОРЕ РАСПИСАНЕ ЗА 24. СЕПТЕМБАР 2000. ГОДИНЕ.

3. ПОНИШТАВА СЕ ОДЛУКА САВЕЗНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ О УТВРЂИВАЊУ РЕЗУЛТАТА ГЛАСАЊА ЗА ИЗБОР ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ У 2000. ГОДИНИ ("Службени лист СРЈ" број 50/2000), од 28.9.2000. ГОДИНЕ

4. ПОНИШТАВА СЕ ИЗБОРНИ ПОСТУПАК ЗА ИЗБОР ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ГЛАСАЊЕ И УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ГЛАСАЊА НА БИРАЧКИМ МЕСТИМА КОЈА НИСУ, У СΚЛАДУ СА ЧЛАНОМ 69. ЗАКОНА О ИЗБОРУ САВЕЗНИХ ПОСЛАНИКА У ВЕТЕ ГРАЂАНА СРБИЈЕ СКУПШТИНЕ, БИЛА ОТВОРЕНА У ВРЕМЕНУ ОД 7,00 ЧАСОВА ДО 9,00 ЧАСОВА ЦЕЛО НА ОСНОВУ ОДЛУКЕ САВЕЗНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ У ВРЕМЕНУ ОД 7,00 ДО 16,00 ЧАСОВА.

Савезни уставни суд донео је ову одлуку у саставу: председник Савезног уставног суда др Милутин Срдић, и судије – Милан Вешовић, др Миломир Јаковљевић, др Аранђел Маркићевић и Ирина Томић.

САВЕЗНИ УСТАВНИ СУД
Пн бр. 33/2000 и 33/1-2000
4. октобар 2000. године
Београд

Faksimil odluke ustavnog suda

6.10 2000

"PENRODNI SUD BEOGRAD"
— IZJAVA —

RADNIK OBEZBEĐENJA: ILIJEVSKI
SLAVIŠA

ŠEŠO SAM U PORTIARICI, I OČUVAO SA
SVOJ POSAO OBEZBEĐENJA.
U 13⁴⁵ U SUD JE HTE DA UZGE SUDIŠA
KLAVEVIĆ, SA PETNAEST MONAKA
DA HTE PROVALITI VRATA, JASAM IN
PUSTIO DA UZU U SUD.
NIKAKOS INCIDENTA NIJE BILO, DO STRA-
TIN MONAKA. ČUVALI SU I GLEDALI
SVOJA POSLA. HTE SU MI JE REKAO STANIJA STE
SUDIŠA ME JE PITAO, DA MU SAM KAKO
116 (SUDBE UPRAVE) JA SAM MU DOBOVO
DA NEMAM.
OTIŠLI SU GORE, PETORO NIJE I RAZVALI
KANCELARIJU. 10 MONAKA KODI SU BILI
SAMOM DOLE OTIŠLI SU GORE DA
IZNASE PREDNETE IZ KANCELARIJE
IZ KANCELARIJE SU IZNELI, U KESAM
STVARI KOJE NISAM MOGAO DA VIDIM,
IZ SUDA SU IZASLI U 14³⁰
SUDIŠA MI JE IZJAVIO, IZJAVU KOJU JE
ON POTPISAO, I KOJU SAM JA POTPISAO
ZATIM JE UZEO TU IZJAVU, I OTIŠAO IZ
SUDA. POSLE TOGA SAM POZIVAO S.P.
S.U.P. JE DOŠAO, POSLE 20 MINUTA.
DASAM IN IZJAVU. POSLE 10 MINUTA S.U.P. JE
POSLO - INSPEKTOR SUDA - KOJI SU DOŠLI
NA UVIJAD.
OĐEŠ SAM IN GORE, POGLADILI SU I
SLIKALI SU KANCELARIJU, TRATILI SU
OTISKE PRSTIŠU. NJIMA SAM DAO IZJAVU
UJMENU ŠTA SE DESILO U 13⁴⁵
(ULAZNA VRATA U SUDSKU UPRAVU (KAO)
ŠTOK JA OĐEŠE STRANE SU RAZVALJENI.
VRATA U ULAZAK U KANCELARIJU, SU BEKOD
RAZVALJENI. ORMANI SU OBIŠNI (CRNI)
KOD STRANE KOD SEKRETA RICE.

IZJAVU PODNEO
Slaviša Ilijevski

Izjava radnika sudskog obezbeđenja Slaviše Ilijevskog od 6.10.2000.

Predsjedniku Privrednog suda 6.10.2000
 - Nakon što vas izvestim da je Slavica Ljutevski
 kao državni radnik obavezno mene obavješ-
 tio da je oko 14h Goran Klyžević sa NAOMITAN-
 IM KLICA ODOVAŠ KABINET I DO SU U VOJVO-
 DINI NEŠTO IMALI IZ SUDA VOJE PRIDRŽE.
 Slavica je u tom i rekao mi je, "Šeta da si bio
 u sudu uzbih mogao da te spozna. Kada su
 upali trojili su prvo Tebe. Gde je taj
 Ranko Lističić. Mnogo su ljuti. Klyžević
 ka je naredio da mi daju ključeve od
 Predsjedničkog kabineta, a ja sam rekao da ona
 nosi ključeve sa sobom - Pitao sam ga šta
 je dođe bilo, a on reče da je Klyžević
 ovim NAOMITANIM NAREĐIO DA POŠALU KAJ
 KINET. NAREĐIO SAM SLAVICI DA UPISUJE
 CIO DOGAĐAJ U KNJIGU DEŽURSTVA I DA VAŠ
 PORUKU TELEFONOM, KAO I DA OBAVEZNO
 OBAVEŠTI POLICIJU.
 Posle sati vremena obavestio me je
 telefonom da je policija "PUKILA".
 Umetaj, DA SU PRIDALI OŠIVKE SA
 ROKOM VROTA. Tražite DA JE JO UJIN TOLA
 BPO I VOI VOVAŠ JOŠ, KAO I DA SU ZAJE-
 dnicki potpisali zapisnik Policije
 Neki obilazio prave "života", JA BRISAM
 IZ BEOPROJE.
 Predsjednik suda obavezno
 Ranko Lističić

Izjava šefa sudskog obezbeđenja Ranka Lističića od 6.10.2000.

AVE, VALE, MILENA...

VEROVATNO ĆE TE SADRŽAJ OVOG
PISMA PRENERAZITI, ILI ČAK MOŽDA DOVE-

Milena Arežina

Rođena je 17. aprila 1955. u Mrkonjić Gradu. Gimnaziju završila u Jajcu 1974. godine, sa odličnim uspehom. Iste godine upisala je Pravni fakultet u Beogradu, i diplomirala 1978. godine, kao jedan od najboljih studenata. Kao univerzitetski stipendista odmah nastavlja poslediplomske studije na Katedri za radno pravo, koje napušta zbog ljubavi prema sudijskom pozivu. Zasniva radni odnos u Osnovnom sudu udruženog rada u Beogradu, 1979. godine. Tu ostaje sve do 1991, kada je preuzeta u Okružni privredni sud u Beogradu.

Zbog partijske kazne, zaradene u pripravničkim danima, o čemu je "Politika" pisala 1981. u tekstu "Ko s novinarima kafu pije, otkaz mu se sprema", dugo je čekala na izbor sudije, kao politički nepodobna, iako je imala odlične reference. Od 1994, kao sudija Okružnog privrednog suda, često je na udaru javnosti zbog poništavanja nezakonitih privatizacija i zaštite državne imovine, što je obeležilo njenu sudijsku karijeru. Tokom 1998. izabrana je za predsednika Privrednog suda u Beogradu, ali zbog svog koncepta zaštite društvenih preduzeća dolazi pod udar i pozicije i opozicije. Sa tog mesta, a i mesta sudije, izbacuje je prvi krizni štab u Srbiji, 6. oktobra 2000, što aminuju sve pravosudne instance. Prvoj žrtvi "petooktobarske revolucije" zabranjen je upis u Advokatsku komoru, zato što je bila član Savezne izborne komisije (sudski postupak u toku). Živi u Beogradu sa sinom. Kolumnista je lista "Svedok".

V.mt. TETRABH ZA
SREDNJU I JUGOISTOČNU
EVROPU.

ET.